

Erratum

Datum: 30 september 2020

Nationale rekeningen 2019

Ondanks de zorgvuldigheid waarmee deze publicatie is samengesteld, zijn er achteraf enkele onvolkomenheden geconstateerd. Onze excuses hiervoor. In de input-outputtabellen van 2018 en 2019 bleek de verdeling van de regulerende energiebelasting over 'overige belastingen op invoer' en 'overige productgebonden belastingen' onjuist.

Dit heeft geleid tot correcties in tabel G 3 op pagina 26 en de tabellen B 5.1, B 5.2, B 5.3, B 6.1, B 6.2 en B 6.3 op pagina 41-46. De nieuwe versie bevat de juiste cijfers.

Nationale rekeningen

2019

Nationale rekeningen 2019

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2019-2020	2019 tot en met 2020
2019/2020	Het gemiddelde over de jaren 2019 tot en met 2020
2019/'20	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2019 en eindigend in 2020
2017/'18-2019/'20	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2017/'18 tot en met 2019/'20

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress: Centraal Bureau voor de Statistiek, CCN Creatie
Ontwerp: Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70, fax 070 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2020.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Voorwoord

De nationale rekeningen bieden een samenhangend en consistent overzicht van de Nederlandse economie. Deze officiële statistiek speelt een centrale rol bij het vaststellen en beoordelen van economisch en monetair beleid en vormt de basis voor de economische voorspellingen en analyses van het Centraal Planbureau. Ook spelen de nationale rekeningen een grote rol bij de bepaling van de afdracht aan de Europese Unie en bij de vraag of Nederland voldoet aan de EMU-normen.

Een belangrijke indicator uit de nationale rekeningen is het bbp, een veelgebruikte maat voor de omvang van de economie. De nationale rekeningen bieden echter meer inzicht in de Nederlandse economie dan alleen de mate van groei. Zo staan in deze publicatie ook het overheidstekort en het beschikbaar inkomen van huishoudens en biedt het systeem inzicht in de consumptie, investeringen, in- en uitvoer en werkgelegenheid binnen de Nederlandse economie.

Dit boek geeft een handzaam overzicht van de meest relevante macro-economische tabellen en indicatoren van de laatste zes jaar. Hierdoor kan iedereen snel een eerste indruk krijgen van de staat van de Nederlandse economie. Meer detailgegevens over de nationale rekeningen zijn te raadplegen en te downloaden op <https://opendata.cbs.nl/>.

**Directeur-Generaal (wnd.),
Dr. A.H. Kroese**

Den Haag/Heerlen/Bonaire, juli 2020

Inhoud

Voorwoord 3

Lijst van tabellen en toelichtingen 6

Nationale rekeningen op de CBS-website 9

Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande editie 11

Economische kerncijfers 13

1. Macro-economie 15

2. Aanbod-, gebruik- en input-outputtabellen 22

3. Bestedingen 29

4. Productie, verbruik en inkomensvorming 48

5. Arbeid 66

6. Sectorgegevens 78

7. Overige tabellen 101

8. Toelichtingen 104

Lijst van tabellen en toelichtingen

1-7 Tabellen

1. Macro-economie

M 1	De drie benaderingen van het binnenlands product	15
M 2	Macro-economische saldi van binnenlands product tot nationaal vorderingensaldo	16
M 3	Productie, verbruik en inkomensvorming naar sector	17
M 4	Binnenlands product en nationaal inkomen, alternatieve definities	18
M 5	Goederen- en dienstentotalen	19
M 6	Overheidssaldo en overheidsschuld conform EMU-definities	20

2. Aanbod-, gebruik- en input-outputtabellen

G 1	Aanbodtabel, basisprijzen, 2019	22
G 2	Gebruiktabel, aankooprijzen, 2019	24
G 3	Input-outputtabel, basisprijzen, 2019	26

3. Bestedingen

B 1.1	Consumptieve bestedingen naar goederen- en dienstencategorieën	29
B 1.2	Consumptieve bestedingen naar goederen- en dienstencategorieën, volumemutaties	30
B 1.3	Consumptieve bestedingen naar goederen- en dienstencategorieën, prijsmutaties	31
B 2.1	Consumptieve bestedingen naar verbruiksfuncties	32
B 2.2	Consumptieve bestedingen naar verbruiksfuncties, volumemutaties	33
B 2.3	Consumptieve bestedingen naar verbruiksfuncties, prijsmutaties	34
B 3.1	Investerings in vaste activa naar type van activa	35
B 3.2	Investerings in vaste activa naar type van activa, volumemutaties	36
B 3.3	Investerings in vaste activa naar type van activa, prijsmutaties	37
B 4.1	Investerings in vaste activa naar bedrijfstakken en -klassen	38
B 4.2	Investerings in vaste activa naar bedrijfstakken en -klassen, volumemutaties	39
B 4.3	Investerings in vaste activa naar bedrijfstakken en -klassen, prijsmutaties	40
B 5.1	Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst	41
B 5.2	Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst, volumemutaties	42
B 5.3	Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst, prijsmutaties	43
B 6.1	Invoer van goederen en diensten naar bestemming	44
B 6.2	Invoer van goederen en diensten naar bestemming, volumemutaties	45
B 6.3	Invoer van goederen en diensten naar bestemming, prijsmutaties	46

4. Productie, verbruik en inkomensvorming

P 1	Output (basisprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen	48
P 2	Intermediair verbruik (aankooprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen	49
P 3	Niet-productgebonden belastingen op productie naar bedrijfstakken en -klassen	50
P 4	Niet-productgebonden subsidies naar bedrijfstakken en -klassen	51
P 5	Beloning van werknemers naar bedrijfstakken en -klassen	52
P 6	Lonen naar bedrijfstakken en -klassen	53
P 7	Sociale premies ten laste van werkgevers naar bedrijfstakken en -klassen	54
P 8	Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (bruto) naar bedrijfstakken en -klassen	55
P 9	Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (netto) naar bedrijfstakken en -klassen	56
P 10	Verbruik van vaste activa naar bedrijfstakken en -klassen	57
P 11.1	Toegevoegde waarde naar bedrijfstakken en -klassen	58
P 11.2	Toegevoegde waarde naar bedrijfstakken en -klassen, volumemutaties	59
P 11.3	Toegevoegde waarde naar bedrijfstakken en -klassen, prijsmutaties	60
P 11.4	Toegevoegde waarde naar bedrijfstakken en -klassen, % bbp	61
P 12	Duale classificatie van de beloning van werknemers naar bedrijfstakken en -klassen, 2019	62
P 13	Duale classificatie van de toegevoegde waarde naar bedrijfstakken en -klassen, 2019	62
P 14	Arbeidsinkomensquote naar bedrijfstakken	63
P 15	Toegerekend arbeidsinkomen naar bedrijfstakken	63

5. Arbeid

A 1	Kerncijfers arbeid	66
A 2	Aantal werkzame personen naar bedrijfstakken en -klassen	67
A 3.1	Banen van werkzame personen naar bedrijfstakken en -klassen	68
A 3.2	Banen van werknemers naar bedrijfstakken en -klassen	69
A 3.3	Banen van zelfstandigen naar bedrijfstakken en -klassen	70
A 4.1	Arbeidsvolume van werkzame personen in arbeidsjaren naar bedrijfstakken en -klassen	71
A 4.2	Arbeidsvolume van werkzame personen in gewerkte uren naar bedrijfstakken en -klassen	72
A 4.3	Arbeidsvolume in gewerkte uren naar bedrijfstakken	73
A 5	Beloning en lonen van werknemers per arbeidsjaar en gewerkt uur	74
A 6.1	Opbouw loonkosten	75
A 6.2	Ontwikkeling loonkosten per gewerkt uur	75
A 7.1	Arbeidsproductiviteit per arbeidsjaar naar bedrijfstakken	76
A 7.2	Arbeidsproductiviteit per gewerkt uur naar bedrijfstakken	76

6. Sectorgegevens

S 1.1	Rekeningenstelsel 2016	78
S 1.2	Rekeningenstelsel 2017	79
S 1.3	Rekeningenstelsel 2018	80
S 1.4	Rekeningenstelsel 2019	81
S 2.1	Transacties van de totale economie	82
S 2.2	Transacties van de sector niet-financiële vennootschappen	84
S 2.3	Transacties van de sector financiële instellingen	86
S 2.4	Transacties van de sector overheid	88
S 2.5	Transacties van de sector huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	90

S 2.6	Transacties van het buitenland met Nederland	92
S 3.1	Financiële balans van de totale economie	94
S 3.2	Financiële balans van de sector niet-financiële vennootschappen	94
S 3.3	Financiële balans van de sector financiële instellingen	96
S 3.4	Financiële balans van de sector overheid	96
S 3.5	Financiële balans van de sector huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	98
S 3.6	Financiële balans van het buitenland met Nederland	98

7. Overige tabellen

O 1.1	Belastingen	101
O 1.2	Belastingen op inkomen en vermogen	101
O 1.3	Belastingen op productie en invoer	102

8 Toelichtingen

8.1	Nationale rekeningen in hoofdlijnen	104
8.2	Transacties in de nationale rekeningen	108
8.3	Aanbod-, gebruik- en input-outputtabellen	127
8.4	Sectoren in het rekeningenstelsel	130
8.5	Rekeningen in het rekeningenstelsel	135
8.6	Arbeid	139
8.7	Prijs- en volumemutaties	143

Nationale rekeningen op de CBS-website

Website

Cijfers en publicaties van de nationale rekeningen zijn beschikbaar via de website van het CBS (www.cbs.nl). De cijfers van de nationale rekeningen worden gepubliceerd op StatLine, de elektronische databank van het CBS (<https://opendata.cbs.nl/>). Gedetailleerde aanbod- en gebruiktabellen en input-outputtabellen vanaf 2015 zijn te vinden op de website onder maatwerk bij het thema Macro-economie.

Macro-economische cijfers op StatLine

De gegevens van de nationale rekeningen staan op StatLine onder het thema Macro-economie in de hoofdmap Nationale rekeningen. Hieronder wordt de mappenstructuur van deze hoofdmap beschreven. Voor elke map is aangegeven wat voor soort informatie hierin is te vinden

De cijfers op StatLine en in deze publicatie sluiten aan op het Europees Systeem van rekeningen (ESR) 2010. Eerder gepubliceerde cijfers die hier niet op aansluiten zijn op StatLine te vinden in de hoofdmap Archief, onder Macro-economie\Nationale rekeningen.

Bbp, finale bestedingen en productie

De tabellen in deze map zijn gebaseerd op de aanbod- en gebruiktabellen van de nationale rekeningen. Ze bevatten informatie over het bbp (de economische groei), de toegevoegde waarde, de productie en het intermediair verbruik. Ook de verschillende bestedingscategorieën zijn hier te vinden, zoals daar zijn consumptie, investeringen, invoer en uitvoer. De meeste tabellen bevatten uitsplitsingen naar bedrijfstak en/of productgroep.

Inkomens- en vermogensrekeningen

De tabellen in deze map zijn gebaseerd op de sectorrekeningen. Ze bevatten informatie over inkomsten en uitgaven en over bezittingen en schulden, en veranderingen hierin. Veel tabellen bevatten uitsplitsingen naar sectoren, zoals de niet-financiële ondernemingen, de financiële instellingen, de overheid of de huishoudens.

Overige rekeningen

In deze map staan de tabellen van de satellietrekeningen van de nationale rekeningen. Hij bevat submappen van de Arbeidsrekeningen, Groeirekeningen, Milieurekeningen, Regionale rekeningen en de Toerismerekeningen.

Arbeidsrekeningen

De tabellen in deze map zijn gebaseerd op de arbeidsrekeningen en bevatten gegevens over arbeid en lonen. De tabellen bevatten onder meer werkzame personen, banen,

arbeidsjaren, gewerkte uren en de beloning van werknemers. Veel gegevens zijn uit te splitsen naar bedrijfstak, geslacht en type werkende (werknemer / zelfstandige).

Groeirekeningen

De tabellen in deze map zijn gebaseerd op de groeirekeningen en bevatten gegevens die inzicht bieden in de economische groei. Te vinden is onder meer de kapitaalgoederenvoorraad, de productiviteit en de bijdragen van diverse productiefactoren aan de ontwikkeling van de productiewaarde en de toegevoegde waarde.

Milieurekeningen

De tabellen in deze map zijn gebaseerd op de milieurekeningen en bevatten gegevens over het milieu die in samenhang zijn gemaakt met macro-economische gegevens. Te vinden zijn onder meer de omvang van diverse vormen van uitstoot en vervuiling, herkomst (bedrijfstakken, huishoudens) en bestemming (verbranding, storting, enzovoorts) van diverse vormen van vervuiling, gemaakte kosten om vervuiling te vermijden en opbrengsten aan milieuheffingen. Ook zijn er gegevens over waterverbruik en de winning en het gebruik van grondstoffen.

Regionale rekeningen

De tabellen in deze map zijn gebaseerd op de regionale rekeningen en bevatten regionale uitsplitsingen van gegevens uit de nationale rekeningen. Te vinden zijn onder meer het bruto regionaal product, de economische structuur, het arbeidsvolume, de investeringen, de vestigingsgrootte en de inkomsten van huishoudens. De gegevens zijn uit te splitsen naar landsdeel en provincie en naar veertig kleinere regio's (COROP-gebieden).

Toerismerekeningen

De tabellen in deze map zijn gebaseerd op de toerismerekeningen en bevatten gegevens over bestedingen aan toerisme. Er kan onderscheid worden gemaakt tussen type uitgave, type aanbieder (hotel, reisbureau, vervoerder, enzovoorts), zakelijk en recreatief, uitgaven door ingezetenen en niet-ingezetenen, en uitgaven van ingezetenen in binnen- en buitenland.

Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande editie

Algemene wijzigingen

In deze publicatie zijn cijfers opgenomen voor de jaren 2014 tot en met 2019. De gegevens voor de verslagjaren 2014 t/m 2018 zijn definitief, het meest recente verslagjaar 2019 heeft de status voorlopig.

Tijdreeksen vanaf 1995 zijn beschikbaar op StatLine, zie <https://opendata.cbs.nl/>.

Wijzigingen in de tabel Economische kerncijfers

De prijsmutaties van de netto materiële consumptie van het algemeen bestuur en het gesubsidieerd onderwijs bij de sector overheid zijn niet langer beschikbaar.

Wijzigingen in de tabellenhoofdstuk Macro-economie

De volumemutaties in tabel M 3 Productie, verbruik en inkomensvorming naar sector zijn niet beschikbaar in deze editie. Tabel M 5 Bijdrage aan de volumegroei van het binnenlands product (bruto, marktprijzen) komt te vervallen. Tabellen in dit hoofdstuk, die na deze tabel komen, worden doorgenummerd.

Wijzigingen in het tabellenhoofdstuk Sectorgegevens

De tabellen S 4.1-S 4.4 Balansen naar sector en S 5.1-S 5.4 Niet-financiële balansen naar sector zijn niet beschikbaar in deze editie. De gegevens worden op een later tijdstip gepubliceerd op StatLine, zie <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84550NED/table>

Economische kerncijfers

		2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Totale economie							
Binnenlands product (bbp)	mln euro	671 560	690 008	708 337	738 146	773 987	810 247
Binnenlands product (bbp) (economische groei)	% volumemutaties	1,4	2,0	2,2	2,9	2,4	1,7
Belasting- en premieontvangsten	% bbp	36,7	36,5	38,0	38,3	38,4	38,9
Nationale besparingen (netto)	mln euro	69 831	82 801	84 314	110 430	118 622	119 664
Nationaal vorderingensaldo	mln euro	62 559	40 083	55 928	79 554	83 355	80 388
Inkomen							
Nationaal inkomen (netto)	mln euro	555 532	574 795	579 950	622 259	655 351	680 041
Nationaal inkomen (netto)	% reële mutaties	- 0,5	3,7	0,9	5,6	2,7	1,3
Beschikbaar nationaal inkomen (netto)	mln euro	546 469	565 798	574 991	616 934	648 593	672 736
Beschikbaar nationaal inkomen (netto)	% reële mutaties	- 0,4	3,8	1,6	5,6	2,5	1,3
Nationaal inkomen (netto) per inwoner	euro	32 940	33 931	34 054	36 323	38 032	39 206
Beschikbaar nationaal inkomen (netto) per inwoner	euro	32 403	33 400	33 763	36 012	37 640	38 785
Exploitatieoverschot/gemengd inkomen (netto)	mln euro	159 410	173 209	174 435	185 620	193 428	198 636
Bevolking							
Gemiddelde bevolking	X 1000	16 865	16 940	17 030	17 131	17 232	17 345
Gemiddeld aantal huishoudens	X 1000	7 628	7 693	7 757	7 826	7 891	7 966
Arbeid							
Aantal werkzame personen ¹⁾	X 1000	8 725	8 808	8 943	9 157	9 396	9 576
Werkzame beroepsbevolking 15 tot 75 jaar	X 1000	8 214	8 294	8 403	8 579	8 774	8 953
Werkloze beroepsbevolking 15 tot 75 jaar	X 1000	660	614	538	438	350	314
Banen van werkzame personen ¹⁾	X 1000 banen	9 757	9 881	10 036	10 282	10 566	10 773
Arbeidsvolume van werkzame personen ¹⁾	X 1000 arbeidsjaren	6 927	7 015	7 159	7 340	7 563	7 736
Arbeidsvolume van werknemers ¹⁾	mln gewerkte uren	12 438	12 559	12 854	13 156	13 496	13 787
Arbeidsvolume van werknemers	X 1000 arbeidsjaren	5 769	5 820	5 929	6 081	6 269	6 424
Arbeidsvolume van werknemers	mln gewerkte uren	9 870	9 918	10 140	10 389	10 686	10 964
Arbeidsproductiviteit per gewerkt uur ¹⁾	% volumemutaties	0,8	0,7	- 0,4	0,6	- 0,3	- 0,5
Binnenlands product (bruto) per arbeidsjaar ¹⁾	euro	96 941	98 366	98 938	100 560	102 341	104 736
Loonkosten	mln euro	327 772	329 514	339 242	351 142	368 188	386 629
Finale bestedingen							
Consumptieve bestedingen	mln euro	476 709	483 170	490 883	506 752	530 171	553 304
Consumptieve bestedingen	% volumemutaties	0,4	1,2	1,2	1,7	2,0	1,5
Huishoudens incl. IZWh	mln euro	304 244	310 816	316 041	327 261	341 560	354 742
Overheid	mln euro	172 465	172 354	174 842	179 491	188 611	198 562
w.o.: Netto materiële consumptie	% prijsmutaties	0,1	0,1	- 0,1	1,3	2,3	2,5
Consumentenprijsindex	% mutatie	1,0	0,6	0,3	1,4	1,7	2,6
Investerings in vaste activa (bruto)	mln euro	118 138	152 533	141 675	148 670	158 093	170 099
Investerings in vaste activa (bruto)	% volumemutaties	- 2,4	29,0	- 7,3	4,2	3,6	4,6
Buitenland							
Uitvoer van goederen en diensten	mln euro	541 129	570 353	563 377	615 553	655 439	675 153
Uitvoer van goederen en diensten	% volumemutaties	4,5	7,4	1,7	6,5	4,3	2,7
Invoer van goederen en diensten	mln euro	466 572	518 594	491 044	536 163	573 832	590 651
Invoer van goederen en diensten	% volumemutaties	3,3	14,5	- 2,0	6,2	4,7	3,2
Uitvoeroverschot	% bbp	11,1	7,5	10,2	10,8	10,5	10,4
Saldo lopende transacties met het buitenland	mln euro	63 903	43 464	57 105	79 878	83 869	80 599
Overheid							
Belastingen	mln euro	147 961	155 687	165 039	180 549	188 887	205 852
Subsidies	mln euro	7 182	7 042	7 894	8 561	9 101	9 567
Sociale premies	mln euro	102 015	99 833	107 486	105 535	111 734	113 141
Sociale uitkeringen in geld en natura	mln euro	148 327	149 171	152 477	155 368	160 080	167 067
Sociale uitkeringen in geld en natura	% bbp	22,1	21,6	21,5	21,0	20,7	20,6
EMU-schuld	% bbp	67,9	64,7	61,9	56,9	52,4	48,7
EMU-saldo	% bbp	- 2,2	- 2,0	0,0	1,3	1,4	1,7
Totaal inkomsten	mln euro	292 730	293 856	308 843	322 635	337 976	354 351
Totaal uitgaven	mln euro	307 182	307 826	308 695	313 333	327 365	340 424
Huishoudens incl. IZWh							
Beschikbaar inkomen (bruto)	mln euro	340 237	346 509	356 594	365 354	382 623	397 979
Reëel beschikbaar inkomen (netto)	% volumemutaties	1,7	1,8	2,4	1,0	2,4	1,5
Vrije / individuele besparingen	mln euro	35 993	35 693	40 553	38 093	41 063	43 237
Spaarquote	% beschikbaar inkomen	16,3	15,9	16,6	15,3	15,6	16,6
Woninghypotheke	mln euro	687 229	693 883	704 238	713 806	725 916	734 556
Saldo opgenomen en afgeloste hypotheke	mln euro	- 228	7 135	10 151	9 835	12 197	8 688
Vennootschappen							
Brutowinst vóór belasting	mln euro	234 718	263 343	255 081	273 668	304 913	304 985
Winst van buitenlandse dochters	mln euro	59 429	70 009	61 305	71 028	87 151	82 875
Vorderingensaldo	mln euro	47 737	28 973	33 783	53 748	56 629	47 456

¹⁾ Gegevens van de jaren 2018 en 2019 zijn voorlopig.

1.

Macro-economie

M 1 De drie benaderingen van het binnenlands product

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Vanuit de productie						
Output (basisprijzen)	1 303 026	1 338 856	1 360 246	1 431 012	1 514 480	1 559 093
Intermediair verbruik (excl. aftrekbare btw) (–)	698 212	718 021	725 422	769 446	821 848	836 943
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	604 814	620 835	634 824	661 566	692 632	722 150
Saldo van productgebonden belastingen en subsidies	66 746	69 173	73 513	76 580	81 355	88 097
Productgebonden belastingen	67 460	69 896	74 504	77 706	82 569	89 397
Productgebonden subsidies (–)	714	723	991	1 126	1 214	1 300
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	671 560	690 008	708 337	738 146	773 987	810 247
Vanuit de inkomensvorming						
Beloning van werknemers	328 166	330 267	340 586	352 818	369 840	388 403
Lonen	254 918	260 690	268 805	278 473	290 635	304 715
Sociale premies t.l.v. werkgevers	73 248	69 577	71 781	74 345	79 205	83 688
Saldo van belastingen op productie en invoer en subsidies	69 618	70 790	75 404	78 256	83 263	89 832
Belastingen op productie en invoer	78 079	79 430	84 725	88 314	93 872	100 905
Subsidies (–)	8 461	8 640	9 321	10 058	10 609	11 073
Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (bruto)	273 776	288 951	292 347	307 072	320 884	332 012
Verbruik van vaste activa	114 366	115 742	117 912	121 452	127 456	133 376
Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (netto)	159 410	173 209	174 435	185 620	193 428	198 636
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	671 560	690 008	708 337	738 146	773 987	810 247
Vanuit de finale bestedingen						
Consumptieve bestedingen	476 709	483 170	490 883	506 752	530 171	553 304
Overheid	172 465	172 354	174 842	179 491	188 611	198 562
Huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	304 244	310 816	316 041	327 261	341 560	354 742
Investerings in vaste activa (bruto)	118 138	152 533	141 675	148 670	158 093	170 099
Vennootschappen, huishoudens en izw's t.b.v. huishoudens	94 608	127 953	116 979	123 258	131 634	142 808
Overheid	23 530	24 580	24 696	25 412	26 459	27 291
Veranderingen in voorraden ¹⁾	2 156	2 546	3 446	3 334	4 116	2 342
Uitvoer van goederen en diensten	541 129	570 353	563 377	615 553	655 439	675 153
Goederen	409 005	418 373	420 899	460 770	484 921	493 938
Diensten	132 124	151 980	142 478	154 783	170 518	181 215
Invoer van goederen en diensten (–)	466 572	518 594	491 044	536 163	573 832	590 651
Goederen	345 078	352 926	355 196	388 826	413 310	425 727
Diensten	121 494	165 668	135 848	147 337	160 522	164 924
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	671 560	690 008	708 337	738 146	773 987	810 247

¹⁾ Inclusief saldo aan- en verkopen van kostbaarheden.

M 2 Macro-economische saldi van binnenlands product tot nationaal vorderingensaldo

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	671 560	690 008	708 337	738 146	773 987	810 247
Saldo uit het buitenland ontvangen primaire inkomens	- 1 662	529	- 10 475	5 565	8 820	3 170
Uit het buitenland ontvangen primaire inkomens	268 281	260 599	260 367	263 399	303 842	303 300
Beloning van werknemers	1 766	1 903	1 796	1 825	1 933	1 989
Inkomen uit vermogen	265 236	257 098	257 144	260 077	300 401	299 805
Uit het buitenland (EU) ontvangen subsidies	1 279	1 598	1 427	1 497	1 508	1 506
Aan het buitenland betaalde primaire inkomens (-)	269 943	260 070	270 842	257 834	295 022	300 130
Beloning van werknemers	8 420	8 591	8 841	9 347	10 296	12 367
Inkomen uit vermogen	259 107	248 362	258 903	245 348	281 359	284 195
Aan het buitenland betaalde belastingen op productie en invoer	2 416	3 117	3 098	3 139	3 367	3 568
Nationaal inkomen (bruto, marktprijzen)	669 898	690 537	697 862	743 711	782 807	813 417
Verbruik van vaste activa (-)	114 366	115 742	117 912	121 452	127 456	133 376
Nationaal inkomen (netto, marktprijzen)	555 532	574 795	579 950	622 259	655 351	680 041
Saldo uit het buitenland ontvangen inkomensoverdrachten	- 9 063	- 8 997	- 4 959	- 5 325	- 6 758	- 7 305
Uit het buitenland ontvangen inkomensoverdrachten	13 581	14 121	13 195	13 354	14 598	16 334
Belastingen op inkomen en vermogen	5 486	5 425	5 484	5 767	6 756	7 887
Sociale premies	3 264	3 211	3 239	3 433	3 635	4 309
Sociale uitkeringen (in geld)	253	270	240	240	240	240
Overige inkomensoverdrachten	4 578	5 215	4 232	3 914	3 967	3 898
Aan het buitenland betaalde inkomensoverdrachten (-)	22 644	23 118	18 154	18 679	21 356	23 639
Belastingen op inkomen en vermogen	3 542	3 913	3 673	4 076	4 270	5 626
Sociale premies	433	445	435	447	459	473
Sociale uitkeringen (in geld)	2 493	2 769	2 783	2 909	3 005	3 292
Overige inkomensoverdrachten	16 176	15 991	11 263	11 247	13 622	14 248
Beschikbaar nationaal inkomen (netto)	546 469	565 798	574 991	616 934	648 593	672 736
Consumptieve bestedingen (-)	476 709	483 170	490 883	506 752	530 171	553 304
Correctie pensioenvoorziening (saldo buitenland)	71	173	206	248	200	232
Nationale besparingen (netto)	69 831	82 801	84 314	110 430	118 622	119 664
Investerings in vaste activa (netto) (-)	3 772	36 791	23 763	27 218	30 637	36 723
Veranderingen in voorraden (-) ¹⁾	2 156	2 546	3 446	3 334	4 116	2 342
Saldo lopende transacties met het buitenland	63 903	43 464	57 105	79 878	83 869	80 599
Uitvoeroverschot	74 557	51 759	72 333	79 390	81 607	84 502
Goederen	63 927	65 447	65 703	71 944	71 611	68 211
Diensten	10 630	- 13 688	6 630	7 446	9 996	16 291
Saldo primaire inkomens	- 1 662	529	- 10 475	5 565	8 820	3 170
Ontvangen	268 281	260 599	260 367	263 399	303 842	303 300
Betaald (-)	269 943	260 070	270 842	257 834	295 022	300 130
Saldo inkomensoverdrachten	- 9 063	- 8 997	- 4 959	- 5 325	- 6 758	- 7 305
Ontvangen	13 581	14 121	13 195	13 354	14 598	16 334
Betaald (-)	22 644	23 118	18 154	18 679	21 356	23 639
Correctie pensioenvoorziening (saldo buitenland)	71	173	206	248	200	232
Saldo uit het buitenland ontvangen kapitaaloverdrachten	- 493	- 297	- 1 020	- 346	- 244	- 342
Uit het buitenland ontvangen kapitaaloverdrachten	692	1 097	1 023	998	1 066	1 015
Aan het buitenland betaalde kapitaaloverdrachten (-)	1 185	1 394	2 043	1 344	1 310	1 357
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	- 851	- 3 084	- 157	22	- 270	131
Nationaal vorderingensaldo	62 559	40 083	55 928	79 554	83 355	80 388
Verandering van vorderingen op het buitenland	249 035	353 558	405 364	264 443	- 238 013	182 536
Verandering van schulden aan het buitenland (-)	188 061	312 315	349 589	188 191	- 324 996	99 399
Statistisch verschil	1 585	- 1 160	153	3 302	- 3 628	- 2 749

¹⁾ Inclusief saldo aan- en verkopen van kostbaarheden.

M 3 Productie, verbruik en inkomensvorming naar sector

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Vanuit de productie						
Output (basisprijzen)	1 303 026	1 338 856	1 360 246	1 431 012	1 514 480	1 559 093
Niet-financiële vennootschappen	913 450	941 983	959 410	1 019 686	1 083 833	1 112 017
Financiële instellingen	86 134	85 893	81 852	79 919	81 789	82 426
Overheid	125 229	125 175	126 164	128 916	134 603	139 859
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	178 213	185 805	192 820	202 491	214 255	224 791
Intermediair verbruik (excl. aftrekbare btw) (–)	698 212	718 021	725 422	769 446	821 848	836 943
Niet-financiële vennootschappen	529 057	544 649	553 103	593 923	636 148	643 841
Financiële instellingen	33 113	34 001	32 711	32 413	35 886	36 743
Overheid	44 190	43 482	42 765	43 339	46 105	47 716
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	91 852	95 889	96 843	99 771	103 709	108 643
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	604 814	620 835	634 824	661 566	692 632	722 150
Niet-financiële vennootschappen	384 393	397 334	406 307	425 763	447 685	468 176
Financiële instellingen	53 021	51 892	49 141	47 506	45 903	45 683
Overheid	81 039	81 693	83 399	85 577	88 498	92 143
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	86 361	89 916	95 977	102 720	110 546	116 148
Vanuit de inkomensvorming						
Beloning van werknemers	328 166	330 267	340 586	352 818	369 840	388 403
Niet-financiële vennootschappen	235 594	237 864	245 789	256 195	270 651	285 165
Financiële instellingen	18 785	17 667	17 673	17 421	17 172	17 443
Overheid	58 360	58 650	60 176	61 827	63 946	66 740
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	15 427	16 086	16 948	17 375	18 071	19 055
Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (netto)	159 410	173 209	174 435	185 620	193 428	198 636
Niet-financiële vennootschappen	86 775	96 971	96 973	104 168	108 351	111 591
Financiële instellingen	28 379	29 000	25 692	24 078	22 296	21 485
Overheid	0	0	0	0	0	0
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	44 256	47 238	51 770	57 374	62 781	65 560
Verbruik van vaste activa	114 366	115 742	117 912	121 452	127 456	133 376
Niet-financiële vennootschappen	62 058	63 231	64 663	66 699	69 916	72 849
Financiële instellingen	4 200	4 194	4 268	4 457	4 762	4 992
Overheid	21 985	22 156	22 337	22 916	23 714	24 588
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	26 123	26 161	26 644	27 380	29 064	30 947
Saldo van niet-productgebonden belastingen en subsidies	2 872	1 617	1 891	1 676	1 908	1 735
Niet-financiële vennootschappen	– 34	– 732	– 1 118	– 1 299	– 1 233	– 1 429
Financiële instellingen	1 657	1 031	1 508	1 550	1 673	1 763
Overheid	694	887	886	834	838	815
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	555	431	615	591	630	586
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	604 814	620 835	634 824	661 566	692 632	722 150
Niet-financiële vennootschappen	384 393	397 334	406 307	425 763	447 685	468 176
Financiële instellingen	53 021	51 892	49 141	47 506	45 903	45 683
Overheid	81 039	81 693	83 399	85 577	88 498	92 143
Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	86 361	89 916	95 977	102 720	110 546	116 148

M 4 Binnenlands product en nationaal inkomen, alternatieve definities

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	671 560	690 008	708 337	738 146	773 987	810 247
Verbruik van vaste activa (–)	114 366	115 742	117 912	121 452	127 456	133 376
Binnenlands product (netto, marktprijzen)	557 194	574 266	590 425	616 694	646 531	676 871
Saldo uit het buitenland ontvangen primaire inkomens	– 1 662	529	– 10 475	5 565	8 820	3 170
Nationaal inkomen (bruto, marktprijzen)	669 898	690 537	697 862	743 711	782 807	813 417
Nationaal inkomen (netto, marktprijzen)	555 532	574 795	579 950	622 259	655 351	680 041
Saldo uit het buitenland ontvangen inkomensoverdrachten	– 9 063	– 8 997	– 4 959	– 5 325	– 6 758	– 7 305
Beschikbaar nationaal inkomen (bruto, marktprijzen)	660 835	681 540	692 903	738 386	776 049	806 112
Beschikbaar nationaal inkomen (netto, marktprijzen)	546 469	565 798	574 991	616 934	648 593	672 736
	euro					
Binnenlands product per inwoner (bruto, marktprijzen)	39 820	40 733	41 593	43 088	44 917	46 713
Binnenlands product per inwoner (netto, marktprijzen)	33 038	33 900	34 669	35 998	37 520	39 023
Nationaal inkomen per inwoner (bruto, marktprijzen)	39 721	40 764	40 978	43 412	45 429	46 895
Nationaal inkomen per inwoner (netto, marktprijzen)	32 940	33 931	34 054	36 323	38 032	39 206
Beschikbaar nationaal inkomen per inwoner (bruto, marktprijzen)	39 184	40 233	40 686	43 102	45 036	46 474
Beschikbaar nationaal inkomen per inwoner (netto, marktprijzen)	32 403	33 400	33 763	36 012	37 640	38 785
	% volumemutatie					
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	1,4	2,0	2,2	2,9	2,4	1,7
Binnenlands product (netto, marktprijzen)	1,5	2,1	2,2	3,0	2,3	1,6
Nationaal inkomen (bruto, marktprijzen)	– 0,2	3,3	1,1	5,0	2,6	1,4
Nationaal inkomen (netto, marktprijzen)	– 0,5	3,7	0,9	5,6	2,7	1,3
Beschikbaar nationaal inkomen (bruto, marktprijzen)	– 0,1	3,3	1,7	5,0	2,5	1,4
Beschikbaar nationaal inkomen (netto, marktprijzen)	– 0,4	3,8	1,6	5,6	2,5	1,3
	% prijsmutatie					
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	0,3	0,8	0,5	1,3	2,4	3,0
Binnenlands product (netto, marktprijzen)	0,3	0,9	0,6	1,4	2,4	3,0
Nationaal inkomen (bruto, marktprijzen)	0,3	– 0,2	– 0,0	1,4	2,6	2,4
Nationaal inkomen (netto, marktprijzen)	0,4	– 0,2	– 0,0	1,6	2,6	2,4
Beschikbaar nationaal inkomen (bruto, marktprijzen)	0,3	– 0,2	– 0,0	1,4	2,6	2,4
Beschikbaar nationaal inkomen (netto, marktprijzen)	0,4	– 0,2	– 0,0	1,6	2,6	2,4

M 5 Goederen- en dienstentotalen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Beschikbaar voor finale bestedingen	1 138 132	1 208 602	1 199 381	1 274 309	1 347 819	1 400 898
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	671 560	690 008	708 337	738 146	773 987	810 247
Invoer van goederen en diensten	466 572	518 594	491 044	536 163	573 832	590 651
Goederen	345 078	352 926	355 196	388 826	413 310	425 727
Diensten	121 494	165 668	135 848	147 337	160 522	164 924
Totale finale bestedingen	1 138 132	1 208 602	1 199 381	1 274 309	1 347 819	1 400 898
Nationale finale bestedingen	597 003	638 249	636 004	658 756	692 380	725 745
Consumptieve bestedingen	476 709	483 170	490 883	506 752	530 171	553 304
Overheid	172 465	172 354	174 842	179 491	188 611	198 562
Huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	304 244	310 816	316 041	327 261	341 560	354 742
Investerings in vaste activa (bruto)	118 138	152 533	141 675	148 670	158 093	170 099
Vennootschappen, huishoudens en izw's t.b.v. huishoudens	94 608	127 953	116 979	123 258	131 634	142 808
Overheid	23 530	24 580	24 696	25 412	26 459	27 291
Veranderingen in voorraden ¹⁾	2 156	2 546	3 446	3 334	4 116	2 342
Uitvoer van goederen en diensten	541 129	570 353	563 377	615 553	655 439	675 153
Goederen	409 005	418 373	420 899	460 770	484 921	493 938
Diensten	132 124	151 980	142 478	154 783	170 518	181 215
	% volumemutatie					
Beschikbaar voor finale bestedingen	2,2	7,1	0,4	4,3	3,4	2,3
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	1,4	2,0	2,2	2,9	2,4	1,7
Invoer van goederen en diensten	3,3	14,5	-2,0	6,2	4,7	3,2
Goederen	3,3	7,6	5,4	5,7	4,0	4,2
Diensten	3,1	34,2	-17,7	7,5	6,7	0,8
Totale finale bestedingen	2,2	7,1	0,4	4,3	3,4	2,3
Nationale finale bestedingen	0,1	6,9	-0,7	2,3	2,4	2,0
Consumptieve bestedingen	0,4	1,2	1,2	1,7	2,0	1,5
Overheid	0,6	-0,1	1,3	0,9	1,7	1,6
Huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	0,4	2,0	1,1	2,1	2,2	1,5
Investerings in vaste activa (bruto)	-2,4	29,0	-7,3	4,2	3,6	4,6
Vennootschappen, huishoudens en izw's t.b.v. huishoudens	-2,1	35,0	-8,8	4,8	3,9	5,4
Overheid	-3,5	4,8	0,7	1,6	1,9	0,8
Veranderingen in voorraden ¹⁾	.	.	.	.	.	.
Uitvoer van goederen en diensten	4,5	7,4	1,7	6,5	4,3	2,7
Goederen	3,1	5,1	4,4	6,0	3,1	2,1
Diensten	9,6	14,6	-5,8	8,0	7,9	4,3
	% prijsmutatie					
Beschikbaar voor finale bestedingen	-0,6	-0,9	-1,2	1,9	2,3	1,6
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	0,3	0,8	0,5	1,3	2,4	3,0
Invoer van goederen en diensten	-1,8	-3,0	-3,4	2,8	2,2	-0,3
Goederen	-2,6	-5,0	-4,5	3,6	2,2	-1,1
Diensten	0,6	1,6	-0,3	0,9	2,1	1,9
Totale finale bestedingen	-0,6	-0,9	-1,2	1,9	2,3	1,6
Nationale finale bestedingen	0,6	0,0	0,4	1,3	2,6	2,8
Consumptieve bestedingen	0,8	0,1	0,4	1,5	2,6	2,8
Overheid	0,7	0,0	0,1	1,7	3,3	3,6
Huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	0,9	0,2	0,6	1,4	2,2	2,3
Investerings in vaste activa (bruto)	-0,2	0,1	0,2	0,7	2,7	2,9
Vennootschappen, huishoudens en izw's t.b.v. huishoudens	-0,3	0,2	0,3	0,6	2,8	3,0
Overheid	0,3	-0,3	-0,2	1,3	2,2	2,4
Veranderingen in voorraden ¹⁾	.	.	.	.	.	.
Uitvoer van goederen en diensten	-1,9	-1,9	-2,8	2,6	2,1	0,3
Goederen	-2,6	-2,6	-3,6	3,3	2,1	-0,3
Diensten	0,4	0,4	-0,5	0,6	2,1	1,9

¹⁾ Inclusief saldo aan- en verkopen van kostbaarheden.

M 6 Overheidssaldo en overheidsschuld conform EMU-definities

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Totaal inkomsten	292 730	293 856	308 843	322 635	337 976	354 351
Belastingen	147 961	155 687	165 039	180 549	188 887	205 852
Belastingen op productie en invoer	75 663	76 313	81 627	85 175	90 505	97 337
Belastingen op inkomen en vermogen	70 773	77 760	81 566	93 533	96 651	106 888
Vermogensheffingen	1 525	1 614	1 846	1 841	1 731	1 627
Premies wettelijke sociale verzekering	98 343	96 119	103 902	101 913	108 049	109 278
Marktoutput	7 832	7 389	7 661	7 664	7 797	7 901
Betalingen voor niet-marktoutput	10 143	10 710	10 872	10 930	11 167	11 213
Inkomen uit vermogen	15 928	11 072	8 123	8 029	7 659	6 225
Rente	2 437	2 148	1 719	1 502	1 459	1 524
Overig	13 491	8 924	6 404	6 527	6 200	4 701
Overige inkomsten n.e.g.	12 523	12 879	13 246	13 550	14 417	13 882
Output voor eigen finaal gebruik	5 472	5 622	5 674	5 888	6 215	6 238
Niet-productgebonden subsidies	38	37	41	95	93	91
Toegerekende sociale premies	3 672	3 714	3 584	3 622	3 685	3 863
Overige inkomensoverdrachten	3 042	2 793	3 338	3 218	3 705	3 105
Kapitaaloverdrachten (excl. vermogensheffingen)	299	713	609	727	719	585
Totaal uitgaven (–)	307 182	307 826	308 695	313 333	327 365	340 424
Beloning van werknemers	58 360	58 650	60 176	61 827	63 946	66 740
Intermediair verbruik	44 190	43 482	42 765	43 339	46 105	47 716
Investerings (bruto)	23 235	24 417	24 611	25 380	26 392	27 377
Uitkeringen wettelijke sociale verzekering	113 497	110 031	111 824	113 458	116 919	121 897
In geld	53 223	54 476	55 075	55 293	55 740	56 955
In natura via marktproducenten	60 274	55 555	56 749	58 165	61 179	64 942
Uitkeringen sociale voorziening	31 158	35 426	37 069	38 288	39 476	41 307
In geld	20 749	20 081	20 933	21 396	21 468	22 194
In natura via marktproducenten	10 409	15 345	16 136	16 892	18 008	19 113
Subsidies	7 182	7 042	7 894	8 561	9 101	9 567
Inkomen uit vermogen	9 881	8 998	8 167	7 416	6 948	6 239
Rente	9 857	8 980	8 151	7 396	6 933	6 220
Overig	24	18	16	20	15	19
Overige uitgaven n.e.g.	19 679	19 780	16 189	15 064	18 478	19 581
Niet-productgebonden belastingen op productie	732	924	927	929	931	906
Belastingen op inkomen en vermogen	17	2	20	41	8	40
Uitkeringen rechtstreeks door werkgevers	3 672	3 714	3 584	3 622	3 685	3 863
Overige inkomensoverdrachten	12 154	12 231	8 130	9 350	11 495	12 268
Kapitaaloverdrachten	4 251	4 596	5 525	3 733	5 207	4 530
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	– 1 147	– 1 687	– 1 997	– 2 611	– 2 848	– 2 026
EMU-saldo / Vorderingsaldo	– 14 452	– 13 970	148	9 302	10 611	13 927
Centrale overheid	– 6 437	– 12 467	– 7 924	7 209	5 882	8 516
Lokale overheid	– 1 571	– 1 267	456	– 520	– 1 392	– 1 359
Wettelijke sociale verzekeringsinstellingen	– 6 444	– 236	7 616	2 613	6 121	6 770
EMU-schuld	455 872	446 261	438 657	420 297	405 773	394 670
Deposito's	1 070	1 874	3 901	1 974	1 608	1 689
Kortlopende schuldbewijzen	23 441	14 051	16 605	16 960	21 987	17 157
Langlopende schuldbewijzen	336 076	335 798	326 386	316 956	302 714	294 590
Kortlopende leningen	26 141	26 470	24 159	19 956	15 628	16 608
Langlopende leningen	69 144	68 068	67 606	64 451	63 836	64 626
	% bbp					
EMU-saldo	– 2,2	– 2,0	0,0	1,3	1,4	1,7
EMU-schuld	67,9	64,7	61,9	56,9	52,4	48,7

2.

Aanbod-, gebruik- en input- outputtabellen

G 1 Aanbodtabel 2019* in basisprijzen (mln euro)

2019*		Landbouw, bosbouw en visserij	Delfstoffenwinning	Industrie	Energievoorziening	Waterbedrijven en afvalbeheer	Bouwnijverheid	Handel	Vervoer en opslag	Horeca	Informatie en communicatie	Financiële dienstverlening	Verhuur en handel van onroerend goed
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Landbouwproducten	29 266	0	149	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Bosbouwproducten	228	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Visserijproducten	305	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Aardolie en aardgas	0	5 417	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Overige delfstoffen	0	2 620	203	0	243	513	1	0	0	0	0	0
6	Voedingsmiddelen	327	0	63 689	0	666	0	1 025	0	0	0	0	0
7	Dranken en tabak	0	0	8 567	0	0	0	118	0	0	0	0	0
8	Textiel, kleding en lederproducten	0	0	3 555	0	16	0	227	0	0	0	0	0
9	Hout, papier en drukwerk	1	0	12 365	0	0	5	127	0	0	180	0	0
10	Cokes en aardolieproducten	0	0	30 040	0	0	0	27	0	0	0	0	0
11	Chemische producten	1	92	47 285	0	527	0	484	0	0	0	0	0
12	Farmaceutische producten	0	0	5 538	0	0	0	19	0	0	0	0	0
13	Rubber, kunststoffen, bouwmaterialen	0	51	15 448	0	342	19	197	0	0	0	0	0
14	Basismetalen	0	0	7 907	0	981	0	33	0	0	0	0	0
15	Metaalproducten	0	0	19 964	0	0	339	122	0	0	0	0	0
16	Elektrotechnische apparaten	0	0	18 876	0	0	0	232	0	0	5	0	0
17	Elektrische apparaten	0	0	5 068	0	0	0	56	0	0	0	0	0
18	Machines en apparatuur, n.e.g.	0	23	32 604	57	32	28	1 474	0	0	69	0	0
19	Vervoermiddelen	0	0	22 685	0	0	4	77	162	0	0	0	0
20	Overige industrieproducten en reparatie	107	1	19 126	0	0	641	2 402	310	0	0	0	0
21	Elektriciteit en gas	349	10	110	13 640	293	0	0	11	0	0	0	0
22	Water en afvalbeheer	0	2	426	12	8 147	22	2 564	17	0	4	0	0
23	Bouwnijverheid	127	0	13	2 694	0	113 930	2	498	0	196	0	1 069
24	Handel in en reparatie van vervoermiddelen	0	0	4	0	0	0	13 351	95	0	0	0	0
25	Groothandel	0	0	0	0	0	0	4 493	0	0	0	0	0
26	Detailhandel	0	0	0	0	0	0	520	0	0	0	0	0
27	Vervoer en opslag	276	220	10	0	0	110	201	58 327	0	0	0	0
28	Post- en koeriersdiensten	0	0	11	0	0	0	0	5 087	0	0	0	0
29	Horecadiensten	147	0	12	0	0	0	149	26	28 686	0	0	2 189
30	Uitgeverijdiensten, film, radio en t.v.	0	0	2 105	0	0	0	240	0	0	14 455	0	0
31	Telecommunicatie	0	0	0	14	0	0	0	0	0	13 603	0	0
32	IT- en informatiediensten	0	16	1 734	139	44	170	4 380	430	81	32 458	1 307	55
33	Financiële diensten en verzekeringsdiensten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	73 050	148
34	Verhuur en handel van onroerend goed	772	1	403	0	33	205	1 090	555	200	64	1 974	93 377
35	Vrije beroepen en technische diensten	11	16	2 105	235	104	487	4 653	572	73	2 848	3 561	222
36	Wetenschappelijke onderzoek en ontwikkeling	149	1	2 733	19	31	59	488	17	2	519	235	2
37	Administratieve en ondersteunende diensten	178	241	2 587	13	113	152	6 492	2 822	305	18 647	3 105	152
38	Openbaar bestuur en overheidsdiensten	108	0	2 022	20	0	0	0	2 103	4	24	94	11
39	Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	2	7	428	0	0
40	Gezondheidszorg en welzijn	74	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	0
41	Cultuur, sport en recreatie	2	0	0	0	0	0	0	9	740	51	0	0
42	Overige diensten	0	0	4	0	0	0	508	0	26	376	0	0
43	Huishoudens met personeel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
44	Marges op transitohandel	2	0	2 178	0	0	0	14 979	0	0	0	0	0
45	Overige diensten n.e.g.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
46	Overige goederen n.e.g.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
47	Handels- en vervoersmarges	751	276	8 827	2 121	78	413	120 168	15 211	988	1 297	0	175
48	Cif/fob-correctie en herclassificatie												
49	Cif/fob-herclassificatie												
50	Aanbod in basisprijzen	33 181	8 987	338 363	18 964	11 650	117 097	180 899	86 263	31 112	85 224	83 326	97 400

Specialistische zakelijke diensten	Verhuur en overige zakelijke diensten	Openbaar bestuur en overheidsdiensten	Onderwijs	Gezondheids- en welzijnszorg	Cultuur, sport en recreatie	Overige dienstverlening	Huishoudens met personeel	Goederen en diensten n.e.g.	Totaal kolommen 1 - 21	Invoer van goederen	Invoer van diensten	Aanbod in basisprijzen	Handels- en vervoersmarges	Productgebonden belastingen	Productgebonden subsidies (-)	Totaal
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
0	8	0	0	0	0	0	0	0	29 423	22 591	0	52 014	11 043	972	0	64 029
0	0	0	0	0	0	0	0	0	236	394	0	630	98	5	0	733
0	0	0	0	0	0	0	0	0	305	756	0	1 061	363	26	0	1 450
0	0	0	0	0	0	0	0	0	5 419	35 362	0	40 781	1 047	6 085	0	47 913
835	0	1	0	0	0	0	0	0	4 416	4 582	1 213	10 211	1 553	36	0	11 800
0	0	0	0	0	0	0	0	0	65 707	33 077	527	99 311	24 133	4 026	1	127 469
0	0	0	0	0	0	0	0	0	8 685	4 631	86	13 402	5 662	5 533	0	24 597
205	0	0	0	0	0	4	0	0	4 007	22 234	55	26 296	14 500	4 257	0	45 053
0	16	0	0	0	0	0	0	0	12 694	9 803	372	22 869	5 420	758	0	29 047
0	0	0	0	0	0	0	0	0	30 067	25 117	0	55 184	3 597	10 820	0	69 601
0	0	0	0	0	0	0	0	0	48 389	41 539	1 630	91 558	10 037	1 498	0	103 093
163	0	2	0	0	0	0	0	0	5 722	13 970	230	19 922	9 184	860	0	29 966
9	10	0	0	0	0	0	0	0	16 076	17 462	20	33 558	7 532	980	0	42 070
0	0	0	0	0	0	0	0	0	8 921	14 669	44	23 634	3 012	73	0	26 719
202	0	0	0	0	0	0	0	0	20 627	10 429	103	31 159	5 116	661	0	36 936
25	8	0	0	0	0	1	0	0	19 147	60 315	160	79 622	17 167	2 115	0	98 904
0	0	0	0	0	0	1	0	0	5 125	19 236	2	24 363	4 518	815	0	29 696
102	25	2	0	0	0	0	0	0	34 416	35 166	78	69 660	8 775	318	0	78 753
532	0	0	0	0	0	22	0	0	23 482	32 031	163	55 676	9 153	4 215	0	69 044
120	22	0	0	0	0	5	0	0	22 734	23 212	2 042	47 988	9 792	2 715	0	60 495
0	0	0	0	0	0	0	0	0	14 413	562	0	14 975	1 330	3 076	1 266	18 115
0	0	3 895	2	0	16	11	0	0	15 118	2 747	235	18 100	131	904	0	19 135
837	169	833	0	0	0	0	0	0	120 368	0	2 800	123 168	0	10 143	22	133 289
0	109	3	0	0	0	0	0	0	13 562	0	0	13 562	0	1 419	0	14 981
1 555	0	0	0	0	0	0	0	0	6 048	0	6 959	13 007	0	- 17	0	12 990
0	0	4	0	0	0	0	0	0	524	0	0	524	0	94	0	618
831	369	813	11	213	0	0	0	0	61 381	0	14 273	75 654	0	636	0	76 290
5 784	0	0	0	0	0	0	0	0	10 882	0	6 125	17 007	0	242	0	17 249
27	391	2	174	519	1 311	53	0	0	33 686	0	572	34 258	0	2 981	0	37 239
632	1	206	83	0	10	7	0	0	17 739	1 729	584	20 052	2 502	1 154	0	23 708
0	15	0	0	0	0	0	0	0	13 632	0	2 147	15 779	0	1 522	0	17 301
4 058	858	1 020	185	509	112	382	0	0	47 938	0	8 587	56 525	0	1 440	0	57 965
55	89	0	0	0	0	10	0	0	73 352	0	8 071	81 423	0	3 162	0	84 585
744	52	1 142	227	280	117	78	0	0	101 314	0	30	101 344	0	481	11	101 814
94 755	1 301	5	765	0	898	56	0	0	112 667	5	35 711	148 383	0	9 516	0	157 899
4 349	23	319	3 661	849	3	295	0	0	13 754	0	4 532	18 286	0	185	0	18 471
5 638	80 094	441	514	324	751	45	0	0	122 614	0	42 051	164 665	0	3 630	0	168 295
561	10	73 705	2 776	0	0	261	0	0	81 699	0	51	81 750	0	0	0	81 750
18	25	246	37 060	951	441	0	0	0	39 178	0	140	39 318	0	260	0	39 578
0	0	547	0	91 110	0	0	0	0	91 740	0	0	91 740	0	177	0	91 917
11	233	20	697	0	12 655	0	0	0	14 418	117	458	14 993	92	999	0	16 084
0	161	0	0	0	23	13 032	0	0	14 130	0	351	14 481	0	623	0	15 104
0	0	0	0	0	0	0	800	0	800	0	0	800	0	0	0	800
1	0	0	0	0	0	0	0	0	17 160	0	0	17 160	0	0	0	17 160
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18 578	18 578	0	0	0	18 578
0	0	0	0	0	0	0	0	1 882	1 882	0	0	1 882	0	2	0	1 884
2 078	925	0	0	0	35	153	0	0	153 496	0	2 261	155 757	- 155 757	0	0	0
										- 6 009		- 6 009				- 6 009
											3 683	3683				3683
124 127	84 914	83 206	46 155	94 755	16 372	14 416	800	1 882	1 559 093	425 727	164 924	2 149 744	0	89 397	1 300	2 237 841

G 2 Gebruikstabel 2019* in aankooprijzen (mln euro)

2019*													
	Landbouw, bosbouw en visserij	Delfstoffenwinning	Industrie	Energievoorziening	Waterbedrijven en afvalbeheer	Bouwnijverheid	Handel	Vervoer en opslag	Horeca	Informatie en communicatie	Financiële dienstverlening	Verhuur en handel van onroerend goed	Specialistische zakelijke diensten
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1 Landbouwproducten	6 228	0	20 852	0	0	166	156	0	577	0	0	5	0
2 Bosbouwproducten	26	0	175	0	0	3	1	0	0	0	0	0	0
3 Visserijproducten	14	0	410	0	0	0	2	0	45	0	0	0	0
4 Aardolie en aardgas	664	25	26 320	1 694	58	99	495	112	409	36	70	85	82
5 Overige delfstoffen	72	866	2 504	598	0	1 292	17	0	0	0	0	17	470
6 Voedingsmiddelen	4 896	1	22 171	161	605	42	553	11	4 667	21	38	38	37
7 Dranken en tabak	2	0	345	0	1	5	38	6	1 992	6	23	2	19
8 Textiel, kleding en lederproducten	42	4	2 029	3	11	120	98	30	45	44	15	12	134
9 Hout, papier en drukwerk	110	16	8 861	30	25	2 912	693	212	139	1 135	122	740	293
10 Cokes en aardolieproducten	742	25	6 201	491	98	1 125	1 028	6 542	57	120	264	125	361
11 Chemische producten	826	34	31 094	63	104	1 141	292	7	0	74	0	148	537
12 Farmaceutische producten	97	0	1 760	0	0	0	48	0	0	0	0	0	455
13 Rubber, kunststoffen, bouwmaterialen	234	31	7 578	47	49	10 500	875	369	79	93	31	943	281
14 Basismetalen	6	0	10 057	0	9	2 399	180	0	0	0	0	103	23
15 Metaalproducten	35	15	13 511	77	51	7 343	539	57	21	31	14	161	595
16 Elektrotechnische apparaten	26	10	10 581	35	14	827	732	108	66	2 004	128	56	567
17 Elektrische apparaten	21	32	3 973	33	38	2 697	637	115	26	843	20	67	317
18 Machines en apparatuur, n.e.g.	49	20	13 137	38	4	1 835	1 153	31	6	54	4	1	362
19 Vervoermiddelen	5	1	9 589	0	4	88	2 245	88	3	9	3	1	6
20 Overige industrieproducten en reparatie	1 162	296	6 373	359	318	1 826	1 465	2 110	351	334	61	334	725
21 Elektriciteit en gas	440	903	2 663	1 932	169	134	1 582	394	455	239	149	261	253
22 Water en afvalbeheer	380	16	1 694	39	3 334	65	308	62	89	60	89	69	284
23 Bouwnijverheid	382	159	376	1 310	97	34 114	461	918	124	570	75	13 893	1 433
24 Handel in en reparatie van vervoermiddelen	80	11	299	4	79	313	2 643	880	36	93	164	54	425
25 Groothandel	33	9	3 741	105	24	10	6 024	15	0	230	0	0	419
26 Detailhandel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27 Vervoer en opslag	286	149	2 065	105	502	182	6 063	22 201	48	232	155	28	838
28 Post- en koeriersdiensten	28	0	123	25	6	83	540	2 340	44	191	141	137	5 584
29 Horecadiensten	14	27	522	42	14	141	692	681	94	305	288	32	617
30 Uitgeverijdiensten, film,radio en t.v.	17	20	720	61	28	199	1 495	200	182	1 555	449	105	3 054
31 Telecommunicatie	83	7	408	47	35	250	838	243	112	1 691	700	344	1 196
32 IT- en informatiediensten	88	25	1 347	124	53	566	2 184	659	223	12 118	1 473	263	3 232
33 Financiële diensten en verzekeringsdiensten	390	176	3 220	209	179	855	2 625	993	274	735	18 910	20 315	1 829
34 Verhuur en handel van onroerend goed	625	51	2 408	144	145	918	7 908	1 540	1 849	1 173	1 084	2 100	2 592
35 Vrije beroepen en technische diensten	845	406	14 109	541	328	4 086	20 567	4 379	1 307	9 467	8 363	1 944	25 011
36 Wetenschappelijke onderzoek en ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0	1 339
37 Administratieve en ondersteunende diensten	714	334	16 845	911	610	3 468	14 073	6 518	1 636	13 846	3 125	1 779	9 494
38 Openbaar bestuur en overheidsdiensten	69	4	434	243	25	146	269	151	114	246	200	67	344
39 Onderwijs	7	16	248	37	15	129	221	109	78	126	375	34	531
40 Gezondheidszorg en welzijn	5	3	75	4	2	34	133	35	22	39	34	11	49
41 Cultuur, sport en recreatie	3	6	147	11	6	32	118	62	145	525	55	14	181
42 Overige diensten	74	15	400	14	51	112	356	134	287	455	177	197	358
43 Huishoudens met personeel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
44 Marges op transitohandel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
45 Overige diensten n.e.g.	11	1	301	15	2	61	746	177	71	146	251	21	347
46 Overige goederen n.e.g.	11	0	220	18	8	1 028	82	27	81	16	20	24	32
47 Totaal intermediair gebruik	19 842	3 714	249 886	9 570	7 101	81 346	81 175	52 516	15 754	48 862	37 079	44 530	64 706
48 Niet-productgebonden belastingen	407	7	536	465	38	142	539	478	361	57	1 804	4 472	163
49 Niet-productgebonden subsidies (–)	1 052	5	991	15	91	78	429	1 556	127	379	37	19	1 801
50 Lonen	2 904	674	35 311	1 742	1 638	14 817	39 253	15 652	6 817	16 230	13 887	3 025	32 059
51 Sociale premies	764	147	9 564	450	513	4 155	10 104	4 564	1 395	3 588	3 702	847	7 404
52 Exploitatie-overschot (bruto)	10 316	4 450	44 057	6 752	2 451	16 715	50 257	14 609	6 912	16 866	26 891	44 545	21 596
53 Totaal regels 47-51	13 339	5 273	88 477	9 394	4 549	35 751	99 724	33 747	15 358	36 362	46 247	52 870	59 421
54 Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland													
55 Consumptie door ingezetenen in het buitenland													
56 Cif/fob-correctie													
57 Gebruik in aankooprijzen	33 181	8 987	338 363	18 964	11 650	117 097	180 899	86 263	31 112	85 224	83 326	97 400	124 127

1) Inclusief saldo aan- en verkopen van kostbaarheden.

Verhuur en overige zakelijke diensten	Openbaar bestuur en overheidsdiensten	Onderwijs	Gezondheids- en welzijnszorg	Cultuur, sport en recreatie	Overige dienstverlening	Huishoudens met personeel	Goederen en diensten n.e.g.	Totaal kolommen 1-21	Uitvoer van goederen	Uitvoer van diensten	Consumptie huishoudens incl. izwh's	Consumptie door de overheid	Investerings in vaste activa (bruto)	Veranderingen in voorraden ¹⁾	Consumptie ingezetenen in het buitenland	Totaal
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
298	133	0	377	5	38	0	166	29 001	27 058	18	7 760	0	152	40		64 029
0	13	0	0	10	0	0	0	228	491	0	14	0	0	0		733
0	6	0	32	0	3	0	0	512	740	0	196	0	0	2		1 450
50	131	221	364	172	201	0	0	31 288	10 112	0	6 256	31	0	226		47 913
22	97	1	0	0	0	0	7	5 963	2 467	3 066	98	0	94	112		11 800
14	144	71	1 662	204	78	0	199	35 613	56 489	856	34 565	0	0	- 54		127 469
12	46	36	147	752	46	0	150	3 628	9 339	129	11 455	0	0	46		24 597
267	320	14	519	22	97	0	22	3 848	19 846	0	20 922	0	328	109		45 053
846	186	197	566	57	188	0	233	17 561	8 257	88	2 947	0	253	- 59		29 047
595	219	182	98	193	138	0	4	18 608	39 106	229	12 104	0	0	- 446		69 601
299	91	109	720	41	387	0	123	36 090	57 652	2 802	6 023	0	0	526		103 093
0	281	38	3 486	0	0	0	4	6 169	16 586	360	2 150	4 590	0	111		29 966
443	118	81	476	56	171	0	474	22 929	15 137	55	3 368	0	595	- 14		42 070
0	5	49	0	0	18	0	0	12 849	13 628	110	0	0	0	132		26 719
18	715	138	59	19	39	0	208	23 646	9 040	461	1 963	0	1 919	- 93		36 936
257	67	95	1 010	83	58	0	82	16 806	64 966	296	6 202	1 433	8 649	552		98 904
166	144	78	97	49	42	0	166	9 561	16 244	58	3 107	45	673	8		29 696
23	37	18	32	15	13	0	3	16 835	49 463	345	533	0	11 638	- 61		78 753
7	61	2	0	0	12	0	0	12 124	28 937	344	9 461	7	16 810	1 361		69 044
675	1 173	107	1 073	34	98	0	12	18 886	23 735	2 737	11 753	0	3 537	- 153		60 495
150	421	283	428	438	267	0	0	11 561	906	0	5 481	11	156	0		18 115
42	1 410	74	301	78	34	0	0	8 428	4 692	431	2 890	2 678	0	16		19 135
116	3 749	945	896	179	69	0	0	59 866	0	3 668	162	543	69 050	0		133 289
1 406	160	97	163	78	54	0	0	7 039	0	0	7 942	0	0	0		14 981
3	0	0	0	0	0	0	0	10 613	0	2 377	0	0	0	0		12 990
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	618	0	0	0		618
1 200	362	106	459	68	67	0	0	35 116	0	32 172	8 209	793	0	0		76 290
60	467	138	359	65	41	0	0	10 372	0	6 390	487	0	0	0		17 249
929	247	89	1 094	101	62	0	0	5 991	0	68	31 130	50	0	0		37 239
384	636	549	539	155	71	0	29	10 448	1 746	1 930	5 470	338	3 832	- 56		23 708
201	356	183	588	291	153	0	0	7 726	0	2 917	6 658	0	0	0		17 301
836	1 871	417	430	199	230	0	0	26 338	0	12 638	277	0	18 712	0		57 965
931	1 763	220	999	206	433	0	0	55 262	0	5 998	22 523	0	802	0		84 585
904	641	572	1 939	205	539	0	0	27 337	0	29	68 779	3 808	1 861	0		101 814
8 833	6 184	1 734	1 492	876	1 289	0	0	111 761	10	26 513	3 756	378	15 481	0		157 899
0	0	0	0	0	0	0	0	1 348	0	4 194	0	0	12 929	0		18 471
11 130	6 656	3 492	2 831	1 217	699	0	0	99 378	0	54 061	12 312	573	1 971	0		168 295
119	387	120	181	62	52	0	0	3 233	0	678	1 271	75 911	657	0		81 750
85	1 233	167	736	102	28	0	0	4 277	0	158	3 849	31 294	0	0		39 578
54	1 289	49	3 178	10	21	0	0	5 047	0	0	13 289	73 581	0	0		91 917
242	247	158	48	2 254	61	0	0	4 315	131	754	9 735	1 112	0	37		16 084
160	212	66	822	142	332	0	0	4 364	0	94	10 056	590	0	0		15 104
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	796	0	0		800
0	0	0	0	0	0	0	0	0	17 160	0	0	0	0	0		17 160
506	302	57	8	40	31	0	0	3 094	0	0	0	0	0	0	15 484	18 578
142	32	30	58	9	46	0	0	1 884	0	0	0	0	0	0		1 884
32 425	32 612	10 983	28 267	8 487	6 206	0	1 882	836 943	493 938	167 024	355 775	198 562	170 099	2 342	15 484	2 240 167
577	620	307	431	65	39	0	0	11 508	0	0	0	0	0	0		11 508
461	13	33	2 220	411	55	0	0	9 773	0	0	0	0	0	0		9 773
25 742	25 156	19 985	41 376	3 522	4 162	763	0	304 715	0	0	0	0	0	0		304 715
6 796	9 321	6 621	11 741	871	1 104	37	0	83 688	0	0	0	0	0	0		83 688
19 835	15 510	8 292	15 160	3 838	2 960	0	0	332 012	0	0	0	0	0	0		332 012
52 489	50 594	35 172	66 488	7 885	8 210	800	0	722 150	0	0	0	0	0	0		722 150
									16 517	- 16 517						0
										15 484				- 15 484		0
									- 2 326							- 2 326
84 914	83 206	46 155	94 755	16 372	14 416	800	1 882	1 559 093	493 938	181 215	354 742	198 562	170 099	2 342	0	2 959 991

G 3 Input-outputtabel 2019* in basisprijzen (mln euro)

2019*														
	Landbouw, bosbouw en visserij	Delfstoffenwinning	Industrie	Energievoorziening	Waterbedrijven en afvalbeheer	Bouwnijverheid	Handel	Vervoer en opslag	Horeca	Informatie en communicatie	Financiële dienstverlening	Verhuur en handel van onroerend goed	Specialistische zakelijke diensten	Verhuur en overige zakelijke diensten
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1 Landbouw, bosbouw en visserij	5 787	4	10 470	2	9	171	266	142	166	12	4	20	29	123
2 Delfstoffenwinning	35	286	1 130	19	11	367	98	13	56	13	10	10	7	8
3 Industrie	5 899	303	52 365	489	712	13 589	3 673	3 372	2 809	1 482	390	1 168	2 756	1 535
4 Energievoorziening	332	875	2 002	2 087	123	101	1 208	292	341	182	88	224	205	118
5 Waterbedrijven en afvalbeheer	438	49	2 139	27	2 267	420	242	48	69	50	75	57	263	29
6 Bouwnijverheid	403	168	646	1 182	115	32 108	563	860	132	584	67	11 627	1 454	95
7 Handel	338	56	3 970	134	483	884	8 979	1 288	219	1 405	273	182	1 436	1 811
8 Vervoer en opslag	192	90	2 623	86	499	207	2 868	15 242	80	338	254	155	846	1 253
9 Horeca	14	27	525	42	14	141	670	671	371	297	247	32	588	337
10 Informatie en communicatie	161	41	1 917	179	90	867	3 532	858	434	11 156	1 669	621	5 044	1 096
11 Financiële dienstverlening	276	164	2 816	188	147	751	2 289	781	281	669	13 387	20 191	3 109	811
12 Verhuur en handel van onroerend goed	4	50	1 814	121	104	929	6 492	886	1 543	989	685	2 075	1 913	685
13 Specialistische zakelijke diensten	807	307	9 626	374	255	3 396	14 754	3 355	986	5 139	3 950	1 454	16 644	2 710
14 Verhuur en overige zakelijke diensten	359	193	7 985	807	495	3 006	5 901	4 369	1 437	1 836	1 807	1 365	5 126	7 174
15 Openbaar bestuur en overheidsdiensten	87	5	653	251	168	170	537	261	137	270	303	79	761	161
16 Onderwijs	7	16	272	34	17	126	253	117	116	192	344	38	947	114
17 Gezondheids- en welzijnszorg	6	3	84	4	2	34	145	40	22	39	37	11	53	60
18 Cultuur, sport en recreatie	3	6	215	15	22	56	274	63	159	521	120	37	342	503
19 Overige dienstverlening	64	12	330	14	39	113	279	121	261	297	173	158	339	152
20 Huishoudens met personeel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21 Goederen en diensten n.e.g.	11	0	220	18	8	1 028	82	26	81	16	20	24	32	142
22 Verbruik uit binnenland excl. marges	15 223	2 655	101 802	6 073	5 580	58 464	53 105	32 805	9 700	25 487	23 903	39 528	41 894	18 917
23 Invoer goederen	2 231	137	106 587	2 180	763	12 057	4 911	4 245	3 281	2 502	235	679	1 815	1 393
24 Invoer diensten	542	726	19 116	345	423	3 549	20 205	13 266	524	19 693	10 270	784	19 940	10 962
25 Invoerrechten	5	2	428	2	5	55	18	15	68	14	1	2	5	5
26 Overige belastingen op invoer	348	13	756	648	54	234	354	336	390	27	50	59	54	129
27 Overige productgebonden belastingen	386	26	1 165	59	120	331	611	1 248	315	274	2 505	2 822	264	278
28 Subsidies op invoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29 Overige productgebonden subsidies	40	12	244	26	15	22	157	41	45	23	13	33	27	14
30 Handels- en vervoersmarges	1 147	167	20 276	289	171	6 678	2 128	642	1 521	888	128	689	761	755
31 Totaal verbruik tegen aankooprijzen	19 842	3 714	249 886	9 570	7 101	81 346	81 175	52 516	15 754	48 862	37 079	44 530	64 706	32 425
32 Niet-productgebonden belastingen	407	7	536	465	38	142	539	478	361	57	1 804	4 472	163	577
33 Niet-productgebonden subsidies	1 052	5	991	15	91	78	429	1 556	127	379	37	19	1 801	461
34 Lonen	2 904	674	35 311	1 742	1 638	14 817	39 253	15 652	6 817	16 230	13 887	3 025	32 059	25 742
35 Sociale premies werkgevers	764	147	9 564	450	513	4 155	10 104	4 564	1 395	3 588	3 702	847	7 404	6 796
36 Exploitatie-overschot (bruto)	10 316	4 450	44 057	6 752	2 451	16 715	50 257	14 609	6 912	16 866	26 891	44 545	21 596	19 835
37 Toegevoegde waarde tegen basisprijzen	13 339	5 273	88 477	9 394	4 549	35 751	99 724	33 747	15 358	36 362	46 247	52 870	59 421	52 489
38 Cif/fob-correctie														
39 Totaal	33 181	8 987	338 363	18 964	11 650	117 097	180 899	86 263	31 112	85 224	83 326	97 400	124 127	84 914

1) Inclusief saldo aan- en verkopen van kostbaarheden.

G 3 Input-outputtabel 2019* in basisprijzen (mln euro)

2019*	Landbouw, bosbouw en visserij	Delfstoffenwinning	Industrie	Energievoorziening	Waterbedrijven en afvalbeheer	Bouwnijverheid	Handel	Vervoer en opslag	Horeca	Informatie en communicatie	Financiële dienstverlening	Verhuur en handel van onroerend goed	Specialistische zakelijke diensten	Verhuur en overige zakelijke diensten
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1 Landbouw, bosbouw en visserij	5 785	5	10 473	3	6	168	265	143	165	9	3	21	28	121
2 Delfstoffenwinning	108	286	1 352	43	9	367	98	17	48	7	11	12	9	8
3 Industrie	5 898	303	52 365	494	712	13 589	3 673	3 371	2 810	1 482	389	1 167	2 756	1 535
4 Energievoorziening	289	880	2 054	2 110	126	90	1 160	290	330	170	79	226	187	106
5 Waterbedrijven en afvalbeheer	435	50	2 139	27	2 266	420	240	48	68	51	74	57	262	29
6 Bouwnijverheid	403	168	646	1 182	115	32 108	563	860	132	584	67	11 627	1 454	95
7 Handel	338	56	3 970	134	483	884	8 979	1 288	219	1 405	273	182	1 436	1 811
8 Vervoer en opslag	192	90	2 623	86	499	207	2 868	15 242	80	338	254	155	846	1 253
9 Horeca	14	27	525	42	14	141	670	671	371	297	247	32	588	337
10 Informatie en communicatie	161	41	1 917	179	90	867	3 532	858	434	11 156	1 669	621	5 044	1 096
11 Financiële dienstverlening	276	164	2 816	188	147	751	2 289	781	281	669	13 387	20 191	3 109	811
12 Verhuur en handel van onroerend goed	4	50	1 814	121	104	929	6 492	886	1 543	989	685	2 075	1 913	685
13 Specialistische zakelijke diensten	807	307	9 626	374	255	3 396	14 754	3 355	986	5 139	3 950	1 454	16 644	2 710
14 Verhuur en overige zakelijke diensten	359	193	7 985	807	495	3 006	5 901	4 369	1 437	1 836	1 807	1 365	5 126	7 174
15 Openbaar bestuur en overheidsdiensten	87	5	653	251	168	170	537	261	137	270	303	79	761	161
16 Onderwijs	7	16	272	34	17	126	253	117	116	192	344	38	947	114
17 Gezondheids- en welzijnszorg	6	3	84	4	2	34	145	40	22	39	37	11	53	60
18 Cultuur, sport en recreatie	3	6	215	15	22	56	274	63	159	521	120	37	342	503
19 Overige dienstverlening	64	12	330	14	39	113	279	121	261	297	173	158	339	152
20 Huishoudens met personeel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21 Goederen en diensten n.e.g.	11	0	220	18	8	1 028	82	26	81	16	20	24	32	142
22 Verbruik uit binnenland excl. marges	15 247	2 662	102 079	6 126	5 577	58 450	53 054	32 807	9 680	25 467	23 892	39 532	41 876	18 903
23 Invoer goederen	2 328	132	106 789	2 782	759	12 041	4 888	4 241	3 253	2 498	231	676	1 810	1 391
24 Invoer diensten	542	726	19 116	345	423	3 549	20 205	13 266	524	19 693	10 270	784	19 940	10 962
25 Invoerrechten	5	2	428	2	5	55	18	15	68	14	1	2	5	5
26 Overige belastingen op invoer	165	17	362	1	62	252	371	343	421	31	56	56	61	132
27 Overige productgebonden belastingen	422	18	953	16	106	339	597	1 225	311	289	2 511	2 817	278	289
28 Subsidies op invoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29 Overige productgebonden subsidies	20	7	144	16	9	15	86	22	23	11	7	15	15	7
30 Handels- en vervoersmarges	1 153	164	20 303	314	178	6 675	2 128	641	1 520	881	125	678	751	750
31 Totaal verbruik tegen aankooprijzen	19 842	3 714	249 886	9 570	7 101	81 346	81 175	52 516	15 754	48 862	37 079	44 530	64 706	32 425
32 Niet-productgebonden belastingen	407	7	536	465	38	142	539	478	361	57	1 804	4 472	163	577
33 Niet-productgebonden subsidies	1 052	5	991	15	91	78	429	1 556	127	379	37	19	1 801	461
34 Lonen	2 904	674	35 311	1 742	1 638	14 817	39 253	15 652	6 817	16 230	13 887	3 025	32 059	25 742
35 Sociale premies werkgevers	764	147	9 564	450	513	4 155	10 104	4 564	1 395	3 588	3 702	847	7 404	6 796
36 Exploitatie-overschot (bruto)	10 316	4 450	44 057	6 752	2 451	16 715	50 257	14 609	6 912	16 866	26 891	44 545	21 596	19 835
37 Toegevoegde waarde tegen basisprijzen	13 339	5 273	88 477	9 394	4 549	35 751	99 724	33 747	15 358	36 362	46 247	52 870	59 421	52 489
38 Cif/fob-correctie														
39 Totaal	33 181	8 987	338 363	18 964	11 650	117 097	180 899	86 263	31 112	85 224	83 326	97 400	124 127	84 914

1) Inclusief saldo aan- en verkopen van kostbaarheden.

Openbaar bestuur en overheidsdiensten																		
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	
116	14	163	17	23	0	27	17 555	12 233	255	2 009	176	328	- 126	751			33 181	
25	17	33	17	18	0	0	2 485	3 973	1 943	295	1	40	- 26	276			8 987	
1 306	389	1 950	658	377	0	412	95 636	187 506	13 635	17 814	2 724	12 229	- 8	8 827			338 363	
254	166	261	281	155	0	0	9 214	755	93	4 031	29	2 721	0	2 121			18 964	
1 099	66	224	70	28	0	7	7 660	1 078	462	1 178	1 024	170	0	78			11 650	
3 106	771	715	163	63	0	0	54 822	153	4 281	206	455	56 767	0	413			117 097	
413	137	279	166	117	0	4	22 574	21 118	8 284	10 318	12	- 1 580	5	120 168			180 899	
898	223	664	121	100	0	0	26 739	0	34 061	6 375	2 864	1 013	0	15 211			86 263	
213	86	920	117	56	0	0	5 368	0	5 103	19 520	50	83	0	988			31 112	
1 892	882	1 115	459	335	0	8	32 356	628	31 492	9 422	365	9 672	- 8	1 297			85 224	
3 245	215	911	185	410	0	0	50 826	0	9 580	20 501	130	2 289	0	0			83 326	
119	278	1 111	114	374	0	0	20 286	0	2 057	68 882	3 780	2 220	0	175			97 400	
4 269	1 177	1 011	709	905	0	5	71 833	486	34 038	3 245	894	11 382	171	2 078			124 127	
3 518	2 591	1 971	1 007	529	0	0	51 476	9	21 049	10 507	208	740	0	925			84 914	
1 058	218	865	79	63	0	0	6 126	171	721	3 103	70 264	2 821	0	0			83 206	
1 348	650	619	273	75	0	0	5 558	0	582	3 207	33 148	3 660	0	0			46 155	
1 301	53	3 597	10	21	0	0	5 522	0	290	13 542	74 066	1 335	0	0			94 755	
244	156	49	1 953	66	0	0	4 804	57	1 868	8 046	1 099	458	5	35			16 372	
190	62	748	120	403	0	0	3 875	11	260	8 859	851	407	0	153			14 416	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	796	0	0	0			800	
32	30	58	8	46	0	0	1 882	0	0	0	0	0	0	0			1 882	
24 646	8 181	17 264	6 527	4 164	0	463	496 597	228 178	170 054	211 064	192 936	106 755	13	153 496			1 559 093	
1 312	548	4 396	486	687	0	380	151 628	213 705	1 463	32 235	1 610	28 773	2 322	0	- 2 326	- 3 683	425 727	
1 872	444	757	440	405	0	0	124 263	0	7 447	17 593	1	9 676	0	2 261		3 683	164 924	
9	2	26	5	3	0	2	672	1 549	9	347	1	107	8	0			2 693	
47	120	146	124	73	0	12	2 852	110	90	5 321	14	1 660	0	0			10 047	
4 313	1 405	2 864	557	536	0	31	19 877	0	1 910	38 105	751	16 014	0	0			76 657	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			0	
16	16	17	28	13	0	0	487	1	12	800	0	0	0	0			1 300	
429	299	2 831	376	351	0	994	41 541	50 397	2 580	50 877	3 249	7 114	- 1	- 155 757			0	
32 612	10 983	28 267	8 487	6 206	0	1 882	836 943	493 938	183 541	354 742	198 562	170 099	2 342	0	- 2 326	0	2 237 841	
620	307	431	65	39	0	0	11 508	0	0	0	0	0	0	0			11 508	
13	33	2 220	411	55	0	0	9 773	0	0	0	0	0	0	0			9 773	
25 156	19 985	41 376	3 522	4 162	763	0	304 715	0	0	0	0	0	0	0			304 715	
9 321	6 621	11 741	871	1 104	37	0	83 688	0	0	0	0	0	0	0			83 688	
15 510	8 292	15 160	3 838	2 960	0	0	332 012	0	0	0	0	0	0	0			332 012	
50 594	35 172	66 488	7 885	8 210	800	0	722 150	0	0	0	0	0	0	0			722 150	
								- 2 326				2 326					0	
83 206	46 155	94 755	16 372	14 416	800	1 882	1 559 093	493 938	181 215	354 742	198 562	170 099	2 342	0	0	0	2 959 991	

3.

Bestedingen

B 1.1 Consumptieve bestedingen naar goederen- en dienstencategorieën

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens, binnenlands	301 872	308 989	315 332	326 606	341 754	355 775
Goederen	131 707	134 606	135 526	140 514	146 627	152 514
Voedingsmiddelen	33 354	34 620	35 335	37 005	37 979	39 708
Aardappelen, groenten en fruit	6 740	7 111	7 467	7 867	8 060	8 510
Vlees en vleesproducten	5 987	6 181	6 343	6 594	6 709	6 906
Vis	1 084	1 137	1 118	1 184	1 257	1 313
Zuivel, eieren, oliën en vetten	5 090	5 212	5 279	5 623	5 942	6 241
Brood, broodproducten, koekjes, gebak en banket	5 284	5 392	5 378	5 553	5 662	5 921
Kruidenierswaren	9 169	9 587	9 750	10 184	10 349	10 817
Dranken	5 412	5 426	5 482	5 483	5 586	5 762
Alcoholvrije dranken	1 940	1 929	1 963	1 895	1 886	1 932
Alcoholhoudende dranken	3 472	3 497	3 519	3 588	3 700	3 830
Tabak	4 708	4 763	4 863	4 861	5 072	4 806
Duurzame consumptiegoederen	53 726	55 822	56 265	58 587	61 600	64 073
Kleding en textiel	12 970	13 573	13 687	14 225	14 299	14 795
Schoenen en lederwaren	3 673	3 740	3 674	3 873	3 829	3 907
Woninginrichting en woningdecoratie	12 206	12 794	13 419	14 378	15 147	16 223
Elektrische apparatuur	8 483	8 416	8 204	8 342	8 557	8 983
Vervoermiddelen	9 676	10 344	10 213	10 290	11 825	11 868
Overige duurzame goederen n.e.g.	6 718	6 955	7 068	7 479	7 943	8 297
Energie, water en motorbrandstoffen	20 845	20 135	19 477	20 115	21 546	22 547
Energie en water	9 351	9 424	9 088	8 995	9 697	10 508
Motorbrandstoffen	11 494	10 711	10 389	11 120	11 849	12 039
Producten voor de persoonlijke verzorging	6 112	6 188	6 309	6 410	6 610	6 878
Overige goederen	7 550	7 652	7 795	8 053	8 234	8 740
Diensten	170 165	174 383	179 806	186 092	195 127	203 261
Huisvesting	63 568	65 817	67 472	69 317	72 493	75 959
Werkelijke huur	18 221	18 824	19 269	19 847	20 495	21 233
Toegerekende huur eigen woningbezit	39 057	40 746	41 886	43 037	45 175	47 533
Diensten met betrekking tot huis en tuin	6 290	6 247	6 317	6 433	6 823	7 193
Horeca	22 117	23 580	25 130	27 261	29 194	31 130
Maaltijd- en drankverstreking	17 234	18 242	19 466	20 740	22 148	23 502
Logiesverstreking	4 883	5 338	5 664	6 521	7 046	7 628
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	12 742	13 106	13 432	13 934	14 543	14 962
Recreatie	9 763	9 955	10 172	10 577	11 045	11 384
Cultuur	2 979	3 151	3 260	3 357	3 498	3 578
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	14 721	14 830	14 718	14 946	14 806	15 389
Vervoer	6 668	6 935	7 064	7 349	7 706	8 265
Communicatie	8 053	7 895	7 654	7 597	7 100	7 124
Medische diensten en welzijnszorg	12 313	12 399	12 544	12 534	12 908	13 289
Medische diensten	7 578	7 602	7 948	8 010	8 125	8 285
Welzijnszorg	4 735	4 797	4 596	4 524	4 783	5 004
Financiële en zakelijke diensten	24 790	24 259	25 318	25 861	27 792	27 478
Overige diensten	19 914	20 392	21 192	22 239	23 391	25 054
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (–)	11 198	12 067	13 108	14 267	15 057	16 517
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	13 570	13 894	13 817	14 922	14 863	15 484
Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens, nationaal	304 244	310 816	316 041	327 261	341 560	354 742
Individuele consumptie door de overheid	116 528	116 535	117 218	120 978	127 414	134 686
Goederen	5 548	5 742	5 523	5 597	5 839	6 106
Duurzame consumptiegoederen	1 407	1 448	1 349	1 372	1 420	1 485
Woninginrichting en woningdecoratie	2	0	0	0	0	0
Elektrische apparatuur	62	71	77	76	68	70
Vervoermiddelen	6	6	6	7	7	7
Overige duurzame goederen n.e.g.	1 337	1 371	1 266	1 289	1 345	1 408
Energie, water en motorbrandstoffen	29	34	36	31	32	31
Producten voor de persoonlijke verzorging	4 112	4 260	4 138	4 194	4 387	4 590
Diensten	110 980	110 793	111 695	115 381	121 575	128 580
Huisvesting	3 976	4 361	4 690	4 832	5 004	5 158
Horeca	33	48	45	55	45	50
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	16 896	16 131	13 622	15 157	16 431	17 525
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	355	375	381	388	386	435
Medische diensten en welzijnszorg	61 891	61 608	63 687	65 238	68 933	73 413
Financiële en zakelijke diensten	745	761	763	705	724	721
Overige diensten	27 084	27 509	28 507	29 006	30 052	31 278
Werkelijke individuele consumptie	420 772	427 351	433 259	448 239	468 974	489 428
Collectieve consumptie door de overheid	55 937	55 819	57 624	58 513	61 197	63 876
Consumptieve bestedingen	476 709	483 170	490 883	506 752	530 171	553 304

B 1.2 Consumptieve bestedingen naar goederen- en dienstencategorieën, volumemutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens, binnenlands	0,5	2,1	1,4	2,2	2,4	1,7
Goederen	0,5	3,1	0,9	2,4	2,6	1,5
Voedingsmiddelen	2,0	3,4	1,6	2,3	1,6	0,4
Aardappelen, groenten en fruit	5,0	3,4	2,3	3,1	0,9	0,9
Vlees en vleesproducten	-0,1	3,7	2,2	0,0	0,7	-2,5
Vis	2,6	3,2	-4,1	-2,2	4,1	1,5
Zuivel, eieren, oliën en vetten	0,6	3,3	2,6	1,0	2,2	0,8
Brood, broodproducten, koekjes, gebak en banket	-0,1	1,2	-1,0	3,1	1,6	-0,4
Kruidenierswaren	3,0	4,4	2,4	3,9	2,1	1,7
Dranken	-0,7	-0,2	-0,7	-1,2	-0,4	2,0
Alcoholvrije dranken	-1,7	-1,3	-3,2	-6,7	-3,5	0,0
Alcoholhoudende dranken	-0,1	0,4	0,7	1,9	1,2	3,0
Tabak	-6,6	-2,5	-1,4	-1,0	-1,3	-4,1
Duurzame consumptiegoederen	3,4	4,4	0,4	4,1	5,0	3,5
Kleding en textiel	4,8	5,5	-0,1	3,5	0,4	2,6
Schoenen en lederwaren	1,0	3,2	-1,9	5,3	-0,2	1,4
Woninginrichting en woningdecoratie	2,2	5,1	4,0	6,6	4,8	5,7
Elektrische apparatuur	8,3	3,0	0,7	5,9	6,5	8,5
Vervoermiddelen	2,8	4,6	-2,8	-1,0	13,6	-1,0
Overige duurzame goederen n.e.g.	-0,6	3,5	0,6	5,4	3,8	3,7
Energie, water en motorbrandstoffen	-7,1	2,9	2,4	-0,4	0,9	-1,5
Energie en water	-12,9	3,5	2,2	-2,1	0,9	-1,8
Motorbrandstoffen	-1,8	2,4	2,5	1,1	0,9	-1,2
Producten voor de persoonlijke verzorging	3,4	1,5	1,6	2,2	-0,3	1,2
Overige goederen	-0,4	0,3	-0,5	2,1	0,8	3,1
Diensten	0,5	1,4	1,7	2,1	2,3	1,8
Huisvesting	1,0	1,0	0,7	1,1	1,9	1,8
Werkelijke huur	1,0	1,3	0,2	1,2	1,3	1,2
Toegerekende huur eigen woningbezit	1,4	1,1	1,0	1,0	2,1	1,9
Diensten met betrekking tot huis en tuin	-1,5	-1,1	0,6	1,2	3,0	2,7
Horeca	3,3	4,1	5,0	5,0	4,1	2,2
Maaltijd- en drankverstrekking	2,9	3,5	4,8	3,9	4,3	1,5
Logiesverstrekking	4,9	5,9	5,8	8,8	3,5	4,2
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	-2,1	1,2	2,5	1,6	2,8	-0,1
Recreatie	-3,0	0,3	2,5	1,5	2,8	-0,1
Cultuur	1,2	4,0	2,5	1,9	2,7	-0,2
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	0,5	1,7	1,0	3,0	0,4	2,5
Vervoer	0,9	1,4	2,4	1,9	3,9	2,7
Communicatie	0,2	2,0	-0,2	3,9	-2,9	2,2
Medische diensten en welzijnszorg	-0,3	0,9	0,5	-0,7	0,9	1,4
Medische diensten	1,4	0,4	4,1	0,0	-0,4	0,4
Welzijnszorg	-2,9	1,6	-5,3	-2,1	3,1	3,0
Financiële en zakelijke diensten	-0,6	0,2	1,3	1,4	1,4	0,9
Overige diensten	-0,6	1,4	2,5	4,1	4,0	3,6
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (-)	6,2	6,4	6,6	7,3	3,1	6,5
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	2,6	2,1	0,1	4,8	-3,0	1,8
Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens, nationaal	0,4	2,0	1,1	2,1	2,2	1,5
Individuele consumptie door de overheid	0,4	0,4	1,0	1,2	2,0	1,4
Goederen	2,0	3,7	-0,9	3,4	5,8	1,8
Duurzame consumptiegoederen	4,7	1,8	-5,7	0,4	5,1	3,5
Woninginrichting en woningdecoratie	.	.	.	.	.	.
Elektrische apparatuur	8,8	19,4	11,3	0,0	-7,9	0,0
Vervoermiddelen	0,0	0,0	0,0	16,7	0,0	14,3
Overige duurzame goederen n.e.g.	4,5	1,2	-6,6	0,4	5,9	3,6
Energie, water en motorbrandstoffen	15,4	34,5	14,7	-13,9	22,6	3,1
Producten voor de persoonlijke verzorging	1,0	4,1	0,7	4,5	5,8	1,2
Diensten	0,3	0,3	1,1	1,1	1,8	1,3
Huisvesting	-0,7	1,3	5,4	1,4	2,4	0,8
Horeca	28,0	39,4	-4,2	6,7	-21,8	6,7
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	-0,1	1,3	-1,3	3,0	0,3	1,9
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	-12,8	2,8	0,5	0,8	-1,5	8,5
Medische diensten en welzijnszorg	0,6	-0,0	2,1	1,4	2,9	2,0
Financiële en zakelijke diensten	-4,5	1,9	0,0	-9,2	1,3	-3,6
Overige diensten	0,2	0,0	-0,3	-0,2	0,0	-0,3
Werkelijke individuele consumptie	0,4	1,5	1,1	1,9	2,1	1,5
Collectieve consumptie door de overheid	0,9	-1,1	2,1	0,3	1,3	2,0
Consumptieve bestedingen	0,4	1,2	1,2	1,7	2,0	1,5

B 1.3 Consumptieve bestedingen naar goederen- en dienstencategorieën, prijsmutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens, binnenlands	0,9	0,2	0,7	1,3	2,1	2,4
Goederen	-0,6	-0,9	-0,2	1,3	1,7	2,5
Voedingsmiddelen	-0,3	0,4	0,4	2,4	1,0	4,2
Aardappelen, groenten en fruit	-2,6	2,0	2,6	2,2	1,5	4,6
Vlees en vleesproducten	-0,5	-0,5	0,4	4,0	1,0	5,6
Vis	0,0	1,6	2,6	8,3	2,0	2,9
Zuivel, eieren, oliën en vetten	3,7	-0,8	-1,2	5,5	3,4	4,2
Brood, broodproducten, koekjes, gebak en banket	0,5	0,9	0,7	0,1	0,3	5,0
Kruidenierswaren	-0,9	0,1	-0,7	0,5	-0,5	2,8
Dranken	1,6	0,5	1,7	1,2	2,3	1,1
Alcoholvrije dranken	1,8	0,7	5,1	3,4	3,1	2,4
Alcoholhoudende dranken	1,6	0,3	-0,1	0,1	1,9	0,5
Tabak	2,4	3,8	3,6	1,0	5,7	-1,2
Duurzame consumptiegoederen	-1,0	-0,5	0,4	-0,0	0,1	0,4
Kleding en textiel	-0,4	-0,8	0,9	0,4	0,1	0,8
Schoenen en lederwaren	-0,5	-1,3	0,1	0,1	-0,9	0,6
Woninginrichting en woningdecoratie	-0,4	-0,2	0,9	0,5	0,6	1,3
Elektrische apparatuur	-5,5	-3,7	-3,2	-4,0	-3,7	-3,2
Vervoermiddelen	1,2	2,2	1,6	1,8	1,2	1,4
Overige duurzame goederen n.e.g.	-0,8	0,1	1,0	0,4	2,3	0,8
Energie, water en motorbrandstoffen	-1,4	-6,1	-5,5	3,7	6,2	6,2
Energie en water	-0,7	-2,6	-5,6	1,1	6,8	10,3
Motorbrandstoffen	-2,1	-9,0	-5,4	5,8	5,6	2,9
Producten voor de persoonlijke verzorging	-0,3	-0,2	0,3	-0,6	3,4	2,8
Overige goederen	-0,6	1,1	2,4	1,1	1,5	3,0
Diensten	2,1	1,1	1,4	1,4	2,5	2,3
Huisvesting	3,3	2,6	1,8	1,6	2,6	3,0
Werkelijke huur	2,7	2,0	2,1	1,8	2,0	2,4
Toegerekende huur eigen woningbezit	4,3	3,2	1,8	1,7	2,8	3,2
Diensten met betrekking tot huis en tuin	-1,3	0,4	0,5	0,7	3,0	2,7
Horeca	2,0	2,5	1,5	3,3	2,8	4,4
Maaltijd- en drankverstrekking	1,9	2,2	1,9	2,5	2,4	4,5
Logiesverstrekking	2,1	3,2	0,3	5,8	4,4	3,9
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	1,8	1,7	0,0	2,1	1,5	3,0
Recreatie	1,7	1,6	-0,3	2,4	1,5	3,1
Cultuur	2,1	1,7	1,0	1,0	1,5	2,5
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	-1,4	-1,0	-1,7	-1,4	-1,4	1,4
Vervoer	0,7	2,5	-0,5	2,1	0,9	4,4
Communicatie	-3,0	-3,8	-2,8	-4,5	-3,7	-1,8
Medische diensten en welzijnszorg	0,9	-0,2	0,7	0,7	2,1	1,6
Medische diensten	1,0	-0,1	0,4	0,7	1,8	1,5
Welzijnszorg	0,7	-0,3	1,2	0,5	2,6	1,6
Financiële en zakelijke diensten	2,5	-2,4	3,0	0,7	6,0	-2,0
Overige diensten	1,8	0,9	1,4	0,8	1,2	3,4
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (-)	1,2	1,3	1,9	1,4	2,3	3,0
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	0,7	0,3	-0,7	3,0	2,7	2,4
Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens, nationaal	0,9	0,2	0,6	1,4	2,2	2,3
Individuele consumptie door de overheid	0,7	-0,4	-0,4	1,9	3,3	4,3
Goederen	-0,9	-0,2	-3,0	-2,0	-1,4	2,7
Duurzame consumptiegoederen	-1,5	1,0	-1,2	1,3	-1,5	1,0
Woninginrichting en woningdecoratie	.	.	.	.	.	.
Elektrische apparatuur	0,0	-4,1	-2,5	-1,3	-2,9	2,9
Vervoermiddelen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-12,5
Overige duurzame goederen n.e.g.	-1,5	1,3	-1,1	1,4	-1,5	1,0
Energie, water en motorbrandstoffen	-3,3	-12,8	-7,7	0,0	-15,8	-6,1
Producten voor de persoonlijke verzorging	-0,6	-0,5	-3,5	-3,0	-1,2	3,4
Diensten	0,8	-0,4	-0,3	2,1	3,5	4,4
Huisvesting	11,5	8,3	2,0	1,6	1,2	2,3
Horeca	3,1	4,3	-2,2	14,6	4,7	4,2
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	2,0	-5,8	-14,4	8,1	8,0	4,7
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	2,0	2,7	1,1	1,0	1,0	3,8
Medische diensten en welzijnszorg	0,0	-0,4	1,3	1,0	2,7	4,4
Financiële en zakelijke diensten	-1,7	0,3	0,3	1,7	1,4	3,3
Overige diensten	0,5	1,6	3,9	2,0	3,6	4,4
Werkelijke individuele consumptie	0,8	0,0	0,3	1,5	2,5	2,9
Collectieve consumptie door de overheid	0,6	0,9	1,2	1,3	3,3	2,3
Consumptieve bestedingen	0,8	0,1	0,4	1,5	2,6	2,8

B 2.1 Consumptieve bestedingen naar verbruiksfuncties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens, nationaal	304 244	310 816	316 041	327 261	341 560	354 742
Voeding en niet-alcoholische dranken	33 824	34 881	35 561	37 041	37 969	39 658
Brood en graanproducten	6 959	7 056	7 104	7 342	7 474	7 818
Vlees en vleesproducten	6 492	6 678	6 854	7 132	7 259	7 483
Vis	1 104	1 170	1 152	1 222	1 295	1 353
Zuivel, eieren, oliën en vetten	4 822	4 917	4 976	5 300	5 601	5 889
Aardappelen, groenten en fruit	6 426	6 777	7 116	7 507	7 695	8 126
Suiker, zoetwaren en ijs	2 460	2 571	2 582	2 650	2 653	2 752
Overige voedingsmiddelen	2 562	2 643	2 683	2 814	2 902	3 046
Koffie, thee en cacao	1 030	1 132	1 120	1 166	1 190	1 254
Mineraalwater, frisdranken e.d.	1 969	1 937	1 974	1 908	1 900	1 937
Alcoholische dranken, tabak en narcotica	9 766	10 040	10 222	10 308	10 596	10 711
Kleding en schoeisel	15 877	16 512	16 560	17 235	17 249	17 785
Kleding	13 072	13 650	13 750	14 274	14 364	14 836
Schoeisel	2 805	2 862	2 810	2 961	2 885	2 949
Huisvesting, water en energie	71 884	74 215	75 446	77 115	80 880	85 005
Werkelijke huur	18 221	18 824	19 269	19 847	20 495	21 233
Toegerekende huur eigen woningbezit	39 057	40 746	41 886	43 037	45 175	47 533
Onderhoud en reparatie van de woning	1 274	1 255	1 240	1 296	1 353	1 453
Watervoorziening en andere diensten	2 909	2 928	2 907	2 896	2 955	3 112
Energie	10 423	10 462	10 144	10 039	10 902	11 674
Woninginrichting en huishouding	15 791	16 338	17 170	18 301	19 322	20 696
Gezondheid	10 438	10 544	10 915	11 079	11 400	11 689
Vervoer	35 901	36 435	36 620	38 291	41 629	43 435
Aankoop van voertuigen	9 081	9 716	9 560	9 595	11 110	11 130
Gebruik van prive voertuigen	20 388	19 994	20 199	21 530	23 011	24 244
Vervoersdiensten	6 432	6 725	6 861	7 166	7 508	8 061
Communicatie	9 443	9 290	8 905	8 767	8 361	8 424
Recreatie en cultuur	31 908	32 431	32 905	34 288	35 553	36 972
Onderwijs	2 071	2 127	2 176	2 271	2 311	2 340
Horeca	22 065	23 536	25 084	27 212	29 142	31 073
Sociale bescherming	4 724	4 786	4 586	4 514	4 771	4 992
Overige	38 180	37 854	39 182	40 184	42 571	42 995
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (–)	11 198	12 067	13 108	14 267	15 057	16 517
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	13 570	13 894	13 817	14 922	14 863	15 484
Individuele consumptie door de overheid	116 528	116 535	117 218	120 978	127 414	134 686
Huisvesting, water en energie	2 819	3 118	3 345	3 438	3 507	3 722
Gezondheid	48 512	48 865	47 582	50 084	52 999	56 232
Recreatie en cultuur	4 146	4 109	4 177	4 193	4 512	4 737
Onderwijs	29 099	29 424	30 421	30 952	32 020	33 629
Sociale bescherming	31 952	31 019	31 693	32 311	34 376	36 366
Werkelijke individuele consumptie	420 772	427 351	433 259	448 239	468 974	489 428
Voeding en niet-alcoholische dranken	33 824	34 881	35 561	37 041	37 969	39 658
Alcoholische dranken, tabak en narcotica	9 766	10 040	10 222	10 308	10 596	10 711
Kleding en schoeisel	15 877	16 512	16 560	17 235	17 249	17 785
Huisvesting, water en energie	74 703	77 333	78 791	80 553	84 387	88 727
Woninginrichting en huishouding	15 791	16 338	17 170	18 301	19 322	20 696
Gezondheid	58 950	59 409	58 497	61 163	64 399	67 921
Vervoer	35 901	36 435	36 620	38 291	41 629	43 435
Communicatie	9 443	9 290	8 905	8 767	8 361	8 424
Recreatie en cultuur	36 054	36 540	37 082	38 481	40 065	41 709
Onderwijs	31 170	31 551	32 597	33 223	34 331	35 969
Horeca	22 065	23 536	25 084	27 212	29 142	31 073
Sociale bescherming	36 676	35 805	36 279	36 825	39 147	41 358
Overige	38 180	37 854	39 182	40 184	42 571	42 995
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (–)	11 198	12 067	13 108	14 267	15 057	16 517
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	13 570	13 894	13 817	14 922	14 863	15 484
Collectieve consumptie door de overheid	55 937	55 819	57 624	58 513	61 197	63 876
Consumptieve bestedingen	476 709	483 170	490 883	506 752	530 171	553 304

B 2.2 Consumptieve bestedingen naar verbruiksfuncties, volumemutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Consumptieve bestedingen door huishoudens						
incl. izw's t.b.v. huishoudens, nationaal	0,4	2,0	1,1	2,1	2,2	1,5
Voeding en niet-alcoholische dranken	0,7	2,3	1,2	1,6	1,3	0,1
Brood en graanproducten	- 0,2	0,6	0,5	3,0	1,5	- 0,1
Vlees en vleesproducten	- 0,6	3,1	2,4	0,3	0,8	- 2,2
Vis	2,1	3,3	- 3,8	- 1,8	3,8	1,4
Zuivel, eieren, oliën en vetten	0,0	2,5	1,8	0,6	1,9	0,8
Aardappelen, groenten en fruit	2,1	3,0	2,2	3,2	1,0	0,9
Suiker, zoetwaren en ijs	1,8	4,2	1,0	3,1	0,7	0,2
Overige voedingsmiddelen	4,3	3,5	1,9	4,1	3,1	1,2
Koffie, thee en cacao	2,2	3,1	1,9	1,4	4,3	4,8
Mineraalwater, frisdranken e.d.	- 2,2	- 2,1	- 2,5	- 6,2	- 2,8	- 0,5
Alcoholische dranken, tabak en narcotica	0,5	2,2	- 0,4	0,5	- 0,4	1,4
Kleding en schoeisel	3,9	4,9	- 0,4	3,8	0,0	2,3
Kleding	4,5	5,2	- 0,1	3,5	0,4	2,5
Schoeisel	0,8	3,6	- 1,6	5,3	- 1,8	1,5
Huisvesting, water en energie	- 1,1	1,4	0,9	0,7	1,8	1,3
Werkelijke huur	1,0	1,3	0,2	1,2	1,3	1,2
Toegerekende huur eigen woningbezit	1,4	1,1	1,0	1,0	2,1	1,9
Onderhoud en reparatie van de woning	- 3,8	- 1,6	- 0,9	5,3	3,7	6,7
Watervoorziening en andere diensten	- 1,0	0,7	0,4	0,6	2,8	0,2
Energie	- 11,2	2,9	2,2	- 2,2	0,7	- 1,1
Woninginrichting en huishouding	1,6	3,7	4,2	6,0	4,7	5,1
Gezondheid	1,8	1,0	3,1	0,8	1,0	0,7
Vervoer	0,3	2,8	1,5	2,0	6,4	1,1
Aankoop van voertuigen	2,8	4,6	- 3,1	- 1,5	14,3	- 1,4
Gebruik van prive voertuigen	- 1,0	2,3	3,4	3,6	3,7	1,8
Vervoersdiensten	1,0	2,1	2,6	2,2	3,9	2,8
Communicatie	4,0	4,0	0,0	4,7	- 0,3	4,4
Recreatie en cultuur	- 0,4	1,2	0,9	3,1	2,9	2,1
Onderwijs	- 1,9	1,9	1,4	2,8	0,1	1,3
Horeca	3,3	4,1	5,0	5,1	4,1	2,2
Sociale bescherming	- 2,9	1,6	- 5,3	- 2,1	3,1	3,0
Overige	- 0,0	0,6	1,2	1,9	1,3	1,5
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (-)	6,2	6,4	6,6	7,3	3,1	6,5
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	2,6	2,1	0,1	4,8	- 3,0	1,8
Individuele consumptie door de overheid	0,4	0,4	1,0	1,2	2,0	1,4
Huisvesting, water en energie	0,3	0,5	6,9	1,0	0,2	3,6
Gezondheid	1,4	0,7	- 3,6	4,7	3,3	2,3
Recreatie en cultuur	- 4,1	1,5	11,9	- 5,1	1,0	1,1
Onderwijs	0,2	0,4	0,6	- 0,4	- 0,8	0,5
Sociale bescherming	- 0,4	- 0,1	6,6	- 1,5	2,8	0,6
Werkelijke individuele consumptie	0,4	1,5	1,1	1,9	2,1	1,5
Voeding en niet-alcoholische dranken	0,7	2,3	1,2	1,6	1,3	0,1
Alcoholische dranken, tabak en narcotica	0,5	2,2	- 0,4	0,5	- 0,4	1,4
Kleding en schoeisel	3,9	4,9	- 0,4	3,8	0,0	2,3
Huisvesting, water en energie	- 1,0	1,3	1,1	0,7	1,7	1,4
Woninginrichting en huishouding	1,6	3,7	4,2	6,0	4,7	5,1
Gezondheid	1,5	0,7	- 2,4	4,0	2,9	2,0
Vervoer	0,3	2,8	1,5	2,0	6,4	1,1
Communicatie	4,0	4,0	0,0	4,7	- 0,3	4,4
Recreatie en cultuur	- 0,8	1,2	2,2	2,2	2,7	2,0
Onderwijs	0,0	0,5	0,6	- 0,2	- 0,7	0,6
Horeca	3,3	4,1	5,0	5,1	4,1	2,2
Sociale bescherming	- 0,7	0,1	5,0	- 1,5	2,8	0,9
Overige	- 0,0	0,6	1,2	1,9	1,3	1,5
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (-)	6,2	6,4	6,6	7,3	3,1	6,5
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	2,6	2,1	0,1	4,8	- 3,0	1,8
Collectieve consumptie door de overheid	0,9	- 1,1	2,1	0,3	1,3	2,0
Consumptieve bestedingen	0,4	1,2	1,2	1,7	2,0	1,5

B 2.3 Consumptieve bestedingen naar verbruiksfuncties, prijsmutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Consumptieve bestedingen door huishoudens						
incl. izw's t.b.v. huishoudens, nationaal	0,9	0,2	0,6	1,4	2,2	2,3
Voeding en niet-alcoholische dranken	0,1	0,8	0,7	2,6	1,2	4,3
Brood en graanproducten	-0,1	0,8	0,2	0,3	0,3	4,7
Vlees en vleesproducten	-0,8	-0,2	0,3	3,7	0,9	5,4
Vis	-0,3	2,6	2,4	8,0	2,0	3,0
Zuivel, eieren, oliën en vetten	3,6	-0,5	-0,6	5,9	3,7	4,3
Aardappelen, groenten en fruit	-0,7	2,4	2,8	2,2	1,5	4,6
Suiker, zoetwaren en ijs	-0,2	0,3	-0,5	-0,4	-0,6	3,5
Overige voedingsmiddelen	-0,4	-0,3	-0,4	0,8	0,1	3,7
Koffie, thee en cacao	-2,8	6,6	-2,9	2,6	-2,1	0,6
Mineraalwater, frisdranken e.d.	1,3	0,5	4,6	3,0	2,5	2,5
Alcoholische dranken, tabak en narcotica	0,6	0,6	2,3	0,4	3,2	-0,3
Kleding en schoeisel	-0,4	-0,9	0,7	0,3	0,1	0,8
Kleding	-0,4	-0,8	0,9	0,3	0,2	0,8
Schoeisel	-0,2	-1,5	-0,2	0,1	-0,8	0,7
Huisvesting, water en energie	2,7	1,9	0,8	1,5	3,1	3,7
Werkelijke huur	2,7	2,0	2,1	1,8	2,0	2,4
Toegerekende huur eigen woningbezit	4,3	3,2	1,8	1,7	2,8	3,2
Onderhoud en reparatie van de woning	-0,3	0,1	-0,3	-0,8	0,7	0,6
Watervoorziening en andere diensten	3,5	0,0	-1,1	-1,0	-0,8	5,1
Energie	-2,6	-2,5	-5,1	1,2	7,9	8,3
Woninginrichting en huishouding	-0,1	-0,2	0,8	0,5	0,9	1,9
Gezondheid	0,6	0,1	0,5	0,7	1,8	1,8
Vervoer	0,1	-1,3	-1,0	2,5	2,2	3,2
Aankoop van voertuigen	1,3	2,3	1,5	1,9	1,3	1,6
Gebruik van prive voertuigen	-0,7	-4,1	-2,3	2,8	3,1	3,5
Vervoersdiensten	0,6	2,4	-0,6	2,2	0,9	4,4
Communicatie	-4,5	-5,4	-4,1	-6,0	-4,4	-3,5
Recreatie en cultuur	-0,2	0,5	0,5	1,0	0,8	1,9
Onderwijs	2,9	0,8	0,9	1,5	1,7	-0,1
Horeca	2,0	2,5	1,5	3,3	2,8	4,4
Sociale bescherming	0,7	-0,3	1,2	0,5	2,6	1,6
Overige	1,8	-1,5	2,3	0,7	4,6	-0,5
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (-)	1,2	1,3	1,9	1,4	2,3	3,0
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	0,7	0,3	-0,7	3,0	2,7	2,4
Individuele consumptie door de overheid	0,7	-0,4	-0,4	1,9	3,3	4,3
Huisvesting, water en energie	15,4	10,1	0,3	1,8	1,8	2,4
Gezondheid	-0,1	0,0	1,0	0,6	2,4	3,8
Recreatie en cultuur	2,6	-2,3	-9,2	5,8	6,5	3,8
Onderwijs	0,4	0,7	2,8	2,2	4,2	4,5
Sociale bescherming	0,8	-2,8	-4,2	3,5	3,5	5,2
Werkelijke individuele consumptie	0,8	0,0	0,3	1,5	2,5	2,9
Voeding en niet-alcoholische dranken	0,1	0,8	0,7	2,6	1,2	4,3
Alcoholische dranken, tabak en narcotica	0,6	0,6	2,3	0,4	3,2	-0,3
Kleding en schoeisel	-0,4	-0,9	0,7	0,3	0,1	0,8
Huisvesting, water en energie	3,2	2,2	0,7	1,5	3,0	3,7
Woninginrichting en huishouding	-0,1	-0,2	0,8	0,5	0,9	1,9
Gezondheid	0,1	0,0	0,9	0,6	2,3	3,4
Vervoer	0,1	-1,3	-1,0	2,5	2,2	3,2
Communicatie	-4,5	-5,4	-4,1	-6,0	-4,4	-3,5
Recreatie en cultuur	0,1	0,1	-0,7	1,5	1,4	2,1
Onderwijs	0,6	0,7	2,7	2,1	4,1	4,2
Horeca	2,0	2,5	1,5	3,3	2,8	4,4
Sociale bescherming	0,8	-2,5	-3,5	3,1	3,4	4,7
Overige	1,8	-1,5	2,3	0,7	4,6	-0,5
Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland (-)	1,2	1,3	1,9	1,4	2,3	3,0
Consumptie door ingezetenen in het buitenland	0,7	0,3	-0,7	3,0	2,7	2,4
Collectieve consumptie door de overheid	0,6	0,9	1,2	1,3	3,3	2,3
Consumptieve bestedingen	0,8	0,1	0,4	1,5	2,6	2,8

B 3.1 Investerings in vaste activa (bruto) naar type van activa

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Vennootschappen en huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens						
Woningen	20 510	24 035	29 104	32 843	37 702	40 302
Bedrijfsgebouwen	13 291	13 611	14 201	15 332	17 020	19 322
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6 086	6 714	7 358	6 489	7 202	8 155
Overdrachtskosten op grond	1 096	1 343	2 381	2 392	2 510	2 643
Vervoermiddelen	9 547	13 687	14 202	16 441	15 661	17 768
Personenauto's	5 527	7 917	6 887	7 637	9 117	10 647
Overige wegvervoermiddelen	2 393	2 804	3 294	3 404	3 859	3 943
Treinen en trams	422	401	447	1 689	498	628
Schepen	752	1 098	1 061	1 805	987	986
Vliegtuigen	453	1 467	2 513	1 906	1 200	1 564
Computers	3 177	3 926	5 633	3 079	3 154	3 212
Telecommunicatie-apparatuur	860	892	831	765	826	829
Machines en installaties	15 806	16 108	15 550	16 436	17 856	18 783
Overige materiële vaste activa	4 222	4 411	4 240	4 827	5 533	5 773
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	333	355	341	89	49	142
Onderzoek en ontwikkeling	8 304	31 245	7 282	7 717	8 375	8 658
Computerprogrammatuur en databanken	14 222	21 176	17 121	17 784	18 577	19 654
Overige immateriële vaste activa	1 210	705	664	646	630	626
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	98 664	138 208	118 908	124 840	135 095	145 867
Verkoop van gebruikte vaste activa (–)	4 056	10 255	1 929	1 582	3 461	3 059
Investerings in vaste activa (bruto) van vennootschappen en huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	94 608	127 953	116 979	123 258	131 634	142 808
Overheid						
Woningen	110	92	92	99	100	98
Bedrijfsgebouwen	3 747	3 664	3 795	3 917	3 965	3 725
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	10 257	10 868	10 090	10 339	10 612	10 620
Overdrachtskosten op grond	101	67	61	64	71	60
Vervoermiddelen	368	363	490	388	379	499
Personenauto's	116	130	155	154	184	226
Overige wegvervoermiddelen	234	217	191	224	187	195
Treinen en trams	0	0	100	9	7	4
Schepen	10	8	36	1	1	0
Vliegtuigen	8	8	8	0	0	74
Computers	891	914	883	1 063	1 044	1 048
Telecommunicatie-apparatuur	323	236	231	213	231	240
Machines en installaties	953	1 190	1 348	1 684	1 579	2 060
Overige materiële vaste activa	1 281	1 271	1 146	1 040	1 184	1 168
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	0	0	0	0	0	0
Onderzoek en ontwikkeling	3 427	3 647	3 745	3 845	4 230	4 300
Computerprogrammatuur en databanken	3 410	3 517	3 783	3 940	4 144	4 450
Overige immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	1
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	24 868	25 829	25 664	26 592	27 539	28 269
Verkoop van gebruikte vaste activa (–)	1 338	1 249	968	1 180	1 080	978
Investerings in vaste activa (bruto) van de overheid	23 530	24 580	24 696	25 412	26 459	27 291
Totaal investeringen in activa						
Woningen	20 620	24 127	29 196	32 942	37 802	40 400
Bedrijfsgebouwen	17 038	17 275	17 996	19 249	20 985	23 047
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	16 343	17 582	17 448	16 828	17 814	18 775
Overdrachtskosten op grond	1 197	1 410	2 442	2 456	2 581	2 703
Vervoermiddelen	9 915	14 050	14 692	16 829	16 040	18 267
Personenauto's	5 643	8 047	7 042	7 791	9 301	10 873
Overige wegvervoermiddelen	2 627	3 021	3 485	3 628	4 046	4 138
Treinen en trams	422	401	547	1 698	505	632
Schepen	762	1 106	1 097	1 806	988	986
Vliegtuigen	461	1 475	2 521	1 906	1 200	1 638
Computers	4 068	4 840	6 516	4 142	4 198	4 260
Telecommunicatie-apparatuur	1 183	1 128	1 062	978	1 057	1 069
Machines en installaties	16 759	17 298	16 898	18 120	19 435	20 843
Overige materiële vaste activa	5 503	5 682	5 386	5 867	6 717	6 941
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	333	355	341	89	49	142
Onderzoek en ontwikkeling	11 731	34 892	11 027	11 562	12 605	12 958
Computerprogrammatuur en databanken	17 632	24 693	20 904	21 724	22 721	24 104
Overige immateriële vaste activa	1 210	705	664	646	630	627
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	123 532	164 037	144 572	151 432	162 634	174 136
Verkoop van gebruikte vaste activa (–)	5 394	11 504	2 897	2 762	4 541	4 037
Totaal investeringen in vaste activa (bruto)	118 138	152 533	141 675	148 670	158 093	170 099

B 3.2 Investerings in vaste activa (bruto) naar type van activa, volumemutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Vennootschappen en huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens						
Woningen	6,2	20,2	21,8	12,4	9,4	1,6
Bedrijfsgebouwen	- 0,9	4,6	5,4	7,9	9,5	10,6
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2,4	11,3	9,9	- 14,3	7,0	10,3
Overdrachtskosten op grond	24,2	14,4	37,5	- 3,3	3,4	3,8
Vervoermiddelen	- 5,8	39,3	2,3	14,8	- 6,2	10,5
Personenauto's	- 2,8	41,5	- 14,7	9,2	15,6	14,2
Overige wegvervoermiddelen	2,1	17,1	16,5	3,2	13,7	1,0
Treinen en trams	- 14,6	- 5,5	8,0	274,3	- 70,6	21,1
Schepen	- 26,6	44,3	- 2,6	74,3	- 44,3	- 2,5
Vliegtuigen	- 24,2	163,6	68,5	- 26,1	- 35,7	19,6
Computers	- 1,0	26,6	48,0	- 45,1	2,1	5,5
Telecommunicatie-apparatuur	9,4	14,4	- 3,9	- 4,2	9,8	1,3
Machines en installaties	9,7	- 1,9	- 4,2	5,3	7,4	2,8
Overige materiële vaste activa	- 0,8	2,0	- 4,5	12,9	13,2	2,1
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	4,7	2,1	2,5	- 60,1	- 82,0	249,0
Onderzoek en ontwikkeling	- 24,3	274,7	- 77,1	4,4	6,1	1,4
Computerprogrammatuur en databanken	- 7,4	47,2	- 18,6	3,6	1,6	3,5
Overige immateriële vaste activa	1,4	- 42,6	- 6,8	- 2,9	- 4,3	- 1,6
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	- 1,5	39,7	- 14,2	4,4	5,4	4,8
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	18,1	148,2	- 81,4	- 19,6	117,3	- 15,2
Investerings in vaste activa (bruto) van vennootschappen en huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	- 2,1	35,0	- 8,8	4,8	3,9	5,4
Overheid						
Woningen	- 12,3	- 14,5	2,2	6,5	- 3,0	- 7,0
Bedrijfsgebouwen	- 3,0	- 0,3	4,5	3,2	- 0,2	- 8,7
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	- 6,4	7,2	- 6,8	- 0,0	- 0,5	- 2,5
Overdrachtskosten op grond	- 18,3	- 37,6	- 14,9	0,0	9,4	- 16,9
Vervoermiddelen	- 7,3	- 2,2	33,3	- 21,2	- 4,1	28,8
Personenauto's	- 12,8	12,1	19,2	- 1,9	14,9	20,7
Overige wegvervoermiddelen	- 3,7	- 8,1	- 12,4	17,3	- 16,5	3,7
Treinen en trams	.	.	.	.	.	.
Schepen	0,0	- 20,0	350,0	.	.	.
Vliegtuigen	- 33,3	- 12,5	0,0	.	.	.
Computers	- 1,2	4,8	- 0,4	20,8	- 1,8	3,8
Telecommunicatie-apparatuur	11,1	- 19,5	0,8	- 2,6	11,3	4,3
Machines en installaties	- 34,7	19,2	12,5	23,4	- 5,3	24,8
Overige materiële vaste activa	3,4	- 2,3	- 10,3	- 9,2	12,9	- 3,3
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	.	.	.	.	.	.
Onderzoek en ontwikkeling	2,5	4,8	1,1	0,9	7,6	- 0,4
Computerprogrammatuur en databanken	4,8	1,7	8,1	3,9	2,5	5,0
Overige immateriële vaste activa	.	.	.	.	.	.
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	- 4,2	4,1	- 0,5	2,3	1,4	0,3
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	- 14,6	- 7,2	- 22,9	20,9	- 9,7	- 11,7
Investerings in vaste activa (bruto) van de overheid	- 3,5	4,8	0,7	1,6	1,9	0,8
Totaal investeringen in activa						
Woningen	6,1	20,1	21,7	12,3	9,3	1,6
Bedrijfsgebouwen	- 1,4	3,5	5,2	6,9	7,5	6,9
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	- 3,3	8,7	- 0,4	- 6,1	2,4	2,7
Overdrachtskosten op grond	19,1	10,0	35,0	- 3,2	3,5	3,2
Vervoermiddelen	- 5,9	37,8	3,1	13,6	- 6,1	11,0
Personenauto's	- 3,0	40,9	- 14,1	8,9	15,6	14,3
Overige wegvervoermiddelen	1,6	14,8	14,5	4,0	11,9	1,1
Treinen en trams	- 14,6	- 5,5	31,7	207,5	- 70,4	20,2
Schepen	- 26,3	43,4	0,0	68,6	- 44,2	- 2,6
Vliegtuigen	- 24,3	160,5	68,1	- 26,3	- 35,7	25,3
Computers	- 1,0	21,8	38,9	- 36,2	1,1	5,1
Telecommunicatie-apparatuur	9,8	5,2	- 2,9	- 3,9	10,1	2,0
Machines en installaties	5,7	- 0,7	- 3,0	6,7	6,2	4,5
Overige materiële vaste activa	0,2	1,0	- 5,8	8,2	13,1	1,1
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	4,7	2,1	2,5	- 60,1	- 82,0	249,0
Onderzoek en ontwikkeling	- 18,0	195,8	- 68,9	3,2	6,6	0,8
Computerprogrammatuur en databanken	- 5,2	38,4	- 14,8	3,7	1,8	3,7
Overige immateriële vaste activa	1,4	- 42,6	- 6,8	- 2,9	- 4,3	- 1,4
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	- 2,0	32,5	- 12,0	4,0	4,7	4,1
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	7,7	109,7	- 75,0	- 6,1	63,0	- 14,4
Totaal investeringen in vaste activa (bruto)	- 2,4	29,0	- 7,3	4,2	3,6	4,6

B 3.3 Investerings in vaste activa (bruto) naar type van activa, prijsmutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Vennootschappen en huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens						
Woningen	-2,6	-2,5	-0,6	0,4	5,0	5,2
Bedrijfsgebouwen	0,4	-2,1	-1,0	0,1	1,4	2,7
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	0,4	-0,8	-0,3	2,9	3,7	2,6
Overdrachtskosten op grond	4,6	7,1	28,9	3,9	1,5	1,5
Vervoermiddelen	0,5	2,9	1,4	0,9	1,5	2,6
Personenauto's	0,5	1,2	1,9	1,6	3,3	2,2
Overige wegvervoermiddelen	-0,6	0,1	0,8	0,1	-0,3	1,2
Treinen en trams	2,7	0,5	3,2	1,0	0,4	4,1
Schepen	2,6	1,2	-0,8	-2,4	-1,9	2,5
Vliegtuigen	1,1	22,9	1,7	2,6	-2,1	9,0
Computers	-0,4	-2,4	-3,1	-0,4	0,3	-3,5
Telecommunicatie-apparatuur	-5,2	-9,3	-3,0	-3,9	-1,7	-1,0
Machines en installaties	0,7	3,8	0,7	0,4	1,2	2,4
Overige materiële vaste activa	1,8	2,4	0,7	0,8	1,3	2,2
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	0,6	4,4	-6,3	-34,6	206,3	-17,0
Onderzoek en ontwikkeling	0,8	0,4	1,6	1,6	2,3	1,9
Computerprogrammatuur en databanken	-0,0	1,1	-0,6	0,2	2,8	2,3
Overige immateriële vaste activa	1,7	1,6	1,1	0,2	1,9	1,0
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	-0,2	0,3	0,3	0,6	2,7	3,0
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	1,8	1,8	1,1	2,0	0,7	4,3
Investerings in vaste activa (bruto) van vennootschappen en huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	-0,3	0,2	0,3	0,6	2,8	3,0
Overheid						
Woningen	-3,5	-2,1	-2,1	1,0	4,2	5,4
Bedrijfsgebouwen	0,1	-1,9	-0,9	0,1	1,4	2,8
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	0,1	-1,2	-0,4	2,5	3,1	2,7
Overdrachtskosten op grond	7,4	6,3	7,0	4,9	1,4	1,7
Vervoermiddelen	0,5	0,8	1,2	0,5	1,9	2,3
Personenauto's	0,0	0,0	0,0	1,3	4,0	1,8
Overige wegvervoermiddelen	0,0	0,9	0,5	0,0	0,0	0,5
Treinen en trams	.	.	.	.	.	.
Schepen	0,0	0,0	0,0	.	.	.
Vliegtuigen	33,3	14,3	0,0	.	.	.
Computers	-0,1	-2,1	-3,0	-0,4	0,0	-3,3
Telecommunicatie-apparatuur	-2,4	-9,2	-2,9	-5,3	-2,5	-0,4
Machines en installaties	1,6	4,8	0,7	1,2	-0,9	4,6
Overige materiële vaste activa	0,8	1,5	0,5	0,0	0,9	2,0
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	.	.	.	.	.	.
Onderzoek en ontwikkeling	0,9	1,5	1,5	1,7	2,2	2,0
Computerprogrammatuur en databanken	0,0	1,4	-0,5	0,3	2,6	2,3
Overige immateriële vaste activa	.	.	.	.	.	.
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	0,2	-0,2	-0,2	1,3	2,1	2,4
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	-0,2	0,6	0,5	0,9	1,4	2,5
Investerings in vaste activa (bruto) van de overheid	0,3	-0,3	-0,2	1,3	2,2	2,4
Totaal investeringen in activa						
Woningen	-2,6	-2,5	-0,6	0,4	5,0	5,2
Bedrijfsgebouwen	0,3	-2,1	-1,0	0,1	1,4	2,7
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	0,2	-1,1	-0,3	2,7	3,4	2,6
Overdrachtskosten op grond	4,8	7,1	28,3	3,9	1,5	1,5
Vervoermiddelen	0,5	2,9	1,4	0,9	1,5	2,6
Personenauto's	0,5	1,2	1,9	1,6	3,3	2,2
Overige wegvervoermiddelen	-0,6	0,1	0,8	0,1	-0,3	1,1
Treinen en trams	2,7	0,5	3,6	1,0	0,4	4,1
Schepen	2,6	1,2	-0,8	-2,4	-1,9	2,5
Vliegtuigen	1,5	22,8	1,7	2,6	-2,1	9,0
Computers	-0,3	-2,3	-3,1	-0,4	0,2	-3,5
Telecommunicatie-apparatuur	-4,4	-9,3	-3,0	-4,2	-1,9	-0,8
Machines en installaties	0,8	3,9	0,7	0,5	1,0	2,6
Overige materiële vaste activa	1,6	2,2	0,7	0,7	1,2	2,2
In cultuur gebrachte biologische hulpbronnen	0,6	4,4	-6,3	-34,6	206,3	-17,0
Onderzoek en ontwikkeling	0,8	0,5	1,6	1,6	2,3	2,0
Computerprogrammatuur en databanken	-0,0	1,2	-0,6	0,2	2,8	2,3
Overige immateriële vaste activa	1,7	1,6	1,1	0,2	1,9	1,0
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	-0,1	0,2	0,2	0,7	2,6	2,9
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	1,3	1,7	0,9	1,5	0,8	3,8
Totaal investeringen in vaste activa (bruto)	-0,2	0,1	0,2	0,7	2,7	2,9

B 4.1 Investerings in vaste activa (bruto) naar bedrijfstakken, -klassen (eigendoms criterium)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	5 164	4 777	4 374	4 552	4 975	5 476
Delfstoffenwinning	3 220	2 628	2 185	1 787	1 125	1 172
Industrie	13 333	13 902	15 560	16 044	17 781	18 952
Voedings-, genotmiddelenindustrie	2 542	2 417	2 454	2 541	2 895	.
Textiel-, kleding-, lederindustrie	110	113	107	126	142	.
Hout-, papier-, grafische industrie	429	415	625	653	551	.
Aardolie-industrie	858	655	778	734	1 068	.
Chemische industrie	2 154	2 441	2 878	3 035	3 261	.
Farmaceutische industrie	346	337	447	405	749	.
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	620	560	628	717	768	.
Basismetale, metaalproductenindustrie	971	1 023	1 121	1 270	1 375	.
Elektrotechnische industrie	913	1 407	1 601	1 621	1 591	.
Elektrische apparatenindustrie	856	817	934	994	962	.
Machine-industrie	2 017	2 371	2 598	2 217	2 664	.
Transportmiddelenindustrie	613	529	480	670	564	.
Overige industrie en reparatie	904	817	909	1 061	1 191	.
Energiebedrijven	6 294	5 605	5 428	4 554	5 950	6 601
Waterbedrijven en afvalbeheer	1 243	1 283	1 437	1 396	1 648	1 736
Bouwnijverheid	2 441	2 713	3 007	3 432	4 001	4 230
Algemene bouw en projectontwikkeling	642	787	1 081	1 227	1 338	.
Grond-, water- en wegenbouw	739	644	715	547	925	.
Gespecialiseerde bouw	1 060	1 282	1 211	1 658	1 738	.
Handel, vervoer en horeca	16 011	18 549	19 399	21 485	19 740	21 155
Autohandel en -reparatie	1 176	1 144	1 332	1 406	1 425	.
Groothandel en handelsbemiddeling	4 479	4 715	4 649	5 097	5 314	.
Detailhandel (niet in auto's)	2 343	2 512	2 578	2 886	2 960	.
Vervoer over land	2 329	2 451	2 629	3 980	2 939	.
Vervoer over water	522	602	763	779	528	.
Vervoer door de lucht	538	1 523	2 611	2 020	1 329	.
Opslag en dienstverlening voor vervoer	3 569	4 386	3 477	3 631	3 500	.
Post- en koeriersdiensten	247	309	282	299	414	.
Horeca	808	907	1 078	1 387	1 331	.
Informatie en communicatie	5 982	6 991	8 782	7 151	7 549	8 081
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	573	648	681	631	645	.
Telecommunicatie	3 253	3 226	3 046	3 201	3 069	.
IT- en informatiedienstverlening	2 156	3 117	5 055	3 319	3 835	.
Financiële dienstverlening	4 293	4 911	5 288	6 547	6 842	6 430
Bankwezen	2 702	3 488	3 588	4 222	4 678	.
Verzekeraars en pensioenfondsen	1 043	834	1 081	1 617	1 461	.
Overige financiële dienstverlening	548	589	619	708	703	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	25 929	29 437	35 716	38 891	43 723	48 101
Zakelijke dienstverlening	10 331	42 098	11 958	13 290	15 722	17 354
Management- en technisch advies	2 900	3 056	3 197	3 375	3 895	.
Research	586	649	609	746	792	.
Reclame, design, overige diensten	459	508	518	588	628	.
Verhuur van roerende goederen	5 199	36 611	6 091	6 872	8 546	.
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	345	357	441	477	507	.
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	187	285	330	363	460	.
Overige zakelijke dienstverlening	655	632	772	869	894	.
Overheid en zorg	27 550	29 426	29 408	30 169	31 442	32 615
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	16 066	16 866	16 939	17 809	18 726	.
Onderwijs	5 957	6 234	6 013	6 155	6 346	.
Gezondheidszorg	3 307	3 923	4 069	3 848	3 987	.
Verzorging en welzijn	2 220	2 403	2 387	2 357	2 383	.
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	1 741	1 717	2 030	2 134	2 136	2 233
Cultuur, sport en recreatie	988	990	1 252	1 291	1 305	.
Overige dienstverlening	753	727	778	843	831	.
Huishoudens met personeel	0	0	0	0	0	.
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	123 532	164 037	144 572	151 432	162 634	174 136
Verkoop van gebruikte vaste activa (–)	5 394	11 504	2 897	2 762	4 541	4 037
Investerings in vaste activa (bruto)	118 138	152 533	141 675	148 670	158 093	170 099

B 4.2 Investerings in vaste activa (bruto) naar bedrijfstakken, -klassen, volumemutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	5,0	-9,3	-8,6	4,5	7,2	8,1
Delfstoffenwinning	26,0	-18,3	-16,8	-17,9	-38,7	2,0
Industrie	5,2	2,8	11,4	2,4	8,7	4,3
Voedings-, genotmiddelenindustrie	11,2	-6,6	1,3	3,1	12,6	.
Textiel-, kleding-, lederindustrie	16,0	1,8	-3,5	17,8	11,9	.
Hout-, papier-, grafische industrie	-3,6	-4,0	50,1	4,6	-17,6	.
Aardolie-industrie	45,2	-24,4	18,6	-5,9	43,1	.
Chemische industrie	-6,7	11,4	17,4	4,2	4,7	.
Farmaceutische industrie	17,2	-5,5	31,5	-9,8	82,5	.
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	-3,1	-9,4	12,1	14,5	5,9	.
Basismetale, metaalproductenindustrie	8,0	4,0	9,3	12,8	5,9	.
Elektrotechnische industrie	22,7	51,5	12,2	0,2	-4,1	.
Elektrische apparatenindustrie	6,1	-6,4	13,7	5,7	-5,4	.
Machine-industrie	0,9	15,8	8,6	-15,5	17,5	.
Transportmiddelenindustrie	-8,7	-15,0	-9,6	39,4	-17,5	.
Overige industrie en reparatie	0,8	-10,0	11,3	16,1	10,5	.
Energiebedrijven	12,3	-14,4	-2,9	-17,8	27,5	8,1
Waterbedrijven en afvalbeheer	16,4	2,6	11,7	-3,8	16,0	3,2
Bouwnijverheid	-1,1	10,7	11,0	14,5	15,0	3,0
Algemene bouw en projectontwikkeling	9,1	24,0	38,2	13,8	6,3	.
Grond-, water- en wegenbouw	-6,2	-14,1	11,8	-23,2	68,9	.
Gespecialiseerde bouw	-2,9	19,9	-6,2	37,3	3,7	.
Handel, vervoer en horeca	-3,5	13,5	4,4	10,0	-9,4	4,4
Autohandel en -reparatie	4,7	-3,7	16,3	5,0	-0,4	.
Groothandel en handelsbemiddeling	-0,4	4,1	-1,4	9,2	2,3	.
Detailhandel (niet in auto's)	-0,2	6,7	3,0	11,6	0,8	.
Vervoer over land	-2,4	4,8	6,0	50,6	-26,5	.
Vervoer over water	-34,8	13,4	28,6	4,1	-31,6	.
Vervoer door de lucht	-18,4	133,5	68,7	-24,6	-33,2	.
Opslag en dienstverlening voor vervoer	-3,0	22,9	-20,6	2,9	-5,8	.
Post- en koeriersdiensten	-11,7	23,5	-8,7	6,0	36,5	.
Horeca	-1,8	10,5	19,3	27,9	-5,7	.
Informatie en communicatie	7,4	17,7	27,5	-19,2	3,5	5,5
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	0,0	12,2	5,7	-7,3	1,0	.
Telecommunicatie	13,4	0,6	-5,0	3,5	-6,7	.
IT- en informatiedienstverlening	1,2	44,9	65,7	-34,5	13,8	.
Financiële dienstverlening	-0,8	14,1	8,2	23,0	1,9	-7,9
Bankwezen	-7,6	28,7	3,3	16,7	7,9	.
Verzekeraars en pensioenfondsen	17,8	-20,6	30,3	48,9	-12,1	.
Overige financiële dienstverlening	5,6	7,8	6,1	14,2	-2,0	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	7,5	16,0	20,3	8,3	7,8	5,1
Zakelijke dienstverlening	-31,3	305,9	-71,9	10,1	15,4	8,2
Management- en technisch advies	-8,3	4,7	4,8	5,0	13,1	.
Research	2,5	9,2	-5,9	21,5	4,3	.
Reclame, design, overige diensten	-7,2	10,5	3,3	12,4	5,1	.
Verhuur van roerende goederen	-45,8	601,9	-83,7	11,3	20,9	.
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	1,5	2,3	24,6	7,7	4,0	.
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	13,3	51,3	17,2	9,4	23,7	.
Overige zakelijke dienstverlening	-9,3	-4,0	21,2	12,3	0,3	.
Overheid en zorg	-6,5	7,0	0,2	1,6	2,2	1,4
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	-8,1	5,5	0,8	3,6	2,9	.
Onderwijs	6,2	4,2	-3,9	1,6	1,3	.
Gezondheidszorg	-11,9	18,2	4,1	-5,5	1,9	.
Verzorging en welzijn	-15,7	9,3	0,5	-1,1	-0,4	.
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	3,8	-2,1	18,4	5,0	-1,9	3,3
Cultuur, sport en recreatie	7,5	-0,1	27,0	3,3	0,0	.
Overige dienstverlening	-0,7	-4,8	6,7	7,7	-4,9	.
Huishoudens met personeel	.	.	.	.	.	.
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	-2,0	32,5	-12,0	4,0	4,7	4,1
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	7,7	109,7	-75,0	-6,1	63,0	-14,4
Investerings in vaste activa (bruto)	-2,4	29,0	-7,3	4,2	3,6	4,6

B 4.3 Investerings in vaste activa (bruto) naar bedrijfstakken, -klassen, prijsmutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	1,4	2,0	0,2	-0,5	1,9	1,8
Delfstoffenwinning	1,2	-0,2	-0,1	-0,4	2,7	2,2
Industrie	0,5	1,5	0,5	0,7	2,0	2,2
Voedings-, genotmiddelenindustrie	0,4	1,8	0,2	0,4	1,2	.
Textiel-, kleding-, lederindustrie	0,9	0,9	-1,8	0,0	0,7	.
Hout-, papier-, grafische industrie	0,0	0,7	0,3	-0,2	2,4	.
Aardolie-industrie	0,8	0,9	0,1	0,3	1,7	.
Chemische industrie	0,7	1,7	0,5	1,2	2,6	.
Farmaceutische industrie	-0,6	3,1	0,9	0,5	1,4	.
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	-0,2	-0,4	0,0	-0,3	1,2	.
Basismetale, metaalproductenindustrie	0,8	1,3	0,3	0,5	2,2	.
Elektrotechnische industrie	0,1	1,7	1,4	1,1	2,4	.
Elektrische apparatenindustrie	0,6	2,0	0,5	0,7	2,3	.
Machine-industrie	0,6	1,5	0,9	1,0	2,3	.
Transportmiddelenindustrie	0,8	1,5	0,4	0,1	2,0	.
Overige industrie en reparatie	0,4	0,4	0,0	0,6	1,6	.
Energiebedrijven	0,4	4,0	-0,3	2,1	2,4	2,6
Waterbedrijven en afvalbeheer	0,1	0,6	0,3	0,9	1,8	2,1
Bouwnijverheid	0,3	0,4	-0,1	-0,3	1,4	2,6
Algemene bouw en projectontwikkeling	-0,9	-1,1	-0,6	-0,2	2,6	.
Grond-, water- en wegenbouw	1,1	1,4	-0,7	-0,4	0,1	.
Gespecialiseerde bouw	0,6	0,9	0,7	-0,3	1,1	.
Handel, vervoer en horeca	0,4	2,1	0,2	0,7	1,4	2,6
Autohandel en -reparatie	-0,1	1,0	0,1	0,5	1,7	.
Groothandel en handelsbemiddeling	0,4	1,1	-0,0	0,4	1,9	.
Detailhandel (niet in auto's)	0,3	0,5	-0,4	0,3	1,7	.
Vervoer over land	0,3	0,4	1,2	0,5	0,4	.
Vervoer over water	2,2	1,7	-1,4	-1,9	-0,9	.
Vervoer door de lucht	0,9	21,3	1,6	2,6	-1,6	.
Opslag en dienstverlening voor vervoer	0,4	0,0	-0,2	1,5	2,3	.
Post- en koeriersdiensten	-1,2	1,3	0,0	0,0	1,5	.
Horeca	0,6	1,6	-0,4	0,6	1,8	.
Informatie en communicatie	-0,2	-0,7	-1,5	0,8	2,0	1,4
Uitgeverijen, film, radio en t.v.	-0,2	0,8	-0,6	0,0	1,3	.
Telecommunicatie	-0,7	-1,4	-0,6	1,6	2,7	.
IT- en informatiedienstverlening	0,6	-0,2	-2,1	0,2	1,6	.
Financiële dienstverlening	0,2	0,3	-0,5	0,7	2,6	2,1
Bankwezen	0,1	0,3	-0,4	0,9	2,7	.
Verzekeraars en pensioenfondsen	0,3	0,7	-0,6	0,4	2,7	.
Overige financiële dienstverlening	0,0	-0,3	-1,0	0,1	1,3	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	-1,8	-2,1	0,8	0,6	4,3	4,7
Zakelijke dienstverlening	0,3	0,4	1,0	1,0	2,5	2,0
Management- en technisch advies	-0,1	0,7	-0,2	0,5	2,1	.
Research	0,9	1,4	-0,3	0,8	1,8	.
Reclame, design, overige diensten	-0,4	0,2	-1,3	1,0	1,6	.
Verhuur van roerende goederen	0,5	0,3	2,3	1,4	2,9	.
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	-0,3	1,1	-0,9	0,4	2,2	.
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	-0,5	0,7	-1,2	0,6	2,4	.
Overige zakelijke dienstverlening	0,6	0,5	0,8	0,2	2,5	.
Overheid en zorg	0,2	-0,2	-0,3	1,0	2,0	2,3
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	0,1	-0,5	-0,4	1,5	2,2	.
Onderwijs	0,6	0,5	0,4	0,7	1,7	.
Gezondheidszorg	0,3	0,4	-0,4	0,1	1,7	.
Verzorging en welzijn	0,1	-1,0	-1,1	-0,1	1,5	.
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	0,8	0,8	-0,1	0,1	2,1	1,2
Cultuur, sport en recreatie	0,9	0,3	-0,4	-0,2	1,1	.
Overige dienstverlening	0,7	1,4	0,3	0,6	3,6	.
Huishoudens met personeel	.	.	.	.	.	.
Investerings in vaste activa uit productie en invoer	-0,1	0,2	0,2	0,7	2,6	2,9
Verkoop van gebruikte vaste activa (-)	1,3	1,7	0,9	1,5	0,8	3,8
Investerings in vaste activa (bruto)	-0,2	0,1	0,2	0,7	2,7	2,9

B 5.1 Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst (basisprijzen)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Uitvoer van goederen						
Landbouw, bosbouw en visserij	.	11 621	11 931	12 225	11 777	12 237
Delfstoffenwinning	.	7 415	5 566	5 430	5 560	4 017
Industrie	.	168 057	167 619	183 337	194 247	187 506
Voedings-, genotmiddelenindustrie	.	35 599	38 757	40 438	40 635	42 104
Textiel-, kleding-, lederindustrie	.	1 778	1 963	1 988	2 112	2 143
Hout-, papier-, grafische industrie	.	4 320	4 493	4 898	5 053	5 357
Aardolie-industrie	.	17 202	14 057	16 360	20 858	20 872
Chemische industrie	.	24 825	24 325	29 535	32 042	30 458
Farmaceutische industrie	.	3 926	4 044	3 770	3 673	4 402
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	.	5 099	5 741	6 130	6 341	6 525
Basismetale, metaalproductenindustrie	.	8 785	8 904	10 013	10 730	10 342
Elektrotechnische industrie	.	34 165	30 938	30 557	27 708	18 001
Elektrische apparatenindustrie	.	2 714	2 783	2 902	3 143	3 445
Machine-industrie	.	15 253	15 128	18 334	21 371	23 612
Transportmiddelenindustrie	.	11 741	13 737	15 318	17 331	16 742
Overige industrie en reparatie	.	2 650	2 749	3 094	3 250	3 503
Energiebedrijven	.	1 618	714	655	729	870
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	982	924	1 025	1 127	1 082
Bouwnijverheid	.	176	166	127	135	153
Handel, vervoer en horeca	.	18 256	18 380	21 498	20 981	21 118
Informatie en communicatie	.	587	641	671	566	628
Financiële dienstverlening	.	0	0	0	0	0
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	0	0	0	0	0
Zakelijke dienstverlening	.	585	607	548	596	495
Overheid en zorg	.	179	154	180	170	171
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	.	45	47	61	63	68
Wederuitvoer	.	167 521	170 829	188 856	200 333	213 731
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	.	1 339	1 352	1 417	1 400	1 541
Handels- en vervoersmarges	.	39 992	41 969	44 740	47 237	50 321
Uitvoer van goederen	409 005	418 373	420 899	460 770	484 921	493 938
Uitvoer van diensten						
Landbouw, bosbouw en visserij	.	219	221	226	237	257
Delfstoffenwinning	.	4 837	3 539	2 405	2 259	1 945
Industrie	.	12 549	11 968	13 264	13 728	13 636
Energiebedrijven	.	65	69	61	67	89
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	366	468	437	452	461
Bouwnijverheid	.	3 226	2 954	3 953	3 835	4 281
Handel, vervoer en horeca	.	42 018	41 455	43 508	45 286	47 458
Informatie en communicatie	.	15 633	18 712	23 654	28 359	31 492
Financiële dienstverlening	.	12 205	10 126	9 262	10 818	9 580
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	1 540	1 610	1 796	1 929	2 057
Zakelijke dienstverlening	.	44 808	37 950	42 300	50 361	55 083
Overheid en zorg	.	1 530	1 650	1 609	1 626	1 592
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	.	1 710	1 783	1 984	2 009	2 129
Wederuitvoer	.	10 322	8 706	8 812	7 967	8 915
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	.	1 286	1 409	1 513	1 599	1 991
Handels- en vervoersmarges	.	1 970	2 160	2 257	2 344	2 575
Cif/fob-correctie	.	- 2 304	- 2 302	- 2 258	- 2 358	- 2 326
Uitvoer van diensten	132 124	151 980	142 478	154 783	170 518	181 215
Uitvoer van goederen en diensten	541 129	570 353	563 377	615 553	655 439	675 153

B 5.1 Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst (basisprijzen)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Uitvoer van goederen						
Landbouw, bosbouw en visserij	.	11 621	11 931	12 225	11 773	12 233
Delfstoffenwinning	.	7 415	5 566	5 430	5 512	3 973
Industrie	.	168 057	167 619	183 337	194 247	187 506
Voedings-, genotmiddelenindustrie	.	35 599	38 757	40 438	40 635	42 104
Textiel-, kleding-, lederindustrie	.	1 778	1 963	1 988	2 112	2 143
Hout-, papier-, grafische industrie	.	4 320	4 493	4 898	5 053	5 357
Aardolie-industrie	.	17 202	14 057	16 360	20 858	20 872
Chemische industrie	.	24 825	24 325	29 535	32 042	30 458
Farmaceutische industrie	.	3 926	4 044	3 770	3 673	4 402
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	.	5 099	5 741	6 130	6 341	6 525
Basismetaal, metaalproductenindustrie	.	8 785	8 904	10 013	10 730	10 342
Elektrotechnische industrie	.	34 165	30 938	30 557	27 708	18 001
Elektrische apparatenindustrie	.	2 714	2 783	2 902	3 143	3 445
Machine-industrie	.	15 253	15 128	18 334	21 371	23 612
Transportmiddelenindustrie	.	11 741	13 737	15 318	17 331	16 742
Overige industrie en reparatie	.	2 650	2 749	3 094	3 250	3 503
Energiebedrijven	.	1 618	714	655	625	755
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	982	924	1 025	1 123	1 078
Bouwnijverheid	.	176	166	127	135	153
Handel, vervoer en horeca	.	18 256	18 380	21 498	20 981	21 118
Informatie en communicatie	.	587	641	671	566	628
Financiële dienstverlening	.	0	0	0	0	0
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	0	0	0	0	0
Zakelijke dienstverlening	.	585	607	548	596	495
Overheid en zorg	.	179	154	180	170	171
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	.	45	47	61	63	68
Wederuitvoer	.	167 521	170 829	188 856	200 306	213 705
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	.	1 339	1 352	1 417	1 500	1 658
Handels- en vervoersmarges	.	39 992	41 969	44 740	47 324	50 397
Uitvoer van goederen	409 005	418 373	420 899	460 770	484 921	493 938
Uitvoer van diensten						
Landbouw, bosbouw en visserij	.	219	221	226	237	255
Delfstoffenwinning	.	4 837	3 539	2 405	2 258	1 943
Industrie	.	12 549	11 968	13 264	13 730	13 635
Energiebedrijven	.	65	69	61	71	93
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	366	468	437	452	462
Bouwnijverheid	.	3 226	2 954	3 953	3 835	4 281
Handel, vervoer en horeca	.	42 018	41 455	43 508	45 284	47 448
Informatie en communicatie	.	15 633	18 712	23 654	28 361	31 492
Financiële dienstverlening	.	12 205	10 126	9 262	10 818	9 580
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	1 540	1 610	1 796	1 927	2 057
Zakelijke dienstverlening	.	44 808	37 950	42 300	50 368	55 087
Overheid en zorg	.	1 530	1 650	1 609	1 622	1 593
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	.	1 710	1 783	1 984	2 012	2 128
Wederuitvoer	.	10 322	8 706	8 812	7 953	8 910
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	.	1 286	1 409	1 513	1 603	1 997
Handels- en vervoersmarges	.	1 970	2 160	2 257	2 345	2 580
Cif/fob-correctie	.	- 2 304	- 2 302	- 2 258	- 2 358	- 2 326
Uitvoer van diensten	132 124	151 980	142 478	154 783	170 518	181 215
Uitvoer van goederen en diensten	541 129	570 353	563 377	615 553	655 439	675 153

B 5.2 Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst (basisprijzen), volumemutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Uitvoer van goederen						
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	3,0	0,2	-3,0	1,0
Delfstoffenwinning	.	.	11,3	-13,3	-13,9	-12,0
Industrie	.	.	3,1	5,0	3,3	-3,3
Voedings-, genotmiddelenindustrie	.	.	8,3	0,7	1,8	1,8
Textiel-, kleding-, lederindustrie	.	.	11,1	1,2	4,3	-0,7
Hout-, papier-, grafische industrie	.	.	5,3	7,9	-1,0	4,7
Aardolie-industrie	.	.	-2,5	-5,0	8,6	4,3
Chemische industrie	.	.	4,8	12,5	4,3	-2,5
Farmaceutische industrie	.	.	3,3	-4,8	-1,3	14,4
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	.	.	14,1	5,9	1,9	2,3
Basismetaal, metaalproductenindustrie	.	.	2,9	5,3	4,3	-3,1
Elektrotechnische industrie	.	.	-6,0	-1,7	-9,6	-33,6
Elektrische apparatenindustrie	.	.	5,4	6,1	4,9	9,5
Machine-industrie	.	.	-1,3	20,9	15,8	9,1
Transportmiddelenindustrie	.	.	16,7	11,9	11,5	-4,5
Overige industrie en reparatie	.	.	3,5	13,1	5,4	4,0
Energiebedrijven	.	.	-50,6	-1,3	15,6	11,1
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	-2,4	1,6	11,2	-3,7
Bouwnijverheid	.	.	-6,8	-22,9	1,6	11,1
Handel, vervoer en horeca	.	.	1,3	10,8	-1,1	-1,2
Informatie en communicatie	.	.	6,6	3,4	-16,5	6,0
Financiële dienstverlening	.	.	.	.	.	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	.	.	.	.
Zakelijke dienstverlening	.	.	3,8	-5,9	6,9	-20,0
Overheid en zorg	.	.	-6,1	2,6	-8,3	1,2
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	.	.	2,2	29,8	1,6	9,5
Wederuitvoer	.	.	6,2	7,7	4,3	7,6
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	.	.	6,6	5,7	-2,1	7,5
Handels- en vervoersmarges	.	.	5,2	5,7	3,3	4,8
Uitvoer van goederen	3,1	5,1	4,4	6,0	3,1	2,1
Uitvoer van diensten						
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	-2,7	1,4	0,9	5,5
Delfstoffenwinning	.	.	-26,9	-32,4	-9,0	-13,7
Industrie	.	.	-5,4	9,6	1,6	-1,7
Energiebedrijven	.	.	9,2	-11,6	6,6	26,9
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	28,7	-4,9	3,4	-7,5
Bouwnijverheid	.	.	-7,9	31,4	-6,1	9,0
Handel, vervoer en horeca	.	.	-0,2	3,9	1,4	2,9
Informatie en communicatie	.	.	20,0	26,4	17,8	8,9
Financiële dienstverlening	.	.	-11,9	-5,6	16,6	-12,2
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	3,2	8,4	3,9	5,3
Zakelijke dienstverlening	.	.	-15,8	10,1	16,6	7,2
Overheid en zorg	.	.	7,1	-3,0	-0,7	-1,1
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	.	.	2,9	10,0	0,3	4,3
Wederuitvoer	.	.	-15,8	0,9	-10,7	10,5
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	.	.	6,4	6,5	2,6	6,6
Handels- en vervoersmarges	.	.	6,5	4,9	1,3	8,2
Cif/fob-correctie	.	.	-2,0	-3,3	2,4	-3,7
Uitvoer van diensten	9,6	14,6	-5,8	8,0	7,9	4,3
Uitvoer van goederen en diensten	4,5	7,4	1,7	6,5	4,3	2,7

B 5.2 Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst (basisprijzen), volumemutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Uitvoer van goederen						
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	3,0	0,2	-3,0	1,0
Delfstoffenwinning	.	.	11,3	-13,3	-14,8	-12,0
Industrie	.	.	3,1	5,0	3,3	-3,3
Voedings-, genotmiddelenindustrie	.	.	8,3	0,7	1,8	1,8
Textiel-, kleding-, lederindustrie	.	.	11,1	1,2	4,3	-0,7
Hout-, papier-, grafische industrie	.	.	5,3	7,9	-1,0	4,7
Aardolie-industrie	.	.	-2,5	-5,0	8,6	4,3
Chemische industrie	.	.	4,8	12,5	4,3	-2,5
Farmaceutische industrie	.	.	3,3	-4,8	-1,3	14,4
Kunststof- en bouwmaterialenindustrie	.	.	14,1	5,9	1,9	2,3
Basismetaal, metaalproductenindustrie	.	.	2,9	5,3	4,3	-3,1
Elektrotechnische industrie	.	.	-6,0	-1,7	-9,6	-33,6
Elektrische apparatenindustrie	.	.	5,4	6,1	4,9	9,5
Machine-industrie	.	.	-1,3	20,9	15,8	9,1
Transportmiddelenindustrie	.	.	16,7	11,9	11,5	-4,5
Overige industrie en reparatie	.	.	3,5	13,1	5,4	4,0
Energiebedrijven	.	.	-50,6	-1,3	-1,5	10,9
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	-2,4	1,6	10,9	-3,7
Bouwnijverheid	.	.	-6,8	-22,9	1,6	11,1
Handel, vervoer en horeca	.	.	1,3	10,8	-1,1	-1,2
Informatie en communicatie	.	.	6,6	3,4	-16,5	6,0
Financiële dienstverlening	.	.	.	.	.	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	.	.	.	.
Zakelijke dienstverlening	.	.	3,8	-5,9	6,9	-20,0
Overheid en zorg	.	.	-6,1	2,6	-8,3	1,2
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	.	.	2,2	29,8	1,6	9,5
Wederuitvoer	.	.	6,2	7,7	4,3	7,6
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	.	.	6,6	5,7	5,5	8,2
Handels- en vervoersmarges	.	.	5,2	5,7	3,5	4,8
Uitvoer van goederen	3,1	5,1	4,4	6,0	3,1	2,1
Uitvoer van diensten						
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	-2,7	1,4	0,9	4,6
Delfstoffenwinning	.	.	-26,9	-32,4	-9,0	-13,7
Industrie	.	.	-5,4	9,6	1,6	-1,7
Energiebedrijven	.	.	9,2	-11,6	13,1	26,8
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	28,7	-4,9	3,4	-7,5
Bouwnijverheid	.	.	-7,9	31,4	-6,1	9,0
Handel, vervoer en horeca	.	.	-0,2	3,9	1,5	2,9
Informatie en communicatie	.	.	20,0	26,4	17,8	8,9
Financiële dienstverlening	.	.	-11,9	-5,6	16,6	-12,2
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	3,2	8,4	3,8	5,4
Zakelijke dienstverlening	.	.	-15,8	10,1	16,6	7,2
Overheid en zorg	.	.	7,1	-3,0	-0,8	-0,9
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	.	.	2,9	10,0	0,3	4,1
Wederuitvoer	.	.	-15,8	0,9	-10,9	10,5
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	.	.	6,4	6,5	2,9	6,7
Handels- en vervoersmarges	.	.	6,5	4,9	1,4	8,2
Cif/fob-correctie	.	.	-2,0	-3,3	2,4	-3,7
Uitvoer van diensten	9,6	14,6	-5,8	8,0	7,9	4,3
Uitvoer van goederen en diensten	4,5	7,4	1,7	6,5	4,3	2,7

B 5.3 Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst (basisprijzen), prijsmutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Uitvoer van goederen						
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	-0,3	2,3	-0,7	2,9
Delfstoffenwinning	.	.	-32,6	12,5	19,0	-17,9
Industrie	.	.	-3,3	4,1	2,6	-0,2
Voedings-, genotmiddelenindustrie	.	.	0,5	3,6	-1,3	1,8
Textiel-, kleding-, lederindustrie	.	.	-0,6	0,1	1,9	2,1
Hout-, papier-, grafische industrie	.	.	-1,2	1,0	4,2	1,3
Aardolie-industrie	.	.	-16,2	22,6	17,4	-4,1
Chemische industrie	.	.	-6,5	7,9	4,0	-2,5
Farmaceutische industrie	.	.	-0,2	-2,1	-1,3	4,7
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	.	.	-1,3	0,8	1,5	0,5
Basismetaal, metaalproductenindustrie	.	.	-1,5	6,8	2,7	-0,5
Elektrotechnische industrie	.	.	-3,7	0,5	0,3	-2,1
Elektrische apparatenindustrie	.	.	-2,7	-1,7	3,3	0,1
Machine-industrie	.	.	0,5	0,2	0,7	1,3
Transportmiddelenindustrie	.	.	0,2	-0,3	1,5	1,1
Overige industrie en reparatie	.	.	0,3	-0,5	-0,3	3,6
Energiebedrijven	.	.	-10,8	-7,1	-3,7	7,4
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	-3,5	9,2	-1,1	-0,3
Bouwnijverheid	.	.	1,2	-0,8	4,7	2,0
Handel, vervoer en horeca	.	.	-0,6	5,5	-1,4	1,8
Informatie en communicatie	.	.	2,4	1,2	1,1	4,7
Financiële dienstverlening	.	.	.	.	.	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	.	.	.	.
Zakelijke dienstverlening	.	.	0,0	-4,0	1,7	3,8
Overheid en zorg	.	.	-8,3	13,9	3,0	-0,6
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	.	.	2,2	0,0	1,6	-1,4
Wederuitvoer	.	.	-4,0	2,7	1,7	-0,8
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	.	.	-5,3	-0,8	0,9	2,4
Handels- en vervoersmarges	.	.	-0,3	0,8	2,2	1,7
Uitvoer van goederen	-2,6	-2,6	-3,6	3,3	2,1	-0,3
Uitvoer van diensten						
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	3,8	0,9	3,9	2,8
Delfstoffenwinning	.	.	0,1	0,5	3,2	-0,3
Industrie	.	.	0,8	1,1	1,9	1,1
Energiebedrijven	.	.	-2,8	0,0	3,1	4,7
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	-0,6	-1,8	0,0	10,3
Bouwnijverheid	.	.	-0,5	1,8	3,3	2,4
Handel, vervoer en horeca	.	.	-1,1	1,0	2,6	1,8
Informatie en communicatie	.	.	-0,2	0,0	1,8	1,9
Financiële dienstverlening	.	.	-5,8	-3,1	0,2	0,8
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	1,3	2,9	3,4	1,3
Zakelijke dienstverlening	.	.	0,6	1,2	2,1	2,1
Overheid en zorg	.	.	0,7	0,6	1,8	-1,0
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	.	.	1,4	1,2	1,0	1,6
Wederuitvoer	.	.	0,2	0,3	1,3	1,3
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	.	.	3,0	0,8	3,0	16,8
Handels- en vervoersmarges	.	.	3,0	-0,4	2,5	1,5
Cif/fob-correctie	.	.	1,9	1,4	2,0	2,4
Uitvoer van diensten	0,4	0,4	-0,5	0,6	2,1	1,9
Uitvoer van goederen en diensten	-1,9	-1,9	-2,8	2,6	2,1	0,3

B 5.3 Uitvoer van goederen en diensten naar herkomst (basisprijzen), prijsmutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Uitvoer van goederen						
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	-0,3	2,3	-0,7	2,9
Delfstoffenwinning	.	.	-32,6	12,5	19,1	-18,1
Industrie	.	.	-3,3	4,1	2,6	-0,2
Voedings-, genotmiddelenindustrie	.	.	0,5	3,6	-1,3	1,8
Textiel-, kleding-, lederindustrie	.	.	-0,6	0,1	1,9	2,1
Hout-, papier-, grafische industrie	.	.	-1,2	1,0	4,2	1,3
Aardolie-industrie	.	.	-16,2	22,6	17,4	-4,1
Chemische industrie	.	.	-6,5	7,9	4,0	-2,5
Farmaceutische industrie	.	.	-0,2	-2,1	-1,3	4,7
Kunststof- en bouwmaterialenindustrie	.	.	-1,3	0,8	1,5	0,5
Basismetaal, metaalproductenindustrie	.	.	-1,5	6,8	2,7	-0,5
Elektrotechnische industrie	.	.	-3,7	0,5	0,3	-2,1
Elektrische apparatenindustrie	.	.	-2,7	-1,7	3,3	0,1
Machine-industrie	.	.	0,5	0,2	0,7	1,3
Transportmiddelenindustrie	.	.	0,2	-0,3	1,5	1,1
Overige industrie en reparatie	.	.	0,3	-0,5	-0,3	3,6
Energiebedrijven	.	.	-10,8	-7,1	-3,1	8,9
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	-3,5	9,2	-1,2	-0,3
Bouwnijverheid	.	.	1,2	-0,8	4,7	2,0
Handel, vervoer en horeca	.	.	-0,6	5,5	-1,4	1,8
Informatie en communicatie	.	.	2,4	1,2	1,1	4,7
Financiële dienstverlening	.	.	.	.	.	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	.	.	.	.
Zakelijke dienstverlening	.	.	0,0	-4,0	1,7	3,8
Overheid en zorg	.	.	-8,3	13,9	3,0	-0,6
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	.	.	2,2	0,0	1,6	-1,4
Wederuitvoer	.	.	-4,0	2,7	1,7	-0,8
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	.	.	-5,3	-0,8	0,3	2,2
Handels- en vervoersmarges	.	.	-0,3	0,8	2,2	1,7
Uitvoer van goederen	-2,6	-2,6	-3,6	3,3	2,1	-0,3
Uitvoer van diensten						
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	3,8	0,9	3,9	2,8
Delfstoffenwinning	.	.	0,1	0,5	3,2	-0,3
Industrie	.	.	0,8	1,1	1,9	1,1
Energiebedrijven	.	.	-2,8	0,0	2,9	3,3
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	-0,6	-1,8	0,0	10,5
Bouwnijverheid	.	.	-0,5	1,8	3,3	2,4
Handel, vervoer en horeca	.	.	-1,1	1,0	2,6	1,8
Informatie en communicatie	.	.	-0,2	0,0	1,8	1,9
Financiële dienstverlening	.	.	-5,8	-3,1	0,2	0,8
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	1,3	2,9	3,3	1,3
Zakelijke dienstverlening	.	.	0,6	1,2	2,1	2,1
Overheid en zorg	.	.	0,7	0,6	1,6	-0,9
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	.	.	1,4	1,2	1,1	1,6
Wederuitvoer	.	.	0,2	0,3	1,3	1,4
Saldo productgebonden belastingen en subsidies	.	.	3,0	0,8	3,0	16,7
Handels- en vervoersmarges	.	.	3,0	-0,4	2,5	1,7
Cif/fob-correctie	.	.	1,9	1,4	2,0	2,4
Uitvoer van diensten	0,4	0,4	-0,5	0,6	2,1	1,9
Uitvoer van goederen en diensten	-1,9	-1,9	-2,8	2,6	2,1	0,3

B 6.1 Invoer van goederen en diensten naar bestemming

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Invoer van goederen						
Intermediair verbruik	.	134 076	130 452	144 201	155 740	150 487
Landbouw, bosbouw en visserij	.	2 053	2 060	2 160	2 228	2 231
Delfstoffenwinning	.	141	132	119	135	137
Industrie	.	95 988	92 415	103 229	112 488	106 587
Voedings-, genotmiddelenindustrie	.	18 536	19 717	20 176	20 376	20 544
Textiel-, kleding-, lederindustrie	.	894	961	977	1 116	1 168
Hout-, papier-, grafische industrie	.	3 361	3 661	3 874	3 984	4 143
Aardolie-industrie	.	19 281	15 552	18 820	24 185	24 015
Chemische industrie	.	11 969	10 534	13 607	14 997	13 641
Farmaceutische industrie	.	1 054	1 140	1 054	1 099	1 217
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	.	2 954	3 150	3 603	3 888	4 026
Basismetaal, metaalproductenindustrie	.	5 337	5 534	6 645	6 962	6 606
Elektrotechnische industrie	.	16 118	14 575	14 198	12 287	7 073
Elektrische apparatenindustrie	.	1 593	1 687	1 772	1 838	1 983
Machine-industrie	.	6 521	6 463	7 919	9 173	9 869
Transportmiddelenindustrie	.	5 814	6 845	7 794	9 568	9 257
Overige industrie en reparatie	.	2 556	2 596	2 790	3 015	3 045
Energiebedrijven	.	3 429	2 550	3 174	2 735	2 180
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	665	666	736	785	763
Bouwnijverheid	.	8 913	9 755	10 247	11 357	12 057
Handel, vervoer en horeca	.	10 811	10 150	11 302	12 324	12 437
Informatie en communicatie	.	2 427	2 546	2 657	2 434	2 502
Financiële dienstverlening	.	199	208	219	230	235
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	617	616	654	687	679
Zakelijke dienstverlening	.	2 405	2 566	2 864	3 067	3 208
Overheid en zorg	.	5 471	5 808	5 766	6 112	6 286
Cultuur, recreatie en overige dienstverlening	.	957	980	1 074	1 158	1 185
Goederen en diensten n.e.g.	.	276	308	335	367	380
Finale bestedingen	.	224 477	230 227	250 153	263 407	280 869
Consumptieve bestedingen huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	.	29 166	29 393	31 158	32 668	32 980
Consumptieve bestedingen overheid	.	1 575	1 611	1 616	1 592	1 615
Investerings in vaste activa	.	22 931	24 679	25 395	25 809	28 772
Uitvoer (= wederuitvoer)	.	168 741	172 118	190 208	201 719	215 198
Veranderingen in voorraden	.	2 064	2 426	1 776	1 619	2 304
Cif/fob-correctie en herclassificatie	.	- 5 903	- 5 791	- 5 863	- 6 204	- 6 009
Invoer van goederen	345 078	352 926	355 196	388 826	413 310	425 727
Invoer van diensten						
Intermediair verbruik	.	99 008	99 683	109 169	122 123	124 263
Landbouw, bosbouw en visserij	.	434	457	502	526	542
Delfstoffenwinning	.	1 463	1 264	821	834	726
Industrie	.	23 876	23 779	24 443	23 863	19 116
Energiebedrijven	.	280	304	328	319	345
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	427	431	432	440	423
Bouwnijverheid	.	2 971	2 802	2 913	3 271	3 549
Handel, vervoer en horeca	.	26 784	27 499	30 054	31 372	33 995
Informatie en communicatie	.	8 893	10 858	15 117	18 192	19 693
Financiële dienstverlening	.	11 118	9 283	7 935	10 194	10 270
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	752	701	725	727	784
Zakelijke dienstverlening	.	18 560	18 697	22 184	28 582	30 902
Overheid en zorg	.	2 715	2 850	2 890	2 977	3 073
Cultuur, recreatie en overige dienstverlening	.	735	758	825	826	845
Finale bestedingen	.	61 398	30 926	32 612	32 424	34 717
Consumptieve bestedingen huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	.	15 491	15 504	16 980	17 077	17 592
Consumptieve bestedingen overheid	.	2	1	1	1	1
Investerings in vaste activa	.	36 803	8 004	8 171	8 765	9 676
Uitvoer (= wederuitvoer)	.	9 102	7 417	7 460	6 581	7 448
Handels- en vervoersmarges	.	1 663	1 750	1 951	2 129	2 261
Cif/fob-herclassificatie	.	3 599	3 489	3 605	3 846	3 683
Invoer van diensten	121 494	165 668	135 848	147 337	160 522	164 924
Invoer van goederen en diensten	466 572	518 594	491 044	536 163	573 832	590 651

B 6.1 Invoer van goederen en diensten naar bestemming

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Invoer van goederen						
Intermediair verbruik	.	134 076	130 452	144 201	156 271	151 248
Landbouw, bosbouw en visserij	.	2 053	2 060	2 160	2 303	2 328
Delfstoffenwinning	.	141	132	119	131	132
Industrie	.	95 988	92 415	103 229	112 595	106 789
Voedings-, genotmiddelenindustrie	.	18 536	19 717	20 176	20 369	20 551
Textiel-, kleding-, lederindustrie	.	894	961	977	1 112	1 164
Hout-, papier-, grafische industrie	.	3 361	3 661	3 874	3 987	4 153
Aardolie-industrie	.	19 281	15 552	18 820	24 228	24 067
Chemische industrie	.	11 969	10 534	13 607	15 062	13 756
Farmaceutische industrie	.	1 054	1 140	1 054	1 099	1 217
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	.	2 954	3 150	3 603	3 884	4 028
Basismetale, metaalproductenindustrie	.	5 337	5 534	6 645	6 971	6 621
Elektrotechnische industrie	.	16 118	14 575	14 198	12 287	7 073
Elektrische apparatenindustrie	.	1 593	1 687	1 772	1 837	1 982
Machine-industrie	.	6 521	6 463	7 919	9 173	9 869
Transportmiddelenindustrie	.	5 814	6 845	7 794	9 567	9 256
Overige industrie en reparatie	.	2 556	2 596	2 790	3 019	3 052
Energiebedrijven	.	3 429	2 550	3 174	3 267	2 782
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	665	666	736	780	759
Bouwnijverheid	.	8 913	9 755	10 247	11 344	12 041
Handel, vervoer en horeca	.	10 811	10 150	11 302	12 253	12 382
Informatie en communicatie	.	2 427	2 546	2 657	2 430	2 498
Financiële dienstverlening	.	199	208	219	224	231
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	617	616	654	682	676
Zakelijke dienstverlening	.	2 405	2 566	2 864	3 055	3 201
Overheid en zorg	.	5 471	5 808	5 766	6 070	6 256
Cultuur, recreatie en overige dienstverlening	.	957	980	1 074	1 137	1 173
Goederen en diensten n.e.g.	.	276	308	335	367	380
Finale bestedingen	.	224 477	230 227	250 153	262 876	280 108
Consumptieve bestedingen huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	.	29 166	29 393	31 158	31 967	32 235
Consumptieve bestedingen overheid	.	1 575	1 611	1 616	1 589	1 610
Investerings in vaste activa	.	22 931	24 679	25 395	25 810	28 773
Uitvoer (= wederuitvoer)	.	168 741	172 118	190 208	201 678	215 168
Veranderingen in voorraden	.	2 064	2 426	1 776	1 832	2 322
Cif/fob-correctie en herclassificatie	.	- 5 903	- 5 791	- 5 863	- 6 204	- 6 009
Invoer van goederen	345 078	352 926	355 196	388 826	413 310	425 727
Invoer van diensten						
Intermediair verbruik	.	99 008	99 683	109 169	122 123	124 263
Landbouw, bosbouw en visserij	.	434	457	502	526	542
Delfstoffenwinning	.	1 463	1 264	821	834	726
Industrie	.	23 876	23 779	24 443	23 863	19 116
Energiebedrijven	.	280	304	328	319	345
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	427	431	432	440	423
Bouwnijverheid	.	2 971	2 802	2 913	3 271	3 549
Handel, vervoer en horeca	.	26 784	27 499	30 054	31 372	33 995
Informatie en communicatie	.	8 893	10 858	15 117	18 192	19 693
Financiële dienstverlening	.	11 118	9 283	7 935	10 194	10 270
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	752	701	725	727	784
Zakelijke dienstverlening	.	18 560	18 697	22 184	28 582	30 902
Overheid en zorg	.	2 715	2 850	2 890	2 977	3 073
Cultuur, recreatie en overige dienstverlening	.	735	758	825	826	845
Finale bestedingen	.	61 398	30 926	32 612	32 424	34 717
Consumptieve bestedingen huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	.	15 491	15 504	16 980	17 077	17 593
Consumptieve bestedingen overheid	.	2	1	1	1	1
Investerings in vaste activa	.	36 803	8 004	8 171	8 765	9 676
Uitvoer (= wederuitvoer)	.	9 102	7 417	7 460	6 581	7 447
Handels- en vervoersmarges	.	1 663	1 750	1 951	2 129	2 261
Cif/fob-herclassificatie	.	3 599	3 489	3 605	3 846	3 683
Invoer van diensten	121 494	165 668	135 848	147 337	160 522	164 924
Invoer van goederen en diensten	466 572	518 594	491 044	536 163	573 832	590 651

B 6.2 Invoer van goederen en diensten naar bestemming, volumemutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Invoer van goederen						
Intermediair verbruik	.	.	3,6	3,7	3,6	-1,6
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	10,8	1,6	-1,5	-0,4
Delfstoffenwinning	.	.	0,7	-9,8	10,9	-2,2
Industrie	.	.	2,6	3,8	3,7	-3,3
Voedings-, genotmiddelenindustrie	.	.	8,0	1,0	4,7	-0,0
Textiel-, kleding-, lederindustrie	.	.	11,0	-0,9	13,1	4,2
Hout-, papier-, grafische industrie	.	.	9,5	4,6	-1,6	5,3
Aardolie-industrie	.	.	-1,0	-2,5	4,5	3,1
Chemische industrie	.	.	-2,1	13,0	2,8	-0,8
Farmaceutische industrie	.	.	10,7	-7,5	5,0	15,8
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	.	.	9,6	9,5	5,2	4,5
Basismetaal, metaalproductenindustrie	.	.	6,1	0,9	1,6	-4,0
Elektrotechnische industrie	.	.	-5,9	-2,9	-12,2	-39,7
Elektrische apparatenindustrie	.	.	7,0	-1,4	1,9	8,2
Machine-industrie	.	.	-0,3	20,6	14,4	5,6
Transportmiddelenindustrie	.	.	18,3	12,9	21,5	-5,0
Overige industrie en reparatie	.	.	3,6	4,4	5,8	0,6
Energiebedrijven	.	.	-7,8	-2,4	-17,5	-1,7
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	4,1	4,4	7,1	-0,5
Bouwnijverheid	.	.	10,5	2,5	8,2	5,3
Handel, vervoer en horeca	.	.	4,2	6,0	4,9	0,9
Informatie en communicatie	.	.	6,3	4,6	-7,9	4,9
Financiële dienstverlening	.	.	11,6	3,8	3,7	3,9
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	3,9	2,4	2,0	-1,7
Zakelijke dienstverlening	.	.	10,0	10,1	6,9	4,8
Overheid en zorg	.	.	10,1	0,8	5,9	4,0
Cultuur, recreatie en overige dienstverlening	.	.	6,1	7,2	7,3	2,0
Goederen en diensten n.e.g.	.	.	13,4	5,8	11,6	3,0
Finale bestedingen	.	.	6,2	6,7	4,2	7,4
Consumptieve bestedingen huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	.	.	4,8	5,8	5,8	2,1
Consumptieve bestedingen overheid	.	.	6,6	4,8	3,5	3,5
Investeringen in vaste activa	.	.	7,8	3,9	1,9	9,9
Uitvoer (= wederuitvoer)	.	.	6,2	7,7	4,3	7,6
Veranderingen in voorraden	.	.	13,9	-23,7	-9,3	52,0
Cif/fob-correctie en herclassificatie	.	.	-3,7	-0,2	3,8	-5,4
Invoer van goederen	3,3	7,6	5,4	5,7	4,0	4,2
Invoer van diensten						
Intermediair verbruik	.	.	1,1	9,1	9,8	-0,2
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	4,4	8,1	1,8	0,2
Delfstoffenwinning	.	.	-13,9	-35,2	-1,1	-12,5
Industrie	.	.	-1,0	1,7	-3,9	-20,6
Energiebedrijven	.	.	8,2	5,9	-1,8	5,0
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	0,7	1,4	2,1	-6,1
Bouwnijverheid	.	.	-5,4	2,9	9,7	5,5
Handel, vervoer en horeca	.	.	2,6	8,2	2,7	5,9
Informatie en communicatie	.	.	22,2	38,6	18,4	6,4
Financiële dienstverlening	.	.	-11,2	-9,6	24,2	-4,1
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	-5,6	3,7	-0,1	6,1
Zakelijke dienstverlening	.	.	0,4	17,4	26,3	6,9
Overheid en zorg	.	.	5,9	1,1	2,6	0,4
Cultuur, recreatie en overige dienstverlening	.	.	2,9	7,4	-1,8	1,1
Finale bestedingen	.	.	-49,5	2,8	-3,5	5,1
Consumptieve bestedingen huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	.	.	1,0	5,2	-2,7	1,5
Consumptieve bestedingen overheid	.	.	-50,0	0,0	0,0	100,0
Investeringen in vaste activa	.	.	-78,3	1,1	4,3	7,9
Uitvoer (= wederuitvoer)	.	.	-19,0	-0,4	-13,6	11,0
Handels- en vervoersmarges	.	.	5,0	9,8	8,5	5,1
Cif/fob-herclassificatie	.	.	-4,9	1,9	4,6	-6,4
Invoer van diensten	3,1	34,2	-17,7	7,5	6,7	0,8
Invoer van goederen en diensten	3,3	14,5	-2,0	6,2	4,7	3,2

B 6.2 Invoer van goederen en diensten naar bestemming, volumemutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Invoer van goederen						
Intermediair verbruik	.	.	3,6	3,7	3,9	-1,5
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	10,8	1,6	1,7	0,0
Delfstoffenwinning	.	.	0,7	-9,8	6,7	-3,1
Industrie	.	.	2,6	3,8	3,9	-3,3
Voedings-, genotmiddelenindustrie	.	.	8,0	1,0	4,7	-0,0
Textiel-, kleding-, lederindustrie	.	.	11,0	-0,9	12,8	4,1
Hout-, papier-, grafische industrie	.	.	9,5	4,6	-1,5	5,4
Aardolie-industrie	.	.	-1,0	-2,5	4,7	3,2
Chemische industrie	.	.	-2,1	13,0	3,3	-0,6
Farmaceutische industrie	.	.	10,7	-7,5	5,0	15,8
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	.	.	9,6	9,5	5,2	4,6
Basismetale, metaalproductenindustrie	.	.	6,1	0,9	1,7	-4,0
Elektrotechnische industrie	.	.	-5,9	-2,9	-12,2	-39,7
Elektrische apparatenindustrie	.	.	7,0	-1,4	1,9	8,2
Machine-industrie	.	.	-0,3	20,6	14,4	5,6
Transportmiddelenindustrie	.	.	18,3	12,9	21,5	-5,1
Overige industrie en reparatie	.	.	3,6	4,4	5,9	0,6
Energiebedrijven	.	.	-7,8	-2,4	-2,0	3,1
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	4,1	4,4	6,5	-0,6
Bouwnijverheid	.	.	10,5	2,5	8,1	5,3
Handel, vervoer en horeca	.	.	4,2	6,0	4,4	0,9
Informatie en communicatie	.	.	6,3	4,6	-8,0	5,0
Financiële dienstverlening	.	.	11,6	3,8	0,5	4,5
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	3,9	2,4	1,5	-1,6
Zakelijke dienstverlening	.	.	10,0	10,1	6,5	4,8
Overheid en zorg	.	.	10,1	0,8	5,3	4,0
Cultuur, recreatie en overige dienstverlening	.	.	6,1	7,2	5,7	2,0
Goederen en diensten n.e.g.	.	.	13,4	5,8	11,9	3,0
Finale bestedingen	.	.	6,2	6,7	4,0	7,3
Consumptieve bestedingen huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	.	.	4,8	5,8	3,8	2,0
Consumptieve bestedingen overheid	.	.	6,6	4,8	3,2	3,4
Investerings in vaste activa	.	.	7,8	3,9	1,9	9,9
Uitvoer (= wederuitvoer)	.	.	6,2	7,7	4,3	7,6
Veranderingen in voorraden	.	.	13,9	-23,7	-0,3	37,6
Cif/fob-correctie en herclassificatie	.	.	-3,7	-0,2	3,8	-5,4
Invoer van goederen	3,3	7,6	5,4	5,7	4,0	4,2
Invoer van diensten						
Intermediair verbruik	.	.	1,1	9,1	9,8	-0,2
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	4,4	8,1	1,8	0,2
Delfstoffenwinning	.	.	-13,9	-35,2	-1,1	-12,5
Industrie	.	.	-1,0	1,7	-3,9	-20,6
Energiebedrijven	.	.	8,2	5,9	-1,8	5,0
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	0,7	1,4	2,1	-6,1
Bouwnijverheid	.	.	-5,4	2,9	9,7	5,5
Handel, vervoer en horeca	.	.	2,6	8,2	2,7	5,9
Informatie en communicatie	.	.	22,2	38,6	18,4	6,4
Financiële dienstverlening	.	.	-11,2	-9,6	24,2	-4,1
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	-5,6	3,7	-0,1	6,1
Zakelijke dienstverlening	.	.	0,4	17,4	26,3	6,9
Overheid en zorg	.	.	5,9	1,1	2,6	0,4
Cultuur, recreatie en overige dienstverlening	.	.	2,9	7,4	-1,8	1,1
Finale bestedingen	.	.	-49,5	2,8	-3,5	5,1
Consumptieve bestedingen huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	.	.	1,0	5,2	-2,7	1,5
Consumptieve bestedingen overheid	.	.	-50,0	0,0	0,0	100,0
Investerings in vaste activa	.	.	-78,3	1,1	4,3	7,9
Uitvoer (= wederuitvoer)	.	.	-19,0	-0,4	-13,7	11,0
Handels- en vervoersmarges	.	.	5,0	9,8	8,5	5,1
Cif/fob-herclassificatie	.	.	-4,9	1,9	4,6	-6,4
Invoer van diensten	3,1	34,2	-17,7	7,5	6,7	0,8
Invoer van goederen en diensten	3,3	14,5	-2,0	6,2	4,7	3,2

B 6.3 Invoer van goederen en diensten naar bestemming, prijsmutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Invoer van goederen						
Intermediair verbruik	.	.	-6,1	6,6	4,3	-1,8
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	-9,5	3,3	4,7	0,5
Delfstoffenwinning	.	.	-7,0	0,0	2,3	3,8
Industrie	.	.	-6,1	7,7	5,0	-2,0
Voedings-, genotmiddelenindustrie	.	.	-1,5	1,3	-3,6	0,9
Textiel-, kleding-, lederindustrie	.	.	-3,1	2,6	1,0	0,4
Hout-, papier-, grafische industrie	.	.	-0,5	1,1	4,5	-1,3
Aardolie-industrie	.	.	-18,5	24,1	23,0	-3,7
Chemische industrie	.	.	-10,1	14,3	7,2	-8,3
Farmaceutische industrie	.	.	-2,3	0,0	-0,7	-4,4
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	.	.	-2,7	4,5	2,5	-0,9
Basismetale, metaalproductenindustrie	.	.	-2,3	19,0	3,1	-1,1
Elektrotechnische industrie	.	.	-3,9	0,3	-1,4	-4,5
Elektrische apparatenindustrie	.	.	-1,0	6,5	1,8	-0,3
Machine-industrie	.	.	-0,6	1,6	1,2	1,9
Transportmiddelenindustrie	.	.	-0,5	0,9	1,1	1,9
Overige industrie en reparatie	.	.	-1,9	2,9	2,2	0,4
Energiebedrijven	.	.	-19,3	27,5	4,4	-18,9
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	-3,8	5,9	-0,4	-2,3
Bouwnijverheid	.	.	-0,9	2,5	2,4	0,8
Handel, vervoer en horeca	.	.	-9,9	5,0	3,9	-0,0
Informatie en communicatie	.	.	-1,3	-0,3	-0,5	-2,0
Financiële dienstverlening	.	.	-6,3	1,4	1,3	-1,7
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	-3,9	3,6	3,0	0,6
Zakelijke dienstverlening	.	.	-3,0	1,4	0,2	-0,2
Overheid en zorg	.	.	-3,6	-1,5	0,1	-1,1
Cultuur, recreatie en overige dienstverlening	.	.	-3,4	2,2	0,5	0,3
Goederen en diensten n.e.g.	.	.	-1,6	2,8	-1,9	0,5
Finale bestedingen	.	.	-3,5	1,8	1,1	-0,7
Consumptieve bestedingen huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	.	.	-3,8	0,2	-0,9	-1,1
Consumptieve bestedingen overheid	.	.	-4,1	-4,3	-4,8	-1,9
Investerings in vaste activa	.	.	-0,1	-0,9	-0,2	1,4
Uitvoer (= wederuitvoer)	.	.	-3,9	2,6	1,6	-0,8
Veranderingen in voorraden	.	.	3,2	-4,1	0,6	-6,4
Cif/fob-correctie en herclassificatie	.	.	1,9	1,4	2,0	2,4
Invoer van goederen	-2,6	-5,0	-4,5	3,6	2,2	-1,1
Invoer van diensten						
Intermediair verbruik	.	.	-0,4	0,4	1,9	1,9
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	0,9	1,6	2,9	2,8
Delfstoffenwinning	.	.	0,3	0,2	2,7	-0,5
Industrie	.	.	0,6	1,1	1,6	0,8
Energiebedrijven	.	.	0,3	1,9	-0,9	3,0
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	0,2	-1,1	-0,2	2,4
Bouwnijverheid	.	.	-0,4	1,0	2,3	2,8
Handel, vervoer en horeca	.	.	0,1	1,0	1,7	2,3
Informatie en communicatie	.	.	-0,1	0,4	1,6	1,7
Financiële dienstverlening	.	.	-6,0	-5,4	3,4	5,1
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	-1,3	-0,3	0,4	1,7
Zakelijke dienstverlening	.	.	0,3	1,0	2,0	1,1
Overheid en zorg	.	.	-0,8	0,3	0,4	2,8
Cultuur, recreatie en overige dienstverlening	.	.	0,3	1,4	2,0	1,2
Finale bestedingen	.	.	-0,3	2,6	3,0	1,9
Consumptieve bestedingen huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	.	.	-0,9	4,1	3,4	1,5
Consumptieve bestedingen overheid	.	.	0,0	0,0	0,0	-50,0
Investerings in vaste activa	.	.	0,0	1,0	2,9	2,3
Uitvoer (= wederuitvoer)	.	.	0,6	1,0	2,1	2,0
Handels- en vervoersmarges	.	.	0,2	1,5	0,6	1,0
Cif/fob-herclassificatie	.	.	1,9	1,4	2,0	2,3
Invoer van diensten	0,6	1,6	-0,3	0,9	2,1	1,9
Invoer van goederen en diensten	-1,8	-3,0	-3,4	2,8	2,2	-0,3

B 6.3 Invoer van goederen en diensten naar bestemming, prijsmutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Invoer van goederen						
Intermediair verbruik	.	.	-6,1	6,6	4,3	-1,7
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	-9,5	3,3	4,8	1,0
Delfstoffenwinning	.	.	-7,0	0,0	3,1	3,9
Industrie	.	.	-6,1	7,7	5,0	-2,0
Voedings-, genotmiddelenindustrie	.	.	-1,5	1,3	-3,6	0,9
Textiel-, kleding-, lederindustrie	.	.	-3,1	2,6	0,9	0,5
Hout-, papier-, grafische industrie	.	.	-0,5	1,1	4,5	-1,2
Aardolie-industrie	.	.	-18,5	24,1	22,9	-3,7
Chemische industrie	.	.	-10,1	14,3	7,2	-8,1
Farmaceutische industrie	.	.	-2,3	0,0	-0,7	-4,4
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	.	.	-2,7	4,5	2,5	-0,8
Basismetale, metaalproductenindustrie	.	.	-2,3	19,0	3,1	-1,1
Elektrotechnische industrie	.	.	-3,9	0,3	-1,4	-4,5
Elektrische apparatenindustrie	.	.	-1,0	6,5	1,8	-0,3
Machine-industrie	.	.	-0,6	1,6	1,2	1,9
Transportmiddelenindustrie	.	.	-0,5	0,9	1,1	1,9
Overige industrie en reparatie	.	.	-1,9	2,9	2,2	0,5
Energiebedrijven	.	.	-19,3	27,5	5,1	-17,4
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	-3,8	5,9	-0,5	-2,1
Bouwnijverheid	.	.	-0,9	2,5	2,4	0,8
Handel, vervoer en horeca	.	.	-9,9	5,0	3,8	0,1
Informatie en communicatie	.	.	-1,3	-0,3	-0,6	-2,1
Financiële dienstverlening	.	.	-6,3	1,4	1,8	-1,3
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	-3,9	3,6	2,7	0,7
Zakelijke dienstverlening	.	.	-3,0	1,4	0,2	-0,1
Overheid en zorg	.	.	-3,6	-1,5	0,0	-0,9
Cultuur, recreatie en overige dienstverlening	.	.	-3,4	2,2	0,2	1,1
Goederen en diensten n.e.g.	.	.	-1,6	2,8	-2,1	0,5
Finale bestedingen	.	.	-3,5	1,8	1,1	-0,7
Consumptieve bestedingen huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	.	.	-3,8	0,2	-1,1	-1,2
Consumptieve bestedingen overheid	.	.	-4,1	-4,3	-4,7	-2,0
Investerings in vaste activa	.	.	-0,1	-0,9	-0,2	1,4
Uitvoer (= wederuitvoer)	.	.	-3,9	2,6	1,6	-0,8
Veranderingen in voorraden	.	.	3,2	-4,1	3,5	-7,9
Cif/fob-correctie en herclassificatie	.	.	1,9	1,4	2,0	2,4
Invoer van goederen	-2,6	-5,0	-4,5	3,6	2,2	-1,1
Invoer van diensten						
Intermediair verbruik	.	.	-0,4	0,4	1,9	1,9
Landbouw, bosbouw en visserij	.	.	0,9	1,6	2,9	2,8
Delfstoffenwinning	.	.	0,3	0,2	2,7	-0,5
Industrie	.	.	0,6	1,1	1,6	0,8
Energiebedrijven	.	.	0,3	1,9	-0,9	3,0
Waterbedrijven en afvalbeheer	.	.	0,2	-1,1	-0,2	2,4
Bouwnijverheid	.	.	-0,4	1,0	2,3	2,8
Handel, vervoer en horeca	.	.	0,1	1,0	1,7	2,3
Informatie en communicatie	.	.	-0,1	0,4	1,6	1,7
Financiële dienstverlening	.	.	-6,0	-5,4	3,4	5,1
Exploitatie van en handel in onroerend goed	.	.	-1,3	-0,3	0,4	1,7
Zakelijke dienstverlening	.	.	0,3	1,0	2,0	1,1
Overheid en zorg	.	.	-0,8	0,3	0,4	2,8
Cultuur, recreatie en overige dienstverlening	.	.	0,3	1,4	2,0	1,2
Finale bestedingen	.	.	-0,3	2,6	3,0	1,9
Consumptieve bestedingen huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens	.	.	-0,9	4,1	3,4	1,5
Consumptieve bestedingen overheid	.	.	0,0	0,0	0,0	-50,0
Investerings in vaste activa	.	.	0,0	1,0	2,9	2,3
Uitvoer (= wederuitvoer)	.	.	0,6	1,0	2,2	2,0
Handels- en vervoersmarges	.	.	0,2	1,5	0,6	1,0
Cif/fob-herclassificatie	.	.	1,9	1,4	2,0	2,3
Invoer van diensten	0,6	1,6	-0,3	0,9	2,1	1,9
Invoer van goederen en diensten	-1,8	-3,0	-3,4	2,8	2,2	-0,3

4.

**Productie,
verbruik en
inkomensvorming**

P 1 Output (basisprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	30 660	30 359	30 813	32 801	32 058	33 181
Delfstoffenwinning	23 038	18 874	13 388	11 659	11 196	8 987
Industrie	298 987	303 244	302 101	326 476	345 328	338 363
Voedings-, genotmiddelenindustrie	64 434	66 359	69 268	72 715	72 477	75 127
Textiel-, kleding-, lederindustrie	3 336	3 386	3 496	3 485	3 734	3 722
Hout-, papier-, grafische industrie	12 950	12 892	13 211	13 994	14 669	14 996
Aardolie-industrie	33 534	25 285	20 847	24 314	29 856	29 889
Chemische industrie	44 180	41 782	41 001	48 007	52 924	49 592
Farmaceutische industrie	5 210	5 784	6 072	5 832	5 802	6 459
Kunststof- en bouwmaterialenindustrie	13 093	13 335	14 030	14 836	15 735	16 163
Basismetaal, metaalproductenindustrie	25 882	26 111	27 095	28 997	30 846	30 652
Elektrotechnische industrie	32 885	40 332	36 580	36 213	33 478	23 000
Elektrische apparatenindustrie	6 093	6 587	7 083	7 468	7 586	8 228
Machine-industrie	25 585	25 379	25 749	29 922	33 272	35 783
Transportmiddelenindustrie	14 257	17 703	19 193	21 243	24 436	24 074
Overige industrie en reparatie	17 548	18 309	18 476	19 450	20 513	20 678
Energiebedrijven	18 409	17 859	16 530	16 730	17 829	18 964
Waterbedrijven en afvalbeheer	10 036	10 167	10 304	10 830	11 399	11 650
Bouwnijverheid	80 907	84 840	92 352	98 230	108 437	117 097
Algemene bouw en projectontwikkeling	30 926	34 160	38 270	41 088	46 147	50 361
Grond-, water- en wegenbouw	16 027	15 050	16 241	17 084	18 073	19 158
Gespecialiseerde bouw	33 954	35 630	37 841	40 058	44 217	47 578
Handel, vervoer en horeca	238 859	252 013	258 912	273 555	286 725	298 274
Autohandel en -reparatie	16 377	17 246	17 786	18 753	19 615	20 683
Groothandel en handelsbemiddeling	90 220	96 428	99 769	105 312	110 036	115 173
Detailhandel (niet in auto's)	36 714	38 107	39 358	41 441	43 119	45 043
Vervoer over land	26 527	27 147	28 221	29 498	31 056	32 505
Vervoer over water	9 051	9 407	8 448	8 795	9 272	9 101
Vervoer door de lucht	10 824	11 235	10 872	11 675	12 442	12 762
Opslag en dienstverlening voor vervoer	21 073	22 655	22 762	24 150	24 915	25 260
Post- en koeriersdiensten	5 547	5 502	5 684	6 107	6 422	6 635
Horeca	22 526	24 286	26 012	27 824	29 848	31 112
Informatie en communicatie	54 882	62 428	67 709	75 026	81 453	85 224
Uitgeverijen, film, radio en tv	10 017	12 557	14 075	16 599	19 092	19 634
Telecommunicatie	15 834	15 426	15 372	15 359	14 661	14 586
IT- en informatiedienstverlening	29 031	34 445	38 262	43 068	47 700	51 004
Financiële dienstverlening	86 991	86 893	82 850	80 920	82 671	83 326
Bankwezen	55 733	57 143	54 688	51 996	51 947	51 527
Verzekeraars en pensioenfondsen	23 649	21 447	19 746	19 870	21 178	22 034
Overige financiële dienstverlening	7 609	8 303	8 416	9 054	9 546	9 765
Exploitatie van en handel in onroerend goed	80 904	84 189	86 309	89 270	93 220	97 400
Zakelijke dienstverlening	155 041	162 982	169 865	180 678	197 957	209 041
Management- en technisch advies	78 135	81 324	82 607	86 692	95 740	101 696
Research	4 066	4 265	4 620	4 908	5 173	5 458
Reclame, design, overige dienstverlening	13 934	14 492	15 629	15 676	16 218	16 973
Verhuur van roerende goederen	14 190	13 094	13 102	14 291	17 242	18 252
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	19 572	21 823	23 607	25 953	28 114	29 285
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	9 456	11 223	12 987	14 699	15 918	16 873
Overige zakelijke dienstverlening	15 688	16 761	17 313	18 459	19 552	20 504
Overheid en zorg	195 731	195 686	198 971	203 756	213 991	224 116
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	75 249	74 148	73 509	75 544	79 713	83 206
Onderwijs	39 602	40 616	42 034	42 946	44 664	46 155
Gezondheidszorg	44 784	45 383	46 486	47 344	49 693	51 778
Verzorging en welzijn	36 096	35 539	36 942	37 922	39 921	42 977
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	27 163	27 860	28 579	29 436	30 414	31 588
Cultuur, sport en recreatie	14 183	14 719	15 079	15 486	15 943	16 372
Overige dienstverlening	12 498	12 609	12 909	13 286	13 745	14 416
Huishoudens met personeel	482	532	591	664	726	800
Subtotaal	1 301 608	1 337 394	1 358 683	1 429 367	1 512 678	1 557 211
Goederen en diensten n.e.g.	1 418	1 462	1 563	1 645	1 802	1 882
Output	1 303 026	1 338 856	1 360 246	1 431 012	1 514 480	1 559 093

P 2 Intermediair verbruik (aankooprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	18 986	18 461	18 300	19 104	19 282	19 842
Delfstoffenwinning	6 297	6 305	5 465	4 237	4 031	3 714
Industrie	229 409	228 711	225 239	244 893	259 747	249 886
Voedings-, genotmiddelenindustrie	50 206	51 859	54 094	56 989	56 256	58 047
Textiel-, kleding-, lederindustrie	2 251	2 287	2 356	2 329	2 564	2 556
Hout-, papier-, grafische industrie	9 058	9 043	9 226	9 874	10 257	10 351
Aardolie-industrie	33 873	23 781	19 392	22 773	28 655	28 528
Chemische industrie	36 021	32 285	30 722	36 734	40 909	37 784
Farmaceutische industrie	3 186	3 361	3 359	3 103	3 187	3 436
Kunststof- en bouwmaterialenindustrie	8 717	8 958	9 188	9 852	10 556	10 709
Basismetaal, metaalproductenindustrie	17 381	17 607	17 989	19 807	20 920	20 813
Elektrotechnische industrie	28 593	35 589	32 732	32 201	28 946	18 434
Elektrische apparatenindustrie	3 773	3 976	4 214	4 496	4 653	5 037
Machine-industrie	15 978	15 744	16 100	18 813	21 250	22 868
Transportmiddelenindustrie	11 020	14 187	15 642	17 125	20 123	19 973
Overige industrie en reparatie	9 352	10 034	10 225	10 797	11 471	11 350
Energiebedrijven	11 037	10 042	8 749	9 341	9 738	9 570
Waterbedrijven en afvalbeheer	5 959	5 995	6 125	6 519	6 966	7 101
Bouwnijverheid	55 025	58 446	64 164	68 260	75 893	81 346
Algemene bouw en projectontwikkeling	23 288	25 714	29 002	31 161	35 191	38 110
Grond-, water- en wegenbouw	11 546	10 832	11 901	12 667	13 465	14 246
Gespecialiseerde bouw	20 191	21 900	23 261	24 432	27 237	28 990
Handel, vervoer en horeca	119 481	125 944	128 348	136 862	143 826	149 445
Autohandel en -reparatie	8 933	9 476	9 675	10 179	10 610	11 124
Groothandel en handelsbemiddeling	40 062	43 879	45 474	48 899	50 548	52 844
Detailhandel (niet in auto's)	14 350	14 850	15 001	15 715	16 428	17 207
Vervoer over land	16 133	16 432	17 085	17 671	18 802	19 486
Vervoer over water	6 279	6 301	5 663	5 983	6 521	6 475
Vervoer door de lucht	8 284	7 689	6 922	7 737	8 603	8 976
Opslag en dienstverlening voor vervoer	10 531	11 513	11 794	12 489	12 808	13 029
Post- en koeriersdiensten	3 206	3 346	3 554	4 015	4 387	4 550
Horeca	11 703	12 458	13 180	14 174	15 119	15 754
Informatie en communicatie	26 544	32 959	36 600	42 407	46 884	48 862
Uitgeverijen, film, radio en tv	5 126	7 645	9 078	11 358	13 835	14 267
Telecommunicatie	7 982	7 881	8 180	7 942	7 166	7 199
IT- en informatiedienstverlening	13 436	17 433	19 342	23 107	25 883	27 396
Financiële dienstverlening	33 345	34 399	33 092	32 787	36 215	37 079
Bankwezen	17 438	18 624	17 162	16 042	18 780	19 200
Verzekeraars en pensioenfondsen	12 740	12 486	12 537	13 174	13 778	14 170
Overige financiële dienstverlening	3 167	3 289	3 393	3 571	3 657	3 709
Exploitatie van en handel in onroerend goed	42 752	44 685	44 691	43 336	42 494	44 530
Zakelijke dienstverlening	70 414	73 408	76 127	81 528	92 085	97 131
Management- en technisch advies	37 544	38 178	38 776	41 827	48 751	51 892
Research	2 229	2 473	2 683	2 899	3 093	3 180
Reclame, design, overige dienstverlening	8 001	8 493	9 013	8 839	9 185	9 634
Verhuur van roerende goederen	5 889	5 512	5 743	6 244	8 269	8 786
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	4 138	4 316	4 267	4 546	4 713	4 818
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	6 374	7 624	8 667	9 651	10 050	10 463
Overige zakelijke dienstverlening	6 239	6 812	6 978	7 522	8 024	8 358
Overheid en zorg	64 765	64 050	63 557	64 719	68 703	71 862
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	31 373	30 107	28 585	29 091	31 336	32 612
Onderwijs	9 202	9 608	10 085	10 259	10 735	10 983
Gezondheidszorg	14 549	14 735	15 008	15 148	15 893	16 741
Verzorging en welzijn	9 641	9 600	9 879	10 221	10 739	11 526
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	12 780	13 154	13 402	13 808	14 182	14 693
Cultuur, sport en recreatie	7 352	7 605	7 757	7 990	8 231	8 487
Overige dienstverlening	5 428	5 549	5 645	5 818	5 951	6 206
Huishoudens met personeel	0	0	0	0	0	0
Subtotaal	696 794	716 559	723 859	767 801	820 046	835 061
Goederen en diensten n.e.g.	1 418	1 462	1 563	1 645	1 802	1 882
Intermediair verbruik	698 212	718 021	725 422	769 446	821 848	836 943

P 3 Niet-productgebonden belastingen op productie naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	334	351	361	383	392	407
Delfstoffenwinning	18	11	9	9	11	7
Industrie	537	470	486	497	543	536
Voedings-, genotmiddelenindustrie	147	130	129	126	141	139
Textiel-, kleding-, lederindustrie	10	7	7	7	11	11
Hout-, papier-, grafische industrie	32	33	34	36	37	41
Aardolie-industrie	42	42	51	55	63	59
Chemische industrie	89	83	88	85	101	89
Farmaceutische industrie	12	8	7	9	9	8
Kunststof- en bouwmaterialenindustrie	36	34	30	29	30	33
Basismetale, metaalproductenindustrie	56	51	65	66	70	67
Elektrotechnische industrie	18	7	8	8	8	8
Elektrische apparatenindustrie	8	6	5	5	5	4
Machine-industrie	37	23	22	25	21	27
Transportmiddelenindustrie	17	16	16	17	15	14
Overige industrie en reparatie	33	30	24	29	32	36
Energiebedrijven	142	126	173	170	195	465
Waterbedrijven en afvalbeheer	59	49	50	43	41	38
Bouwnijverheid	136	139	143	137	136	142
Algemene bouw en projectontwikkeling	47	44	45	42	42	44
Grond-, water- en wegenbouw	20	15	16	18	16	18
Gespecialiseerde bouw	69	80	82	77	78	80
Handel, vervoer en horeca	1 320	1 251	1 211	1 307	1 381	1 378
Autohandel en -reparatie	74	72	66	67	66	65
Groothandel en handelsbemiddeling	355	276	284	293	280	281
Detailhandel (niet in auto's)	160	153	154	172	196	193
Vervoer over land	143	144	142	152	147	150
Vervoer over water	7	4	2	3	2	2
Vervoer door de lucht	59	40	20	21	34	42
Opslag en dienstverlening voor vervoer	216	219	201	211	228	226
Post- en koeriersdiensten	46	53	49	49	56	58
Horeca	260	290	293	339	372	361
Informatie en communicatie	113	77	60	58	66	57
Uitgeverijen, film, radio en tv	22	16	19	17	19	15
Telecommunicatie	23	12	10	10	6	5
IT- en informatiedienstverlening	68	49	31	31	41	37
Financiële dienstverlening	1 699	1 068	1 557	1 596	1 718	1 804
Bankwezen	1 608	1 000	1 487	1 490	1 624	1 708
Verzekeraars en pensioenfondsen	46	38	38	61	47	52
Overige financiële dienstverlening	45	30	32	45	47	44
Exploitatie van en handel in onroerend goed	4 070	3 831	4 011	4 231	4 612	4 472
Zakelijke dienstverlening	880	740	747	744	738	740
Management- en technisch advies	286	160	153	141	123	127
Research	15	16	13	13	17	14
Reclame, design, overige dienstverlening	19	26	20	23	22	22
Verhuur van roerende goederen	451	434	487	485	488	490
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	42	34	24	26	27	28
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	27	28	15	17	20	19
Overige zakelijke dienstverlening	40	42	35	39	41	40
Overheid en zorg	1 184	1 307	1 315	1 331	1 366	1 358
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	517	625	623	646	638	620
Onderwijs	301	316	320	302	317	307
Gezondheidszorg	149	150	147	148	156	158
Verzorging en welzijn	217	216	225	235	255	273
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	127	114	98	102	104	104
Cultuur, sport en recreatie	83	69	62	66	67	65
Overige dienstverlening	44	45	36	36	37	39
Huishoudens met personeel	0	0	0	0	0	0
Niet-productgebonden belastingen op productie	10 619	9 534	10 221	10 608	11 303	11 508

P 4 Niet-productgebonden subsidies naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	1 102	1 077	908	913	990	1 052
Delfstoffenwinning	1	5	8	6	4	5
Industrie	605	704	914	967	949	991
Voedings-, genotmiddelenindustrie	41	50	41	57	39	40
Textiel-, kleding-, lederindustrie	5	7	8	10	10	9
Hout-, papier-, grafische industrie	21	22	22	19	18	16
Aardolie-industrie	0	0	2	2	4	5
Chemische industrie	60	68	98	93	99	98
Farmaceutische industrie	33	39	44	41	34	35
Kunststof- en bouwmaterialenindustrie	24	26	31	38	33	33
Basismetaal, metaalproductenindustrie	54	56	62	63	57	57
Elektrotechnische industrie	107	125	168	162	154	164
Elektrische apparatenindustrie	37	43	66	65	66	68
Machine-industrie	133	180	262	260	271	306
Transportmiddelenindustrie	39	40	54	46	45	47
Overige industrie en reparatie	51	48	56	111	119	113
Energiebedrijven	0	10	4	61	17	15
Waterbedrijven en afvalbeheer	82	99	78	74	81	91
Bouwnijverheid	94	79	80	81	74	78
Algemene bouw en projectontwikkeling	16	15	11	15	15	13
Grond-, water- en wegenbouw	29	26	27	27	25	27
Gespecialiseerde bouw	49	38	42	39	34	38
Handel, vervoer en horeca	1 539	1 488	1 709	1 996	2 108	2 112
Autohandel en -reparatie	20	19	21	37	40	39
Groothandel en handelsbemiddeling	149	133	162	215	215	220
Detailhandel (niet in auto's)	80	70	79	133	168	170
Vervoer over land	1 132	1 106	1 260	1 360	1 423	1 431
Vervoer over water	71	67	66	66	70	65
Vervoer door de lucht	0	1	3	3	3	2
Opslag en dienstverlening voor vervoer	42	52	74	66	50	48
Post- en koeriersdiensten	9	6	8	11	6	10
Horeca	36	34	36	105	133	127
Informatie en communicatie	271	288	329	322	355	379
Uitgeverijen, film, radio en tv	14	11	13	14	14	18
Telecommunicatie	27	28	28	22	32	31
IT- en informatiedienstverlening	230	249	288	286	309	330
Financiële dienstverlening	38	34	46	42	40	37
Bankwezen	25	24	33	31	29	28
Verzekeraars en pensioenfondsen	4	2	3	1	0	0
Overige financiële dienstverlening	9	8	10	10	11	9
Exploitatie van en handel in onroerend goed	17	21	17	20	18	19
Zakelijke dienstverlening	1 676	1 675	1 804	1 954	2 124	2 262
Management- en technisch advies	272	279	300	284	300	304
Research	1 094	1 131	1 220	1 227	1 347	1 443
Reclame, design, overige dienstverlening	46	52	59	71	57	54
Verhuur van roerende goederen	6	6	7	12	10	10
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	167	119	126	244	301	334
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	35	37	36	42	44	51
Overige zakelijke dienstverlening	56	51	56	74	65	66
Overheid en zorg	1 855	1 988	2 000	1 979	2 133	2 266
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	12	15	16	21	13	13
Onderwijs	28	19	23	31	30	33
Gezondheidszorg	1 758	1 789	1 764	1 753	1 909	2 013
Verzorging en welzijn	57	165	197	174	181	207
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	467	449	433	517	502	466
Cultuur, sport en recreatie	399	378	374	445	437	411
Overige dienstverlening	68	71	59	72	65	55
Huishoudens met personeel	0	0	0	0	0	0
Niet-productgebonden subsidies	7 747	7 917	8 330	8 932	9 395	9 773

P 5 Beloning van werknemers naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	3 054	3 038	3 125	3 269	3 471	3 668
Delfstoffenwinning	1 242	1 240	1 126	850	843	821
Industrie	39 000	38 816	39 963	41 044	42 695	44 875
Voedings-, genotmiddelenindustrie	5 987	6 007	6 278	6 478	6 786	7 310
Textiel-, kleding-, lederindustrie	633	622	628	633	690	698
Hout-, papier-, grafische industrie	2 453	2 352	2 407	2 387	2 415	2 469
Aardolie-industrie	645	606	580	559	593	573
Chemische industrie	3 502	3 475	3 542	3 704	3 836	4 019
Farmaceutische industrie	864	902	1 016	942	989	1 040
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	2 725	2 735	2 809	2 929	3 013	3 119
Basismetale, metaalproductenindustrie	5 298	5 404	5 541	5 684	5 948	6 209
Elektrotechnische industrie	2 126	1 992	1 943	2 076	2 069	2 197
Elektrische apparatenindustrie	1 507	1 299	1 461	1 442	1 531	1 571
Machine-industrie	4 962	5 031	5 201	5 465	5 733	6 225
Transportmiddelenindustrie	2 056	2 141	2 241	2 320	2 532	2 723
Overige industrie en reparatie	6 242	6 250	6 316	6 425	6 560	6 722
Energiebedrijven	2 035	1 981	1 976	2 027	2 100	2 192
Waterbedrijven en afvalbeheer	1 828	1 812	1 857	1 931	2 058	2 151
Bouwnijverheid	16 446	16 055	16 323	16 963	17 924	18 972
Algemene bouw en projectontwikkeling	4 463	4 358	4 578	4 836	5 187	5 576
Grond-, water- en wegenbouw	3 432	3 257	3 230	3 361	3 439	3 600
Gespecialiseerde bouw	8 551	8 440	8 515	8 766	9 298	9 796
Handel, vervoer en horeca	64 463	65 801	68 004	70 447	74 302	77 785
Autohandel en -reparatie	4 552	4 453	4 595	4 765	4 980	5 168
Groothandel en handelsbemiddeling	23 636	24 370	25 158	25 991	27 279	28 491
Detailhandel (niet in auto's)	13 348	13 484	13 735	14 366	15 031	15 698
Vervoer over land	7 636	7 808	8 157	8 373	8 792	9 206
Vervoer over water	935	923	935	940	922	965
Vervoer door de lucht	1 970	2 006	2 117	2 069	2 261	2 292
Opslag en dienstverlening voor vervoer	4 789	4 953	5 194	5 412	5 851	6 217
Post- en koeriersdiensten	1 565	1 500	1 398	1 400	1 478	1 536
Horeca	6 032	6 304	6 715	7 131	7 708	8 212
Informatie en communicatie	14 746	15 455	16 251	17 290	18 480	19 818
Uitgeverijen, film, radio en tv	2 499	2 488	2 482	2 508	2 585	2 656
Telecommunicatie	2 149	2 327	2 263	2 330	2 326	2 261
IT- en informatiedienstverlening	10 098	10 640	11 506	12 452	13 569	14 901
Financiële dienstverlening	18 953	17 835	17 851	17 611	17 313	17 589
Bankwezen	10 936	9 486	9 539	9 317	9 157	9 290
Verzekeraars en pensioenfondsen	5 089	5 089	5 127	5 040	4 818	4 955
Overige financiële dienstverlening	2 928	3 260	3 185	3 254	3 338	3 344
Exploitatie van en handel in onroerend goed	3 516	3 462	3 481	3 563	3 718	3 872
Zakelijke dienstverlening	56 315	58 015	61 037	64 611	68 924	72 001
Management- en technisch advies	28 389	28 009	28 714	29 670	31 016	32 759
Research	2 322	2 401	2 502	2 699	2 779	2 897
Reclame, design, overige dienstverlening	2 923	2 956	3 165	3 291	3 534	3 807
Verhuur van roerende goederen	1 415	1 570	1 499	1 600	1 806	1 893
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	14 654	16 267	18 070	19 929	21 843	22 290
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	782	805	901	992	1 137	1 244
Overige zakelijke dienstverlening	5 830	6 007	6 186	6 430	6 809	7 111
Overheid en zorg	97 819	98 090	100 615	103 833	108 131	114 200
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	29 546	29 556	30 383	31 470	32 850	34 477
Onderwijs	22 943	23 344	24 001	24 575	25 578	26 606
Gezondheidszorg	23 000	23 226	23 831	24 399	25 554	26 558
Verzorging en welzijn	22 330	21 964	22 400	23 389	24 149	26 559
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	8 749	8 667	8 977	9 379	9 881	10 459
Cultuur, sport en recreatie	3 669	3 613	3 715	3 866	4 092	4 393
Overige dienstverlening	4 598	4 522	4 671	4 849	5 063	5 266
Huishoudens met personeel	482	532	591	664	726	800
Beloning van werknemers	328 166	330 267	340 586	352 818	369 840	388 403

P 6 Lonen naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	2 413	2 421	2 484	2 615	2 768	2 904
Delfstoffenwinning	863	923	882	695	657	674
Industrie	30 143	30 738	31 473	32 492	33 668	35 311
Voedings-, genotmiddelenindustrie	4 732	4 780	4 965	5 117	5 339	5 726
Textiel-, kleding-, lederindustrie	488	490	494	496	538	544
Hout-, papier-, grafische industrie	1 933	1 877	1 921	1 905	1 906	1 952
Aardolie-industrie	407	429	433	444	454	452
Chemische industrie	2 742	2 842	2 866	2 971	3 109	3 226
Farmaceutische industrie	695	737	728	760	789	830
Kunststof- en bouwmaterialenindustrie	2 108	2 138	2 192	2 300	2 355	2 429
Basismetale, metaalproductenindustrie	4 141	4 271	4 365	4 494	4 677	4 879
Elektrotechnische industrie	1 596	1 617	1 570	1 703	1 664	1 754
Elektrische apparatenindustrie	1 045	1 029	1 150	1 129	1 210	1 234
Machine-industrie	3 924	4 027	4 149	4 370	4 576	4 961
Transportmiddelenindustrie	1 619	1 707	1 781	1 848	2 004	2 159
Overige industrie en reparatie	4 713	4 794	4 859	4 955	5 047	5 165
Energiebedrijven	1 600	1 603	1 597	1 626	1 672	1 742
Waterbedrijven en afvalbeheer	1 399	1 413	1 445	1 500	1 584	1 638
Bouwnijverheid	12 605	12 417	12 749	13 281	14 001	14 817
Algemene bouw en projectontwikkeling	3 378	3 321	3 569	3 769	4 026	4 344
Grond-, water- en wegenbouw	2 660	2 552	2 557	2 657	2 715	2 840
Gespecialiseerde bouw	6 567	6 544	6 623	6 855	7 260	7 633
Handel, vervoer en horeca	51 159	52 807	54 373	56 347	59 243	61 722
Autohandel en -reparatie	3 565	3 529	3 639	3 785	3 948	4 083
Groothandel en handelsbemiddeling	18 991	19 855	20 409	21 025	22 020	22 804
Detailhandel (niet in auto's)	10 617	10 786	10 986	11 428	11 947	12 366
Vervoer over land	5 878	6 040	6 299	6 469	6 771	7 058
Vervoer over water	743	741	747	753	735	769
Vervoer door de lucht	1 496	1 596	1 597	1 634	1 721	1 829
Opslag en dienstverlening voor vervoer	3 748	3 907	4 081	4 253	4 577	4 844
Post- en koeriersdiensten	1 149	1 099	1 049	1 051	1 107	1 152
Horeca	4 972	5 254	5 566	5 949	6 417	6 817
Informatie en communicatie	11 960	12 558	13 373	14 265	15 207	16 230
Uitgeverijen, film, radio en tv	2 006	2 009	2 004	2 045	2 115	2 157
Telecommunicatie	1 719	1 752	1 833	1 875	1 864	1 805
IT- en informatiedienstverlening	8 235	8 797	9 536	10 345	11 228	12 268
Financiële dienstverlening	14 412	14 131	14 017	13 547	13 544	13 887
Bankwezen	8 048	7 609	7 623	7 189	7 185	7 330
Verzekeraars en pensioenfondsen	4 073	4 004	3 965	3 832	3 732	3 888
Overige financiële dienstverlening	2 291	2 518	2 429	2 526	2 627	2 669
Exploitatie van en handel in onroerend goed	2 661	2 671	2 713	2 791	2 907	3 025
Zakelijke dienstverlening	44 682	46 936	49 316	52 310	55 582	57 801
Management- en technisch advies	22 609	22 878	23 518	24 323	25 340	26 712
Research	1 703	1 893	1 969	2 134	2 180	2 258
Reclame, design, overige dienstverlening	2 365	2 426	2 598	2 701	2 887	3 089
Verhuur van roerende goederen	1 093	1 261	1 187	1 264	1 425	1 481
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	11 697	13 066	14 412	15 982	17 459	17 675
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	650	670	752	821	946	1 027
Overige zakelijke dienstverlening	4 565	4 742	4 880	5 085	5 345	5 559
Overheid en zorg	74 031	75 056	77 128	79 401	81 797	86 517
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	21 693	21 835	22 558	23 275	23 703	25 156
Onderwijs	17 305	17 812	18 449	18 684	19 341	19 985
Gezondheidszorg	17 970	18 443	18 884	19 366	20 180	20 957
Verzorging en welzijn	17 063	16 966	17 237	18 076	18 573	20 419
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	6 990	7 016	7 255	7 603	8 005	8 447
Cultuur, sport en recreatie	2 910	2 905	2 984	3 118	3 292	3 522
Overige dienstverlening	3 618	3 604	3 708	3 853	4 021	4 162
Huishoudens met personeel	462	507	563	632	692	763
Lonen	254 918	260 690	268 805	278 473	290 635	304 715

P 7 Sociale premies ten laste van werkgevers naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	641	617	641	654	703	764
Delfstoffenwinning	379	317	244	155	186	147
Industrie	8 857	8 078	8 490	8 552	9 027	9 564
Voedings-, genotmiddelenindustrie	1 255	1 227	1 313	1 361	1 447	1 584
Textiel-, kleding-, lederindustrie	145	132	134	137	152	154
Hout-, papier-, grafische industrie	520	475	486	482	509	517
Aardolie-industrie	238	177	147	115	139	121
Chemische industrie	760	633	676	733	727	793
Farmaceutische industrie	169	165	288	182	200	210
Kunststof- en bouwmaterialenindustrie	617	597	617	629	658	690
Basismetale, metaalproductenindustrie	1 157	1 133	1 176	1 190	1 271	1 330
Elektrotechnische industrie	530	375	373	373	405	443
Elektrische apparatenindustrie	462	270	311	313	321	337
Machine-industrie	1 038	1 004	1 052	1 095	1 157	1 264
Transportmiddelenindustrie	437	434	460	472	528	564
Overige industrie en reparatie	1 529	1 456	1 457	1 470	1 513	1 557
Energiebedrijven	435	378	379	401	428	450
Waterbedrijven en afvalbeheer	429	399	412	431	474	513
Bouwnijverheid	3 841	3 638	3 574	3 682	3 923	4 155
Algemene bouw en projectontwikkeling	1 085	1 037	1 009	1 067	1 161	1 232
Grond-, water- en wegenbouw	772	705	673	704	724	760
Gespecialiseerde bouw	1 984	1 896	1 892	1 911	2 038	2 163
Handel, vervoer en horeca	13 304	12 994	13 631	14 100	15 059	16 063
Autohandel en -reparatie	987	924	956	980	1 032	1 085
Groothandel en handelsbemiddeling	4 645	4 515	4 749	4 966	5 259	5 687
Detailhandel (niet in auto's)	2 731	2 698	2 749	2 938	3 084	3 332
Vervoer over land	1 758	1 768	1 858	1 904	2 021	2 148
Vervoer over water	192	182	188	187	187	196
Vervoer door de lucht	474	410	520	435	540	463
Opslag en dienstverlening voor vervoer	1 041	1 046	1 113	1 159	1 274	1 373
Post- en koeriersdiensten	416	401	349	349	371	384
Horeca	1 060	1 050	1 149	1 182	1 291	1 395
Informatie en communicatie	2 786	2 897	2 878	3 025	3 273	3 588
Uitgeverijen, film, radio en tv	493	479	478	463	470	499
Telecommunicatie	430	575	430	455	462	456
IT- en informatiedienstverlening	1 863	1 843	1 970	2 107	2 341	2 633
Financiële dienstverlening	4 541	3 704	3 834	4 064	3 769	3 702
Bankwezen	2 888	1 877	1 916	2 128	1 972	1 960
Verzekeraars en pensioenfondsen	1 016	1 085	1 162	1 208	1 086	1 067
Overige financiële dienstverlening	637	742	756	728	711	675
Exploitatie van en handel in onroerend goed	855	791	768	772	811	847
Zakelijke dienstverlening	11 633	11 079	11 721	12 301	13 342	14 200
Management- en technisch advies	5 780	5 131	5 196	5 347	5 676	6 047
Research	619	508	533	565	599	639
Reclame, design, overige dienstverlening	558	530	567	590	647	718
Verhuur van roerende goederen	322	309	312	336	381	412
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	2 957	3 201	3 658	3 947	4 384	4 615
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	132	135	149	171	191	217
Overige zakelijke dienstverlening	1 265	1 265	1 306	1 345	1 464	1 552
Overheid en zorg	23 788	23 034	23 487	24 432	26 334	27 683
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	7 853	7 721	7 825	8 195	9 147	9 321
Onderwijs	5 638	5 532	5 552	5 891	6 237	6 621
Gezondheidszorg	5 030	4 783	4 947	5 033	5 374	5 601
Verzorging en welzijn	5 267	4 998	5 163	5 313	5 576	6 140
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	1 759	1 651	1 722	1 776	1 876	2 012
Cultuur, sport en recreatie	759	708	731	748	800	871
Overige dienstverlening	980	918	963	996	1 042	1 104
Huishoudens met personeel	20	25	28	32	34	37
Sociale premies ten laste van werkgevers	73 248	69 577	71 781	74 345	79 205	83 688

P 8 Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (bruto) naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	9 388	9 586	9 935	10 958	9 903	10 316
Delfstoffenwinning	15 482	11 323	6 796	6 569	6 315	4 450
Industrie	30 646	35 951	37 327	41 009	43 292	44 057
Voedings-, genotmiddelenindustrie	8 135	8 413	8 808	9 179	9 333	9 671
Textiel-, kleding-, lederindustrie	447	477	513	526	479	466
Hout-, papier-, grafische industrie	1 428	1 486	1 566	1 716	1 978	2 151
Aardolie-industrie	- 1 026	856	826	929	549	734
Chemische industrie	4 628	6 007	6 747	7 577	8 177	7 798
Farmaceutische industrie	1 181	1 552	1 734	1 819	1 651	2 010
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	1 639	1 634	2 034	2 064	2 169	2 335
Basismetaal, metaalproductenindustrie	3 201	3 105	3 562	3 503	3 965	3 620
Elektrotechnische industrie	2 255	2 869	2 065	2 090	2 609	2 525
Elektrische apparatenindustrie	842	1 349	1 469	1 590	1 463	1 684
Machine-industrie	4 741	4 761	4 688	5 879	6 539	6 969
Transportmiddelenindustrie	1 203	1 399	1 348	1 827	1 811	1 411
Overige industrie en reparatie	1 972	2 043	1 967	2 310	2 569	2 683
Energiebedrijven	5 195	5 720	5 636	5 253	5 813	6 752
Waterbedrijven en afvalbeheer	2 272	2 410	2 350	2 411	2 415	2 451
Bouwnijverheid	9 394	10 279	11 802	12 951	14 558	16 715
Algemene bouw en projectontwikkeling	3 144	4 059	4 656	5 064	5 742	6 644
Grond-, water- en wegenbouw	1 058	972	1 121	1 065	1 178	1 321
Gespecialiseerde bouw	5 192	5 248	6 025	6 822	7 638	8 750
Handel, vervoer en horeca	55 134	60 505	63 058	66 935	69 324	71 778
Autohandel en -reparatie	2 838	3 264	3 471	3 779	3 999	4 365
Groothandel en handelsbemiddeling	26 316	28 036	29 015	30 344	32 144	33 777
Detailhandel (niet in auto's)	8 936	9 690	10 547	11 321	11 632	12 115
Vervoer over land	3 747	3 869	4 097	4 662	4 738	5 094
Vervoer over water	1 901	2 246	1 914	1 935	1 897	1 724
Vervoer door de lucht	511	1 501	1 816	1 851	1 547	1 454
Opslag en dienstverlening voor vervoer	5 579	6 022	5 647	6 104	6 078	5 836
Post- en koeriersdiensten	739	609	691	654	507	501
Horeca	4 567	5 268	5 860	6 285	6 782	6 912
Informatie en communicatie	13 750	14 225	15 127	15 593	16 378	16 866
Uitgeverijen, film, radio en tv	2 384	2 419	2 509	2 730	2 667	2 714
Telecommunicatie	5 707	5 234	4 947	5 099	5 195	5 152
IT- en informatiedienstverlening	5 659	6 572	7 671	7 764	8 516	9 000
Financiële dienstverlening	33 032	33 625	30 396	28 968	27 465	26 891
Bankwezen	25 776	28 057	26 533	25 178	22 415	21 357
Verzekeraars en pensioenfondsen	5 778	3 836	2 047	1 596	2 535	2 857
Overige financiële dienstverlening	1 478	1 732	1 816	2 194	2 515	2 677
Exploitatie van en handel in onroerend goed	30 583	32 232	34 143	38 160	42 414	44 545
Zakelijke dienstverlening	29 108	32 494	33 758	35 749	38 334	41 431
Management- en technisch advies	12 188	15 256	15 264	15 338	16 150	17 222
Research	594	506	642	524	631	810
Reclame, design, overige dienstverlening	3 037	3 069	3 490	3 594	3 534	3 564
Verhuur van roerende goederen	6 441	5 584	5 380	5 974	6 689	7 093
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	905	1 325	1 372	1 696	1 832	2 483
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	2 308	2 803	3 440	4 081	4 755	5 198
Overige zakelijke dienstverlening	3 635	3 951	4 170	4 542	4 743	5 061
Overheid en zorg	33 818	34 227	35 484	35 852	37 924	38 962
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	13 825	13 875	13 934	14 358	14 902	15 510
Onderwijs	7 184	7 367	7 651	7 841	8 064	8 292
Gezondheidszorg	8 844	9 061	9 264	9 402	9 999	10 334
Verzorging en welzijn	3 965	3 924	4 635	4 251	4 959	4 826
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	5 974	6 374	6 535	6 664	6 749	6 798
Cultuur, sport en recreatie	3 478	3 810	3 919	4 009	3 990	3 838
Overige dienstverlening	2 496	2 564	2 616	2 655	2 759	2 960
Huishoudens met personeel	0	0	0	0	0	0
Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (bruto)	273 776	288 951	292 347	307 072	320 884	332 012

P 9 Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (netto) naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	5 454	5 556	5 818	6 785	5 596	5 798
Delfstoffenwinning	13 501	9 279	4 733	4 387	3 887	2 006
Industrie	16 787	21 764	22 940	26 340	28 162	28 373
Voedings-, genotmiddelenindustrie	5 951	6 156	6 508	6 830	6 910	.
Textiel-, kleding-, lederindustrie	277	308	345	358	308	.
Hout-, papier-, grafische industrie	568	629	714	873	1 135	.
Aardolie-industrie	- 1 623	240	207	303	- 106	.
Chemische industrie	2 243	3 573	4 331	5 150	5 724	.
Farmaceutische industrie	373	765	970	1 078	922	.
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	924	911	1 314	1 344	1 439	.
Basismetaal, metaalproductenindustrie	2 120	2 000	2 441	2 359	2 779	.
Elektrotechnische industrie	1 355	1 896	985	897	1 303	.
Elektrische apparatenindustrie	- 45	448	554	645	480	.
Machine-industrie	3 012	2 949	2 797	3 916	4 483	.
Transportmiddelenindustrie	562	755	712	1 195	1 171	.
Overige industrie en reparatie	1 070	1 134	1 062	1 392	1 614	.
Energiebedrijven	1 815	2 202	2 024	1 478	1 810	2 482
Waterbedrijven en afvalbeheer	965	1 091	1 023	1 057	1 019	1 003
Bouwnijverheid	6 919	7 764	9 253	10 350	11 829	13 834
Algemene bouw en projectontwikkeling	2 368	3 280	3 868	4 250	4 885	.
Grond-, water- en wegenbouw	476	379	527	472	570	.
Gespecialiseerde bouw	4 075	4 105	4 858	5 628	6 374	.
Handel, vervoer en horeca	40 130	45 106	47 286	50 640	52 333	54 040
Autohandel en -reparatie	1 755	2 162	2 347	2 625	2 804	.
Groothandel en handelsbemiddeling	22 124	23 665	24 539	25 732	27 303	.
Detailhandel (niet in auto's)	6 237	7 013	7 884	8 640	8 884	.
Vervoer over land	2 057	2 125	2 295	2 765	2 669	.
Vervoer over water	1 118	1 461	1 139	1 174	1 149	.
Vervoer door de lucht	- 109	865	1 087	996	657	.
Opslag en dienstverlening voor vervoer	2 761	3 069	2 602	2 975	2 862	.
Post- en koeriersdiensten	486	349	423	378	212	.
Horeca	3 701	4 397	4 970	5 355	5 793	.
Informatie en communicatie	7 875	8 175	8 688	8 754	9 268	9 934
Uitgeverijen, film, radio en tv	1 783	1 797	1 867	2 075	1 999	.
Telecommunicatie	2 451	1 980	1 699	1 826	1 856	.
IT- en informatiedienstverlening	3 641	4 398	5 122	4 853	5 413	.
Financiële dienstverlening	28 749	29 364	26 080	24 477	22 678	21 880
Bankwezen	23 389	25 681	24 081	22 603	19 639	.
Verzekeraars en pensioenfondsen	4 426	2 515	765	287	1 172	.
Overige financiële dienstverlening	934	1 168	1 234	1 587	1 867	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	4 584	6 380	8 024	11 395	13 988	14 254
Zakelijke dienstverlening	19 602	23 027	23 986	25 596	27 325	29 508
Management- en technisch advies	9 365	12 387	12 315	12 305	12 944	.
Research	39	- 67	58	- 86	- 22	.
Reclame, design, overige dienstverlening	2 465	2 499	2 923	3 022	2 945	.
Verhuur van roerende goederen	2 069	1 347	972	1 380	1 588	.
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	529	945	986	1 294	1 402	.
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	2 148	2 621	3 226	3 827	4 456	.
Overige zakelijke dienstverlening	2 987	3 295	3 506	3 854	4 012	.
Overheid en zorg	8 770	8 865	9 827	9 545	10 710	10 725
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	0	0	0	0	0	.
Onderwijs	1 212	1 305	1 500	1 608	1 661	.
Gezondheidszorg	5 754	5 831	5 908	5 931	6 382	.
Verzorging en welzijn	1 804	1 729	2 419	2 006	2 667	.
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	4 259	4 636	4 753	4 816	4 823	4 799
Cultuur, sport en recreatie	2 567	2 867	2 928	2 958	2 876	.
Overige dienstverlening	1 692	1 769	1 825	1 858	1 947	.
Huishoudens met personeel	0	0	0	0	0	.
Exploitatieoverschot / gemengd inkomen (netto)	159 410	173 209	174 435	185 620	193 428	198 636

P 10 Verbruik van vaste activa naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	3 934	4 030	4 117	4 173	4 307	4 518
Delfstoffenwinning	1 981	2 044	2 063	2 182	2 428	2 444
Industrie	13 859	14 187	14 387	14 669	15 130	15 684
Voedings-, genotmiddelenindustrie	2 184	2 257	2 300	2 349	2 423	.
Textiel-, kleding-, lederindustrie	170	169	168	168	171	.
Hout-, papier-, grafische industrie	860	857	852	843	843	.
Aardolie-industrie	597	616	619	626	655	.
Chemische industrie	2 385	2 434	2 416	2 427	2 453	.
Farmaceutische industrie	808	787	764	741	729	.
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	715	723	720	720	730	.
Basismetale, metaalproductenindustrie	1 081	1 105	1 121	1 144	1 186	.
Elektrotechnische industrie	900	973	1 080	1 193	1 306	.
Elektrische apparatenindustrie	887	901	915	945	983	.
Machine-industrie	1 729	1 812	1 891	1 963	2 056	.
Transportmiddelenindustrie	641	644	636	632	640	.
Overige industrie en reparatie	902	909	905	918	955	.
Energiebedrijven	3 380	3 518	3 612	3 775	4 003	4 270
Waterbedrijven en afvalbeheer	1 307	1 319	1 327	1 354	1 396	1 448
Bouwnijverheid	2 475	2 515	2 549	2 601	2 729	2 881
Algemene bouw en projectontwikkeling	776	779	788	814	857	.
Grond-, water- en wegenbouw	582	593	594	593	608	.
Gespecialiseerde bouw	1 117	1 143	1 167	1 194	1 264	.
Handel, vervoer en horeca	15 004	15 399	15 772	16 295	16 991	17 738
Autohandel en -reparatie	1 083	1 102	1 124	1 154	1 195	.
Groothandel en handelsbemiddeling	4 192	4 371	4 476	4 612	4 841	.
Detailhandel (niet in auto's)	2 699	2 677	2 663	2 681	2 748	.
Vervoer over land	1 690	1 744	1 802	1 897	2 069	.
Vervoer over water	783	785	775	761	748	.
Vervoer door de lucht	620	636	729	855	890	.
Opslag en dienstverlening voor vervoer	2 818	2 953	3 045	3 129	3 216	.
Post- en koeriersdiensten	253	260	268	276	295	.
Horeca	866	871	890	930	989	.
Informatie en communicatie	5 875	6 050	6 439	6 839	7 110	6 932
Uitgeverijen, film, radio en tv	601	622	642	655	668	.
Telecommunicatie	3 256	3 254	3 248	3 273	3 339	.
IT- en informatiedienstverlening	2 018	2 174	2 549	2 911	3 103	.
Financiële dienstverlening	4 283	4 261	4 316	4 491	4 787	5 011
Bankwezen	2 387	2 376	2 452	2 575	2 776	.
Verzekeraars en pensioenfondsen	1 352	1 321	1 282	1 309	1 363	.
Overige financiële dienstverlening	544	564	582	607	648	.
Exploitatie van en handel in onroerend goed	25 999	25 852	26 119	26 765	28 426	30 291
Zakelijke dienstverlening	9 506	9 467	9 772	10 153	11 009	11 923
Management- en technisch advies	2 823	2 869	2 949	3 033	3 206	.
Research	555	573	584	610	653	.
Reclame, design, overige dienstverlening	572	570	567	572	589	.
Verhuur van roerende goederen	4 372	4 237	4 408	4 594	5 101	.
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	376	380	386	402	430	.
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	160	182	214	254	299	.
Overige zakelijke dienstverlening	648	656	664	688	731	.
Overheid en zorg	25 048	25 362	25 657	26 307	27 214	28 237
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	13 825	13 875	13 934	14 358	14 902	.
Onderwijs	5 972	6 062	6 151	6 233	6 403	.
Gezondheidszorg	3 090	3 230	3 356	3 471	3 617	.
Verzorging en welzijn	2 161	2 195	2 216	2 245	2 292	.
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	1 715	1 738	1 782	1 848	1 926	1 999
Cultuur, sport en recreatie	911	943	991	1 051	1 114	.
Overige dienstverlening	804	795	791	797	812	.
Huishoudens met personeel	0	0	0	0	0	.
Verbruik van vaste activa	114 366	115 742	117 912	121 452	127 456	133 376

P 11.1 Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	11 674	11 898	12 513	13 697	12 776	13 339
Delfstoffenwinning	16 741	12 569	7 923	7 422	7 165	5 273
Industrie	69 578	74 533	76 862	81 583	85 581	88 477
Voedings-, genotmiddelenindustrie	14 228	14 500	15 174	15 726	16 221	17 080
Textiel-, kleding-, lederindustrie	1 085	1 099	1 140	1 156	1 170	1 166
Hout-, papier-, grafische industrie	3 892	3 849	3 985	4 120	4 412	4 645
Aardolie-industrie	- 339	1 504	1 455	1 541	1 201	1 361
Chemische industrie	8 159	9 497	10 279	11 273	12 015	11 808
Farmaceutische industrie	2 024	2 423	2 713	2 729	2 615	3 023
Kunststof- en bouwmaterialenindustrie	4 376	4 377	4 842	4 984	5 179	5 454
Basismetale, metaalproductenindustrie	8 501	8 504	9 106	9 190	9 926	9 839
Elektrotechnische industrie	4 292	4 743	3 848	4 012	4 532	4 566
Elektrische apparatenindustrie	2 320	2 611	2 869	2 972	2 933	3 191
Machine-industrie	9 607	9 635	9 649	11 109	12 022	12 915
Transportmiddelenindustrie	3 237	3 516	3 551	4 118	4 313	4 101
Overige industrie en reparatie	8 196	8 275	8 251	8 653	9 042	9 328
Energiebedrijven	7 372	7 817	7 781	7 389	8 091	9 394
Waterbedrijven en afvalbeheer	4 077	4 172	4 179	4 311	4 433	4 549
Bouwnijverheid	25 882	26 394	28 188	29 970	32 544	35 751
Algemene bouw en projectontwikkeling	7 638	8 446	9 268	9 927	10 956	12 251
Grond-, water- en wegenbouw	4 481	4 218	4 340	4 417	4 608	4 912
Gespecialiseerde bouw	13 763	13 730	14 580	15 626	16 980	18 588
Handel, vervoer en horeca	119 378	126 069	130 564	136 693	142 899	148 829
Autohandel en -reparatie	7 444	7 770	8 111	8 574	9 005	9 559
Groothandel en handelsbemiddeling	50 158	52 549	54 295	56 413	59 488	62 329
Detailhandel (niet in auto's)	22 364	23 257	24 357	25 726	26 691	27 836
Vervoer over land	10 394	10 715	11 136	11 827	12 254	13 019
Vervoer over water	2 772	3 106	2 785	2 812	2 751	2 626
Vervoer door de lucht	2 540	3 546	3 950	3 938	3 839	3 786
Opslag en dienstverlening voor vervoer	10 542	11 142	10 968	11 661	12 107	12 231
Post- en koeriersdiensten	2 341	2 156	2 130	2 092	2 035	2 085
Horeca	10 823	11 828	12 832	13 650	14 729	15 358
Informatie en communicatie	28 338	29 469	31 109	32 619	34 569	36 362
Uitgeverijen, film, radio en tv	4 891	4 912	4 997	5 241	5 257	5 367
Telecommunicatie	7 852	7 545	7 192	7 417	7 495	7 387
IT- en informatiedienstverlening	15 595	17 012	18 920	19 961	21 817	23 608
Financiële dienstverlening	53 646	52 494	49 758	48 133	46 456	46 247
Bankwezen	38 295	38 519	37 526	35 954	33 167	32 327
Verzekeraars en pensioenfondsen	10 909	8 961	7 209	6 696	7 400	7 864
Overige financiële dienstverlening	4 442	5 014	5 023	5 483	5 889	6 056
Exploitatie van en handel in onroerend goed	38 152	39 504	41 618	45 934	50 726	52 870
Zakelijke dienstverlening	84 627	89 574	93 738	99 150	105 872	111 910
Management- en technisch advies	40 591	43 146	43 831	44 865	46 989	49 804
Research	1 837	1 792	1 937	2 009	2 080	2 278
Reclame, design, overige dienstverlening	5 933	5 999	6 616	6 837	7 033	7 339
Verhuur van roerende goederen	8 301	7 582	7 359	8 047	8 973	9 466
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	15 434	17 507	19 340	21 407	23 401	24 467
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	3 082	3 599	4 320	5 048	5 868	6 410
Overige zakelijke dienstverlening	9 449	9 949	10 335	10 937	11 528	12 146
Overheid en zorg	130 966	131 636	135 414	139 037	145 288	152 254
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	43 876	44 041	44 924	46 453	48 377	50 594
Onderwijs	30 400	31 008	31 949	32 687	33 929	35 172
Gezondheidszorg	30 235	30 648	31 478	32 196	33 800	35 037
Verzorging en welzijn	26 455	25 939	27 063	27 701	29 182	31 451
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	14 383	14 706	15 177	15 628	16 232	16 895
Cultuur, sport en recreatie	6 831	7 114	7 322	7 496	7 712	7 885
Overige dienstverlening	7 070	7 060	7 264	7 468	7 794	8 210
Huishoudens met personeel	482	532	591	664	726	800
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	604 814	620 835	634 824	661 566	692 632	722 150

P 11.2 Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen: volumemutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	4,6	2,1	2,2	0,5	- 1,3	1,4
Delfstoffenwinning	- 14,1	- 15,2	- 8,3	- 16,0	- 15,7	- 13,6
Industrie	2,4	0,7	2,2	6,1	4,0	0,8
Voedings-, genotmiddelenindustrie	4,0	3,5	- 0,5	0,3	1,1	1,9
Textiel-, kleding-, lederindustrie	- 2,0	1,8	- 2,5	3,8	- 3,1	- 4,9
Hout-, papier-, grafische industrie	2,1	- 0,0	2,4	1,6	0,8	1,5
Aardolie-industrie	27,6	- 5,9	0,7	- 6,6	19,6	2,2
Chemische industrie	- 3,7	- 0,8	10,2	8,8	5,6	- 3,3
Farmaceutische industrie	1,9	15,8	6,6	3,9	- 3,5	7,8
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	3,5	- 2,2	8,2	5,1	2,5	1,1
Basismetale, metaalproductenindustrie	4,0	- 1,4	4,3	3,3	5,5	- 1,4
Elektrotechnische industrie	6,1	- 9,8	- 1,1	5,0	8,9	1,7
Elektrische apparatenindustrie	- 0,5	8,3	2,5	6,8	- 1,3	8,0
Machine-industrie	6,7	1,2	- 1,8	16,4	7,8	6,4
Transportmiddelenindustrie	- 3,7	6,6	3,6	19,8	0,0	- 5,3
Overige industrie en reparatie	- 0,6	- 2,3	- 2,5	4,7	4,8	- 3,1
Energiebedrijven	1,5	5,0	0,0	2,3	0,6	4,1
Waterbedrijven en afvalbeheer	7,6	6,0	1,4	2,6	4,3	0,3
Bouwnijverheid	3,2	6,9	8,6	7,5	4,8	5,1
Algemene bouw en projectontwikkeling	9,6	18,8	13,5	11,8	6,4	6,3
Grond-, water- en wegenbouw	- 5,2	- 3,8	3,6	- 3,8	- 0,9	4,0
Gespecialiseerde bouw	2,6	3,8	7,2	8,1	5,3	4,6
Handel, vervoer en horeca	3,0	2,5	2,2	3,3	2,9	2,1
Autohandel en -reparatie	- 1,0	8,9	0,9	5,2	4,8	2,9
Groothandel en handelsbemiddeling	4,0	2,0	4,8	2,4	4,0	3,0
Detailhandel (niet in auto's)	2,1	4,4	1,0	3,7	1,9	2,3
Vervoer over land	- 0,0	- 1,3	0,1	5,6	1,4	0,8
Vervoer over water	10,3	0,3	- 9,1	2,3	- 8,9	- 2,5
Vervoer door de lucht	4,5	- 1,3	12,9	1,3	5,1	2,5
Opslag en dienstverlening voor vervoer	5,3	3,5	- 4,1	6,3	2,4	- 0,5
Post- en koeriersdiensten	- 5,6	- 14,4	- 6,5	- 6,1	- 7,3	0,0
Horeca	3,6	4,9	3,4	2,8	3,9	1,9
Informatie en communicatie	3,6	4,9	5,8	6,6	4,8	3,7
Uitgeverijen, film, radio en tv	1,6	- 1,5	- 1,0	4,0	- 0,4	- 1,0
Telecommunicatie	2,8	1,8	- 1,6	12,1	5,9	2,7
IT- en informatiedienstverlening	4,7	8,4	11,0	5,2	5,8	5,2
Financiële dienstverlening	- 2,2	0,3	0,4	- 1,3	- 1,4	- 1,5
Bankwezen	- 2,7	- 0,3	1,0	- 0,7	- 1,4	- 1,2
Verzekeraars en pensioenfondsen	- 4,8	- 1,7	- 1,3	- 10,8	- 6,5	- 4,5
Overige financiële dienstverlening	8,3	10,3	- 0,8	7,8	4,8	0,3
Exploitatie van en handel in onroerend goed	4,6	2,8	0,9	2,8	2,6	2,6
Zakelijke dienstverlening	3,4	4,4	3,4	4,1	4,0	2,3
Management- en technisch advies	4,9	4,5	0,7	1,6	2,7	3,4
Research	- 6,1	- 2,6	4,9	3,1	2,2	4,9
Reclame, design, overige dienstverlening	- 3,3	- 1,6	8,9	0,4	2,1	4,0
Verhuur van roerende goederen	- 1,9	- 7,2	- 3,2	8,5	10,8	2,3
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	6,8	11,7	8,5	8,1	3,3	- 1,2
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	17,3	15,4	20,7	13,5	13,0	4,9
Overige zakelijke dienstverlening	- 1,3	3,4	1,4	3,0	3,5	2,5
Overheid en zorg	0,7	0,2	0,6	1,2	1,0	1,2
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	- 0,7	- 0,5	0,3	1,9	0,1	2,6
Onderwijs	0,5	0,6	- 1,0	0,5	0,4	0,0
Gezondheidszorg	1,8	1,5	1,1	0,9	1,9	0,1
Verzorging en welzijn	2,1	- 0,6	2,1	1,4	2,0	1,6
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	- 1,4	1,0	1,2	1,9	2,6	2,3
Cultuur, sport en recreatie	- 1,4	0,6	1,5	1,9	2,0	1,2
Overige dienstverlening	- 1,4	0,9	0,2	1,2	2,8	2,9
Huishoudens met personeel	- 0,4	7,9	10,0	11,2	7,1	7,2
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	1,4	1,7	2,0	2,9	2,3	1,6

P 11.3 Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen: prijsmutaties

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	%					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	- 5,6	- 0,2	2,9	8,9	- 5,5	2,9
Delfstoffenwinning	- 12,6	- 11,5	- 31,2	11,6	14,5	- 14,8
Industrie	0,0	6,4	1,0	0,1	0,9	2,6
Voedings-, genotmiddelenindustrie	1,8	- 1,6	5,2	3,3	2,0	3,3
Textiel-, kleding-, lederindustrie	2,7	- 0,5	6,3	- 2,3	4,5	4,8
Hout-, papier-, grafische industrie	- 0,8	- 1,1	1,1	1,8	6,2	3,7
Aardolie-industrie	- 149,9	- 571,5	- 4,0	13,4	- 34,8	10,8
Chemische industrie	4,3	17,3	- 1,8	0,8	1,0	1,6
Farmaceutische industrie	- 2,1	3,4	5,1	- 3,2	- 0,7	7,3
Kunststof- en bouwmaterialenindustrie	1,2	2,3	2,3	- 2,0	1,4	4,1
Basismetale, metaalproductenindustrie	3,5	1,5	2,7	- 2,3	2,3	0,6
Elektrotechnische industrie	- 5,4	22,5	- 18,0	- 0,7	3,7	- 1,0
Elektrische apparatenindustrie	0,2	3,9	7,3	- 3,0	0,0	0,7
Machine-industrie	2,2	- 0,9	2,0	- 1,1	0,4	0,9
Transportmiddelenindustrie	1,2	1,9	- 2,5	- 3,2	4,7	0,4
Overige industrie en reparatie	1,9	3,3	2,3	0,2	- 0,3	6,5
Energiebedrijven	- 8,1	1,0	- 0,5	- 7,2	8,9	11,6
Waterbedrijven en afvalbeheer	- 3,0	- 3,5	- 1,2	0,6	- 1,4	2,3
Bouwnijverheid	- 2,1	- 4,6	- 1,7	- 1,1	3,7	4,5
Algemene bouw en projectontwikkeling	- 4,4	- 6,9	- 3,3	- 4,2	3,8	5,2
Grond-, water- en wegenbouw	0,3	- 2,1	- 0,7	5,7	5,3	2,5
Gespecialiseerde bouw	- 1,6	- 3,9	- 0,9	- 0,9	3,2	4,6
Handel, vervoer en horeca	- 0,1	3,0	1,3	1,4	1,6	2,0
Autohandel en -reparatie	0,7	- 4,1	3,5	0,5	0,2	3,2
Groothandel en handelsbemiddeling	- 1,8	2,7	- 1,4	1,4	1,4	1,7
Detailhandel (niet in auto's)	- 1,7	- 0,4	3,7	1,8	1,8	1,9
Vervoer over land	3,2	4,5	3,8	0,6	2,2	5,3
Vervoer over water	0,3	11,7	- 1,3	- 1,3	7,3	- 2,1
Vervoer door de lucht	- 3,2	41,4	- 1,3	- 1,6	- 7,2	- 3,8
Opslag en dienstverlening voor vervoer	2,4	2,2	2,6	0,0	1,4	1,6
Post- en koeriersdiensten	8,5	7,5	5,7	4,5	4,9	2,5
Horeca	4,1	4,2	4,9	3,5	3,9	2,4
Informatie en communicatie	- 1,7	- 0,8	- 0,2	- 1,7	1,1	1,4
Uitgeverijen, film, radio en tv	1,6	2,0	2,8	0,9	0,7	3,2
Telecommunicatie	- 5,4	- 5,6	- 3,1	- 8,0	- 4,5	- 4,0
IT- en informatiedienstverlening	- 0,7	0,6	0,2	0,2	3,3	2,8
Financiële dienstverlening	3,5	- 2,4	- 5,6	- 2,0	- 2,1	1,1
Bankwezen	3,0	0,9	- 3,5	- 3,5	- 6,4	- 1,4
Verzekeraars en pensioenfondsen	7,6	- 16,4	- 18,5	4,2	18,2	11,2
Overige financiële dienstverlening	- 2,1	2,4	1,0	1,3	2,5	2,5
Exploitatie van en handel in onroerend goed	5,3	0,7	4,4	7,3	7,6	1,6
Zakelijke dienstverlening	0,8	1,4	1,2	1,6	2,6	3,3
Management- en technisch advies	- 0,1	1,7	0,9	0,8	2,0	2,5
Research	2,3	0,2	3,1	0,6	1,3	4,4
Reclame, design, overige dienstverlening	2,2	2,8	1,3	2,9	0,7	0,4
Verhuur van roerende goederen	2,5	- 1,6	0,3	0,8	0,7	3,1
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	0,5	1,5	1,8	2,4	5,8	5,8
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	3,2	1,2	- 0,6	3,0	2,8	4,2
Overige zakelijke dienstverlening	1,7	1,9	2,5	2,7	1,9	2,8
Overheid en zorg	0,6	0,3	2,3	1,4	3,5	3,5
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	0,7	0,9	1,7	1,5	4,0	2,0
Onderwijs	1,1	1,4	4,0	1,8	3,4	3,6
Gezondheidszorg	0,3	- 0,1	1,6	1,3	3,0	3,5
Verzorging en welzijn	0,4	- 1,3	2,2	0,9	3,3	6,0
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	3,0	1,2	2,0	1,1	1,2	1,8
Cultuur, sport en recreatie	3,6	3,5	1,4	0,5	0,9	1,1
Overige dienstverlening	2,5	- 1,0	2,7	1,6	1,5	2,4
Huishoudens met personeel	0,6	2,3	1,0	1,1	2,1	2,8
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	0,1	0,9	0,3	1,2	2,3	2,6

P 11.4 Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) naar bedrijfstakken, -klassen: % bbp

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	% bbp					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	1,7	1,7	1,8	1,9	1,7	1,6
Delfstoffenwinning	2,5	1,8	1,1	1,0	0,9	0,7
Industrie	10,4	10,8	10,9	11,1	11,1	10,9
Voedings-, genotmiddelenindustrie	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Textiel-, kleding-, lederindustrie	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
Hout-, papier-, grafische industrie	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Aardolie-industrie	- 0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Chemische industrie	1,2	1,4	1,5	1,5	1,6	1,5
Farmaceutische industrie	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7
Basismetale, metaalproductenindustrie	1,3	1,2	1,3	1,2	1,3	1,2
Elektrotechnische industrie	0,6	0,7	0,5	0,5	0,6	0,6
Elektrische apparatenindustrie	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Machine-industrie	1,4	1,4	1,4	1,5	1,6	1,6
Transportmiddelenindustrie	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5
Overige industrie en reparatie	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Energiebedrijven	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	1,2
Waterbedrijven en afvalbeheer	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Bouwnijverheid	3,9	3,8	4,0	4,1	4,2	4,4
Algemene bouw en projectontwikkeling	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,5
Grond-, water- en wegenbouw	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Gespecialiseerde bouw	2,0	2,0	2,1	2,1	2,2	2,3
Handel, vervoer en horeca	17,8	18,3	18,4	18,5	18,5	18,4
Autohandel en -reparatie	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2
Groothandel en handelsbemiddeling	7,5	7,6	7,7	7,6	7,7	7,7
Detailhandel (niet in auto's)	3,3	3,4	3,4	3,5	3,4	3,4
Vervoer over land	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Vervoer over water	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3
Vervoer door de lucht	0,4	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5
Opslag en dienstverlening voor vervoer	1,6	1,6	1,5	1,6	1,6	1,5
Post- en koeriersdiensten	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Horeca	1,6	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9
Informatie en communicatie	4,2	4,3	4,4	4,4	4,5	4,5
Uitgeverijen, film, radio en tv	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Telecommunicatie	1,2	1,1	1,0	1,0	1,0	0,9
IT- en informatiedienstverlening	2,3	2,5	2,7	2,7	2,8	2,9
Financiële dienstverlening	8,0	7,6	7,0	6,5	6,0	5,7
Bankwezen	5,7	5,6	5,3	4,9	4,3	4,0
Verzekeraars en pensioenfondsen	1,6	1,3	1,0	0,9	1,0	1,0
Overige financiële dienstverlening	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7
Exploitatie van en handel in onroerend goed	5,7	5,7	5,9	6,2	6,6	6,5
Zakelijke dienstverlening	12,6	13,0	13,2	13,4	13,7	13,8
Management- en technisch advies	6,0	6,3	6,2	6,1	6,1	6,1
Research	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Reclame, design, overige dienstverlening	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Verhuur van roerende goederen	1,2	1,1	1,0	1,1	1,2	1,2
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	2,3	2,5	2,7	2,9	3,0	3,0
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	0,5	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8
Overige zakelijke dienstverlening	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5
Overheid en zorg	19,5	19,1	19,1	18,8	18,8	18,8
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	6,5	6,4	6,3	6,3	6,3	6,2
Onderwijs	4,5	4,5	4,5	4,4	4,4	4,3
Gezondheidszorg	4,5	4,4	4,4	4,4	4,4	4,3
Verzorging en welzijn	3,9	3,8	3,8	3,8	3,8	3,9
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Cultuur, sport en recreatie	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Overige dienstverlening	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Huishoudens met personeel	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	90,1	90,0	89,6	89,6	89,5	89,1
Saldo van productgebonden belastingen en subsidies	9,9	10,0	10,4	10,4	10,5	10,9
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

P 12 Duale classificatie van de beloning van werknemers naar bedrijfstakken, -klassen, 2019*

	Totale economie	Niet-financiële vennoot- schappen	Financiële instellingen	Overheid	Huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens
	mln euro				
Bedrijfstakken en -klassen					
Landbouw, bosbouw en visserij	3 668	2 176	0	74	1 418
Delfstoffenwinning	821	820	0	0	1
Industrie	44 875	41 717	0	2 448	710
Voedings-, genotmiddelenindustrie	7 310	7 025	0	0	285
Textiel-, kleding-, lederindustrie	698	673	0	0	25
Hout-, papier-, grafische industrie	2 469	2 413	0	0	56
Aardolie-industrie	573	573	0	0	0
Chemische en farmaceutische industrie	5 059	5 056	0	1	2
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	3 119	3 094	0	0	25
Basismetaal, metaalproductenindustrie	6 209	6 104	0	0	105
Elektrotechnische industrie	2 197	2 193	0	0	4
Elektrische apparatenindustrie	1 571	1 565	0	0	6
Machine-industrie	6 225	6 209	0	0	16
Transportmiddelenindustrie	2 723	2 703	0	0	20
Overige industrie en reparatie	6 722	4 109	0	2 447	166
Energiebedrijven	2 192	2 176	0	1	15
Waterbedrijven en afvalbeheer	2 151	1 696	0	404	51
Bouwnijverheid	18 972	17 962	0	0	1 010
Handel	49 357	46 322	0	0	3 035
Vervoer en post	20 216	18 830	0	736	650
Horeca	8 212	5 684	0	3	2 525
Informatie en communicatie	19 818	19 322	0	175	321
Financiële dienstverlening	17 589	0	17 439	55	95
Exploitatie van en handel in onroerend goed	3 872	3 592	0	6	274
Zakelijke dienstverlening	39 463	37 705	4	609	1 145
Verhuur en overige zakelijke diensten	32 538	31 567	0	46	925
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	34 477	0	0	34 477	0
Onderwijs	26 606	2 015	0	24 422	169
Gezondheidszorg en welzijnszorg	53 117	48 265	0	2 070	2 782
Cultuur en recreatie	4 393	2 962	0	634	797
Overige dienstverlening	6 066	2 354	0	580	3 132
Beloning van werknemers	388 403	285 165	17 443	66 740	19 055

P 13 Duale classificatie van de toegevoegde waarde naar bedrijfstakken, -klassen, 2019*

	Totale economie	Niet-financiële vennoot- schappen	Financiële instellingen	Overheid	Huishoudens incl. izw's t.b.v. huishoudens
	mln euro				
Bedrijfstakken en -klassen					
Landbouw, bosbouw en visserij	13 339	4 060	0	79	9 200
Delfstoffenwinning	5 273	5 264	0	0	9
Industrie	88 477	80 569	0	2 514	5 394
Voedings-, genotmiddelenindustrie	17 080	14 004	0	0	3 076
Textiel-, kleding-, lederindustrie	1 166	1 056	0	0	110
Hout-, papier-, grafische industrie	4 645	4 405	0	0	240
Aardolie-industrie	1 361	1 361	0	0	0
Chemische en farmaceutische industrie	14 831	14 624	0	1	206
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	5 454	5 358	0	0	96
Basismetaal, metaalproductenindustrie	9 839	9 273	0	0	566
Elektrotechnische industrie	4 566	4 546	0	0	20
Elektrische apparatenindustrie	3 191	3 156	0	0	35
Machine-industrie	12 915	12 846	0	0	69
Transportmiddelenindustrie	4 101	4 033	0	0	68
Overige industrie en reparatie	9 328	5 907	0	2 513	908
Energiebedrijven	9 394	8 728	0	20	646
Waterbedrijven en afvalbeheer	4 549	3 704	0	606	239
Bouwnijverheid	35 751	25 989	0	0	9 762
Handel	99 724	88 145	0	0	11 579
Vervoer en post	33 747	28 729	0	2 300	2 718
Horeca	15 358	9 228	0	3	6 127
Informatie en communicatie	36 362	33 410	0	180	2 772
Financiële dienstverlening	46 247	0	45 675	74	498
Exploitatie van en handel in onroerend goed	52 870	22 989	0	6	29 875
Zakelijke dienstverlening	59 421	47 131	8	919	11 363
Verhuur en overige zakelijke diensten	52 489	47 426	0	47	5 016
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	50 594	0	0	50 594	0
Onderwijs	35 172	2 381	0	30 984	1 807
Gezondheidszorg en welzijnszorg	66 488	53 654	0	2 235	10 599
Cultuur en recreatie	7 885	4 433	0	694	2 758
Overige dienstverlening	9 010	2 336	0	888	5 786
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	722 150	468 176	45 683	92 143	116 148

P 14 Arbeidsinkomensquote naar bedrijfstakken

	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*
	%					
Bedrijfstakken						
Landbouw, bosbouw en visserij	84,9	93,9	92,8	91,1	92,1	92,6
Delfstoffenwinning	8,5	11,9	19,4	16,4	18,0	29,2
Industrie	76,0	70,2	69,8	66,8	66,0	67,1
Energiebedrijven	55,1	53,5	56,0	66,7	67,2	59,3
Waterbedrijven en afvalbeheer	71,8	68,3	70,4	70,4	72,4	73,6
Bouwnijverheid	94,7	91,7	88,4	86,6	85,8	82,9
Handel	66,3	65,0	64,4	63,8	63,4	63,1
Vervoer en opslag	78,7	75,0	76,6	75,0	78,4	80,4
Horeca	87,0	85,0	82,5	81,2	80,5	81,3
Informatie en communicatie	71,6	72,3	72,3	73,4	73,7	73,8
Financiële dienstverlening	40,4	38,6	41,5	42,8	44,3	45,6
Exploitatie van en handel in onroerend goed	68,1	57,8	50,2	39,9	36,0	36,0
Specialistische zakelijke dienstverlening	88,5	84,6	85,4	86,1	87,0	86,9
Verhuur en overige zakelijke dienstverlening	84,4	83,8	83,9	81,9	81,4	80,2
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Onderwijs	99,1	99,3	99,0	98,9	99,3	99,3
Gezondheids- en welzijnszorg	99,8	97,2	97,0	98,1	96,5	97,2
Cultuur, sport en recreatie	80,6	78,4	79,5	80,1	83,5	86,1
Overige dienstverlening	105,3	101,8	101,9	103,0	103,3	102,9
Huishoudens met personeel	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Totaal	77,3	75,7	76,7	76,1	76,2	76,8

P 15 Toegerekend arbeidsinkomen naar bedrijfstakken

	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*
	mln euro					
Bedrijfstakken						
Landbouw, bosbouw en visserij	4 173	5 033	5 174	5 895	4 878	5 102
Delfstoffenwinning	14	10	9	10	8	5
Industrie	3 406	3 706	3 928	3 988	4 038	4 279
Energiebedrijven	88	255	263	311	528	578
Waterbedrijven en afvalbeheer	177	171	171	173	171	171
Bouwnijverheid	5 670	5 794	6 277	6 694	7 594	8 227
Handel	6 003	6 563	6 900	7 302	7 424	7 736
Vervoer en opslag	1 378	1 594	1 620	1 657	1 747	1 729
Horeca	2 439	2 787	2 921	3 003	3 156	3 230
Informatie en communicatie	1 458	1 628	1 772	1 815	1 983	2 127
Financiële dienstverlening	341	368	393	403	386	399
Exploitatie van en handel in onroerend goed	2 004	2 229	2 298	2 407	2 665	2 645
Specialistische zakelijke dienstverlening	6 631	7 380	8 034	8 175	8 971	9 546
Verhuur en overige zakelijke dienstverlening	3 000	2 894	3 012	3 250	3 471	3 661
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	0	0	0	0	0	0
Onderwijs	1 000	1 123	1 247	1 321	1 468	1 513
Gezondheids- en welzijnszorg	7 461	6 100	6 664	6 870	6 977	7 297
Cultuur, sport en recreatie	1 360	1 465	1 563	1 599	1 724	1 685
Overige dienstverlening	2 027	1 880	1 948	2 061	2 179	2 346
Huishoudens met personeel	0	0	0	0	0	0
Toegerekend arbeidsinkomen ¹⁾	48 630	50 980	54 194	56 934	59 368	62 276

¹⁾ Het toegerekende arbeidsinkomen wordt bepaald als het netto gemengd inkomen van huishoudens.

5.

Arbeid

A 1 Kerncijfers arbeid

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	1000 personen					
Aantal werkzame personen ¹⁾	8 725	8 808	8 943	9 157	9 396	9 576
Aantal werknemers ¹⁾	7 245	7 315	7 425	7 615	7 829	7 994
Aantal zelfstandigen ¹⁾	1 480	1 492	1 518	1 542	1 567	1 581
	1000 banen					
Banen van werkzame personen ¹⁾	9 757	9 881	10 036	10 282	10 566	10 773
Banen van werknemers	7 721	7 799	7 911	8 117	8 347	8 523
Banen van zelfstandigen ¹⁾	2 036	2 082	2 125	2 164	2 219	2 250
	1000 arbeidsjaren					
Arbeidsvolume van werkzame personen, in arbeidsjaren ¹⁾	6 927	7 015	7 159	7 340	7 563	7 736
Arbeidsvolume van werknemers, in arbeidsjaren	5 769	5 820	5 929	6 081	6 269	6 424
Arbeidsvolume van zelfstandigen, in arbeidsjaren ¹⁾	1 159	1 195	1 230	1 260	1 294	1 312
	mln uren					
Arbeidsvolume van werkzame personen, in gewerkte uren ¹⁾	12 438	12 559	12 854	13 156	13 496	13 787
Arbeidsvolume van werknemers, in gewerkte uren	9 870	9 918	10 140	10 389	10 686	10 964
Arbeidsvolume van zelfstandigen, in gewerkte uren ¹⁾	2 569	2 641	2 713	2 768	2 810	2 823
Arbeidsvolume van werknemers, in betaalde uren	11 604	11 722	11 958	12 274	12 715	13 017
Arbeidsvolume van werknemers, in overeengekomen uren	11 453	11 566	11 804	12 114	12 553	12 862
	1000 euro					
Beloning van werknemers per arbeidsjaar	56,9	56,7	57,4	58,0	59,0	60,5
Lonen van werknemers per arbeidsjaar	44,2	44,8	45,3	45,8	46,4	47,4
	euro					
Beloning van werknemers per gewerkt uur	33,3	33,3	33,6	34,0	34,6	35,4
Lonen van werknemers per gewerkt uur	25,8	26,3	26,5	26,8	27,2	27,8
	% mutaties					
Beloning van werknemers per arbeidsjaar	1,7	- 0,2	1,2	1,0	1,7	2,5
Lonen van werknemers per arbeidsjaar	0,5	1,4	1,2	1,0	1,2	2,3
Beloning van werknemers per gewerkt uur	0,9	0,1	0,9	1,1	1,9	2,4
Lonen van werknemers per gewerkt uur	- 0,3	1,8	0,9	1,1	1,5	2,2

¹⁾ Gegevens van de jaren 2018 en 2019 zijn voorlopig.

A 2 Aantal werkzame personen naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*
	1000 personen					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	195	194	196	198	201	202
Delfstoffenwinning	11	11	10	8	8	8
Industrie	759	760	764	770	786	803
Voedings-, genotmiddelenindustrie	128	128	130	132	134	140
Textiel-, kleding-, lederindustrie	17	17	17	17	17	17
Hout-, papier-, grafische industrie	53	51	52	51	51	51
Aardolie-industrie	5	5	5	5	5	6
Chemische industrie	44	43	44	44	45	46
Farmaceutische industrie	12	13	13	13	13	14
Kunststof- en bouwmaterialenindustrie	51	51	52	54	55	55
Basismetale, metaalproductenindustrie	107	108	109	110	114	116
Elektrotechnische industrie	26	26	25	25	26	28
Elektrische apparatenindustrie	20	20	21	21	22	23
Machine-industrie	79	79	80	83	84	89
Transportmiddelenindustrie	36	38	38	39	43	44
Overige industrie en reparatie	182	181	178	176	176	175
Energiebedrijven	26	27	27	27	27	28
Waterbedrijven en afvalbeheer	32	32	33	34	35	36
Bouwnijverheid	453	449	452	467	482	498
Algemene bouw en projectontwikkeling	144	143	146	154	159	166
Grond-, water- en wegenbouw	58	56	54	55	56	57
Gespecialiseerde bouw	251	250	252	258	267	275
Handel, vervoer en horeca	2 153	2 188	2 224	2 274	2 341	2 381
Autohandel en -reparatie	135	133	137	140	143	144
Groothandel en handelsbemiddeling	476	485	494	502	513	522
Detailhandel (niet in auto's)	777	790	793	810	830	840
Vervoer over land	184	184	188	192	195	198
Vervoer over water	21	21	21	21	20	20
Vervoer door de lucht	25	25	25	25	26	27
Opslag en dienstverlening voor vervoer	84	87	91	94	101	105
Post- en koeriersdiensten	67	64	60	58	63	61
Horeca	383	399	415	431	448	462
Informatie en communicatie	264	271	281	296	308	318
Uitgeverijen, film, radio en tv	55	54	55	56	57	57
Telecommunicatie	31	30	31	31	30	28
IT- en informatiedienstverlening	178	187	196	208	221	233
Financiële dienstverlening	232	226	221	212	208	207
Bankwezen	115	108	106	98	96	96
Verzekeraars en pensioenfondsen	67	65	63	62	59	58
Overige financiële dienstverlening	51	53	52	53	54	53
Exploitatie van en handel in onroerend goed	72	72	72	73	74	75
Zakelijke dienstverlening	1 760	1 833	1 907	1 989	2 059	2 079
Management- en technisch advies	502	509	524	531	549	566
Research	33	36	37	38	39	40
Reclame, design, overige dienstverlening	181	183	185	187	192	198
Verhuur van roerende goederen	31	33	33	35	38	39
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	543	599	650	710	750	746
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	21	22	23	24	25	25
Overige zakelijke dienstverlening	448	451	455	462	465	465
Overheid en zorg	2 385	2 363	2 367	2 408	2 458	2 525
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	476	470	468	474	480	490
Onderwijs	512	515	523	531	540	550
Gezondheidszorg	558	557	561	570	587	592
Verzorging en welzijn	839	821	815	833	851	893
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	381	380	389	400	410	417
Cultuur, sport en recreatie	162	162	166	172	177	181
Overige dienstverlening	197	195	199	204	207	209
Huishoudens met personeel	22	23	24	25	26	27
Aantal werkzame personen	8 725	8 808	8 943	9 157	9 396	9 576

A 3.1 Banen van werkzame personen naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*
	1000 banen					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	241	240	244	248	252	251
Delfstoffenwinning	11	11	10	9	8	8
Industrie	788	790	793	801	818	835
Voedings-, genotmiddelenindustrie	137	137	139	142	145	150
Textiel-, kleding-, lederindustrie	18	18	18	18	19	19
Hout-, papier-, grafische industrie	55	54	54	54	53	53
Aardolie-industrie	5	5	5	5	6	6
Chemische industrie	44	44	44	44	45	46
Farmaceutische industrie	13	14	14	14	14	15
Kunststof- en bouwmaterialenindustrie	52	53	53	55	56	57
Basismetale, metaalproductenindustrie	110	112	113	114	118	120
Elektrotechnische industrie	26	26	25	25	27	28
Elektrische apparatenindustrie	22	22	23	22	23	24
Machine-industrie	80	81	82	85	86	91
Transportmiddelenindustrie	37	38	39	40	44	46
Overige industrie en reparatie	188	187	184	183	183	182
Energiebedrijven	28	28	28	28	28	29
Waterbedrijven en afvalbeheer	33	33	34	35	36	37
Bouwnijverheid	497	498	502	520	540	560
Algemene bouw en projectontwikkeling	168	170	173	183	190	198
Grond-, water- en wegenbouw	60	58	56	57	58	60
Gespecialiseerde bouw	269	270	273	281	292	302
Handel, vervoer en horeca	2 356	2 400	2 442	2 496	2 570	2 613
Autohandel en -reparatie	148	147	152	155	159	160
Groothandel en handelsbemiddeling	503	512	522	532	543	552
Detailhandel (niet in auto's)	847	864	868	885	907	919
Vervoer over land	198	199	204	208	213	216
Vervoer over water	23	23	22	22	22	22
Vervoer door de lucht	26	26	26	26	27	27
Opslag en dienstverlening voor vervoer	87	90	94	98	105	109
Post- en koeriersdiensten	77	73	69	66	72	69
Horeca	448	467	485	503	523	539
Informatie en communicatie	291	300	311	327	340	352
Uitgeverijen, film, radio en tv	62	61	62	64	65	66
Telecommunicatie	32	31	31	32	30	28
IT- en informatiedienstverlening	197	207	217	231	245	257
Financiële dienstverlening	240	234	229	220	216	215
Bankwezen	118	111	109	101	98	99
Verzekeraars en pensioenfondsen	68	65	64	62	59	59
Overige financiële dienstverlening	55	57	56	57	58	57
Exploitatie van en handel in onroerend goed	84	83	84	85	85	87
Zakelijke dienstverlening	2 047	2 137	2 216	2 313	2 397	2 423
Management- en technisch advies	558	569	586	597	618	637
Research	34	37	38	40	41	43
Reclame, design, overige dienstverlening	223	229	232	235	243	251
Verhuur van roerende goederen	36	37	38	40	43	44
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	606	669	722	791	836	832
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	23	24	25	26	27	28
Overige zakelijke dienstverlening	567	571	576	583	589	590
Overheid en zorg	2 650	2 632	2 638	2 683	2 743	2 820
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	505	498	496	501	507	518
Onderwijs	571	577	586	595	607	621
Gezondheidszorg	623	621	628	639	659	663
Verzorging en welzijn	952	935	929	949	970	1 017
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	490	494	504	519	533	544
Cultuur, sport en recreatie	212	215	220	228	236	242
Overige dienstverlening	236	235	240	245	250	253
Huishoudens met personeel	42	44	44	45	47	49
Banen van werkzame personen	9 757	9 881	10 036	10 282	10 566	10 773

A 3.2 Banen van werknemers naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	1000 banen					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	111	109	110	113	115	117
Delfstoffenwinning	11	11	10	8	8	8
Industrie	731	732	734	741	756	773
Voedings-, genotmiddelenindustrie	124	124	126	129	131	137
Textiel-, kleding-, lederindustrie	14	14	14	14	14	14
Hout-, papier-, grafische industrie	49	48	48	48	48	48
Aardolie-industrie	5	5	5	5	6	6
Chemische industrie	44	43	44	44	45	46
Farmaceutische industrie	12	13	13	13	13	14
Kunststof- en bouwmaterialenindustrie	50	50	51	53	54	54
Basismetale, metaalproductenindustrie	101	103	104	104	108	110
Elektrotechnische industrie	26	25	25	24	26	28
Elektrische apparatenindustrie	21	21	22	21	23	23
Machine-industrie	79	79	81	83	85	89
Transportmiddelenindustrie	36	37	38	39	42	44
Overige industrie en reparatie	170	168	164	163	162	160
Energiebedrijven	26	27	27	27	27	28
Waterbedrijven en afvalbeheer	32	32	33	34	35	36
Bouwnijverheid	303	298	297	306	316	328
Algemene bouw en projectontwikkeling	80	78	80	84	87	92
Grond-, water- en wegenbouw	54	51	49	50	50	52
Gespecialiseerde bouw	170	168	169	172	179	185
Handel, vervoer en horeca	1 995	2 031	2 068	2 123	2 191	2 234
Autohandel en -reparatie	110	109	112	114	118	119
Groothandel en handelsbemiddeling	448	457	469	480	492	502
Detailhandel (niet in auto's)	715	728	733	751	771	780
Vervoer over land	174	174	177	180	183	187
Vervoer over water	16	16	16	16	16	16
Vervoer door de lucht	25	25	25	26	26	27
Opslag en dienstverlening voor vervoer	82	85	88	92	98	103
Post- en koeriersdiensten	69	65	61	58	63	61
Horeca	355	371	388	406	423	439
Informatie en communicatie	232	238	247	261	272	282
Uitgeverijen, film, radio en tv	47	46	45	46	46	46
Telecommunicatie	31	30	31	31	30	28
IT- en informatiedienstverlening	154	163	171	183	196	208
Financiële dienstverlening	232	226	220	212	207	207
Bankwezen	118	111	108	100	98	98
Verzekeraars en pensioenfondsen	67	65	64	62	59	59
Overige financiële dienstverlening	47	50	48	49	50	50
Exploitatie van en handel in onroerend goed	65	65	65	66	67	68
Zakelijke dienstverlening	1 391	1 467	1 538	1 623	1 692	1 708
Management- en technisch advies	414	419	430	437	453	469
Research	32	35	36	38	39	40
Reclame, design, overige dienstverlening	72	73	76	77	79	83
Verhuur van roerende goederen	28	30	31	33	35	37
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	598	661	713	783	827	822
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	19	20	21	22	23	23
Overige zakelijke dienstverlening	227	230	232	234	236	235
Overheid en zorg	2 292	2 266	2 261	2 297	2 343	2 411
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	505	498	496	501	507	518
Onderwijs	505	507	511	516	523	531
Gezondheidszorg	521	519	522	530	546	551
Verzorging en welzijn	762	742	732	750	768	811
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	300	298	301	309	317	324
Cultuur, sport en recreatie	127	126	128	132	136	140
Overige dienstverlening	131	128	129	131	134	135
Huishoudens met personeel	42	44	44	45	47	49
Banen van werknemers	7 721	7 799	7 911	8 117	8 347	8 523

A 3.3 Banen van zelfstandigen naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*
	1000 banen					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	130	131	134	135	137	134
Delfstoffenwinning	0	0	0	0	0	0
Industrie	57	58	59	60	61	62
Voedings-, genotmiddelenindustrie	13	13	13	13	13	13
Textiel-, kleding-, lederindustrie	4	4	4	4	5	5
Hout-, papier-, grafische industrie	6	6	6	6	6	5
Aardolie-industrie	0	0	0	0	0	0
Chemische industrie	0	0	0	0	0	0
Farmaceutische industrie	1	1	1	1	1	1
Kunststof- en bouwmaterialenindustrie	2	2	2	2	2	2
Basismetale, metaalproductenindustrie	9	9	9	9	10	10
Elektrotechnische industrie	1	1	1	1	1	1
Elektrische apparatenindustrie	1	1	1	1	1	1
Machine-industrie	1	1	1	1	1	1
Transportmiddelenindustrie	1	1	2	1	1	1
Overige industrie en reparatie	18	19	19	20	21	21
Energiebedrijven	1	1	1	1	1	1
Waterbedrijven en afvalbeheer	1	1	1	1	1	1
Bouwnijverheid	194	201	205	215	224	232
Algemene bouw en projectontwikkeling	89	92	93	99	103	106
Grond-, water- en wegenbouw	7	7	7	7	8	8
Gespecialiseerde bouw	98	102	105	108	113	117
Handel, vervoer en horeca	361	369	374	373	380	379
Autohandel en -reparatie	38	39	40	41	41	41
Groothandel en handelsbemiddeling	54	55	53	52	51	50
Detailhandel (niet in auto's)	133	135	136	134	136	139
Vervoer over land	24	25	28	29	30	29
Vervoer over water	6	6	6	6	7	6
Vervoer door de lucht	0	0	0	0	0	0
Opslag en dienstverlening voor vervoer	5	5	6	6	6	7
Post- en koeriersdiensten	8	8	8	8	8	8
Horeca	93	95	97	98	100	100
Informatie en communicatie	59	61	64	66	68	70
Uitgeverijen, film, radio en tv	15	16	17	18	19	20
Telecommunicatie	1	1	1	1	1	1
IT- en informatiedienstverlening	43	45	46	47	49	50
Financiële dienstverlening	8	8	8	8	8	8
Bankwezen	1	1	1	1	1	1
Verzekeraars en pensioenfondsen	0	0	0	0	0	0
Overige financiële dienstverlening	8	8	8	8	8	7
Exploitatie van en handel in onroerend goed	19	19	19	19	19	19
Zakelijke dienstverlening	656	670	678	690	704	716
Management- en technisch advies	144	151	156	160	164	168
Research	2	2	2	2	3	3
Reclame, design, overige dienstverlening	151	157	155	159	164	168
Verhuur van roerende goederen	7	7	7	7	7	7
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	8	9	9	9	9	10
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	4	4	4	4	5	5
Overige zakelijke dienstverlening	339	341	344	349	352	355
Overheid en zorg	358	366	377	386	400	409
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	0	0	0	0	0	0
Onderwijs	66	70	75	79	84	90
Gezondheidszorg	102	103	106	109	113	112
Verzorging en welzijn	190	193	196	199	203	206
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	190	196	203	210	216	220
Cultuur, sport en recreatie	86	89	92	96	99	102
Overige dienstverlening	104	107	111	114	117	118
Huishoudens met personeel	0	0	0	0	0	0
Banen van zelfstandigen	2 036	2 082	2 125	2 164	2 219	2 250

A 4.1 Arbeidsvolume van werkzame personen in arbeidsjaren naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*
1000 arbeidsjaren						
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	164	162	166	170	174	175
Delfstoffenwinning	10	10	10	8	8	8
Industrie	694	698	703	710	725	742
Voedings-, genotmiddelenindustrie	113	113	115	117	120	125
Textiel-, kleding-, lederindustrie	15	15	15	15	15	15
Hout-, papier-, grafische industrie	48	47	48	47	47	47
Aardolie-industrie	5	5	5	5	5	5
Chemische industrie	41	41	41	41	42	43
Farmaceutische industrie	12	12	12	13	13	13
Kunststof- en bouwmaterialindustrie	48	48	49	51	51	52
Basismetale, metaalproductenindustrie	99	102	103	104	107	109
Elektrotechnische industrie	24	24	23	23	25	26
Elektrische apparatenindustrie	20	20	21	20	21	22
Machine-industrie	74	75	76	79	81	85
Transportmiddelenindustrie	34	36	37	37	41	43
Overige industrie en reparatie	160	160	157	157	157	156
Energiebedrijven	25	26	25	25	26	26
Waterbedrijven en afvalbeheer	30	30	31	32	33	34
Bouwnijverheid	431	431	439	455	472	490
Algemene bouw en projectontwikkeling	141	142	147	154	161	168
Grond-, water- en wegenbouw	56	54	52	53	54	56
Gespecialiseerde bouw	234	235	240	247	257	266
Handel, vervoer en horeca	1 576	1 604	1 644	1 688	1 746	1 782
Autohandel en -reparatie	122	121	124	127	130	131
Groothandel en handelsbemiddeling	424	432	441	449	460	468
Detailhandel (niet in auto's)	468	474	482	494	510	520
Vervoer over land	161	164	168	172	177	179
Vervoer over water	19	19	19	19	19	18
Vervoer door de lucht	22	22	22	23	24	24
Opslag en dienstverlening voor vervoer	77	80	83	87	93	97
Post- en koeriersdiensten	40	38	37	37	40	40
Horeca	244	255	267	281	294	304
Informatie en communicatie	247	256	265	277	290	300
Uitgeverijen, film, radio en tv	48	48	49	50	51	51
Telecommunicatie	29	28	29	30	28	26
IT- en informatiedienstverlening	170	179	188	198	211	223
Financiële dienstverlening	211	206	201	194	190	189
Bankwezen	107	100	98	91	89	89
Verzekeraars en pensioenfondsen	60	59	58	56	54	53
Overige financiële dienstverlening	44	46	45	46	47	46
Exploitatie van en handel in onroerend goed	61	62	62	63	63	65
Zakelijke dienstverlening	1 282	1 349	1 414	1 485	1 554	1 577
Management- en technisch advies	442	453	464	474	491	506
Research	30	32	34	35	36	37
Reclame, design, overige dienstverlening	112	118	120	124	129	134
Verhuur van roerende goederen	28	29	30	31	34	35
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	402	444	486	535	572	569
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	18	19	20	21	22	22
Overige zakelijke dienstverlening	251	254	260	265	270	273
Overheid en zorg	1 883	1 869	1 878	1 901	1 939	1 998
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	453	447	445	448	452	461
Onderwijs	411	414	423	427	435	444
Gezondheidszorg	446	445	449	456	470	475
Verzorging en welzijn	573	563	561	570	582	618
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	312	312	321	333	344	352
Cultuur, sport en recreatie	130	132	136	141	147	152
Overige dienstverlening	167	165	170	175	179	181
Huishoudens met personeel	15	14	15	17	18	19
Arbeidsvolume van werkzame personen	6 927	7 015	7 159	7 340	7 563	7 736

A 4.2 Arbeidsvolume van werkzame personen in gewerkte uren naar bedrijfstakken, -klassen

	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*
	mln uren					
Bedrijfstakken en -klassen						
Landbouw, bosbouw en visserij	376	372	383	391	398	401
Delfstoffenwinning	20	20	19	16	15	15
Industrie	1 251	1 248	1 260	1 264	1 287	1 319
Voedings-, genotmiddelenindustrie	204	203	207	210	213	224
Textiel-, kleding-, lederindustrie	27	27	27	26	28	28
Hout-, papier-, grafische industrie	87	85	86	84	83	83
Aardolie-industrie	9	9	9	9	9	9
Chemische industrie	73	72	73	73	74	76
Farmaceutische industrie	22	22	22	22	22	23
Kunststof- en bouwmaterialenindustrie	87	87	89	91	92	93
Basismetale, metaalproductenindustrie	186	187	189	190	196	199
Elektrotechnische industrie	43	43	41	41	43	46
Elektrische apparatenindustrie	36	35	38	35	38	39
Machine-industrie	139	138	140	143	145	152
Transportmiddelenindustrie	63	64	66	67	72	75
Overige industrie en reparatie	277	276	274	273	272	272
Energiebedrijven	44	44	43	45	46	46
Waterbedrijven en afvalbeheer	58	57	58	60	63	63
Bouwnijverheid	824	827	842	867	894	922
Algemene bouw en projectontwikkeling	267	272	278	293	302	314
Grond-, water- en wegenbouw	109	102	99	102	103	108
Gespecialiseerde bouw	449	453	464	473	488	500
Handel, vervoer en horeca	2 985	3 022	3 096	3 152	3 238	3 298
Autohandel en -reparatie	230	230	236	241	246	248
Groothandel en handelsbemiddeling	786	796	814	824	841	855
Detailhandel (niet in auto's)	869	882	893	906	927	943
Vervoer over land	331	334	347	350	356	360
Vervoer over water	37	36	36	36	36	36
Vervoer door de lucht	38	38	38	38	38	40
Opslag en dienstverlening voor vervoer	141	145	152	157	167	174
Post- en koeriersdiensten	72	68	67	67	71	72
Horeca	480	493	513	533	555	571
Informatie en communicatie	456	468	485	503	523	540
Uitgeverijen, film, radio en tv	87	86	87	89	90	91
Telecommunicatie	52	51	52	52	49	46
IT- en informatiedienstverlening	317	331	346	362	383	403
Financiële dienstverlening	364	353	346	335	329	330
Bankwezen	181	169	166	155	152	154
Verzekeraars en pensioenfondsen	103	100	98	97	92	92
Overige financiële dienstverlening	80	84	81	83	85	84
Exploitatie van en handel in onroerend goed	109	108	109	111	112	114
Zakelijke dienstverlening	2 355	2 475	2 593	2 722	2 821	2 859
Management- en technisch advies	822	844	869	879	905	931
Research	53	57	59	62	63	65
Reclame, design, overige dienstverlening	220	233	237	243	249	256
Verhuur van roerende goederen	52	54	55	58	63	65
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	716	792	866	961	1 016	1 014
Reisbureaus, reisorganisatie en -info	33	35	36	38	39	39
Overige zakelijke dienstverlening	458	461	470	480	486	489
Overheid en zorg	3 018	2 987	3 016	3 064	3 131	3 227
Openbaar bestuur en overheidsdienstverlening	738	719	717	718	734	753
Onderwijs	657	664	682	693	706	720
Gezondheidszorg	739	735	743	756	777	787
Verzorging en welzijn	885	869	874	897	915	967
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	578	578	604	625	641	652
Cultuur, sport en recreatie	248	247	260	271	279	285
Overige dienstverlening	305	307	318	326	332	334
Huishoudens met personeel	25	24	25	28	30	32
Arbeidsvolume van werkzame personen	12 438	12 559	12 854	13 156	13 496	13 787

A 4.3 Arbeidsvolume in gewerkte uren naar bedrijfstakken

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln uren					
Arbeidsvolume in gewerkte uren van werkzame personen ¹⁾	12 438	12 559	12 854	13 156	13 496	13 787
Landbouw, bosbouw en visserij	376	372	383	391	398	401
Delfstoffenwinning	20	20	19	16	15	15
Industrie	1 251	1 248	1 260	1 264	1 287	1 319
Energiebedrijven	44	44	43	45	46	46
Waterbedrijven en afvalbeheer	58	57	58	60	63	63
Bouwnijverheid	824	827	842	867	894	922
Handel, vervoer en horeca	2 985	3 022	3 096	3 152	3 238	3 298
Informatie en communicatie	456	468	485	503	523	540
Financiële dienstverlening	364	353	346	335	329	330
Exploitatie van en handel in onroerend goed	109	108	109	111	112	114
Zakelijke dienstverlening	2 355	2 475	2 593	2 722	2 821	2 859
Overheid en zorg	3 018	2 987	3 016	3 064	3 131	3 227
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	578	578	604	625	641	652
Arbeidsvolume in gewerkte uren van werknemers	9 870	9 918	10 140	10 389	10 686	10 964
Landbouw, bosbouw en visserij	137	134	138	143	148	153
Delfstoffenwinning	20	20	18	16	15	14
Industrie	1 160	1 153	1 159	1 163	1 185	1 216
Energiebedrijven	43	43	42	44	45	46
Waterbedrijven en afvalbeheer	57	56	57	59	61	62
Bouwnijverheid	506	492	488	504	522	546
Handel, vervoer en horeca	2 370	2 395	2 470	2 532	2 611	2 671
Informatie en communicatie	371	381	394	411	429	446
Financiële dienstverlening	351	341	334	322	316	317
Exploitatie van en handel in onroerend goed	89	88	89	90	90	93
Zakelijke dienstverlening	1 798	1 890	2 001	2 115	2 205	2 240
Overheid en zorg	2 666	2 629	2 647	2 676	2 735	2 827
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	302	297	303	313	324	333
Arbeidsvolume in gewerkte uren van zelfstandigen ¹⁾	2 569	2 641	2 713	2 768	2 810	2 823
Landbouw, bosbouw en visserij	240	238	245	248	250	248
Delfstoffenwinning	0	0	0	0	0	0
Industrie	91	95	101	101	102	103
Energiebedrijven	1	1	1	1	1	1
Waterbedrijven en afvalbeheer	1	1	1	1	2	1
Bouwnijverheid	319	335	354	363	372	377
Handel, vervoer en horeca	615	627	626	620	627	627
Informatie en communicatie	85	88	91	92	94	94
Financiële dienstverlening	13	12	12	13	13	13
Exploitatie van en handel in onroerend goed	20	20	20	22	21	21
Zakelijke dienstverlening	557	585	593	607	615	619
Overheid en zorg	352	358	369	388	397	400
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	276	281	300	312	317	319

¹⁾ Gegevens van de jaren 2018 en 2019 zijn voorlopig.

A 5 Beloning en lonen van werknemers per arbeidsjaar en gewerkt uur

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	1000 euro					
Beloning van werknemers per arbeidsjaar	56,9	56,7	57,4	58,0	59,0	60,5
Landbouw, bosbouw en visserij	40,4	40,7	41,2	41,7	42,8	43,6
Delfstoffenwinning	122,4	120,3	117,7	106,2	112,0	108,2
Industrie	59,7	59,3	60,8	61,8	62,9	64,6
Energiebedrijven	81,8	79,2	79,9	81,4	82,7	85,9
Waterbedrijven en afvalbeheer	61,3	61,1	61,6	62,1	63,7	65,2
Bouwnijverheid	59,4	59,0	60,1	60,4	61,7	62,9
Handel, vervoer en horeca	48,7	49,0	49,2	49,3	50,1	51,2
Informatie en communicatie	71,0	72,2	73,4	74,3	75,9	78,4
Financiële dienstverlening	92,2	89,0	91,0	93,7	94,1	95,9
Exploitatie van en handel in onroerend goed	66,5	65,9	66,0	66,5	68,5	69,9
Zakelijke dienstverlening	55,6	54,3	54,1	54,3	55,1	56,8
Overheid en zorg	57,1	57,8	59,2	60,6	61,9	63,4
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	48,3	48,8	49,6	50,5	51,4	52,9
	euro					
Beloning van werknemers per gewerkt uur	33,3	33,3	33,6	34,0	34,6	35,4
Landbouw, bosbouw en visserij	22,4	22,7	22,7	22,9	23,4	23,9
Delfstoffenwinning	63,1	63,2	61,3	54,7	57,9	57,0
Industrie	33,6	33,7	34,5	35,3	36,0	36,9
Energiebedrijven	47,1	46,3	46,6	45,8	46,6	48,1
Waterbedrijven en afvalbeheer	31,9	32,1	32,6	32,9	33,7	34,9
Bouwnijverheid	32,5	32,6	33,4	33,6	34,4	34,8
Handel, vervoer en horeca	27,2	27,5	27,5	27,8	28,5	29,1
Informatie en communicatie	39,7	40,6	41,3	42,0	43,1	44,5
Financiële dienstverlening	54,0	52,3	53,4	54,6	54,8	55,4
Exploitatie van en handel in onroerend goed	39,6	39,3	39,3	39,7	41,1	41,7
Zakelijke dienstverlening	31,3	30,7	30,5	30,6	31,3	32,1
Overheid en zorg	36,7	37,3	38,0	38,8	39,5	40,4
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	28,9	29,2	29,6	29,9	30,5	31,4
	1000 euro					
Lonen van werknemers per arbeidsjaar	44,2	44,8	45,3	45,8	46,4	47,4
Landbouw, bosbouw en visserij	31,9	32,5	32,7	33,3	34,1	34,5
Delfstoffenwinning	85,1	89,5	92,2	86,9	87,4	88,9
Industrie	46,1	47,0	47,9	48,9	49,6	50,8
Energiebedrijven	64,3	64,1	64,6	65,3	65,8	68,2
Waterbedrijven en afvalbeheer	46,9	47,6	48,0	48,2	49,0	49,6
Bouwnijverheid	45,6	45,6	46,9	47,3	48,2	49,1
Handel, vervoer en horeca	38,6	39,3	39,3	39,4	40,0	40,7
Informatie en communicatie	57,6	58,7	60,4	61,3	62,5	64,2
Financiële dienstverlening	70,1	70,5	71,5	72,1	73,6	75,7
Exploitatie van en handel in onroerend goed	50,3	50,8	51,4	52,1	53,6	54,6
Zakelijke dienstverlening	44,1	43,9	43,7	44,0	44,4	45,6
Overheid en zorg	43,2	44,2	45,4	46,3	46,8	48,0
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	38,6	39,5	40,1	40,9	41,6	42,8
	euro					
Lonen van werknemers per gewerkte uur	25,8	26,3	26,5	26,8	27,2	27,8
Landbouw, bosbouw en visserij	17,7	18,1	18,0	18,3	18,6	18,9
Delfstoffenwinning	43,9	47,0	48,0	44,7	45,2	46,9
Industrie	26,0	26,7	27,2	27,9	28,4	29,0
Energiebedrijven	37,0	37,5	37,6	36,7	37,1	38,2
Waterbedrijven en afvalbeheer	24,4	25,1	25,4	25,6	26,0	26,6
Bouwnijverheid	24,9	25,2	26,1	26,3	26,8	27,1
Handel, vervoer en horeca	21,6	22,1	22,0	22,3	22,7	23,1
Informatie en communicatie	32,2	33,0	34,0	34,7	35,4	36,4
Financiële dienstverlening	41,0	41,4	41,9	42,0	42,9	43,8
Exploitatie van en handel in onroerend goed	30,0	30,3	30,6	31,1	32,1	32,6
Zakelijke dienstverlening	24,9	24,8	24,7	24,7	25,2	25,8
Overheid en zorg	27,8	28,5	29,1	29,7	29,9	30,6
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	23,1	23,6	23,9	24,3	24,7	25,4

A 6.1 Opbouw loonkosten

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Lonen van werknemers	254 918	260 690	268 805	278 473	290 635	304 715
Sociale premies t.l.v. werkgevers	73 248	69 577	71 781	74 345	79 205	83 688
Werkelijke sociale premies t.l.v. werkgevers	61 955	58 191	59 955	61 404	65 376	69 515
Pensioenpremies t.l.v. werkgevers	26 959	23 102	22 405	22 455	23 218	24 331
Arbeidsongeschiktheidsfonds (Aof)	9 691	10 579	12 241	13 185	14 114	15 267
Werkhervattingskas (Whk)	1 306	1 502	1 500	1 416	1 555	1 658
Algemeen Werkloosheidsfonds (AWf)	3 378	3 330	4 065	4 573	5 211	6 908
Sectorfondsen (SFN)	4 155	3 463	2 938	2 342	2 334	1 475
Uitvoeringsfonds voor de Overheid (Ufo)	675	689	705	696	677	646
Wet Kinderopvang (Wko)	1 052	1 083	1 120	1 153	1 206	1 262
Zorgverzekeringsfonds (Zvw)	14 739	13 968	14 026	14 355	15 605	16 474
VPL premies (Wet VPL)	0	475	955	1 229	1 456	1 494
Toegerekende sociale premies t.l.v. werkgevers	11 293	11 386	11 826	12 941	13 829	14 173
Beloning van werknemers	328 166	330 267	340 586	352 818	369 840	388 403
Eindheffingen	1 138	658	530	569	563	532
Loonkostensubsidies (–)	1 532	1 411	1 874	2 245	2 215	2 306
Loonkosten	327 772	329 514	339 242	351 142	368 188	386 629

A 6.2 Ontwikkeling loonkosten per gewerkt uur

	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*
	%					
Prijsindex arbeid	0,8	0,2	1,0	1,6	2,2	2,3
Structuureffect	0,4	– 0,1	– 0,3	– 0,5	– 0,3	0,1
Loonkosten per gewerkt uur	1,1	0,0	0,7	1,0	1,9	2,4

A 7.1 Arbeidsproductiviteit in arbeidsjaren naar bedrijfstakken ¹⁾

	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*
	1000 euro					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) per arbeidsjaar	87	89	89	90	92	93
Landbouw, bosbouw en visserij	71	73	75	81	74	76
Delfstoffenwinning	1 633	1 205	820	912	936	680
Industrie	100	107	109	115	118	119
Energiebedrijven	291	306	309	293	314	363
Waterbedrijven en afvalbeheer	135	139	136	136	134	135
Bouwnijverheid	60	61	64	66	69	73
Handel, vervoer en horeca	76	79	79	81	82	84
Informatie en communicatie	115	115	117	118	119	121
Financiële dienstverlening	254	255	247	249	245	245
Exploitatie van en handel in onroerend goed	622	641	667	729	800	819
Zakelijke dienstverlening	66	66	66	67	68	71
Overheid en zorg	70	70	72	73	75	76
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	46	47	47	47	47	48
	% volumemutaties					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) per arbeidsjaar	1,6	0,4	-0,1	0,4	-0,7	-0,6
Landbouw, bosbouw en visserij	5,8	3,4	0,0	-2,0	-3,4	0,8
Delfstoffenwinning	-20,0	-16,6	-0,9	-0,4	-10,3	-14,6
Industrie	3,2	0,2	1,4	5,0	1,7	-1,5
Energiebedrijven	3,5	4,2	1,4	2,1	-1,4	3,5
Waterbedrijven en afvalbeheer	7,5	6,6	-0,5	-1,1	0,2	-1,5
Bouwnijverheid	5,8	6,8	6,7	3,8	0,9	1,4
Handel, vervoer en horeca	3,2	0,8	-0,2	0,6	-0,5	0,0
Informatie en communicatie	1,5	1,5	1,9	2,0	0,3	0,0
Financiële dienstverlening	1,4	2,8	2,6	2,7	0,6	-1,1
Exploitatie van en handel in onroerend goed	7,2	2,2	-0,3	1,9	1,9	0,8
Zakelijke dienstverlening	0,6	-0,8	-1,4	-0,9	-0,5	0,8
Overheid en zorg	1,7	0,9	0,1	0,0	-1,1	-1,8
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	-1,6	1,1	-1,8	-1,6	-0,7	-0,2

¹⁾ De arbeidsproductiviteit is de bruto toegevoegde waarde basisprijzen per arbeidsjaar.

A 7.2 Arbeidsproductiviteit per gewerkt uur naar bedrijfstakken ¹⁾

	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*
	euro					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) per gewerkt uur	49	49	49	50	51	52
Landbouw, bosbouw en visserij	31	32	33	35	32	33
Delfstoffenwinning	843	633	428	469	483	359
Industrie	56	60	61	65	66	67
Energiebedrijven	167	178	180	164	176	203
Waterbedrijven en afvalbeheer	70	73	72	72	71	72
Bouwnijverheid	31	32	33	35	36	39
Handel, vervoer en horeca	40	42	42	43	44	45
Informatie en communicatie	62	63	64	65	66	67
Financiële dienstverlening	147	149	144	144	141	140
Exploitatie van en handel in onroerend goed	351	367	382	412	453	462
Zakelijke dienstverlening	36	36	36	36	38	39
Overheid en zorg	43	44	45	45	46	47
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	25	25	25	25	25	26
	% volumemutaties					
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen) per gewerkt uur	0,8	0,7	-0,4	0,6	-0,3	-0,5
Landbouw, bosbouw en visserij	3,7	3,2	-0,6	-1,7	-3,1	0,7
Delfstoffenwinning	-20,2	-15,2	-1,7	-1,8	-9,9	-12,8
Industrie	2,5	1,0	1,2	5,7	2,1	-1,7
Energiebedrijven	2,7	5,8	1,2	-1,6	-1,4	3,0
Waterbedrijven en afvalbeheer	6,5	7,1	0,4	-1,1	0,3	-0,7
Bouwnijverheid	4,2	6,6	6,7	4,4	1,7	1,8
Handel, vervoer en horeca	2,2	1,3	-0,2	1,5	0,2	0,2
Informatie en communicatie	0,6	2,1	2,1	2,8	0,9	0,4
Financiële dienstverlening	0,3	3,2	2,6	2,0	0,5	-1,9
Exploitatie van en handel in onroerend goed	5,9	3,8	-0,3	0,6	2,2	0,4
Zakelijke dienstverlening	0,1	-0,7	-1,3	-0,8	0,4	1,0
Overheid en zorg	1,2	1,2	-0,4	-0,4	-1,2	-1,8
Cultuur, recreatie, overige dienstverlening	-1,6	1,1	-3,2	-1,6	0,0	0,5

¹⁾ De arbeidsproductiviteit is de bruto toegevoegde waarde basisprijzen per gewerkte uur.

6.

Sectorgegevens

S 1.1 Rekeningenstelsel 2016

	Niet-financiële vennootschappen	Financiële instellingen	Overheid	Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	Niet ingedeeld in sectoren	Totale economie	Transacties van het buitenland
	mln euro						
0. In- en uitvoer							
M Invoer van goederen en diensten							491 044
B Uitvoer van goederen en diensten							563 377
1. Productierekening							
M Output (basisprijzen)	959 410	81 852	126 164	192 820		1 360 246	
Productgebonden belastingen (excl. btw)					26 655	26 655	
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)					47 849	47 849	
B Intermediair verbruik (excl. aftrekbare btw)	553 103	32 711	42 765	96 843		725 422	
Productgebonden subsidies					951	951	
Toegevoegde waarde (bruto) ¹⁾	406 307	49 141	83 399	95 977	73 513	708 337	
2.1 Inkomensrekening (inkomensvorming)							
M Toegevoegde waarde (bruto) ¹⁾	406 307	49 141	83 399	95 977	73 513	708 337	
Subsidies						9 321	
Productgebonden					991	991	
Niet-productgebonden	6 688	46	41	1 555		8 330	
B Beloning van werknemers	245 789	17 673	60 176	16 948		340 586	1 796
Belastingen op productie en invoer						84 725	
Productgebonden (excl. btw)					26 655	26 655	
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)					47 849	47 849	
Niet-productgebonden	5 570	1 554	927	2 170		10 221	
Verbruik vaste activa	64 663	4 268	22 337	26 644		117 912	
Exploitatieoverschot/gemengd inkomen (netto)	96 973	25 692	0	51 770		174 435	
2.2 Inkomensrekening (primaire verdeling)							
M Exploitatieoverschot/gemengd inkomen (netto)	96 973	25 692	0	51 770		174 435	
Beloning van werknemers				333 541		333 541	8 841
Belastingen op productie en invoer			81 627			81 627	3 098
Inkomen uit vermogen	85 302	261 661	8 349	57 057		412 369	258 903
B Inkomen uit vermogen	129 015	270 319	8 393	6 401		414 128	257 144
Subsidies			7 894			7 894	1 427
Primair inkomen/nationaal inkomen (netto)	53 260	17 034	73 689	435 967		579 950	
2.3 Inkomensrekening (secundaire verdeling)							
M Primair inkomen/nationaal inkomen (netto)	53 260	17 034	73 689	435 967		579 950	
Belastingen op inkomen en vermogen	0	0	81 566	0		81 566	3 673
Sociale premies	7 713	61 988	107 486	276		177 463	435
Sociale uitkeringen (in geld)	0	0	0	125 033		125 033	2 783
Overige inkomensoverdrachten	5 531	18 719	120 110	24 461		168 821	11 263
B Belastingen op inkomen en vermogen	18 840	4 140	20	56 755		79 755	5 484
Sociale premies	0	0	0	174 659		174 659	3 239
Sociale uitkeringen (in geld)	7 713	39 995	79 592	276		127 576	240
Overige inkomensoverdrachten	7 963	18 890	124 902	24 097		175 852	4 232
Beschikbaar inkomen (netto)	31 988	34 716	178 337	329 950		574 991	
2.4 Inkomensrekening (inkomensbesteding)							
M Beschikbaar inkomen (netto)	31 988	34 716	178 337	329 950		574 991	
Correctie pensioenvoorziening	0	0	0	22 199		22 199	- 206
B Consumptieve bestedingen	0	0	174 842	316 041		490 883	
Correctie pensioenvoorziening	0	21 993	0	0		21 993	
Besparingen (netto) / saldo lopende transacties van het buitenland met Nederland	31 988	12 723	3 495	36 108		84 314	- 57 105
3.1 Kapitaalrekening (kapitaaloverdrachten)							
M Besparingen (netto) / saldo lopende transacties van het buitenland met Nederland	31 988	12 723	3 495	36 108		84 314	- 57 105
Kapitaaloverdrachten	1 698	151	8 216	8 155		18 220	2 043
B Kapitaaloverdrachten	11	17	11 286	7 926		19 240	1 023
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	33 675	12 857	425	36 337		83 294	- 56 085
3.2 Kapitaalrekening (kapitaalvorming)							
M Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	33 675	12 857	425	36 337		83 294	- 56 085
Verbruik vaste activa	64 663	4 268	22 337	26 644		117 912	
B Investerings (bruto)	75 933	4 105	24 611	40 472		145 121	
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	1 264	378	- 1 997	512		157	- 157
Vorderingensaldo	21 141	12 642	148	21 997		55 928	- 55 928
4. Financiële rekening							
A Verandering van vorderingen	208 995	409 906	- 4 760	25 341		639 482	349 589
P Verandering van schulden	183 906	397 264	- 5 565	8 102		583 707	405 364
Saldo van financiële transacties	25 089	12 642	805	17 239		55 775	- 55 775
Vorderingensaldo	21 141	12 642	148	21 997		55 928	- 55 928
Statistisch verschil	3 948	0	657	- 4 758		- 153	153

¹⁾ Betreft voor de sectoren de toegevoegde waarde tegen basisprijzen. Voor de totale economie het bruto binnenlands product tegen marktprijzen.

S 1.2 Rekeningenstelsel 2017

	Niet-financiële vennootschappen	Financiële instellingen	Overheid	Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	Niet ingedeeld in sectoren	Totale economie	Transacties van het buitenland
	mln euro						
0. In- en uitvoer							
M Invoer van goederen en diensten							536 163
B Uitvoer van goederen en diensten							615 553
1. Productierekening							
M Output (basisprijzen)	1 019 686	79 919	128 916	202 491		1 431 012	
Productgebonden belastingen (excl. btw)					27 873	27 873	
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)					49 833	49 833	
B Intermediair verbruik (excl. aftrekbare btw)	593 923	32 413	43 339	99 771		769 446	
Productgebonden subsidies					1 090	1 090	
Toegevoegde waarde (bruto) ¹⁾	425 763	47 506	85 577	102 720	76 580	738 146	
2.1 Inkomensrekening (inkomensvorming)							
M Toegevoegde waarde (bruto) ¹⁾	425 763	47 506	85 577	102 720	76 580	738 146	
Subsidies						10 058	
Productgebonden					1 126	1 126	
Niet-productgebonden	7 124	42	95	1 671		8 932	
B Beloning van werknemers	256 195	17 421	61 827	17 375		352 818	1 825
Belastingen op productie en invoer						88 314	
Productgebonden (excl. btw)					27 873	27 873	
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)					49 833	49 833	
Niet-productgebonden	5 825	1 592	929	2 262		10 608	
Verbruik vaste activa	66 699	4 457	22 916	27 380		121 452	
Exploitatieoverschot/gemengd inkomen (netto)	104 168	24 078	0	57 374		185 620	
2.2 Inkomensrekening (primaire verdeling)							
M Exploitatieoverschot/gemengd inkomen (netto)	104 168	24 078	0	57 374		185 620	
Beloning van werknemers				345 296		345 296	9 347
Belastingen op productie en invoer			85 175			85 175	3 139
Inkomen uit vermogen	89 588	257 248	8 242	55 629		410 707	245 348
B Inkomen uit vermogen	119 655	261 893	7 629	6 801		395 978	260 077
Subsidies			8 561			8 561	1 497
Primair inkomen/nationaal inkomen (netto)	74 101	19 433	77 227	451 498		622 259	
2.3 Inkomensrekening (secundaire verdeling)							
M Primair inkomen/nationaal inkomen (netto)	74 101	19 433	77 227	451 498		622 259	
Belastingen op inkomen en vermogen	0	0	93 533	0		93 533	4 076
Sociale premies	8 610	61 856	105 535	333		176 334	447
Sociale uitkeringen (in geld)	0	0	0	127 876		127 876	2 909
Overige inkomensoverdrachten	6 314	18 457	120 503	25 663		170 937	11 247
B Belastingen op inkomen en vermogen	18 920	4 631	41	68 250		91 842	5 767
Sociale premies	0	0	0	173 348		173 348	3 433
Sociale uitkeringen (in geld)	8 610	41 291	80 311	333		130 545	240
Overige inkomensoverdrachten	7 821	18 349	126 635	25 465		178 270	3 914
Beschikbaar inkomen (netto)	53 674	35 475	189 811	337 974		616 934	
2.4 Inkomensrekening (inkomensbesteding)							
M Beschikbaar inkomen (netto)	53 674	35 475	189 811	337 974		616 934	
Correctie pensioenvoorziening	0	0	0	20 813		20 813	- 248
B Consumptieve bestedingen	0	0	179 491	327 261		506 752	
Correctie pensioenvoorziening	0	20 565	0	0		20 565	
Besparingen (netto) / saldo lopende transacties van het buitenland met Nederland	53 674	14 910	10 320	31 526		110 430	- 79 878
3.1 Kapitaalrekening (kapitaaloverdrachten)							
M Besparingen (netto) / saldo lopende transacties van het buitenland met Nederland	53 674	14 910	10 320	31 526		110 430	- 79 878
Kapitaaloverdrachten	523	88	8 440	8 299		17 350	1 344
B Kapitaaloverdrachten	15	15	9 605	8 061		17 696	998
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	54 182	14 983	9 155	31 764		110 084	- 79 532
3.2 Kapitaalrekening (kapitaalvorming)							
M Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	54 182	14 983	9 155	31 764		110 084	- 79 532
Verbruik vaste activa	66 699	4 457	22 916	27 380		121 452	
B Investerings (bruto)	78 835	5 659	25 380	42 130		152 004	
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	1 067	1 012	- 2 611	510		- 22	22
Vorderingensaldo	40 979	12 769	9 302	16 504		79 554	- 79 554
4. Financiële rekening							
A Verandering van vorderingen	96 433	256 465	- 5 968	28 180		375 110	188 191
P Verandering van schulden	56 405	243 696	- 15 390	14 147		298 858	264 443
Saldo van financiële transacties	40 028	12 769	9 422	14 033		76 252	- 76 252
Vorderingensaldo	40 979	12 769	9 302	16 504		79 554	- 79 554
Statistisch verschil	- 951	0	120	- 2 471		- 3 302	3 302

¹⁾ Betreft voor de sectoren de toegevoegde waarde tegen basisprijzen. Voor de totale economie het bruto binnenlands product tegen marktprijzen.

S 1.3 Rekeningenstelsel 2018

	Niet-financiële vennootschappen	Financiële instellingen	Overheid	Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	Niet ingedeeld in sectoren	Totale economie	Transacties van het buitenland
	mln euro						
0. In- en uitvoer							
M Invoer van goederen en diensten							573 832
B Uitvoer van goederen en diensten							655 439
1. Productierekening							
M Output (basisprijzen)	1 083 833	81 789	134 603	214 255		1 514 480	
Productgebonden belastingen (excl. btw)					29 857	29 857	
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)					52 712	52 712	
B Intermediair verbruik (excl. aftrekbare btw)	636 148	35 886	46 105	103 709		821 848	
Productgebonden subsidies					1 196	1 196	
Toegevoegde waarde (bruto) ¹⁾	447 685	45 903	88 498	110 546	81 355	773 987	
2.1 Inkomensrekening (inkomensvorming)							
M Toegevoegde waarde (bruto) ¹⁾	447 685	45 903	88 498	110 546	81 355	773 987	
Subsidies						10 609	
Productgebonden					1 214	1 214	
Niet-productgebonden	7 521	41	93	1 740		9 395	
B Beloning van werknemers	270 651	17 172	63 946	18 071		369 840	1 933
Belastingen op productie en invoer						93 872	
Productgebonden (excl. btw)					29 857	29 857	
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)					52 712	52 712	
Niet-productgebonden	6 288	1 714	931	2 370		11 303	
Verbruik vaste activa	69 916	4 762	23 714	29 064		127 456	
Exploitatieoverschot/gemengd inkomen (netto)	108 351	22 296	0	62 781		193 428	
2.2 Inkomensrekening (primaire verdeling)							
M Exploitatieoverschot/gemengd inkomen (netto)	108 351	22 296	0	62 781		193 428	
Beloning van werknemers				361 477		361 477	10 296
Belastingen op productie en invoer			90 505			90 505	3 367
Inkomen uit vermogen	112 846	285 950	7 874	58 038		464 708	281 359
B Inkomen uit vermogen	152 348	277 554	7 163	8 601		445 666	300 401
Subsidies			9 101			9 101	1 508
Primair inkomen/nationaal inkomen (netto)	68 849	30 692	82 115	473 695		655 351	
2.3 Inkomensrekening (secundaire verdeling)							
M Primair inkomen/nationaal inkomen (netto)	68 849	30 692	82 115	473 695		655 351	
Belastingen op inkomen en vermogen	0	0	96 651	0		96 651	4 270
Sociale premies	9 247	64 197	111 734	351		185 529	459
Sociale uitkeringen (in geld)	0	0	0	129 860		129 860	3 005
Overige inkomensoverdrachten	6 466	17 933	126 155	25 936		176 490	13 622
B Belastingen op inkomen en vermogen	20 699	5 339	8	68 119		94 165	6 756
Sociale premies	0	0	0	182 353		182 353	3 635
Sociale uitkeringen (in geld)	9 247	42 134	80 893	351		132 625	240
Overige inkomensoverdrachten	7 976	18 764	133 945	25 460		186 145	3 967
Beschikbaar inkomen (netto)	46 640	46 585	201 809	353 559		648 593	
2.4 Inkomensrekening (inkomensbesteding)							
M Beschikbaar inkomen (netto)	46 640	46 585	201 809	353 559		648 593	
Correctie pensioenvoorziening	0	0	0	22 263		22 263	- 200
B Consumptieve bestedingen	0	0	188 611	341 560		530 171	
Correctie pensioenvoorziening	0	22 063	0	0		22 063	
Besparingen (netto) / saldo lopende transacties van het buitenland met Nederland	46 640	24 522	13 198	34 262		118 622	- 83 869
3.1 Kapitaalrekening (kapitaaloverdrachten)							
M Besparingen (netto) / saldo lopende transacties van het buitenland met Nederland	46 640	24 522	13 198	34 262		118 622	- 83 869
Kapitaaloverdrachten	1 806	90	8 063	8 704		18 663	1 310
B Kapitaaloverdrachten	0	13	10 820	8 074		18 907	1 066
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	48 446	24 599	10 441	34 892		118 378	- 83 625
3.2 Kapitaalrekening (kapitaalvorming)							
M Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	48 446	24 599	10 441	34 892		118 378	- 83 625
Verbruik vaste activa	69 916	4 762	23 714	29 064		127 456	
B Investerings (bruto)	83 528	5 148	26 392	47 141		162 209	
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	1 648	770	- 2 848	700		270	- 270
Vorderingensaldo	33 186	23 443	10 611	16 115		83 355	- 83 355
4. Financiële rekening							
A Verandering van vorderingen	- 21 360	- 421 514	- 326	31 548		- 411 652	- 324 996
P Verandering van schulden	- 54 349	- 444 957	- 11 126	11 797		- 498 635	- 238 013
Saldo van financiële transacties	32 989	23 443	10 800	19 751		86 983	- 86 983
Vorderingensaldo	33 186	23 443	10 611	16 115		83 355	- 83 355
Statistisch verschil	- 197	0	189	3 636		3 628	- 3 628

¹⁾ Betreft voor de sectoren de toegevoegde waarde tegen basisprijzen. Voor de totale economie het bruto binnenlands product tegen marktprijzen.

S 1.4 Rekeningenstelsel 2019*

	Niet-financiële vennootschappen	Financiële instellingen	Overheid	Huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens	Niet ingedeeld in sectoren	Totale economie	Transacties van het buitenland
	mln euro						
0. In- en uitvoer							
M Invoer van goederen en diensten							590 651
B Uitvoer van goederen en diensten							675 153
1. Productierekening							
M Output (basisprijzen)	1 112 017	82 426	139 859	224 791		1 559 093	
Productgebonden belastingen (excl. btw)					31 266	31 266	
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)					58 131	58 131	
B Intermediair verbruik (excl. aftrekbare btw)	643 841	36 743	47 716	108 643		836 943	
Productgebonden subsidies					1 299	1 299	
Toegevoegde waarde (bruto) ¹⁾	468 176	45 683	92 143	116 148	88 097	810 247	
2.1 Inkomensrekening (inkomensvorming)							
M Toegevoegde waarde (bruto) ¹⁾	468 176	45 683	92 143	116 148	88 097	810 247	
Subsidies						11 073	
Productgebonden					1 300	1 300	
Niet-productgebonden	7 842	37	91	1 803		9 773	
B Beloning van werknemers	285 165	17 443	66 740	19 055		388 403	1 989
Belastingen op productie en invoer						100 905	
Productgebonden (excl. btw)					31 266	31 266	
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)					58 131	58 131	
Niet-productgebonden	6 413	1 800	906	2 389		11 508	
Verbruik vaste activa	72 849	4 992	24 588	30 947		133 376	
Exploitatieoverschot/gemengd inkomen (netto)	111 591	21 485	0	65 560		198 636	
2.2 Inkomensrekening (primaire verdeling)							
M Exploitatieoverschot/gemengd inkomen (netto)	111 591	21 485	0	65 560		198 636	
Beloning van werknemers				378 025		378 025	12 367
Belastingen op productie en invoer			97 337			97 337	3 568
Inkomen uit vermogen	105 714	280 657	6 390	60 951		453 712	284 195
B Inkomen uit vermogen	137 883	286 784	6 404	7 031		438 102	299 805
Subsidies			9 567			9 567	1 506
Primair inkomen/nationaal inkomen (netto)	79 422	15 358	87 756	497 505		680 041	
2.3 Inkomensrekening (secundaire verdeling)							
M Primair inkomen/nationaal inkomen (netto)	79 422	15 358	87 756	497 505		680 041	
Belastingen op inkomen en vermogen	0	0	106 888	0		106 888	5 626
Sociale premies	9 466	70 558	113 141	316		193 481	473
Sociale uitkeringen (in geld)	0	0	0	133 377		133 377	3 292
Overige inkomensoverdrachten	6 560	18 878	133 906	25 979		185 323	14 248
B Belastingen op inkomen en vermogen	24 798	4 599	40	75 190		104 627	7 887
Sociale premies	0	0	0	189 645		189 645	4 309
Sociale uitkeringen (in geld)	9 466	43 635	83 012	316		136 429	240
Overige inkomensoverdrachten	8 637	18 973	143 069	24 994		195 673	3 898
Beschikbaar inkomen (netto)	52 547	37 587	215 570	367 032		672 736	
2.4 Inkomensrekening (inkomensbesteding)							
M Beschikbaar inkomen (netto)	52 547	37 587	215 570	367 032		672 736	
Correctie pensioenvoorziening	0	0	0	27 155		27 155	- 232
B Consumptieve bestedingen	0	0	198 562	354 742		553 304	
Correctie pensioenvoorziening	0	26 923	0	0		26 923	
Besparingen (netto) / saldo lopende transacties van het buitenland met Nederland	52 547	10 664	17 008	39 445		119 664	- 80 599
3.1 Kapitaalrekening (kapitaaloverdrachten)							
M Besparingen (netto) / saldo lopende transacties van het buitenland met Nederland	52 547	10 664	17 008	39 445		119 664	- 80 599
Kapitaaloverdrachten	1 219	66	7 467	8 405		17 157	1 357
B Kapitaaloverdrachten	10	11	9 785	7 693		17 499	1 015
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	53 756	10 719	14 690	40 157		119 322	- 80 257
3.2 Kapitaalrekening (kapitaalsvorming)							
M Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	53 756	10 719	14 690	40 157		119 322	- 80 257
Verbruik vaste activa	72 849	4 992	24 588	30 947		133 376	
B Investerings (bruto)	87 580	5 783	27 377	51 701		172 441	
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	856	641	- 2 026	398		- 131	131
Vorderingensaldo	38 169	9 287	13 927	19 005		80 388	- 80 388
4. Financiële rekening							
A Verandering van vorderingen	97 017	116 868	4 392	33 437		251 714	99 399
P Verandering van schulden	58 228	107 581	- 9 493	12 261		168 577	182 536
Saldo van financiële transacties	38 789	9 287	13 885	21 176		83 137	- 83 137
Vorderingensaldo	38 169	9 287	13 927	19 005		80 388	- 80 388
Statistisch verschil	620	0	- 42	2 171		2 749	- 2 749

¹⁾ Betreft voor de sectoren de toegevoegde waarde tegen basisprijzen. Voor de totale economie het bruto binnenlands product tegen marktprijzen.

S 2.1 Transacties van de totale economie

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Middelen						
Output	1 303 026	1 338 856	1 360 246	1 431 012	1 514 480	1 559 093
Marktoutput	1 130 884	1 163 711	1 182 481	1 248 888	1 324 858	1 360 127
Indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (IGDFI)	36 784	36 452	34 746	32 757	29 743	28 930
Overige marktoutput	1 094 100	1 127 259	1 147 735	1 216 131	1 295 115	1 331 197
Output voor eigen finaal gebruik	54 516	57 267	59 053	60 827	62 972	66 984
Investerings in eigen beheer	15 194	15 974	16 559	17 110	17 054	18 632
Output voor eigen consumptie	39 322	41 293	42 494	43 717	45 918	48 352
Niet-marktoutput	117 626	117 878	118 712	121 297	126 650	131 982
Betalings voor niet-marktoutput	10 426	10 980	11 144	11 202	11 439	11 485
Overige niet marktoutput	107 200	106 898	107 568	110 095	115 211	120 497
Beloning van werknemers	321 512	323 579	333 541	345 296	361 477	378 025
Lonen	249 526	255 152	262 959	272 309	283 794	296 415
Sociale premies t.l.v. werkgevers	71 986	68 427	70 582	72 987	77 683	81 610
Belastingen op productie en invoer	75 663	76 313	81 627	85 175	90 505	97 337
Productgebonden belastingen	65 044	67 233	71 908	75 043	79 822	86 461
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)	42 951	44 746	47 849	49 833	52 712	58 131
Belastingen op invoer (exclusief btw)	7 311	6 839	8 339	8 990	9 679	9 804
Overige productgebonden belastingen	14 782	15 648	15 720	16 220	17 431	18 526
Niet-productgebonden belastingen op productie	10 619	9 080	9 719	10 132	10 683	10 876
Subsidies	8 461	8 640	9 321	10 058	10 609	11 073
Productgebonden subsidies	714	723	991	1 126	1 214	1 300
Niet-productgebonden subsidies	7 747	7 917	8 330	8 932	9 395	9 773
Inkomen uit vermogen	441 974	417 327	412 369	410 707	464 708	453 712
Rente	121 118	117 677	104 943	102 301	106 480	101 445
Correctie voor IGDFI	- 42 083	- 44 726	- 42 362	- 36 454	- 29 567	- 33 566
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	163 201	162 403	147 305	138 755	136 047	135 011
Winstuitkeringen	255 799	222 529	240 809	244 265	276 201	259 802
Dividenden	253 792	220 600	239 206	242 358	274 203	257 880
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	2 007	1 929	1 603	1 907	1 998	1 922
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	- 3 698	6 862	709	1 029	19 569	27 093
Overig inkomen uit investeringen	58 493	64 417	62 135	59 142	59 132	63 603
Inkomen toegerekend aan polishouders	6 218	5 529	4 925	4 025	3 611	3 315
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	30 632	34 212	34 217	32 101	32 177	36 136
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	21 643	24 676	22 993	23 016	23 344	24 152
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	10 262	5 842	3 773	3 970	3 326	1 769
Belastingen op inkomen en vermogen	70 773	77 760	81 566	93 533	96 651	106 888
Belastingen op inkomen	63 392	70 304	73 993	85 761	88 769	98 904
Belastingen op vermogen	7 381	7 456	7 573	7 772	7 882	7 984
Sociale premies en uitkeringen	295 403	292 139	302 496	304 210	315 389	326 858
Sociale premies	172 683	169 653	177 463	176 334	185 529	193 481
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	122 720	122 486	125 033	127 876	129 860	133 377
Overige inkomensoverdrachten	158 002	166 145	168 821	170 937	176 490	185 323
Premies schadeverzekering (netto)	16 254	16 229	16 364	15 967	15 902	16 549
Uitkeringen schadeverzekeringen	15 564	15 292	15 023	16 167	15 651	16 208
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	105 596	113 798	116 772	117 285	122 450	130 801
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	127	222	249	301	270	256
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	20 461	20 604	20 413	21 217	22 217	21 509
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	0	0	0	0	0	0
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	23 423	23 279	22 199	20 813	22 263	27 155
Kapitaaloverdrachten	18 693	20 337	18 220	17 350	18 663	17 157
Vermogensheffingen	1 525	1 614	1 846	1 841	1 731	1 627
Investeringsbijdragen	7 212	8 391	6 742	6 689	6 649	6 633
Overige kapitaaloverdrachten	9 956	10 332	9 632	8 820	10 283	8 897
Totaal middelen	2 716 930	2 744 375	2 790 406	2 889 091	3 071 235	3 162 621
Saldi						
Binnenlands product (bruto, marktprijzen)	671 560	690 008	708 337	738 146	773 987	810 247
Binnenlands product (netto, marktprijzen)	557 194	574 266	590 425	616 694	646 531	676 871
Bruto exploitatieoverschot	273 776	288 951	292 347	307 072	320 884	332 012
Netto exploitatieoverschot	159 410	173 209	174 435	185 620	193 428	198 636
Saldo primaire inkomens (bruto)	669 898	690 537	697 862	743 711	782 807	813 417
Saldo primaire inkomens (netto)	555 532	574 795	579 950	622 259	655 351	680 041
Bruto beschikbaar inkomen	660 835	681 540	692 903	738 386	776 049	806 112
Netto beschikbaar inkomen	546 469	565 798	574 991	616 934	648 593	672 736
Bruto besparingen	184 197	198 543	202 226	231 882	246 078	253 040
Netto besparingen	69 831	82 801	84 314	110 430	118 622	119 664
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	69 338	82 504	83 294	110 084	118 378	119 322
Vorderingensaldo	62 559	40 083	55 928	79 554	83 355	80 388
Totaal financiële transacties van vorderingen	275 175	462 360	639 482	375 110	- 411 652	251 714
Totaal financiële transacties van schulden	214 201	421 117	583 707	298 858	- 498 635	168 577
Saldo van financiële transacties	60 974	41 243	55 775	76 252	86 983	83 137
Statistisch verschil	- 1 585	1 160	- 153	- 3 302	3 628	2 749

¹⁾ Gegevens van de jaren 2018 en 2019 zijn voorlopig.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bestedingen						
Intermediair verbruik	698 212	718 021	725 422	769 446	821 848	836 943
Beloning van werknemers	328 166	330 267	340 586	352 818	369 840	388 403
Lonen	254 918	260 690	268 805	278 473	290 635	304 715
Sociale premies t.l.v. werkgevers	73 248	69 577	71 781	74 345	79 205	83 688
Belastingen op productie en invoer	78 079	79 430	84 725	88 314	93 872	100 905
Productgebonden belastingen	67 460	69 896	74 504	77 706	82 569	89 397
Niet-productgebonden belastingen op productie	10 619	9 534	10 221	10 608	11 303	11 508
Subsidies	7 182	7 042	7 894	8 561	9 101	9 567
Productgebonden subsidies	714	723	951	1 090	1 196	1 299
Niet-productgebonden subsidies	6 468	6 319	6 943	7 471	7 905	8 268
Inkomen uit vermogen	435 845	408 591	414 128	395 978	445 666	438 102
Rente	119 638	111 930	99 898	101 713	105 668	98 113
Correctie voor IGDFl	- 43 582	- 47 022	- 44 860	- 38 024	- 31 140	- 35 460
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	163 220	158 952	144 758	139 737	136 808	133 573
Winstuitkeringen	200 522	178 359	193 462	194 136	236 575	205 926
Dividenden	198 757	176 498	191 576	192 068	234 309	203 383
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	1 765	1 861	1 886	2 068	2 266	2 543
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	50 387	51 714	58 035	40 161	43 989	71 828
Overig inkomen uit investeringen	55 036	60 746	58 960	55 998	56 108	60 466
Inkomen toegerekend aan polishouders	6 372	5 631	4 932	4 033	3 624	3 326
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	30 666	34 246	34 250	32 137	32 212	36 173
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	17 998	20 869	19 778	19 828	20 272	20 967
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	10 262	5 842	3 773	3 970	3 326	1 769
Belastingen op inkomen en vermogen	68 829	76 248	79 755	91 842	94 165	104 627
Belastingen op inkomen	61 555	68 920	72 327	84 223	86 435	96 804
Belastingen op vermogen	7 274	7 328	7 428	7 619	7 730	7 823
Sociale premies en uitkeringen	294 812	291 872	302 235	303 893	314 978	326 074
Sociale premies	169 852	166 887	174 659	173 348	182 353	189 645
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	124 960	124 985	127 576	130 545	132 625	136 429
Overige inkomensoverdrachten	169 600	176 921	175 852	178 270	186 145	195 673
Premies schadeverzekering (netto)	15 943	15 887	15 560	15 831	15 710	16 369
Uitkeringen schadeverzekeringen	15 858	15 640	15 739	16 239	15 814	16 327
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	105 596	113 798	116 772	117 285	122 450	130 801
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	2 652	2 736	2 667	2 644	3 286	3 088
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	23 419	22 843	22 835	22 879	24 040	23 762
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	6 132	6 017	2 279	3 392	4 845	5 326
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	23 352	23 106	21 993	20 565	22 063	26 923
Consumptieve bestedingen	476 709	483 170	490 883	506 752	530 171	553 304
Individuele consumptieve bestedingen	420 772	427 351	433 259	448 239	468 974	489 428
Sociale overdrachten in natura	121 946	121 979	122 829	126 639	133 201	140 676
Sociale overdrachten in natura niet-marktproducten	51 263	51 079	49 944	51 582	54 014	56 621
Sociale overdrachten in natura aangekochte marktproducten	70 683	70 900	72 885	75 057	79 187	84 055
Overige individuele consumptie huishoudens	298 826	305 372	310 430	321 600	335 773	348 752
Collectieve consumptieve bestedingen	55 937	55 819	57 624	58 513	61 197	63 876
Kapitaaloverdrachten	19 186	20 634	19 240	17 696	18 907	17 499
Vermogensheffingen	1 534	1 622	1 855	1 851	1 740	1 636
Investeringsbijdragen	7 048	7 923	6 339	6 270	6 200	6 223
Overige kapitaaloverdrachten	10 604	11 089	11 046	9 575	10 967	9 640
Investerings	120 294	155 079	145 121	152 004	162 209	172 441
Investerings in vaste activa (bruto)	118 138	152 533	141 675	148 670	158 093	170 099
Verbruik van vaste activa	114 366	115 742	117 912	121 452	127 456	133 376
Investerings in vaste activa (netto)	3 772	36 791	23 763	27 218	30 637	36 723
Veranderingen in voorraden (incl. kostbaarheden)	2 156	2 546	3 446	3 334	4 116	2 342
Veranderingen in voorraden	1 579	2 244	3 140	3 131	3 935	2 329
Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	577	302	306	203	181	13
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	851	3 084	157	- 22	270	- 131
Totaal bestedingen	2 721 117	2 773 465	2 807 991	2 886 117	3 069 235	3 170 330
Kerngegevens						
Bruto binnenlands product (% volumemutaties)	1,4	2,0	2,2	2,9	2,4	1,7
Bruto binnenlands product per inwoner (euro)	39 820	40 733	41 593	43 088	44 917	46 713
Bruto nationaal inkomen per inwoner (euro)	39 721	40 764	40 978	43 412	45 429	46 895
Bruto beschikbaar nationaal inkomen per inwoner (euro)	39 184	40 233	40 686	43 102	45 036	46 474
Saldo kredieten aan private sector (% bbp)	4,4	0,2	3,8	4,0	5,6	0,0
Krediet aan private sector, ultimo stand (% bbp)	268,1	263,9	260,3	250,4	244,2	234,0
Arbeidsvolume werkzame personen (1000 arbeidsjaren) ¹⁾	6 927	7 015	7 159	7 315	7 563	7 736
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	5 769	5 820	5 929	6 081	6 269	6 424
Gemiddelde bevolking (x 1000)	16 865	16 940	17 030	17 131	17 232	17 345

S 2.2 Transacties van de sector niet-financiële vennootschappen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Middelen						
Output	913 450	941 983	959 410	1 019 686	1 083 833	1 112 017
Marktoutput	905 888	934 086	951 344	1 011 210	1 075 655	1 102 579
Indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (IGDFI)						
Overige marktoutput	905 888	934 086	951 344	1 011 210	1 075 655	1 102 579
Output voor eigen finaal gebruik	7 562	7 897	8 066	8 476	8 178	9 438
Investerings in eigen beheer	7 562	7 897	8 066	8 476	8 178	9 438
Output voor eigen consumptie						
Niet-marktoutput						
Betalings voor niet-marktoutput						
Overige niet marktoutput						
Beloning van werknemers						
Lonen						
Sociale premies t.l.v. werkgevers						
Belastingen op productie en invoer						
Productgebonden belastingen						
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)						
Belastingen op invoer (exclusief btw)						
Overige productgebonden belastingen						
Niet-productgebonden belastingen op productie						
Subsidies	6 062	6 160	6 688	7 124	7 521	7 842
Productgebonden subsidies	0	0	0	0	0	0
Niet-productgebonden subsidies	6 062	6 160	6 688	7 124	7 521	7 842
Inkomen uit vermogen	83 150	94 795	85 302	89 588	112 846	105 714
Rente	17 045	18 931	18 417	17 191	17 514	16 687
Correctie voor IGDFI	– 253	– 898	– 1 251	– 876	– 568	– 1 488
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	17 298	19 829	19 668	18 067	18 082	18 175
Winstuitkeringen	58 258	74 485	72 921	72 354	93 440	79 790
Dividenden	57 841	74 257	72 736	72 160	93 262	79 666
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	417	228	185	194	178	124
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	7 402	1 152	– 6 177	– 150	1 651	8 974
Overig inkomen uit investeringen	431	214	129	178	230	249
Inkomen toegerekend aan polishouders	330	105	93	147	190	207
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden						
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	101	109	36	31	40	42
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	14	13	12	15	11	14
Belastingen op inkomen en vermogen						
Belastingen op inkomen						
Belastingen op vermogen						
Sociale premies en uitkeringen	7 302	7 181	7 713	8 610	9 247	9 466
Sociale premies	7 302	7 181	7 713	8 610	9 247	9 466
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)						
Overige inkomensoverdrachten	5 731	6 145	5 531	6 314	6 466	6 560
Premies schadeverzekering (netto)						
Uitkeringen schadeverzekeringen	3 333	3 341	3 425	3 807	3 822	3 924
Inkomensoverdrachten binnen de overheid						
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking						
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	2 398	2 804	2 106	2 507	2 644	2 636
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni						
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering						
Kapitaaloverdrachten	1 599	1 458	1 698	523	1 806	1 219
Vermogensheffingen						
Investeringsbijdragen	608	718	547	250	478	787
Overige kapitaaloverdrachten	991	740	1 151	273	1 328	432
Totaal middelen	1 017 294	1 057 722	1 066 342	1 131 845	1 221 719	1 242 818
Saldi						
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	384 393	397 334	406 307	425 763	447 685	468 176
Toegevoegde waarde (netto, basisprijzen)	322 335	334 103	341 644	359 064	377 769	395 327
Bruto exploitatieoverschot	148 833	160 202	161 636	170 867	178 267	184 440
Netto exploitatieoverschot	86 775	96 971	96 973	104 168	108 351	111 591
Saldo primaire inkomens (bruto)	102 636	127 379	117 923	140 800	138 765	152 271
Saldo primaire inkomens (netto)	40 578	64 148	53 260	74 101	68 849	79 422
Bruto beschikbaar inkomen	87 829	111 260	96 651	120 373	116 556	125 396
Netto beschikbaar inkomen	25 771	48 029	31 988	53 674	46 640	52 547
Bruto besparingen	87 829	111 260	96 651	120 373	116 556	125 396
Netto besparingen	25 771	48 029	31 988	53 674	46 640	52 547
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	27 368	49 486	33 675	54 182	48 446	53 756
Vorderingensaldo	22 513	17 828	21 141	40 979	33 186	38 169
Totaal financiële transacties van vorderingen	358	168 892	208 995	96 433	– 21 360	97 017
Totaal financiële transacties van schulden	– 19 579	151 009	183 906	56 405	– 54 349	58 228
Saldo van financiële transacties	19 937	17 883	25 089	40 028	32 989	38 789
Statistisch verschil	– 2 576	55	3 948	– 951	– 197	620

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bestedingen						
Intermediair verbruik	529 057	544 649	553 103	593 923	636 148	643 841
Beloning van werknemers	235 594	237 864	245 789	256 195	270 651	285 165
Lonen	184 952	189 685	195 820	204 687	215 427	226 210
Sociale premies t.l.v. werkgevers	50 642	48 179	49 969	51 508	55 224	58 955
Belastingen op productie en invoer	6 028	5 428	5 570	5 825	6 288	6 413
Productgebonden belastingen						
Niet-productgebonden belastingen op productie	6 028	5 428	5 570	5 825	6 288	6 413
Subsidies						
Productgebonden subsidies						
Niet-productgebonden subsidies						
Inkomen uit vermogen	129 347	127 618	129 015	119 655	152 348	137 883
Rente	17 686	19 947	18 653	19 632	18 839	18 313
Correctie voor IGDFI	- 10 749	- 11 481	- 11 258	- 9 979	- 8 395	- 9 056
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	28 435	31 428	29 911	29 611	27 234	27 369
Winstuitkeringen	79 848	75 221	86 576	81 658	116 885	90 389
Dividenden	78 083	73 360	84 690	79 590	114 619	87 846
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	1 765	1 861	1 886	2 068	2 266	2 543
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	21 802	26 862	20 302	14 693	13 605	27 723
Overig inkomen uit investeringen						
Inkomen toegerekend aan polishouders						
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden						
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders						
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	10 011	5 588	3 484	3 672	3 019	1 458
Belastingen op inkomen en vermogen	12 400	14 167	18 840	18 920	20 699	24 798
Belastingen op inkomen	12 400	14 167	18 840	18 920	20 699	24 798
Belastingen op vermogen						
Sociale premies en uitkeringen	7 302	7 181	7 713	8 610	9 247	9 466
Sociale premies						
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	7 302	7 181	7 713	8 610	9 247	9 466
Overige inkomensoverdrachten	8 138	8 097	7 963	7 821	7 976	8 637
Premies schadeverzekering (netto)	3 393	3 356	3 300	3 807	3 751	3 842
Uitkeringen schadeverzekeringen						
Inkomensoverdrachten binnen de overheid						
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking						
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	4 745	4 741	4 663	4 014	4 225	4 795
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni						
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering						
Consumptieve bestedingen						
Individuele consumptieve bestedingen						
Sociale overdrachten in natura						
Sociale overdrachten in natura niet-marktproducten						
Sociale overdrachten in natura aangekochte marktproducten						
Overige individuele consumptie huishoudens						
Collectieve consumptieve bestedingen						
Kapitaaloverdrachten	2	1	11	15	0	10
Vermogensheffingen						
Investeringsbijdragen						
Overige kapitaaloverdrachten	2	1	11	15	0	10
Investerings	64 759	92 782	75 933	78 835	83 528	87 580
Investerings in vaste activa (bruto)	62 538	90 236	72 500	75 672	79 516	85 492
Verbruik van vaste activa	62 058	63 231	64 663	66 699	69 916	72 849
Investerings in vaste activa (netto)	480	27 005	7 837	8 973	9 600	12 643
Veranderingen in voorraden (incl. kostbaarheden)	2 221	2 546	3 433	3 163	4 012	2 088
Veranderingen in voorraden	1 672	2 286	3 257	3 008	3 880	2 097
Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	549	260	176	155	132	- 9
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	2 154	2 107	1 264	1 067	1 648	856
Totaal bestedingen	994 781	1 039 894	1 045 201	1 090 866	1 188 533	1 204 649
Kerngegevens						
Brutowinst vóór belasting (mln euro)	204 286	229 462	224 801	237 151	269 255	270 383
Winst van buitenlandse dochters (mln euro)	52 354	63 570	54 439	63 183	80 735	76 130
Winstquote (% toegevoegde waarde)	38,7	40,3	39,8	40,1	39,8	39,4
Investeringsquote (% toegevoegde waarde)	16,3	22,7	17,8	17,8	17,8	18,3
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	4 264	4 308	4 409	4 563	4 744	4 873

S 2.3 Transacties van de sector financiële instellingen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Middelen						
Output	86 134	85 893	81 852	79 919	81 789	82 426
Marktoutput	85 048	84 613	80 450	78 484	80 291	80 915
Indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (IGDFI)	36 784	36 452	34 746	32 757	29 743	28 930
Overige marktoutput	48 264	48 161	45 704	45 727	50 548	51 985
Output voor eigen finaal gebruik	1 086	1 280	1 402	1 435	1 498	1 511
Investerings in eigen beheer	1 086	1 280	1 402	1 435	1 498	1 511
Output voor eigen consumptie						
Niet-marktoutput						
Betalings voor niet-marktoutput						
Overige niet marktoutput						
Beloning van werknemers						
Lonen						
Sociale premies t.l.v. werkgevers						
Belastingen op productie en invoer						
Productgebonden belastingen						
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)						
Belastingen op invoer (exclusief btw)						
Overige productgebonden belastingen						
Niet-productgebonden belastingen op productie						
Subsidies	38	34	46	42	41	37
Productgebonden subsidies	0	0	0	0	0	0
Niet-productgebonden subsidies	38	34	46	42	41	37
Inkomen uit vermogen	286 378	252 609	261 661	257 248	285 950	280 657
Rente	96 625	92 783	82 032	80 674	83 930	81 295
Correctie voor IGDFI	- 39 621	- 40 973	- 38 778	- 34 586	- 29 183	- 31 020
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	136 246	133 756	120 810	115 260	113 113	112 315
Winstuitkeringen	180 553	131 268	151 080	154 020	162 335	158 901
Dividenden	180 350	131 059	151 066	154 011	162 321	158 893
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	203	209	14	9	14	8
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	- 11 128	5 669	6 842	1 044	17 780	17 941
Overig inkomen uit investeringen	20 328	22 889	21 707	21 510	21 905	22 520
Inkomen toegerekend aan polishouders	429	289	301	95	81	117
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden						
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	19 899	22 600	21 406	21 415	21 824	22 403
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	0	0	0	0	0	0
Belastingen op inkomen en vermogen						
Belastingen op inkomen						
Belastingen op vermogen						
Sociale premies en uitkeringen	63 086	62 395	61 988	61 856	64 197	70 558
Sociale premies	63 086	62 395	61 988	61 856	64 197	70 558
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)						
Overige inkomensoverdrachten	19 311	19 034	18 719	18 457	17 933	18 878
Premies schadeverzekering (netto)	16 254	16 229	16 364	15 967	15 902	16 549
Uitkeringen schadeverzekeringen	2 712	2 506	2 007	2 142	1 647	1 925
Inkomensoverdrachten binnen de overheid						
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking						
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	345	299	348	348	384	404
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni						
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering						
Kapitaaloverdrachten	63	104	151	88	90	66
Vermogensheffingen						
Investeringsbijdragen	0	0	0	0	0	0
Overige kapitaaloverdrachten	63	104	151	88	90	66
Totaal middelen	455 010	420 069	424 417	417 610	450 000	452 622
Saldi						
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	53 021	51 892	49 141	47 506	45 903	45 683
Toegevoegde waarde (netto, basisprijzen)	48 821	47 698	44 873	43 049	41 141	40 691
Bruto exploitatieoverschot	32 579	33 194	29 960	28 535	27 058	26 477
Netto exploitatieoverschot	28 379	29 000	25 692	24 078	22 296	21 485
Saldo primaire inkomens (bruto)	30 757	21 112	21 302	23 890	35 454	20 350
Saldo primaire inkomens (netto)	26 557	16 918	17 034	19 433	30 692	15 358
Bruto beschikbaar inkomen	50 241	40 388	38 984	39 932	51 347	42 579
Netto beschikbaar inkomen	46 041	36 194	34 716	35 475	46 585	37 587
Bruto besparingen	26 889	17 282	16 991	19 367	29 284	15 656
Netto besparingen	22 689	13 088	12 723	14 910	24 522	10 664
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	22 706	13 149	12 857	14 983	24 599	10 719
Vorderingsaldo	25 224	11 145	12 642	12 769	23 443	9 287
Totaal financiële transacties van vorderingen	246 043	270 234	409 906	256 465	- 421 514	116 868
Totaal financiële transacties van schulden	220 819	259 089	397 264	243 696	- 444 957	107 581
Saldo van financiële transacties	25 224	11 145	12 642	12 769	23 443	9 287
Statistisch verschil	0	0	0	0	0	0

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bestedingen						
Intermediair verbruik	33 113	34 001	32 711	32 413	35 886	36 743
Beloning van werknemers	18 785	17 667	17 673	17 421	17 172	17 443
Lonen	14 284	14 001	13 880	13 401	13 436	13 772
Sociale premies t.l.v. werkgevers	4 501	3 666	3 793	4 020	3 736	3 671
Belastingen op productie en invoer	1 695	1 065	1 554	1 592	1 714	1 800
Productgebonden belastingen						
Niet-productgebonden belastingen op productie	1 695	1 065	1 554	1 592	1 714	1 800
Subsidies						
Productgebonden subsidies						
Niet-productgebonden subsidies						
Inkomen uit vermogen	288 200	264 691	270 319	261 893	277 554	286 784
Rente	83 905	75 955	66 740	67 949	71 372	66 676
Correctie voor IGDFI	- 5 678	- 7 455	- 6 492	- 3 546	- 904	- 3 604
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	89 583	83 410	73 232	71 495	72 276	70 280
Winstuitkeringen	120 674	103 138	106 886	112 478	119 690	115 537
Dividenden	120 674	103 138	106 886	112 478	119 690	115 537
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	0	0	0	0	0	0
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	28 585	24 852	37 733	25 468	30 384	44 105
Overig inkomen uit investeringen	55 036	60 746	58 960	55 998	56 108	60 466
Inkomen toegerekend aan polishouders	6 372	5 631	4 932	4 033	3 624	3 326
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	30 666	34 246	34 250	32 137	32 212	36 173
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	17 998	20 869	19 778	19 828	20 272	20 967
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen						
Belastingen op inkomen en vermogen	4 012	3 992	4 140	4 631	5 339	4 599
Belastingen op inkomen	4 012	3 992	4 140	4 631	5 339	4 599
Belastingen op vermogen						
Sociale premies en uitkeringen	39 734	39 289	39 995	41 291	42 134	43 635
Sociale premies						
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	39 734	39 289	39 995	41 291	42 134	43 635
Overige inkomensoverdrachten	19 167	18 872	18 890	18 349	18 764	18 973
Premies schadeverzekering (netto)	2 852	2 906	2 764	1 748	1 787	2 247
Uitkeringen schadeverzekeringen	15 858	15 640	15 739	16 239	15 814	16 327
Inkomensoverdrachten binnen de overheid						
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking						
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	457	326	387	362	1 163	399
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni						
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	23 352	23 106	21 993	20 565	22 063	26 923
Consumptieve bestedingen						
Individuele consumptieve bestedingen						
Sociale overdrachten in natura						
Sociale overdrachten in natura niet-marktproducten						
Sociale overdrachten in natura aangekochte marktproducten						
Overige individuele consumptie huishoudens						
Collectieve consumptieve bestedingen						
Kapitaaloverdrachten	46	43	17	15	13	11
Vermogensheffingen						
Investeringsbijdragen						
Overige kapitaaloverdrachten	46	43	17	15	13	11
Investerings	2 402	3 907	4 105	5 659	5 148	5 783
Investerings in vaste activa (bruto)	2 402	3 907	4 105	5 659	5 148	5 783
Verbruik van vaste activa	4 200	4 194	4 268	4 457	4 762	4 992
Investerings in vaste activa (netto)	- 1 798	- 287	- 163	1 202	386	791
Veranderingen in voorraden (incl. kostbaarheden)	0	0	0	0	0	0
Veranderingen in voorraden	0	0	0	0	0	0
Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	0	0	0	0	0	0
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	- 720	2 291	378	1 012	770	641
Totaal bestedingen	429 786	408 924	411 775	404 841	426 557	443 335
Kerngegevens						
Brutowinst vóór belasting (mln euro)	30 432	33 881	30 280	36 517	35 658	34 602
Winst van buitenlandse dochters (mln euro)	7 075	6 439	6 866	7 845	6 416	6 745
Financieel vermogen (mln euro)	40 501	11 463	- 50 329	- 12 951	- 30 899	- 67 426
Ontvangen inkomen uit vermogen (% totaal vorderingen)	1,4	1,4	1,2	1,3	1,4	1,2
Betaalde inkomen uit vermogen (% totaal schulden)	1,1	1,0	0,9	0,9	0,9	0,8
Liquiditeit ratio monetaire instellingen (%)	16,5	19,3	20,2	22,8	23,0	22,5
Financiële activa pensioenfondsen (mln euro)	1 248 211	1 245 090	1 367 403	1 442 204	1 446 018	1 728 816
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	203	198	193	186	182	182

S 2.4 Transacties van de sector overheid (geconsolideerd)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Middelen						
Output	125 229	125 175	126 164	128 916	134 603	139 859
Marktooutput	7 832	7 389	7 661	7 664	7 797	7 901
Indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (IGDFI)						
Overige marktooutput	7 832	7 389	7 661	7 664	7 797	7 901
Output voor eigen finaal gebruik	5 472	5 622	5 674	5 888	6 215	6 238
Investerings in eigen beheer	5 472	5 622	5 674	5 888	6 215	6 238
Output voor eigen consumptie						
Niet-marktooutput	111 925	112 164	112 829	115 364	120 591	125 720
Betalings voor niet-marktooutput	10 143	10 710	10 872	10 930	11 167	11 213
Overige niet marktooutput	101 782	101 454	101 957	104 434	109 424	114 507
Beloning van werknemers						
Lonen						
Sociale premies t.l.v. werkgevers						
Belastingen op productie en invoer	75 663	76 313	81 627	85 175	90 505	97 337
Productgebonden belastingen	65 044	67 233	71 908	75 043	79 822	86 461
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)	42 951	44 746	47 849	49 833	52 712	58 131
Belastingen op invoer (exclusief btw)	7 311	6 839	8 339	8 990	9 679	9 804
Overige productgebonden belastingen	14 782	15 648	15 720	16 220	17 431	18 526
Niet-productgebonden belastingen op productie	10 619	9 080	9 719	10 132	10 683	10 876
Subsidies	38	37	41	95	93	91
Productgebonden subsidies	0	0	0	0	0	0
Niet-productgebonden subsidies	38	37	41	95	93	91
Inkomen uit vermogen	15 928	11 072	8 123	8 029	7 659	6 225
Rente	2 437	2 148	1 719	1 502	1 459	1 524
Correctie voor IGDFI	3	- 38	- 51	- 41	- 16	- 48
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	2 434	2 186	1 770	1 543	1 475	1 572
Winstuitkeringen	3 217	3 045	2 587	2 434	2 745	2 773
Dividenden	3 217	3 045	2 587	2 434	2 745	2 773
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	0	0	0	0	0	0
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	28	41	44	135	138	178
Overig inkomen uit investeringen	8	14	16	8	6	0
Inkomen toegerekend aan polishouders	0	0	0	0	0	0
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden						
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	8	14	16	8	6	0
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	10 238	5 824	3 757	3 950	3 311	1 750
Belastingen op inkomen en vermogen	70 773	77 760	81 566	93 533	96 651	106 888
Belastingen op inkomen	63 392	70 304	73 993	85 761	88 769	98 904
Belastingen op vermogen	7 381	7 456	7 573	7 772	7 882	7 984
Sociale premies en uitkeringen	102 015	99 833	107 486	105 535	111 734	113 141
Sociale premies	102 015	99 833	107 486	105 535	111 734	113 141
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)						
Overige inkomensoverdrachten	3 042	2 793	3 338	3 218	3 705	3 105
Premies schadeverzekering (netto)	0	0	0	0	0	0
Uitkeringen schadeverzekeringen	160	164	164	177	172	179
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	0	0	0	0	0	0
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	127	222	249	301	270	256
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	2 755	2 407	2 925	2 740	3 263	2 670
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni						
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering						
Kapitaaloverdrachten	1 824	2 327	2 455	2 568	2 450	2 212
Vermogensheffingen	1 525	1 614	1 846	1 841	1 731	1 627
Investeringsbijdragen	189	494	459	444	475	434
Overige kapitaaloverdrachten	110	219	150	283	244	151
Totaal middelen	394 512	395 310	410 800	427 069	447 400	468 858
Saldi						
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	81 039	81 693	83 399	85 577	88 498	92 143
Toegevoegde waarde (netto, basisprijzen)	59 054	59 537	61 062	62 661	64 784	67 555
Bruto exploitatieoverschot	21 985	22 156	22 337	22 916	23 714	24 588
Netto exploitatieoverschot	0	0	0	0	0	0
Saldo primaire inkomens (bruto)	96 513	93 501	96 026	100 143	105 829	112 344
Saldo primaire inkomens (netto)	74 528	71 345	73 689	77 227	82 115	87 756
Bruto beschikbaar inkomen	182 528	183 383	200 674	212 727	225 523	240 158
Netto beschikbaar inkomen	160 543	161 227	178 337	189 811	201 809	215 570
Bruto besparingen	10 063	11 029	25 832	33 236	36 912	41 596
Netto besparingen	- 11 922	- 11 127	3 495	10 320	13 198	17 008
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	- 14 349	- 13 396	425	9 155	10 441	14 690
Vorderingsaldo	- 14 452	- 13 970	148	9 302	10 611	13 927
Totaal financiële transacties van vorderingen	- 1 711	- 11 665	- 4 760	- 5 968	- 326	4 392
Totaal financiële transacties van schulden	12 910	2 245	- 5 565	- 15 390	- 11 126	- 9 493
Saldo van financiële transacties	- 14 621	- 13 910	805	9 422	10 800	13 885
Statistisch verschil	- 169	60	657	120	189	- 42

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bestedingen						
Intermediair verbruik	44 190	43 482	42 765	43 339	46 105	47 716
Beloning van werknemers	58 360	58 650	60 176	61 827	63 946	66 740
Lonen	43 413	44 055	45 451	46 348	47 192	49 422
Sociale premies t.l.v. werkgevers	14 947	14 595	14 725	15 479	16 754	17 318
Belastingen op productie en invoer	732	924	927	929	931	906
Productgebonden belastingen						
Niet-productgebonden belastingen op productie	732	924	927	929	931	906
Subsidies	7 182	7 042	7 894	8 561	9 101	9 567
Productgebonden subsidies	714	723	951	1 090	1 196	1 299
Niet-productgebonden subsidies	6 468	6 319	6 943	7 471	7 905	8 268
Inkomen uit vermogen	9 881	8 998	8 167	7 416	6 948	6 239
Rente	9 857	8 980	8 151	7 396	6 933	6 220
Correctie voor IGDFI	-1 474	-1 517	-1 530	-1 356	-1 152	-1 282
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	11 331	10 497	9 681	8 752	8 085	7 502
Winstuitkeringen	0	0	0	0	0	0
Dividenden	0	0	0	0	0	0
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	0	0	0	0	0	0
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	0	0	0	0	0	0
Overig inkomen uit investeringen	0	0	0	0	0	0
Inkomen toegerekend aan polishouders	0	0	0	0	0	0
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden						
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders						
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	24	18	16	20	15	19
Belastingen op inkomen en vermogen	17	2	20	41	8	40
Belastingen op inkomen	17	2	20	41	8	40
Belastingen op vermogen						
Sociale premies en uitkeringen	77 644	78 271	79 592	80 311	80 893	83 012
Sociale premies						
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	77 644	78 271	79 592	80 311	80 893	83 012
Overige inkomensoverdrachten	12 154	12 231	8 130	9 350	11 495	12 268
Premies schadeverzekering (netto)	163	167	168	179	174	179
Uitkeringen schadeverzekeringen	0	0	0	0	0	0
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	0	0	0	0	0	0
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	2 652	2 736	2 667	2 644	3 286	3 088
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	3 207	3 311	3 016	3 135	3 190	3 675
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	6 132	6 017	2 279	3 392	4 845	5 326
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering						
Consumptieve bestedingen	172 465	172 354	174 842	179 491	188 611	198 562
Individuele consumptieve bestedingen	116 528	116 535	117 218	120 978	127 414	134 686
Sociale overdrachten in natura	116 528	116 535	117 218	120 978	127 414	134 686
Sociale overdrachten in natura niet-marktproducten	45 845	45 635	44 333	45 921	48 227	50 631
Sociale overdrachten in natura aangekochte marktproducten	70 683	70 900	72 885	75 057	79 187	84 055
Overige individuele consumptie huishoudens						
Collectieve consumptieve bestedingen	55 937	55 819	57 624	58 513	61 197	63 876
Kapitaaloverdrachten	4 251	4 596	5 525	3 733	5 207	4 530
Vermogensheffingen						
Investeringsbijdragen	857	948	800	475	718	1 036
Overige kapitaaloverdrachten	3 394	3 648	4 725	3 258	4 489	3 494
Investerings	23 235	24 417	24 611	25 380	26 392	27 377
Investerings in vaste activa (bruto)	23 530	24 580	24 696	25 412	26 459	27 291
Verbruik van vaste activa	21 985	22 156	22 337	22 916	23 714	24 588
Investerings in vaste activa (netto)	1 545	2 424	2 359	2 496	2 745	2 703
Veranderingen in voorraden (incl. kostbaarheden)	- 295	- 163	- 85	- 32	- 67	86
Veranderingen in voorraden	- 312	- 181	- 194	- 55	- 92	65
Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	17	18	109	23	25	21
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	- 1 147	- 1 687	- 1 997	- 2 611	- 2 848	- 2 026
Totaal bestedingen	408 964	409 280	410 652	417 767	436 789	454 931
Kerngegevens						
Totaal inkomsten (% bbp)	43,6	42,6	43,6	43,7	43,7	43,7
Belasting- en premieontvangsten (% bbp)	36,7	36,5	38,0	38,3	38,4	38,9
Totaal uitgaven (% bbp)	45,7	44,6	43,6	42,4	42,3	42,0
Overheidsschuld (EMU) (% bbp)	67,9	64,7	61,9	56,9	52,4	48,7
Overheidssaldo (EMU) (% bbp)	- 2,2	- 2,0	0,0	1,3	1,4	1,7
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	966	959	956	955	957	972

S 2.5 Transacties van de sector huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Middelen						
Output	178 213	185 805	192 820	202 491	214 255	224 791
Marktooutput	132 116	137 623	143 026	151 530	161 115	168 732
Indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (IGDFI)	0	0	0	0	0	0
Overige marktooutput	132 116	137 623	143 026	151 530	161 115	168 732
Output voor eigen finaal gebruik	40 396	42 468	43 911	45 028	47 081	49 797
Investerings in eigen beheer	1 074	1 175	1 417	1 311	1 163	1 445
Output voor eigen consumptie	39 322	41 293	42 494	43 717	45 918	48 352
Niet-marktooutput	5 701	5 714	5 883	5 933	6 059	6 262
Betalings voor niet-marktooutput	283	270	272	272	272	272
Overige niet marktooutput	5 418	5 444	5 611	5 661	5 787	5 990
Beloning van werknemers	321 512	323 579	333 541	345 296	361 477	378 025
Lonen	249 526	255 152	262 959	272 309	283 794	296 415
Sociale premies t.l.v. werkgevers	71 986	68 427	70 582	72 987	77 683	81 610
Belastingen op productie en invoer						
Productgebonden belastingen						
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)						
Belastingen op invoer (exclusief btw)						
Overige productgebonden belastingen						
Niet-productgebonden belastingen op productie						
Subsidies	1 609	1 686	1 555	1 671	1 740	1 803
Productgebonden subsidies	0	0	0	0	0	0
Niet-productgebonden subsidies	1 609	1 686	1 555	1 671	1 740	1 803
Inkomen uit vermogen	56 118	58 590	57 057	55 629	58 038	60 951
Rente	4 611	3 554	2 549	2 721	3 362	1 774
Correctie voor IGDFI	-2 212	-2 817	-2 282	-951	200	-1 010
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	6 823	6 371	4 831	3 672	3 162	2 784
Winstuitkeringen	13 771	13 731	14 221	15 457	17 681	18 338
Dividenden	12 384	12 239	12 817	13 753	15 875	16 548
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	1 387	1 492	1 404	1 704	1 806	1 790
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	0	0	0	0	0	0
Overig inkomen uit investeringen	37 726	41 300	40 283	37 446	36 991	40 834
Inkomen toegerekend aan polishouders	5 459	5 135	4 531	3 783	3 340	2 991
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	30 632	34 212	34 217	32 101	32 177	36 136
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	1 635	1 953	1 535	1 562	1 474	1 707
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	10	5	4	5	4	5
Belastingen op inkomen en vermogen						
Belastingen op inkomen						
Belastingen op vermogen						
Sociale premies en uitkeringen	123 000	122 730	125 309	128 209	130 211	133 693
Sociale premies	280	244	276	333	351	316
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	122 720	122 486	125 033	127 876	129 860	133 377
Overige inkomensoverdrachten	24 322	24 375	24 461	25 663	25 936	25 979
Premies schadeverzekering (netto)	0	0	0	0	0	0
Uitkeringen schadeverzekeringen	9 359	9 281	9 427	10 041	10 010	10 180
Inkomensoverdrachten binnen de overheid						
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking						
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	14 963	15 094	15 034	15 622	15 926	15 799
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni						
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	23 423	23 279	22 199	20 813	22 263	27 155
Kapitaaloverdrachten	7 492	8 006	8 155	8 299	8 704	8 405
Vermogensheffingen						
Investeringsbijdragen	224	204	197	200	214	225
Overige kapitaaloverdrachten	7 268	7 802	7 958	8 099	8 490	8 180
Totaal middelen	735 689	748 050	765 097	788 071	822 624	860 802
Saldi						
Toegevoegde waarde (bruto, basisprijzen)	86 361	89 916	95 977	102 720	110 546	116 148
Toegevoegde waarde (netto, basisprijzen)	60 238	63 755	69 333	75 340	81 482	85 201
Bruto exploitatieoverschot	70 379	73 399	78 414	84 754	91 845	96 507
Netto exploitatieoverschot	44 256	47 238	51 770	57 374	62 781	65 560
Saldo primaire inkomens (bruto)	439 992	448 545	462 611	478 878	502 759	528 452
Saldo primaire inkomens (netto)	413 869	422 384	435 967	451 498	473 695	497 505
Bruto beschikbaar inkomen	340 237	346 509	356 594	365 354	382 623	397 979
Netto beschikbaar inkomen	314 114	320 348	329 950	337 974	353 559	367 032
Bruto besparingen	59 416	58 972	62 752	58 906	63 326	70 392
Netto besparingen	33 293	32 811	36 108	31 526	34 262	39 445
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	33 613	33 265	36 337	31 764	34 892	40 157
Vorderingensaldo	29 274	25 080	21 997	16 504	16 115	19 005
Totaal financiële transacties van vorderingen	30 485	34 899	25 341	28 180	31 548	33 437
Totaal financiële transacties van schulden	51	8 774	8 102	14 147	11 797	12 261
Saldo van financiële transacties	30 434	26 125	17 239	14 033	19 751	21 176
Statistisch verschil	1 160	1 045	-4 758	-2 471	3 636	2 171

¹⁾ Gegevens van de jaren 2018 en 2019 zijn voorlopig.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bestedingen						
Intermediair verbruik	91 852	95 889	96 843	99 771	103 709	108 643
Beloning van werknemers	15 427	16 086	16 948	17 375	18 071	19 055
Lonen	12 269	12 949	13 654	14 037	14 580	15 311
Sociale premies t.l.v. werkgevers	3 158	3 137	3 294	3 338	3 491	3 744
Belastingen op productie en invoer	2 164	2 117	2 170	2 262	2 370	2 389
Productgebonden belastingen						
Niet-productgebonden belastingen op productie	2 164	2 117	2 170	2 262	2 370	2 389
Subsidies						
Productgebonden subsidies						
Niet-productgebonden subsidies						
Inkomen uit vermogen	8 017	7 023	6 401	6 801	8 601	7 031
Rente	7 790	6 787	6 128	6 523	8 309	6 739
Correctie voor IGDFI	- 25 681	- 26 569	- 25 580	- 23 143	- 20 689	- 21 518
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	33 471	33 356	31 708	29 666	28 998	28 257
Winstuitkeringen						
Dividenden						
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen						
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen						
Overig inkomen uit investeringen						
Inkomen toegerekend aan polishouders						
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden						
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders						
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen	227	236	273	278	292	292
Belastingen op inkomen en vermogen	52 400	58 087	56 755	68 250	68 119	75 190
Belastingen op inkomen	45 126	50 759	49 327	60 631	60 389	67 367
Belastingen op vermogen	7 274	7 328	7 428	7 619	7 730	7 823
Sociale premies en uitkeringen	170 132	167 131	174 935	173 681	182 704	189 961
Sociale premies	169 852	166 887	174 659	173 348	182 353	189 645
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	280	244	276	333	351	316
Overige inkomensoverdrachten	24 545	23 923	24 097	25 465	25 460	24 994
Premies schadeverzekering (netto)	9 535	9 458	9 328	10 097	9 998	10 101
Uitkeringen schadeverzekeringen						
Inkomensoverdrachten binnen de overheid						
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking						
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	15 010	14 465	14 769	15 368	15 462	14 893
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni						
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering						
Consumptieve bestedingen	304 244	310 816	316 041	327 261	341 560	354 742
Individuele consumptieve bestedingen	304 244	310 816	316 041	327 261	341 560	354 742
Sociale overdrachten in natura	5 418	5 444	5 611	5 661	5 787	5 990
Sociale overdrachten in natura niet-marktproducten	5 418	5 444	5 611	5 661	5 787	5 990
Sociale overdrachten in natura aangekochte marktproducten						
Overige individuele consumptie huishoudens	298 826	305 372	310 430	321 600	335 773	348 752
Collectieve consumptieve bestedingen						
Kapitaaloverdrachten	7 172	7 552	7 926	8 061	8 074	7 693
Vermogensheffingen	1 534	1 622	1 855	1 851	1 740	1 636
Investeringsbijdragen						
Overige kapitaaloverdrachten	5 638	5 930	6 071	6 210	6 334	6 057
Investerings- en pensioenregelingen (bruto)	29 898	33 973	40 472	42 130	47 141	51 701
Verbruik van vaste activa	29 668	33 810	40 374	41 927	46 970	51 533
Veranderingen in voorraden (incl. kostbaarheden)	230	163	98	203	171	168
Veranderingen in voorraden	219	139	77	178	147	167
Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	11	24	21	25	24	1
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	564	373	512	510	700	398
Totaal bestedingen	706 415	722 970	743 100	771 567	806 509	841 797
Kerngegevens						
Netto reëel beschikbaar inkomen (% volumemutaties)	1,7	1,8	2,4	1,0	2,4	1,5
Vrije / individuele besparingen (mln euro)	35 993	35 693	40 553	38 093	41 063	43 237
Spaarquote (% beschikbaar inkomen)	16,3	15,9	16,6	15,3	15,6	16,6
Investeringsquote (% beschikbaar inkomen)	8,2	9,1	10,7	10,9	11,6	12,1
Spaartegoeden en overige deposito's (mln euro)	332 245	335 685	340 819	344 275	351 172	363 683
Verzekerings- en pensioenregelingen (mln euro)	1 397 948	1 487 744	1 622 711	1 606 289	1 647 401	1 904 437
Voorzieningen pensioenverzekeringen (mln euro)	1 240 626	1 323 939	1 454 492	1 443 138	1 479 980	1 720 419
Woninghypotheken (mln euro)	687 229	693 883	704 238	713 806	725 916	734 556
Saldo opgenomen en afgeloste hypotheeklen (mln euro)	- 228	7 135	10 151	9 835	12 197	8 688
Arbeidsvolume werknemers (1000 arbeidsjaren)	336	355	371	376	385	396
Arbeidsvolume zelfstandigen (1000 arbeidsjaren) ¹⁾	1 159	1 195	1 230	1 235	1 294	1 312
Gemiddelde aantal huishoudens (x1000)	7 628	7 693	7 757	7 826	7 891	7 966

S 2.6 Transacties van het buitenland met Nederland

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Middelen						
Invoer van goederen en diensten	466 572	518 594	491 044	536 163	573 832	590 651
Invoer van goederen	345 078	352 926	355 196	388 826	413 310	425 727
Invoer van diensten	121 494	165 668	135 848	147 337	160 522	164 924
Invoer van diensten exclusief IGDFI	117 370	160 947	131 306	143 814	157 427	161 867
Invoer van IGDFI	4 124	4 721	4 542	3 523	3 095	3 057
Beloning van werknemers	8 420	8 591	8 841	9 347	10 296	12 367
Lonen	6 786	7 049	7 264	7 605	8 367	9 844
Sociale premies t.l.v. werkgevers	1 634	1 542	1 577	1 742	1 929	2 523
Belastingen op productie en invoer	2 416	3 117	3 098	3 139	3 367	3 568
Productgebonden belastingen	2 416	2 663	2 596	2 663	2 747	2 936
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)	0	0	0	0	0	0
Belastingen op invoer (exclusief btw)	2 286	2 528	2 596	2 663	2 747	2 936
Overige productgebonden belastingen	130	135	0	0	0	0
Niet-productgebonden belastingen op productie	0	454	502	476	620	632
Subsidies						
Productgebonden subsidies						
Niet-productgebonden subsidies						
Inkomen uit vermogen	259 107	248 362	258 903	245 348	281 359	284 195
Rente	71 115	70 479	63 621	66 286	69 431	68 774
Correctie voor IGDFI	- 4 970	- 5 749	- 5 160	- 3 552	- 1 857	- 2 205
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	76 085	76 228	68 781	69 838	71 288	70 979
Winstuitkeringen	137 231	125 846	136 850	138 350	167 197	142 754
Dividenden	135 466	123 985	134 964	136 282	164 931	140 211
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	1 765	1 861	1 886	2 068	2 266	2 543
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	50 387	51 714	58 035	40 161	43 989	71 828
Overig inkomen uit investeringen	374	323	397	551	742	839
Inkomen toegerekend aan polishouders	194	138	36	27	29	29
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	34	34	33	36	35	37
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	146	151	328	488	678	773
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen						
Belastingen op inkomen en vermogen	3 542	3 913	3 673	4 076	4 270	5 626
Belastingen op inkomen	3 542	3 913	3 673	4 076	4 270	5 626
Belastingen op vermogen						
Sociale premies en uitkeringen	2 926	3 214	3 218	3 356	3 464	3 765
Sociale premies	433	445	435	447	459	473
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	2 493	2 769	2 783	2 909	3 005	3 292
Overige inkomensoverdrachten	16 176	15 991	11 263	11 247	13 622	14 248
Premies schadeverzekering (netto)	808	936	519	451	480	442
Uitkeringen schadeverzekeringen	1 153	1 229	1 290	613	574	522
Inkomensoverdrachten binnen de overheid						
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	2 652	2 736	2 667	2 644	3 286	3 088
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	5 431	5 073	4 508	4 147	4 437	4 870
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni	6 132	6 017	2 279	3 392	4 845	5 326
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	- 71	- 173	- 206	- 248	- 200	- 232
Kapitaaloverdrachten	1 185	1 394	2 043	1 344	1 310	1 357
Vermogensheffingen	145	144	145	146	149	147
Investeringsbijdragen	25	26	56	25	26	24
Overige kapitaaloverdrachten	1 015	1 224	1 842	1 173	1 135	1 186
Totaal middelen	760 273	803 003	781 877	813 772	891 320	915 545
Saldi						
Saldo goederen- en dienstentransacties van het buitenland	- 74 557	- 51 759	- 72 333	- 79 390	- 81 607	- 84 502
Saldo lopende transacties buitenland	- 63 903	- 43 464	- 57 105	- 79 878	- 83 869	- 80 599
Saldo van netto besparingen en kapitaaloverdrachten	- 63 410	- 43 167	- 56 085	- 79 532	- 83 625	- 80 257
Vorderingensaldo	- 62 559	- 40 083	- 55 928	- 79 554	- 83 355	- 80 388
Totaal financiële transacties van vorderingen	188 061	312 315	349 589	188 191	- 324 996	99 399
Totaal financiële transacties van schulden	249 035	353 558	405 364	264 443	- 238 013	182 536
Saldo van financiële transacties	- 60 974	- 41 243	- 55 775	- 76 252	- 86 983	- 83 137
Statistisch verschil	1 585	- 1 160	153	3 302	- 3 628	- 2 749

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Bestedingen						
Uitvoer van goederen en diensten	541 129	570 353	563 377	615 553	655 439	675 153
Uitvoer van goederen	409 005	418 373	420 899	460 770	484 921	493 938
Uitvoer van diensten	132 124	151 980	142 478	154 783	170 518	181 215
Uitvoer van diensten exclusief IGDFI	129 499	149 555	140 434	152 830	168 996	180 052
Uitvoer van IGDFI	2 625	2 425	2 044	1 953	1 522	1 163
Beloning van werknemers	1 766	1 903	1 796	1 825	1 933	1 989
Lonen	1 394	1 511	1 418	1 441	1 526	1 544
Sociale premies t.l.v. werkgevers	372	392	378	384	407	445
Belastingen op productie en invoer						
Productgebonden belastingen						
Niet-productgebonden belastingen op productie						
Subsidies	1 279	1 598	1 427	1 497	1 508	1 506
Productgebonden subsidies	0	0	40	36	18	1
Niet-productgebonden subsidies	1 279	1 598	1 387	1 461	1 490	1 505
Inkomen uit vermogen	265 236	257 098	257 144	260 077	300 401	299 805
Rente	72 595	76 226	68 666	66 874	70 243	72 106
Correctie voor IGDFI	- 3 471	- 3 453	- 2 662	- 1 982	- 284	- 311
Werkelijk betaalde/ontvangen rente	76 066	79 679	71 328	68 856	70 527	72 417
Winstuitkeringen	192 508	170 016	184 197	188 479	206 823	196 630
Dividenden	190 501	168 087	182 594	186 572	204 825	194 708
Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen	2 007	1 929	1 603	1 907	1 998	1 922
Herbelegde winsten op buitenlandse directe investeringen	- 3 698	6 862	709	1 029	19 569	27 093
Overig inkomen uit investeringen	3 831	3 994	3 572	3 695	3 766	3 976
Inkomen toegerekend aan polishouders	40	36	29	19	16	18
Inkomen toe te rekenen aan pensioengerechtigden	0	0	0	0	0	0
Inkomen toe te rekenen aan aandeelhouders	3 791	3 958	3 543	3 676	3 750	3 958
Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen						
Belastingen op inkomen en vermogen	5 486	5 425	5 484	5 767	6 756	7 887
Belastingen op inkomen	5 379	5 297	5 339	5 614	6 604	7 726
Belastingen op vermogen	107	128	145	153	152	161
Sociale premies en uitkeringen	3 517	3 481	3 479	3 673	3 875	4 549
Sociale premies	3 264	3 211	3 239	3 433	3 635	4 309
Sociale uitkeringen (exclusief sociale overdrachten in natura)	253	270	240	240	240	240
Overige inkomensoverdrachten	4 578	5 215	4 232	3 914	3 967	3 898
Premies schadeverzekering (netto)	1 119	1 278	1 323	587	672	622
Uitkeringen schadeverzekeringen	859	881	574	541	411	403
Inkomensoverdrachten binnen de overheid						
Inkomensoverdrachten i.v.m. internationale samenwerking	127	222	249	301	270	256
Overige inkomensoverdrachten n.e.g.	2 473	2 834	2 086	2 485	2 614	2 617
Eigen middelen van de EU op basis van btw en bni						
Correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering	0	0	0	0	0	0
Consumptieve bestedingen						
Individuele consumptieve bestedingen						
Sociale overdrachten in natura						
Sociale overdrachten in natura niet-marktproducten						
Sociale overdrachten in natura aangekochte marktproducten						
Overige individuele consumptie huishoudens						
Collectieve consumptieve bestedingen						
Kapitaaloverdrachten	692	1 097	1 023	998	1 066	1 015
Vermogensheffingen	136	136	136	136	140	138
Investeringsbijdragen	189	494	459	444	475	434
Overige kapitaaloverdrachten	367	467	428	418	451	443
Investeringen						
Investeringen in vaste activa (bruto)						
Verbruik van vaste activa						
Investeringen in vaste activa (netto)						
Veranderingen in voorraden (incl. kostbaarheden)						
Veranderingen in voorraden						
Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden						
Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa	- 851	- 3 084	- 157	22	- 270	131
Totaal bestedingen	822 832	843 086	837 805	893 326	974 675	995 933
Kerngegevens						
Aandeel uitvoeroverschot in bbp (% bbp)	11,1	7,5	10,2	10,8	10,5	10,4
Uitvoeroverschot (mln euro)	74 557	51 759	72 333	79 390	81 607	84 502
Saldo primaire inkomens buitenland (mln euro)	- 1 662	529	- 10 475	5 565	8 820	3 170
Saldo inkomensoverdrachten buitenland (mln euro)	- 8 992	- 8 824	- 4 753	- 5 077	- 6 558	- 7 073
Saldo kapitaaloverdrachten buitenland (mln euro)	- 493	- 297	- 1 020	- 346	- 244	- 342
Saldo lopende rekening (mln euro)	63 903	43 464	57 105	79 878	83 869	80 599
Extern vermogen (mln euro)	297 831	337 631	433 744	441 733	556 199	729 242

S 3.1 Financiële balansen van de totale economie

	2017				2018		
	Beginbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen	Overige volumemutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen
	mln euro						
Vorderingen							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	27 340	- 9	- 708	0	26 623	268	894
Chartaal geld	15 384	- 750	0	0	14 634	- 247	0
Girale deposito's	570 872	28 452	- 7 908	- 51	591 365	13 090	1 417
Spaartegoeden	340 819	3 484	- 28	0	344 275	6 874	23
Overige deposito's	675 155	60 893	- 20 229	669	716 488	- 38 564	6 705
Kortlopende schuldbewijzen	51 202	884	- 2 187	64	49 963	- 5 490	401
Langlopende schuldbewijzen	1 272 303	10 715	- 36 951	1 876	1 247 943	25 050	- 9 804
Kortlopende leningen	1 217 603	36 014	- 46 589	7 278	1 214 306	- 88 052	15 341
Langlopende leningen	2 771 251	98 198	- 47 157	- 26 617	2 795 675	104 823	14 350
Aandelen en overige deelnemingen	6 667 786	148 477	64 499	8 095	6 888 857	- 473 148	182 067
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	1 664 256	14 900	- 30 940	1 213	1 649 429	18 080	25 330
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	542 651	- 24 212	- 103 826	0	414 613	39 256	- 82 361
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	435 713	- 1 936	- 1 776	- 3 196	428 805	- 13 592	2 835
Totaal vorderingen	16 252 335	375 110	- 233 800	- 10 669	16 382 976	- 411 652	157 198
Schulden							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	6 165	0	- 421	0	5 744	0	134
Chartaal geld	59 483	2 344	0	0	61 827	3 159	0
Girale deposito's	773 441	27 451	- 18 277	0	782 615	27 790	5 173
Spaartegoeden	326 154	3 416	- 28	0	329 542	6 806	23
Overige deposito's	594 122	7 119	- 18 949	0	582 292	- 57 093	5 789
Kortlopende schuldbewijzen	111 175	- 4 103	- 7 450	- 234	99 388	6 991	2 678
Langlopende schuldbewijzen	1 749 514	- 37 672	- 56 138	- 20 651	1 635 053	28 097	- 8 175
Kortlopende leningen	1 089 463	112 839	- 35 710	3 818	1 170 410	- 76 447	18 802
Langlopende leningen	2 431 719	27 167	- 31 740	6 050	2 433 196	- 21 382	14 059
Aandelen en overige deelnemingen	6 037 508	136 794	168 978	- 821	6 342 459	- 443 407	141 378
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	1 661 363	12 052	- 30 926	401	1 642 890	19 844	25 493
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	503 339	5 551	- 125 246	0	383 644	28 485	- 75 976
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	475 145	5 900	- 8 822	- 40	472 183	- 21 478	1 849
Totaal schulden	15 818 591	298 858	- 164 729	- 11 477	15 941 243	- 498 635	131 227
Financieel vermogenssaldo	433 744	76 252	- 69 071	808	441 733	86 983	25 971

S 3.2 Financiële balansen van de sector niet-financiële vennootschappen

	2017				2018		
	Beginbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen	Overige volumemutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen
	mln euro						
Vorderingen							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten							
Chartaal geld	3 740	- 240	0	0	3 500	- 125	0
Girale deposito's	152 339	15 344	- 4 185	7	163 505	7 471	758
Spaartegoeden							
Overige deposito's	133 237	2 225	- 987	- 79	134 396	- 973	417
Kortlopende schuldbewijzen	1 349	843	- 24	0	2 168	1 011	6
Langlopende schuldbewijzen	8 077	- 1 766	- 10	0	6 301	210	- 3
Kortlopende leningen	262 701	33 444	- 11 937	0	284 208	- 17 821	2 113
Langlopende leningen	425 723	23 837	- 11 569	- 92	437 899	13 660	4 286
Aandelen en overige deelnemingen	1 384 140	15 654	- 37 677	1 840	1 363 957	- 34 171	32 677
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	26 230	393	4 895	0	31 518	52	- 2 463
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	6 929	1 976	- 3 888	0	5 017	3 906	502
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	172 210	4 723	- 360	126	176 699	5 420	187
Totaal vorderingen	2 576 675	96 433	- 65 742	1 802	2 609 168	- 21 360	38 480
Schulden							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten							
Chartaal geld							
Girale deposito's							
Spaartegoeden							
Overige deposito's							
Kortlopende schuldbewijzen	5 312	711	- 488	0	5 535	- 2 917	135
Langlopende schuldbewijzen	103 140	2 883	- 6 080	11	99 954	14 436	- 6 057
Kortlopende leningen	378 085	10 796	- 13 892	- 599	374 390	8 725	2 164
Langlopende leningen	757 541	24 325	- 16 128	- 1 139	764 599	- 15 141	8 731
Aandelen en overige deelnemingen	1 988 474	14 828	61 035	1 840	2 066 177	- 65 509	- 7 896
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	0	6	- 6	0	0	13	- 13
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	12 738	66	- 5 040	0	7 764	68	- 590
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	178 408	2 790	- 556	7	180 649	5 976	- 22
Totaal schulden	3 423 698	56 405	18 845	120	3 499 068	- 54 349	- 3 548
Financieel vermogenssaldo	- 847 023	40 028	- 84 587	1 682	- 889 900	32 989	42 028

2018	2019*				
Overige volumemutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen	Overige volumemutaties	Eindbalans
mln euro					
0	27 785	277	4 678	0	32 740
0	14 387	534	0	0	14 921
270	606 142	2 958	1 512	116	610 728
0	351 172	12 498	13	0	363 683
2 680	687 309	- 16 220	4 329	396	675 814
197	45 071	1 165	- 83	88	46 241
- 65	1 263 124	19 748	53 085	689	1 336 646
- 8 998	1 132 597	62 472	11 410	3 483	1 209 962
- 1 180	2 913 668	31 205	8 265	- 6 345	2 946 793
7 453	6 605 229	22 008	423 708	- 28 317	7 022 628
- 6 725	1 686 114	23 882	235 036	0	1 945 032
0	371 508	68 203	92 055	0	531 766
- 1 941	416 107	22 984	460	1 753	441 304
- 8 309	16 120 213	251 714	834 468	- 28 137	17 178 258
Vorderingen					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten					
Chartaal geld					
Girale deposito's					
Spaartegoeden					
Overige deposito's					
Kortlopende schuldbewijzen					
Langlopende schuldbewijzen					
Kortlopende leningen					
Langlopende leningen					
Aandelen en overige deelnemingen					
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen					
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers					
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten					
Totaal vorderingen					
Schulden					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten					
Chartaal geld					
Girale deposito's					
Spaartegoeden					
Overige deposito's					
Kortlopende schuldbewijzen					
Langlopende schuldbewijzen					
Kortlopende leningen					
Langlopende leningen					
Aandelen en overige deelnemingen					
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen					
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers					
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten					
Totaal schulden					
Financieel vermogenssaldo					
0	5 878	- 1	89	0	5 966
0	64 986	5 043	0	0	70 029
0	815 578	- 38 585	3 521	0	780 514
0	336 371	12 430	13	0	348 814
7	530 995	- 13 333	3 072	0	520 734
- 113	108 944	- 3 439	879	- 380	106 004
- 140	1 654 835	- 14 402	42 968	- 6 811	1 676 590
- 4 988	1 107 777	82 454	15 068	- 482	1 204 817
5 905	2 431 778	- 67 062	5 784	76	2 370 576
- 1 285	6 039 145	81 736	383 740	- 20 857	6 483 764
- 6 737	1 681 490	24 114	234 703	0	1 940 307
0	336 153	73 734	53 356	0	463 243
- 2 470	450 084	25 888	189	1 497	477 658
- 9 821	15 564 014	168 577	743 382	- 26 957	16 449 016
1 512	556 199	83 137	91 086	- 1 180	729 242

2018	2019*				
Overige volumemutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen	Overige volumemutaties	Eindbalans
mln euro					
0	3 375	198	0	0	3 573
- 19	171 715	13 649	851	0	186 215
- 21	133 819	- 8 467	454	0	125 806
0	3 185	- 1 934	- 2	0	1 249
0	6 508	1 989	65	39	8 601
0	268 500	- 4 596	2 473	0	266 377
2	455 847	24 933	1 356	0	482 136
3 451	1 365 914	70 999	24 524	- 270	1 461 167
0	29 107	937	1 054	0	31 098
0	9 425	- 805	251	0	8 871
204	182 510	114	13	0	182 637
3 617	2 629 905	97 017	31 039	- 231	2 757 730
Vorderingen					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten					
Chartaal geld					
Girale deposito's					
Spaartegoeden					
Overige deposito's					
Kortlopende schuldbewijzen					
Langlopende schuldbewijzen					
Kortlopende leningen					
Langlopende leningen					
Aandelen en overige deelnemingen					
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen					
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers					
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten					
Totaal vorderingen					
Schulden					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten					
Chartaal geld					
Girale deposito's					
Spaartegoeden					
Overige deposito's					
Kortlopende schuldbewijzen					
Langlopende schuldbewijzen					
Kortlopende leningen					
Langlopende leningen					
Aandelen en overige deelnemingen					
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen					
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers					
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten					
Totaal schulden					
Financieel vermogenssaldo					
0	2 753	34	0	0	2 787
- 4	108 329	- 901	177	0	107 605
- 198	385 081	- 13 213	2 977	- 230	374 615
- 717	757 472	4 447	2 734	- 311	764 342
2 343	1 995 115	69 892	159 249	- 362	2 223 894
0	0	72	- 72	0	0
0	7 242	22	1 892	0	9 156
- 60	186 543	- 2 125	54	6	184 478
1 364	3 442 535	58 228	167 011	- 897	3 666 877
2 253	- 812 630	38 789	- 135 972	666	- 909 147

S 3.3 Financiële balansen van de sector financiële instellingen

	2017				2018		
	Beginbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen	Overige volumemutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen
	mln euro						
Vorderingen							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	27 340	– 9	– 708	0	26 623	268	894
Chartaal geld	1 951	125	0	0	2 076	210	0
Girale deposito's	328 320	3 793	– 3 618	– 51	328 444	– 451	625
Spaartegoeden							
Overige deposito's	536 670	58 650	– 19 218	669	576 771	– 37 413	6 267
Kortlopende schuldbewijzen	48 811	321	– 2 164	41	47 009	– 7 724	384
Langlopende schuldbewijzen	1 247 842	14 387	– 37 263	1 726	1 226 692	25 213	– 9 555
Kortlopende leningen	920 948	4 085	– 34 652	7 343	897 724	– 67 665	13 228
Langlopende leningen	2 269 035	72 338	– 35 583	– 26 445	2 279 345	88 601	10 064
Aandelen en overige deelnemingen	4 823 895	135 384	87 458	6 255	5 052 992	– 439 291	145 910
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	15 315	– 3 619	– 74	0	11 622	– 2 213	197
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	518 672	– 23 303	– 98 473	0	396 896	39 687	– 83 207
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	134 170	– 5 687	– 1 416	– 3 310	123 757	– 20 736	2 663
Totaal vorderingen	10 872 969	256 465	– 145 711	– 13 772	10 969 951	– 421 514	87 470
Schulden							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	6 165	0	– 421	0	5 744	0	134
Chartaal geld	59 483	2 344	0	0	61 827	3 159	0
Girale deposito's	742 124	26 280	– 18 277	0	750 127	24 465	5 173
Spaartegoeden	326 154	3 416	– 28	0	329 542	6 806	23
Overige deposito's	592 241	7 213	– 18 949	0	580 505	– 57 066	5 789
Kortlopende schuldbewijzen	89 222	– 5 412	– 6 710	– 234	76 866	4 773	2 671
Langlopende schuldbewijzen	1 256 652	– 30 492	– 40 510	– 20 662	1 164 988	27 711	– 2 210
Kortlopende leningen	632 264	108 957	– 21 798	4 705	724 128	– 76 734	16 617
Langlopende leningen	827 956	– 7 680	– 15 502	7 495	812 269	– 19 618	5 297
Aandelen en overige deelnemingen	4 049 005	121 966	107 943	– 2 661	4 276 253	– 377 900	149 278
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	1 661 363	12 046	– 30 920	401	1 642 890	19 831	25 506
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	489 065	5 501	– 119 534	0	375 032	28 432	– 75 183
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	191 604	– 443	– 8 266	– 164	182 731	– 28 816	1 871
Totaal schulden	10 923 298	243 696	– 172 972	– 11 120	10 982 902	– 444 957	134 966
Financieel vermogenssaldo	– 50 329	12 769	27 261	– 2 652	– 12 951	23 443	– 47 496

S 3.4 Financiële balansen van de sector overheid (geconsolideerd)

	2017				2018		
	Beginbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen	Overige volumemutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen
	mln euro						
Vorderingen							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten							
Chartaal geld	22	– 4	0	0	18	– 3	0
Girale deposito's	8 367	2 094	0	– 7	10 454	– 566	0
Spaartegoeden							
Overige deposito's	3 922	128	– 24	79	4 105	– 154	21
Kortlopende schuldbewijzen	993	– 271	0	23	745	1 217	11
Langlopende schuldbewijzen	7 191	– 821	70	150	6 590	– 165	76
Kortlopende leningen	142	– 124	0	0	18	4	0
Langlopende leningen	56 338	1 165	– 5	12	57 510	1 597	0
Aandelen en overige deelnemingen	100 904	– 5 719	4 485	0	99 670	– 230	805
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	0	0	0	0	0	0	0
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	16 070	– 2 945	– 936	0	12 189	– 4 550	563
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	56 235	– 1 226	0	– 12	54 997	1 419	0
Totaal vorderingen	250 184	– 7 723	3 590	245	246 296	– 1 431	1 476
Schulden							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten							
Chartaal geld							
Girale deposito's	3 346	– 1 943	0	0	1 403	– 363	0
Spaartegoeden							
Overige deposito's	555	16	0	0	571	– 3	0
Kortlopende schuldbewijzen	16 641	598	– 252	0	16 987	5 135	– 128
Langlopende schuldbewijzen	388 573	– 9 676	– 9 479	0	369 418	– 13 917	93
Kortlopende leningen	24 232	– 4 239	0	– 12	19 981	– 4 280	0
Langlopende leningen	68 643	– 3 101	– 63	18	65 497	– 602	14
Aandelen en overige deelnemingen	2	0	0	0	2	0	0
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	0	0	0	0	0	0	0
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	519	0	– 85	0	434	0	– 49
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	47 916	1 200	0	136	49 252	1 799	0
Totaal schulden	550 427	– 17 145	– 9 879	142	523 545	– 12 231	– 70
Financieel vermogenssaldo	– 300 243	9 422	13 469	103	– 277 249	10 800	1 546

2018	2019*				
Overige volumemutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen	Overige volumemutaties	Eindbalans
mln euro					
0	27 785	277	4 678	0	32 740
0	2 286	- 190	0	0	2 096
270	328 888	- 28 489	638	4	301 041
2 673	548 298	- 7 227	3 875	396	545 342
197	39 866	2 723	- 83	88	42 594
- 23	1 242 327	20 098	52 489	650	1 315 564
- 9 006	834 281	70 166	8 937	3 483	916 867
- 1 126	2 376 884	4 629	6 908	- 6 345	2 382 076
3 988	4 763 599	- 38 822	355 947	- 28 047	5 052 677
0	9 606	- 1 073	964	0	9 497
0	353 376	69 708	89 952	0	513 036
- 1 974	103 710	25 068	450	1 753	130 981
- 5 001	10 630 906	116 868	524 755	- 28 018	11 244 511
0	5 878	- 1	89	0	5 966
0	64 986	5 043	0	0	70 029
0	779 765	- 45 012	3 521	0	738 274
0	336 371	12 430	13	0	348 814
0	529 228	- 13 306	3 072	0	518 994
- 113	84 197	912	1 315	- 380	86 044
- 136	1 190 353	- 5 286	34 404	- 6 811	1 212 660
- 4 623	659 388	99 505	12 084	- 56	770 921
6 668	804 616	- 84 568	3 034	464	723 546
- 3 658	4 043 973	11 794	224 491	- 20 495	4 259 763
- 6 737	1 681 490	24 042	234 775	0	1 940 307
0	328 281	73 727	51 403	0	453 411
- 2 507	153 279	28 301	137	1 491	183 208
- 11 106	10 661 805	107 581	568 338	- 25 787	11 311 937
6 105	- 30 899	9 287	- 43 583	- 2 231	- 67 426
Vorderingen					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten					
Chartaal geld					
Girale deposito's					
Spaartegoeden					
Overige deposito's					
Kortlopende schuldbewijzen					
Langlopende schuldbewijzen					
Kortlopende leningen					
Langlopende leningen					
Aandelen en overige deelnemingen					
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen					
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers					
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten					
Totaal vorderingen					
Schulden					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten					
Chartaal geld					
Girale deposito's					
Spaartegoeden					
Overige deposito's					
Kortlopende schuldbewijzen					
Langlopende schuldbewijzen					
Kortlopende leningen					
Langlopende leningen					
Aandelen en overige deelnemingen					
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen					
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers					
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten					
Totaal schulden					
Financieel vermogenssaldo					

2018	2019*				
Overige volumemutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen	Overige volumemutaties	Eindbalans
mln euro					
0	15	5	0	0	20
19	9 907	2 581	0	112	12 600
21	3 993	- 527	0	0	3 466
0	1 973	377	0	0	2 350
- 42	6 459	- 1 774	193	0	4 878
0	22	17	0	0	39
- 81	59 026	1 126	1	0	60 153
- 16	100 229	347	9 059	0	109 635
0	0	0	0	0	0
0	8 202	- 701	1 861	0	9 362
- 130	56 286	- 513	- 1	0	55 772
- 229	246 112	938	11 113	112	258 275
Vorderingen					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten					
Chartaal geld					
Girale deposito's					
Spaartegoeden					
Overige deposito's					
Kortlopende schuldbewijzen					
Langlopende schuldbewijzen					
Kortlopende leningen					
Langlopende leningen					
Aandelen en overige deelnemingen					
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen					
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers					
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten					
Totaal vorderingen					
Schulden					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten					
Chartaal geld					
Girale deposito's					
Spaartegoeden					
Overige deposito's					
Kortlopende schuldbewijzen					
Langlopende schuldbewijzen					
Kortlopende leningen					
Langlopende leningen					
Aandelen en overige deelnemingen					
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen					
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers					
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten					
Totaal schulden					
Financieel vermogenssaldo					

S 3.5 Financiële balansen van de sector huishoudens inclusief izw's t.b.v. huishoudens

	2017				2018		
	Beginbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen	Overige volumemutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen
	mln euro						
Vorderingen							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten							
Chartaal geld	9 671	- 631	0	0	9 040	- 329	0
Girale deposito's	53 875	4 107	- 105	0	57 877	2 948	34
Spaartegoeden	340 819	3 484	- 28	0	344 275	6 874	23
Overige deposito's	0	0	0	0	0	0	0
Kortlopende schuldbewijzen	49	- 9	1	0	41	6	0
Langlopende schuldbewijzen	8 044	- 698	321	0	7 667	- 75	- 321
Kortlopende leningen	87	- 7	0	0	80	246	0
Langlopende leningen	9 764	188	0	- 1	9 951	253	0
Aandelen en overige deelnemingen	358 820	3 158	10 233	0	372 211	542	2 679
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	1 622 711	18 126	- 35 761	1 213	1 606 289	20 241	27 596
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	980	60	- 529	0	511	213	- 219
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	55 299	402	0	0	55 701	629	- 15
Totaal vorderingen	2 460 119	28 180	- 25 868	1 212	2 463 643	31 548	29 777
Schulden							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten							
Chartaal geld							
Girale deposito's							
Spaartegoeden							
Overige deposito's							
Kortlopende schuldbewijzen	0	0	0	0	0	0	0
Langlopende schuldbewijzen	0	0	0	0	0	0	0
Kortlopende leningen	21 157	- 1 291	- 20	- 211	19 635	- 1 342	21
Langlopende leningen	767 188	12 953	- 47	- 233	779 861	13 267	17
Aandelen en overige deelnemingen							
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	0	0	0	0	0	0	0
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	1 017	- 16	- 587	0	414	- 15	- 154
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	39 418	2 501	0	- 19	41 900	- 113	0
Totaal schulden	828 780	14 147	- 654	- 463	841 810	11 797	- 116
Financieel vermogenssaldo	1 631 339	14 033	- 25 214	1 675	1 621 833	19 751	29 893

S 3.6 Financiële balansen van het buitenland met Nederland

	2017				2018		
	Beginbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen	Overige volumemutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen
	mln euro						
Vorderingen							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	6 165	0	- 421	0	5 744	0	134
Chartaal geld	44 115	3 110	0	0	47 225	3 376	0
Girale deposito's	324 749	7 393	- 14 406	0	317 736	486	4 251
Spaartegoeden	0	0	0	0	0	0	0
Overige deposito's	368 101	- 8 926	- 17 402	0	341 773	- 25 606	5 414
Kortlopende schuldbewijzen	106 056	- 3 896	- 7 322	- 257	94 581	5 285	2 749
Langlopende schuldbewijzen	1 319 079	- 43 832	- 49 944	- 20 708	1 204 595	31 481	- 8 294
Kortlopende leningen	666 636	73 718	- 20 466	4 693	724 581	- 19 049	14 627
Langlopende leningen	930 040	4 255	- 19 708	7 519	922 106	- 13 241	7 887
Aandelen en overige deelnemingen	4 100 608	118 037	125 977	339	4 344 961	- 326 190	121 329
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	4 200	- 209	- 37	52	4 006	119	112
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	342 437	34 197	- 119 267	0	257 367	17 482	- 28 044
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	163 582	4 344	- 8 706	- 154	159 066	861	1 851
Totaal vorderingen	8 375 768	188 191	- 131 702	- 8 516	8 423 741	- 324 996	122 016
Schulden							
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten	5 718	- 9	- 390	0	5 319	268	124
Chartaal geld	16	16	0	0	32	- 30	0
Girale deposito's	122 180	8 394	- 4 037	- 51	126 486	- 14 214	495
Spaartegoeden	14 665	68	0	0	14 733	68	0
Overige deposito's	449 134	44 848	- 18 682	669	475 969	- 7 077	6 330
Kortlopende schuldbewijzen	46 083	1 091	- 2 059	41	45 156	- 7 196	472
Langlopende schuldbewijzen	841 868	4 555	- 30 757	1 819	817 485	28 434	- 9 923
Kortlopende leningen	794 776	- 3 107	- 31 345	8 153	768 477	- 30 654	11 166
Langlopende leningen	1 269 572	75 286	- 35 125	- 25 148	1 284 585	112 964	8 178
Aandelen en overige deelnemingen	4 730 886	129 720	21 498	9 255	4 891 359	- 355 931	162 018
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen	7 093	2 639	- 51	864	10 545	- 1 645	- 51
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers	381 749	4 434	- 97 847	0	288 336	28 253	- 34 429
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten	124 150	- 3 492	- 1 660	- 3 310	115 688	8 747	2 837
Totaal schulden	8 787 890	264 443	- 200 455	- 7 708	8 844 170	- 238 013	147 217
Financieel vermogenssaldo	- 412 122	- 76 252	68 753	- 808	- 420 429	- 86 983	- 25 201

2018	2019*				
Overige volumemutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen	Overige volumemutaties	Eindbalans
mln euro					
0	8 711	521	0	0	9 232
0	60 859	8 899	23	0	69 781
0	351 172	12 498	13	0	363 683
0	0	0	0	0	0
0	47	- 1	2	0	48
0	7 271	- 389	333	0	7 215
0	326	- 47	0	0	279
1	10 205	225	0	0	10 430
0	375 432	- 10 566	34 178	0	399 044
- 6 725	1 647 401	24 018	233 018	0	1 904 437
0	505	1	- 9	0	497
5	56 320	- 1 722	- 4	0	54 594
- 6 719	2 518 249	33 437	267 554	0	2 819 240
Vorderingen					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten					
Chartaal geld					
Girale deposito's					
Spaartegoeden					
Overige deposito's					
Kortlopende schuldbewijzen					
Langlopende schuldbewijzen					
Kortlopende leningen					
Langlopende leningen					
Aandelen en overige deelnemingen					
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen					
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers					
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten					
Totaal vorderingen					
Schulden					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten					
Chartaal geld					
Girale deposito's					
Spaartegoeden					
Overige deposito's					
Kortlopende schuldbewijzen					
Langlopende schuldbewijzen					
Kortlopende leningen					
Langlopende leningen					
Aandelen en overige deelnemingen					
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen					
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers					
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten					
Totaal schulden					
Financieel vermogenssaldo					
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
- 123	18 191	- 1 772	7	- 196	16 230
- 113	793 032	11 902	13	- 77	804 870
0	0	0	0	0	0
0	245	- 15	61	0	291
- 70	41 717	2 146	- 2	0	43 861
- 306	853 185	12 261	79	- 273	865 252
- 6 413	1 665 064	21 176	267 475	273	1 953 988

2018	2019*				
Overige volumemutaties	Eindbalans	Financiële transacties	Prijsmutaties en herwaarderingen	Overige volumemutaties	Eindbalans
mln euro					
0	5 878	- 1	89	0	5 966
0	50 601	4 512	0	0	55 113
0	322 473	- 41 554	2 974	0	283 893
0	0	0	0	0	0
0	321 581	- 2 468	2 856	0	321 969
- 113	102 502	- 1 766	910	- 380	101 266
- 33	1 227 749	- 7 221	36 495	- 6 811	1 250 212
- 4 614	715 545	69 345	13 631	- 53	798 468
6 668	923 420	- 95 458	4 104	471	832 537
- 3 658	4 136 442	90 752	197 960	1 745	4 426 899
- 12	4 225	245	315	0	4 785
0	246 805	60 835	42 868	0	350 508
- 2 505	159 273	22 178	277	1 491	183 219
- 4 267	8 216 494	99 399	302 479	- 3 537	8 614 835
Vorderingen					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten					
Chartaal geld					
Girale deposito's					
Spaartegoeden					
Overige deposito's					
Kortlopende schuldbewijzen					
Langlopende schuldbewijzen					
Kortlopende leningen					
Langlopende leningen					
Aandelen en overige deelnemingen					
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen					
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers					
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten					
Totaal vorderingen					
Schulden					
Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten					
Chartaal geld					
Girale deposito's					
Spaartegoeden					
Overige deposito's					
Kortlopende schuldbewijzen					
Langlopende schuldbewijzen					
Kortlopende leningen					
Langlopende leningen					
Aandelen en overige deelnemingen					
Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen					
Financiële derivaten en aandelenopties van werknemers					
Handelskredieten, voorschotten en transitorische posten					
Totaal schulden					
Financieel vermogenssaldo					
0	5 711	277	87	0	6 075
0	2	3	0	0	5
270	113 037	- 11	965	116	114 107
0	14 801	68	0	0	14 869
2 673	477 895	- 5 355	4 113	396	477 049
197	38 629	2 838	- 52	88	41 503
42	836 038	26 929	46 612	689	910 268
- 8 624	740 365	49 363	9 973	3 912	803 613
- 417	1 405 310	2 809	6 585	- 5 950	1 408 754
5 080	4 702 526	31 024	237 928	- 5 715	4 965 763
0	8 849	13	648	0	9 510
0	282 160	55 304	81 567	0	419 031
- 1 976	125 296	19 274	548	1 747	146 865
- 2 755	8 750 619	182 536	388 974	- 4 717	9 317 412
- 1 512	- 534 125	- 83 137	- 86 495	1 180	- 702 577

7.

Overige

tabellen

O 1.1 Belastingen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)	42 951	44 746	47 849	49 833	52 712	58 131
Loonbelasting	46 086	54 144	55 487	62 386	62 123	62 255
Vennootschapsbelasting	14 511	16 108	21 035	21 413	23 613	25 899
Accijnzen	11 598	11 207	11 707	11 689	12 206	12 091
Milieuheffingen	7 679	7 952	8 397	8 670	9 288	10 661
Motorrijtuigenbelasting	5 434	5 539	5 610	5 678	5 807	5 853
Belasting van personenauto's en motorrijwielen (bpm)	1 121	1 462	1 551	2 000	2 270	2 347
Overdrachtsbelasting	1 566	1 772	2 292	2 727	3 041	3 017
Onroerendezaakbelasting	3 542	3 691	3 771	3 873	3 984	4 066
Dividendbelasting	5 734	5 670	5 207	6 182	7 078	10 273
Invoerrechten	2046	2307	2353	2420	2504	2693
Vermogensheffingen ¹⁾	1 670	1 758	1 991	1 987	1 880	1 774
Vermogensbelasting	0	0	0	0	0	0
Assurantiebelasting	2 366	2 375	2 464	2 486	2 715	2 880
Kansspelbelasting	440	476	480	469	530	572
Overige	7 320	3 654	1 761	6 097	6 922	12 681
Belastingen	154 064	162 861	171 955	187 910	196 673	215 193
Belastingen op productie en invoer	78 079	79 430	84 725	88 314	93 872	100 905
Belastingen op inkomen en vermogen	74 315	81 673	85 239	97 609	100 921	112 514
Vermogensheffingen ¹⁾	1 670	1 758	1 991	1 987	1 880	1 774
Betaald door:						
Ingezetenen	148 442	157 300	166 335	182 007	189 777	207 168
Buitenland	5 622	5 561	5 620	5 903	6 896	8 025
Ontvangen door:						
Overheid	147 961	155 687	165 039	180 549	188 887	205 852
Buitenland	6 103	7 174	6 916	7 361	7 786	9 341

¹⁾ Vermogensheffingen zijn niet-periodieke belastingen op vermogen. Deze bestaan hoofdzakelijk uit erf- en schenkbelasting.

O 1.2 Belastingen op inkomen en vermogen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Belastingen op inkomen	66 934	74 217	77 666	89 837	93 039	104 530
Vennootschapsbelasting	14 511	16 108	21 035	21 413	23 613	25 899
Loonbelasting	46 086	54 144	55 487	62 386	62 123	62 255
Inkomstenbelasting	– 190	– 2 566	– 5 111	– 1 183	– 1 082	4 858
Dividendbelasting	5 734	5 670	5 207	6 182	7 078	10 273
Kansspelbelasting	128	142	130	129	146	157
Bronbelasting rente	665	719	918	910	1 161	1 088
Belastingen op vermogen	7 381	7 456	7 573	7 772	7 882	7 984
Vermogensbelasting	0	0	0	0	0	0
Motorrijtuigenbelasting	4 386	4 470	4 530	4 582	4 686	4 723
Milieuheffingen	2 134	2 170	2 230	2 248	2 279	2 295
Rioolrechten	1 262	1 286	1 334	1 341	1 360	1 358
Heffingen op waterverontreiniging	872	884	896	907	919	937
Omslagheffing waterschappen	517	514	532	561	584	600
Overige	344	302	281	381	333	366
Belastingen op inkomen en vermogen	74 315	81 673	85 239	97 609	100 921	112 514
Betaald door:						
Niet-financiële vennootschappen	12 400	14 167	18 840	18 920	20 699	24 798
Financiële instellingen	4 012	3 992	4 140	4 631	5 339	4 599
Overheid	17	2	20	41	8	40
Huishoudens	52 400	58 087	56 755	68 250	68 119	75 190
Buitenland ¹⁾	5 486	5 425	5 484	5 767	6 756	7 887
Ontvangen door:						
Overheid	70 773	77 760	81 566	93 533	96 651	106 888
Buitenland ²⁾	3 542	3 913	3 673	4 076	4 270	5 626

¹⁾ Betreft de dividendbelasting en de loonbelasting betaald door het buitenland (inclusief Caribisch Nederland).

²⁾ Betreft de dividendbelasting, de loonbelasting en de bronbelasting rente ontvangen door het buitenland (inclusief Caribisch Nederland).

O 1.3 Belastingen op productie en invoer

	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
	mln euro					
Productgebonden belastingen	67 460	69 896	74 504	77 706	82 569	89 397
Belasting over de toegevoegde waarde (btw)	42 951	44 746	47 849	49 833	52 712	58 131
Invoerrechten aan de EU	2 046	2 307	2 353	2 420	2 504	2 693
EU-heffingen op voedingsmiddelen	370	356	243	243	243	243
Accijnzen	11 598	11 207	11 707	11 689	12 206	12 091
Benzine	4 042	4 109	4 226	4 293	4 472	4 574
Overige minerale oliën	3 833	3 757	3 862	3 875	3 919	3 887
Tabak	2 632	2 222	2 491	2 397	2 669	2 547
Alcohol	311	314	324	331	342	331
Overige accijnzen	780	805	804	793	804	752
Verbruiksbelasting op alcoholvrije dranken e.d.	213	207	256	265	278	269
Verbruiksbelasting op milieugrondslag	4 810	5 024	5 331	5 593	6 105	7 201
Belasting van personenauto's en motorrijwielen (bpm)	1 121	1 462	1 551	2 000	2 270	2 347
Kansspelbelasting	312	334	350	340	384	415
Overdrachtsbelasting	1 566	1 772	2 292	2 727	3 041	3 017
Assurantiebelasting	2 366	2 375	2 464	2 486	2 715	2 880
Voorraadheffing olie	107	106	108	110	111	110
Niet-productgebonden belastingen op productie	10 619	9 534	10 221	10 608	11 303	11 508
Onroerendezaakbelasting	3 542	3 691	3 771	3 873	3 984	4 066
Motorrijtuigenbelasting	1 048	1 069	1 080	1 096	1 121	1 130
Milieuheffingen	735	758	836	829	904	1 165
Rioolrechten	235	245	250	256	259	261
Heffingen op waterverontreiniging	326	328	348	350	365	358
Emissierechten	108	137	199	200	261	524
Overige milieuheffingen	66	48	39	23	19	22
Omslagheffing waterschappen	778	832	850	867	905	917
Bankenbelasting	1 453	478	473	478	447	449
Heffing depositogarantiestelsel	0	0	448	470	492	566
Verhuurdersheffing	1 224	1 345	1 474	1 618	1 738	1 686
EU-resolutieheffing	0	454	502	476	620	632
Overige niet-productgebonden belastingen op productie	1 839	907	787	901	1 092	897
Belastingen op productie en invoer (betaald door ingezetenen)	78 079	79 430	84 725	88 314	93 872	100 905
Ontvangen door:						
Overheid	75 663	76 313	81 627	85 175	90 505	97 337
Buitenland (EU)	2 416	3 117	3 098	3 139	3 367	3 568

8.

Toelichtingen

8.1 Nationale rekeningen in hoofdlijnen

Inleiding

Het systeem van nationale rekeningen geeft een kwantitatieve beschrijving van het economische proces in een land en de economische relaties met het buitenland. Als onderdelen van het economisch proces worden onderscheiden: productie, inkomensvorming, inkomensverdeling, bestedingen, financiering en vermogensvorming.

Economisch gebied

De Nederlandse nationale rekeningen hebben betrekking op het economisch gebied van het Koninkrijk der Nederlanden in Europa. Het Nederlandse deel van het continentaal plat in de Noordzee wordt ook beschouwd als deel van dat economisch gebied. De economieën van de buiten Europa liggende landen van het Koninkrijk der Nederlanden (Curaçao, Sint Maarten en Aruba) worden niet beschreven door de Nederlandse nationale rekeningen. De eilanden (openbare lichamen) Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn weliswaar onderdeel van Nederland, maar worden evenmin meegenomen.

Sinds de staatkundige veranderingen per 10-10-2010 is het CBS in Nederland verantwoordelijk voor de statistieken van de eilanden van Caribisch Nederland. In dat kader maakt het CBS ramingen voor het bbp voor elk van deze eilanden. Dit wordt echter niet samengenomen met het Nederlandse bbp.

Economische indicatoren

Centraal in de nationale rekeningen staat een aantal belangrijke economische indicatoren zoals het binnenlands product en het nationaal inkomen. Het bruto binnenlands product (bbp) is een maat voor de omvang van de economie. De volumeverandering van het bbp in een bepaalde tijdsperiode is de maatstaf voor de groei (of krimp) van de economie. Volumeveranderingen zijn geschoond voor prijsveranderingen.

Het nationaal inkomen is de som van de primaire inkomens (lonen, winsten en per saldo ontvangen rente en dividenden) van de ingezetenen van een land. Het nationaal inkomen kan bruto of netto worden bepaald, dat wil zeggen inclusief of exclusief het verbruik van vaste activa (ook wel afschrijvingen genoemd). Het bruto nationaal inkomen (bni) is gelijk aan het bruto binnenlands product plus het saldo van de primaire inkomensstromen van en naar het buitenland.

Statistische beschrijving economisch proces

Er zijn landen waar de nationale rekeningen uitsluitend betrekking hebben op een raming voor een of meer van deze macrovariabelen. Er is dan niet echt sprake van een statistische beschrijving van het economisch proces. Vóór de Tweede Wereldoorlog was dit ook in Nederland het geval; de grondslagen voor een geïntegreerd systeem zoals we dat nu kennen, waren toen ook nog niet gelegd. In een uitgebouwd nationale-rekeningenstelsel zoals dat nu in Nederland wordt samengesteld gaat de beschrijving veel verder. Om te beginnen wordt er een uitgebreid overzicht gegeven van de productie van goederen en diensten. Ook wordt vastgelegd hoeveel en wat er wordt geconsumeerd, waarin wordt geïnvesteerd en wat er wordt in- en uitgevoerd. Verder bevatten de nationale rekeningen

de inkomensvorming, evenals de herverdeling door belasting- en premieheffing en sociale uitkeringen. Ten slotte maken ook financiële transacties en vermogensvorming deel uit van de nationale rekeningen.

Dit alles gebeurt niet alleen voor het totaal van de volkshuishouding maar ook voor onderdelen daarvan. De beschrijving van de productie bijvoorbeeld wordt gedetailleerd naar bedrijfsklassen. Voor de beschrijving van inkomensverdeling, financiering en vermogensvorming wordt de economie onderscheiden in sectoren zoals de overheid, huishoudens, niet-financiële vennootschappen en financiële instellingen. Hiermee zijn ook de twee hoofdsystemen van de nationale rekeningen afgebakend: productie wordt beschreven in de zogenoemde aanbod- en gebruiktabellen (AGT). Inkomensverdeling, financiering en vermogensvorming valt onder de sectorrekeningen, waarvoor soms de naam inkomens- en vermogensrekeningen wordt gehanteerd. Arbeid wordt als een derde hoofdsysteem gezien. Wel ligt deze in de praktijk dicht tegen de productie aan. De drie hoofdsystemen raken elkaar op belangrijke onderdelen als toegevoegde waarde en beloning. Daardoor zijn ze (door integratie) volledig consistent met elkaar.

Consistente beschrijving

Dat de nationale rekeningen een systeem worden genoemd is gerechtvaardigd doordat ze een samenhangend en geïntegreerd geheel vormen waarin alle variabelen op een consistente wijze met elkaar samenhangen. Dit draagt belangrijk bij aan kwaliteit en gebruiksmogelijkheden. De kwaliteit wordt er door bevorderd omdat de definitie- en vergelijkingen die aan het systeem ten grondslag liggen het mogelijk maken om gegevens uit verschillende bronstatistieken aan elkaar te relateren. Ook als de uitkomsten van deze bronstatistieken niet sluiten, kan via integratie tot de meest plausibele schattingen worden gekomen. De gebruiksmogelijkheden van de nationale rekeningen worden bevorderd doordat de systematiek het mogelijk maakt allerlei verschijnselen met elkaar in verband te brengen.

De genoemde systematiek leidt echter ook tot beperkingen, vooral ten aanzien van de mogelijkheid om wijzigingen in concepten en definities door te voeren. Partiële veranderingen zijn zonder meer uitgesloten. Een verandering bijvoorbeeld in wat tot de productie gerekend moet worden is alleen mogelijk als tegelijkertijd begrippen als inkomen, consumptie, besparingen en investeringen aangepast worden.

Diverse gebruiksmogelijkheden

De gebruiksmogelijkheden van de nationale rekeningen zijn zeer divers. Allereerst worden binnenlands product en nationaal inkomen vaak gehanteerd als een maatstaf voor het functioneren van de economie van een land, het succes van het gevoerde financieel-economische beleid en de financiële draagkracht van de samenleving. Het vorderingensaldo van de overheid en de overheidsschuld worden bijvoorbeeld uitgedrukt als percentage van het bbp (EMU-norm). Verder is het bni één van de grondslagen voor de afdrachten aan de Europese Unie. Het nationaal inkomen wordt gebruikt als richtlijn voor de omvang van de ontwikkelingshulp en als basis voor allerlei kengetallen ten aanzien van de overheid. Verder kan uit de nationale rekeningen het relatieve belang van een bedrijfstak voor de economie afgelezen worden, bijvoorbeeld door zijn aandeel in het binnenlands product.

Voorts worden nationale-rekeningengegevens veelvuldig gebruikt voor prognoses en analyses. Omdat ze een geïntegreerde en gecoördineerde beschrijving van de economie geven, zijn de nationale-rekeningengegevens bij uitstek geschikt voor gebruik in modellen die de economische ontwikkeling voorspellen en de invloed van beleidsvarianten toetsen.

Ten slotte kan nog gewezen worden op het gebruik van de gegevens over de productie-structuur. Deze vormen een specifieke dataset (aanbod- en gebruiktabellen en input-outputtabellen), die eveneens dient als basis voor een zeer pluriform gebruik. Voorbeelden zijn studies naar energiegebruik, milieuvervuiling en de gevolgen van belastingmaatregelen op de productie en werkgelegenheid.

Institutionele benadering

In de nationale rekeningen wordt een beschrijving gegeven vanuit de invalshoek van de economische actoren. Dit wordt de institutionele benadering genoemd. Bij een institutionele beschrijving van het productieproces staan de producenten centraal. Deze worden op basis van het zwaartepunt van hun economische activiteit ingedeeld in bedrijfstakken. Producenten bijvoorbeeld die vervoer als hoofdactiviteit hebben worden ingedeeld in de bedrijfstak vervoer, opslag en communicatie. Dit leidt tot goede informatie over de totale productiewaarde van de producenten die tot een bepaalde bedrijfsgroep gerekend worden en sluit aan bij de werkelijkheid waarin de producent opereert. Deze benadering betekent echter tevens dat ook de productie uit hoofde van eventuele nevenactiviteiten in de productiewaarde van een bedrijfstak wordt meegenomen. Dat geldt bijvoorbeeld voor een textielfabriek die ook producten rechtstreeks verkoopt aan consumenten (detailhandel).

Iedere keuze die in dit kader is gemaakt, is er op gericht dat de nationale rekeningen voor zoveel mogelijk doeleinden bruikbaar zijn. Voor specifieke oogmerken worden aparte modules gemaakt die dan in aanvulling op de standaard nationale rekeningen de gegevens bevatten die nodig zijn voor een bijzondere invalshoek of een specifiek gebruik.

Internationale vergelijkbaarheid en gebruik

Internationale vergelijkbaarheid is een belangrijk kenmerk van de nationale rekeningen. De begrippen, classificaties en methoden van de nationale rekeningen zijn wereldwijd gestandaardiseerd en vastgelegd in internationale richtlijnen (SNA 2008 en ESR 2010).

Nederland is op grond van internationale regelgeving verplicht om nauwkeurig omschreven gegevens op vastgelegde tijdstippen aan internationale instellingen te leveren. De belangrijkste levering betreft die aan het statistisch bureau van de Europese Unie (Eurostat). Deze instelling draagt ook zorg voor een verdere doorlevering van de cijfers aan onder andere de Europese Centrale Bank (ECB) en de Organisatie voor Economische samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Tevens berekent Eurostat de totalen voor de Europese Unie (EU) en de eurozone.

Veel internationale verdragen en internationale richtlijnen bevatten verwijzingen naar of gegevens uit de nationale rekeningen. De internationale betekenis en het administratieve gebruik van de nationale rekeningen is de laatste decennia sterk toegenomen. Zowel de btw-bijdrage als de bni-bijdrage van Nederland aan de Europese Unie is gebaseerd op de nationale rekeningen. Ook aan de inkomstenkant van Nederland spelen de nationale rekeningen een belangrijke rol. De verdeling van het bbp over regio's, zoals deze kan worden afgeleid uit de regionale (nationale) rekeningen bepaalt mede de hoogte van de bijdragen die een lidstaat ontvangt uit de Europese structuurfondsen. Kortom, de netto financiële positie van Nederland ten opzichte van de EU wordt grotendeels bepaald door gegevens uit de nationale rekeningen.

Door het toegenomen belang van onder meer het bni is het steeds belangrijker geworden dat alle lidstaten statistische begrippen op precies dezelfde manier toepassen. Daarom zijn afspraken gemaakt over het opstellen van onderling vergelijkbare, oftewel

‘geharmoniseerde’ cijfers. Onder auspiciën van Eurostat is het bni-comité opgericht dat als taak heeft toe te zien op de kwaliteit van de bni-ramingen van de lidstaten. Het comité controleert in hoeverre de voorschriften worden nageleefd. Controles vinden ook plaats door de Europese Rekenkamer. De kwaliteit en internationale vergelijkbaarheid van de nationale rekeningen wordt hierdoor gunstig beïnvloed.

Bij de eisen voor toetreding tot de EMU (vastgelegd in het Verdrag van Maastricht) en in het Stabiliteits- en groeipact (vastgelegd in het Verdrag van Amsterdam) spelen overheidsschuld en overheidstekort als percentage van het bbp een wezenlijke rol. Ook een eventuele boete bij het niet nakomen van de verplichtingen in het stabiliteitspact en eventuele verzachtende omstandigheden (economische depressie) zijn gerelateerd aan de nationale rekeningen.

Welvaart

Vanwege het veelvuldige en veelzijdige gebruik van de nationale-rekeningencijfers is het van belang dat de precieze betekenis van deze gegevens ook voor iedereen duidelijk is. Het binnenlands product en het nationaal inkomen vormen bijvoorbeeld maar enkele indicaties voor de welvaart. Zaken als inkomensverdeling, (niet gecompenseerde) schade aan het milieu en geluk zitten er niet in. Vanuit de nationale rekeningen wordt dan ook gewerkt aan een verbreding van het arsenaal aan begrippen dat geïntegreerd naar buiten wordt gebracht. Deze blijven vooralsnog wel buiten het kernsysteem van de nationale rekeningen. Voorbeelden van de verbreding zijn indicatoren voor duurzame ontwikkeling en groene groei.

Milieu

In het reguliere deel van de nationale rekeningen zijn de milieuaspecten van productie en consumptie slechts in beperkte mate meegenomen. Alleen voor zover economische actoren (bedrijven, overheden, consumenten) daadwerkelijk uitgaven doen om vervuiling tegen te gaan, komen deze ook in de nationale rekeningen terecht. Indien bijvoorbeeld de overheid zorgt voor waterzuivering of bodemsanering, wordt dit gerekend tot de overheidsproductie en draagt dit bij aan het nationaal inkomen. De vervuiling zelf komt niet tot uiting in de in geld uitgedrukte transacties. Wel is het zo dat, als er via de markt of het democratisch proces aan milieubederf een prijskaartje gehangen wordt, dit in het huidige stelsel van de nationale rekeningen enigszins tot uitdrukking komt. Milieuheffingen bijvoorbeeld vormen een onderdeel van de transacties die in het kader van de nationale rekeningen beschreven worden.

Daarom worden in een afzonderlijke module in samenhang met de nationale rekeningen (en macro-economische grootheden als het nationaal inkomen) milieueffecten zo volledig mogelijk gekwantificeerd in statistisch waarneembare fysieke eenheden. Tevens worden uitgaven aan het milieu in de vorm van milieubelastingen of milieureinigingsdiensten in deze milieurekeningen verbijzonderd.

Overige deelsystemen

Naast de hoofdsystemen AGT, sectorrekeningen en arbeid zijn er specifieke onderwerpen in aparte modules ondergebracht. De milieurekeningen zijn hiervan een voorbeeld. Andere modules zijn er op het terrein van regio, groeianalyse en toerisme.

8.2 Transacties in de nationale rekeningen

Inleiding

In de nationale rekeningen worden, uitgaande van internationale richtlijnen, transacties beschreven van bedrijfseenheden (gegroepeerd in bedrijfsklassen) en van institutionele eenheden (gegroepeerd in sectoren). De transacties van bedrijfseenheden worden beschreven in de aanbod- en gebruiktabellen (AGT). Hierbij ligt het accent op de goederen- en dienstentransacties en de beschrijving van het productieproces en de inkomensvorming. Bedrijfseenheden worden ingedeeld naar economische activiteit (bedrijfsklasse) volgens de Standaard Bedrijfsindeling (SBI) 2008. De transacties van institutionele eenheden worden beschreven in het rekeningenstelsel, het domein van de sectorrekeningen. Hierbij ligt het accent op inkomensverdeling, besteding en financiering. In deze toelichting komen de diverse transacties aan de orde. Institutionele eenheden worden in gedeeld in (sub)sectoren volgens het Europees Systeem van rekeningen (ESR) 2010.

Een transactie is een economische stroom, d.w.z. een interactie met wederzijdse instemming, tussen institutionele eenheden of soms binnen een institutionele eenheid. In dat laatste geval is het zinvol om de stroom als transactie te beschouwen omdat de eenheid in twee verschillende hoedanigheden functioneert. Transacties worden in vier hoofdgroepen ingedeeld:

- transacties in producten. Deze beschrijven de oorsprong (binnenlandse output of invoer) en het gebruik van producten (intermediair verbruik, finale consumptie, investering — waaronder het verbruik van vaste activa valt — of uitvoer)
- verdelingstransacties. Deze beschrijven hoe de bij de productie gegenereerde toegevoegde waarde over arbeid, kapitaal en overheid wordt verdeeld, en hoe inkomen en vermogen worden herverdeeld (inkomsten- en vermogensbelasting, en andere overdrachten)
- financiële transacties. Deze beschrijven de mutaties van de financiële activa en passiva voor elk type financieel instrument. Dergelijke transacties komen niet alleen voor als tegenhanger van niet-financiële transacties, maar ook als transacties met uitsluitend financiële instrumenten
- overige transacties. Deze worden gevormd door het saldo van aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa.

Productie en inkomensvorming

Productie (basisprijzen)

Het totaal aan goederen en diensten dat is geproduceerd, wordt ook wel output genoemd. Hiervan bestaan drie soorten:

- marktoutput: goederen en diensten die op de markt zijn afgezet of waarvoor dit in de toekomst de bedoeling is
- output voor eigen finaal gebruik: goederen en diensten voor eigen consumptie of voor investeringen door dezelfde bedrijfseenheid als die welke die goederen en diensten heeft geproduceerd
- niet-marktoutput: goederen en diensten die gratis of tegen economisch niet-significante prijzen aan andere eenheden zijn geleverd.

De output wordt gewaardeerd tegen basisprijzen. Dit zijn de prijzen die door producenten zelf worden ervaren: per bedrijfstak zijn de productgebonden belastingen er vanaf getrokken en de productgebonden subsidies erbij opgeteld. Door de producent afzonderlijk in rekening gebrachte vervoerskosten zijn niet inbegrepen. Ook de

waardeveranderingen van financiële en niet-financiële activa (productiemiddelen) tijdens de verslagperiode zijn niet inbegrepen.

Inbegrepen is de productie van alle in Nederland opererende bedrijfseenheden, dus ook degenen die in buitenlandse handen zijn. Ook overheidsinstanties en andere niet-commerciële instanties behoren hiertoe.

Enkele bijzondere gevallen:

-Bedrijfstakingen:

De *handel* distribueert goederen in ruimte en tijd zonder ze te bewerken. Zij produceert dus diensten die aan goederen verbonden zijn. De waarde van deze diensten wordt berekend als het verschil tussen de verkoopwaarde en de aankoopwaarde van de verhandelde goederen.

Verhuur van en handel in onroerend goed produceert diensten van bedrijfsgebouwen en huurwoningen. Ook diensten van woningen die door de eigenaar zelf worden bewoond (het 'woongenot') worden hieraan toegekend. Deze diensten worden gewaardeerd met behulp van de huurprijzen voor vergelijkbare woningen.

-(Sub)sectoren:

Banken houden zich vooral bezig met financiële intermediatie, dat wil zeggen het aantrekken, transformeren en distribueren van financiële middelen. De vergoeding voor deze diensten wordt impliciet verrekend met de ontvangen en betaalde rente. De waarde van deze zogenaamde toegerekende bankdiensten wordt berekend als de marge op aangetrokken deposito's en op uitgezette leningen. Daarnaast produceren banken diensten, als het gebruik van pinpassen, waar door de klant expliciet voor wordt betaald. Het *verzekeringswezen* en de *pensioenfondsen* houden zich vooral bezig met het omzetten van individuele risico's in collectieve risico's. De waarde van deze dienstverlening is bij schadeverzekeraars gelijkgesteld aan het verschil tussen bruto premies (incl. toegerekende premies) en gemiddelde uitkeringen. Bij pensioenfondsen en levensverzekeringsmaatschappijen is de waarde van de dienst gelijk aan de som van de uitvoeringskosten, inclusief een eventuele winstonslag bij verzekeraars.

De *overheid* houdt zich vooral bezig met het produceren van collectieve diensten. Door het ontbreken van marktprijzen wordt de productiewaarde van de overheid vanuit de productiekosten berekend, als de som van het intermediair verbruik, de beloning van werknemers, de afschrijvingen en het saldo van de niet-productgebonden belastingen en subsidies op productie betaald door de overheid zelf.

Instellingen zonder winstoogmerk (izw's) ten behoeve van huishoudens zijn net als de overheid niet-marktproducenten. Hun productiewaarde wordt ook bepaald vanuit de productiekosten.

Intermediair verbruik (aankooprijzen)

Goederen en diensten die als input in een productieproces worden gebruikt, met uitzondering van de vaste activa (investeringsgoederen). Het gaat hierbij om goederen die tijdens het productieproces worden verwerkt in andere producten of volledig worden verbruikt (dit gebeurt per definitie met de ingehuurde diensten). Volgens internationale afspraken wordt een aangeschaft goed of een ingehuurde dienst niet als intermediair verbruik maar als vast activum (investering) gezien wanneer het meer dan één jaar ingezet kan worden in een productieproces. De intermediair verbruikte goederen en diensten worden gewaardeerd tegen de aankooprijzen die op het moment van gebruik voor soortgelijke goederen of diensten gelden.

Toegevoegde waarde (basisrijzen)

De waarde van alle geproduceerde goederen en diensten (de productiewaarde of output) minus de waarde van goederen en diensten die tijdens deze productie zijn opgebruikt (het intermediair verbruik).

Het bruto binnenlands product (bbp)

Het bruto binnenlands product (bbp) is een maat voor de omvang van de economie. De verandering van het volume van het bbp in een bepaalde tijdsperiode is een maat voor de groei (of krimp) van de economie. Het bruto binnenlands product tegen marktprijzen is het eindresultaat van de productieve activiteiten van ingezeten productie-eenheden.

Het kan op drie manieren worden gedefinieerd:

- vanuit het oogpunt van de productie: het bbp is de som van de bruto toegevoegde waarde van alle institutionele sectoren of bedrijfstakken en het saldo van productgebonden belastingen en subsidies (die niet aan sectoren en bedrijfstakken worden toegerekend). Het is eveneens de sluitpost van de productierekening van de totale economie.
- vanuit het oogpunt van de bestedingen: het bbp is de som van de finale bestedingen aan goederen en diensten door ingezeten institutionele eenheden (consumptie en bruto-investeringen) en het saldo van uitvoer en invoer van goederen en diensten.
- vanuit het oogpunt van het inkomen: het bbp is de som van de bestedingen in de inkomensvormingsrekening van de totale economie (beloning van werknemers, belastingen op productie en invoer exclusief subsidies, bruto-exploitatieoverschot en gemengd inkomen van de totale economie).

Door het bbp te verminderen met het verbruik van vaste activa, wordt het netto binnenlands product (nbp) tegen marktprijzen verkregen.

Belastingen op productie en invoer

Verplichte betalingen, in geld of in natura, die door de overheid of door de instellingen van de Europese Unie worden opgelegd in verband met de productie of de invoer van goederen en diensten, het in dienst hebben van arbeidskrachten en het eigendom of het gebruik van grond, gebouwen of andere activa die in het productieproces worden aangewend. Dergelijke belastingen zijn verschuldigd ongeacht gemaakte winst. Zowel productgebonden als niet-productgebonden belastingen behoren hiertoe.

Productgebonden belastingen

Belastingen die moeten worden betaald per eenheid van een bepaald goed dat of bepaalde dienst die is geproduceerd of ingevoerd. De belasting kan een bepaald bedrag per kwantitatieve eenheid van een goed of een dienst zijn, of worden berekend als een bepaald percentage van de prijs per eenheid of van de waarde van de geproduceerde of verhandelde goederen en diensten.

Belastingen op invoer (exclusief btw)

Belastingen die gerelateerd zijn aan de waarde of de hoeveelheid van ingevoerde producten. Voorbeelden hiervan zijn invoerrechten en accijnzen op ingevoerde brandstoffen.

Btw

De btw is een productgebonden belasting, die op de verschillende momenten van levering door producenten wordt geïnd en uiteindelijk volledig ten laste komt van de eindgebruikers. Producenten dragen alleen het verschil af tussen de btw op hun verkopen en de btw op hun aankopen. De btw wordt alleen berekend over de transacties waarbij sprake is van een eindheffing. Dit geldt vooral voor de consumptieve aankopen door huishoudens en de aankopen door 'vrijgestelde' bedrijven. Deze bedrijven zijn vrijgesteld van de afdracht van btw. Omdat ze geen btw berekenen op hun verkopen, kunnen ze de btw op hun aankoop van intermediaire goederen en kapitaalgoederen ook niet verrekenen. De btw op hun aankopen is daarmee een eindheffing.

Niet-productgebonden belastingen op productie

Dit zijn de belastingen op productie die producenten moeten betalen, ongeacht de hoeveelheid of de waarde van de geproduceerde of verkochte producten. Voorbeelden hiervan zijn onroerendezaakbelasting en rioolrechten betaald door producenten.

Subsidies

Subsidies zijn betalingen om niet die door de Nederlandse overheid of instellingen van de Europese Unie worden gedaan aan ingezeten producenten. Zowel productgebonden als niet-productgebonden subsidies behoren hiertoe.

Productgebonden subsidies

Subsidies die zijn uitgekeerd per geproduceerde of ingevoerde eenheid van een goed of een dienst. De subsidies zijn gerelateerd aan de waarde of aan de hoeveelheid van het product.

Niet-productgebonden subsidies

Onder subsidies die niet-productgebonden zijn, vallen de subsidies op productie die niet direct gerelateerd zijn aan de waarde of de hoeveelheid geproduceerde en verkochte producten. Het betreft vooral landbouwsubsidies, subsidies op R&D en loonsubsidies.

Beloning van werknemers

De totale vergoeding, in geld of in natura, die door een werkgever aan een werknemer verschuldigd is voor de arbeid die deze tijdens een verslagperiode heeft verricht. De beloning van werknemers is gelijk aan het totaal van lonen en sociale premies ten laste van werkgevers.

Lonen

De vergoedingen voor de werknemer, in geld of in natura, voor de tijdens de verslagperiode verrichte arbeid. Deze komen ten laste van de werkgever en zijn inclusief de door de werkgever ingehouden loonbelasting en de sociale premies die ten laste komen van de werknemer.

Sociale premies t.l.v. werkgevers

De aan het loon gerelateerde en ten laste van werkgevers komende premies voor wettelijke sociale verzekering, particuliere sociale premies (waaronder pensioenpremies) en toegerekende sociale premies zoals doorbetaling van loon bij ziekte.

Verbruik van vaste activa

De waardevermindering van vaste activa (productiemiddelen) in eigendom als gevolg van normale slijtage en economische veroudering, ook wel afschrijvingen genoemd. Bij het berekenen van het verbruik van vaste activa wordt gebruik gemaakt van de PIM methode (*perpetual inventory method*). Deze methode gaat uit van de waarde van de aan het begin van een jaar aanwezige kapitaalgoederenvoorraad, die op vervangingswaarde wordt gebracht door te corrigeren voor de prijsveranderingen van vergelijkbare kapitaalgoederen in het verslagjaar. Hieraan worden de investeringen in vaste activa van dat jaar toegevoegd en vervolgens wordt de waarde van de buiten gebruik gestelde activa erop in mindering gebracht. Aldus wordt de waarde van de kapitaalgoederenvoorraad aan het eind van het jaar verkregen. Vervolgens wordt via een afschrijvingspercentage de afschrijvingen bepaald. De aldus bepaalde afschrijvingen behoeven niet overeen te stemmen met de bedrijfseconomische afschrijvingen die zijn vastgesteld op basis van historische kostprijs of fiscale levensduur.

Exploitatieoverschot / gemengd inkomen

Het saldo dat resteert nadat de toegevoegde waarde tegen basisprijzen is verminderd met de beloning van werknemers en het saldo van belastingen en subsidies op productie en invoer. Bij zelfstandigen (die deel uitmaken van de sector huishoudens) wordt dit saldo

gemengd inkomen genoemd omdat het ook de beloning voor de door hen geleverde arbeid bevat.

In de nationale rekeningen betekent bruto vóór aftrek van het verbruik van vaste activa en netto na aftrek van het verbruik van vaste activa. Uit het bruto-exploitatatieoverschot moet het verbruik van vaste activa worden bekostigd.

Finale bestedingen en invoer

Invoer en uitvoer (waarderingen)

In de aanbod- en gebruiktabellen zijn ingevoerde en uitgevoerde goederen gewaardeerd tegen de prijs aan de Nederlandse grens. Als gevolg van de grenswaardering zijn:

- bij de invoer de kosten van vervoer en verzekering in het buitenland begrepen in de invoer van goederen (cif-waardering, van *cost, insurance and freight*)
- bij de uitvoer de kosten van vervoer en verzekering op het Nederlandse traject begrepen in de uitvoer van goederen (fob-waardering, van *free on board*).

De grenswaardering kan niet zonder meer worden toegepast. Om te bereiken dat het uitvoeroverschot (het saldo van de uitvoer en de invoer) aansluit op de werkelijk per saldo uit het buitenland te ontvangen bedragen wordt de volgende registratiewijze toegepast:

- als bij de uitvoer van goederen het vervoer in Nederland tot de grens plaatsvindt door een buitenlands bedrijf, dan vindt er compensatie plaats door de invoer van diensten met hetzelfde bedrag te verhogen
- als bij de invoer van goederen het vervoer in het buitenland tot de grens plaatsvindt door een Nederlands bedrijf, dan vindt er compensatie plaats door de uitvoer van diensten met hetzelfde bedrag te verhogen.

Op macroniveau wordt de invoer fob gewaardeerd (evenals de uitvoer), dus tegen de waarde aan de grens van het land van uitvoer. De overgang van een cif- naar een fob-waardering van ingevoerde goederen bestaat uit:

- een cif/fob-correctie, voor wat betreft het vervoer door Nederlandse bedrijven in het buitenland. De invoer en de uitvoer worden met hetzelfde bedrag verminderd
- een cif/fob-herclassificatie, voor wat betreft het vervoer door buitenlandse bedrijven in het buitenland. In dit geval vindt er een verschuiving plaats van invoer goederen naar invoer diensten.

Invoer van goederen en diensten

De goederen- en dienstenstromen (verkoop, ruil en giften) van niet-ingezetenen naar ingezetenen (in Nederland). Invoer van goederen vindt plaats wanneer het economische eigendom van goederen door een niet-ingezetene wordt overgedragen aan een ingezetene, ongeacht of er sprake is van een fysieke grensoverschrijdende goederen-beweging. Een bedrijf of instantie wordt hier als ingezetene beschouwd wanneer het minimaal een jaar in Nederland actief is. Of dit bedrijf of deze instantie in buitenlandse handen is, doet niet ter zake.

Uitvoer van goederen en diensten

De goederen- en dienstenstromen (verkoop, ruil en giften) van ingezetenen (in Nederland) naar niet-ingezetenen. Uitvoer van goederen vindt plaats wanneer het economisch eigendom van goederen door een ingezetene wordt overgedragen aan een niet-ingezetene, ongeacht of er sprake is van een fysieke grensoverschrijdende goederen-beweging. Een bedrijf of instantie wordt hier als ingezetene beschouwd wanneer het minimaal een jaar in Nederland actief is. Of dit bedrijf of deze instantie in buitenlandse handen is, doet niet ter zake.

Consumptieve bestedingen

Uitgaven aan goederen en diensten die worden gebruikt voor de rechtstreekse bevrediging van individuele of collectieve behoeften. De consumptieve bestedingen kunnen zowel op het eigen grondgebied als in het buitenland worden gedaan, maar het gaat altijd om uitgaven door ingezeten institutionele eenheden, dat wil zeggen in Nederland gevestigde huishoudens, izw's t.b.v. huishoudens en overheidsinstanties. Ondernemingen consumeren niet: kosten aan goederen en diensten die ondernemingen maken ten behoeve van hun productie vallen hier niet onder, maar onder intermediair verbruik of investeringen. De overheid is een speciaal geval. Ook de overheid kent intermediair verbruik, naar analogie van ondernemingen. Maar de productie die de overheid levert en waar niet rechtstreeks voor wordt betaald, niet-markt-output (veiligheid bijvoorbeeld), valt onder de (overheids-)consumptie. Het heet dat de overheid 'haar eigen productie consumeert'. Binnen de nationale rekeningen moet alles wat wordt geproduceerd namelijk ook worden afgenomen. Dat de consumptie van de overheidsproductie bij de overheid zelf is neergelegd, is een conventie. Daarnaast bevat de overheidsconsumptie ook door de overheid verstrekte sociale uitkeringen in natura zoals basiszorg en huurtoeslag.

Classificatie van consumptieve bestedingen en werkelijke individuele consumptie

Voor de consumptieve bestedingen en werkelijke individuele consumptie (zie verder) van huishoudens worden internationaal twee verschillende classificaties gebruikt: naar productgroepen en naar verbruiksfuncties. De classificatie naar productgroepen geeft vooral het gezichtspunt van de producenten weer. Het is ook de indeling die wordt gebruikt in de aanbod- en gebruiktabellen. De classificatie naar verbruiksfuncties geeft meer het gezichtspunt van de consumenten weer. Bij deze laatste indeling speelt het onderscheid tussen goederen en diensten geen centrale rol. De verbruiksfunctie vervoer omvat bijvoorbeeld zowel de aankoop van voertuigen als de aankoop van vervoersdiensten. In de Nederlandse nationale rekeningen worden de consumptieve bestedingen en werkelijke individuele consumptie van huishoudens ook ingedeeld naar goederen- en dienstencategorieën. Deze specifiek Nederlandse indeling kan worden gezien als een indeling vanuit het gezichtspunt van de detailhandel. Het is een mengeling van de indelingen naar productgroepen en verbruiksfuncties.

Consumptieve bestedingen door huishoudens

Tot de consumptieve bestedingen door huishoudens behoren de volgende grensgevallen:

- inkomen in natura zoals huisvesting, voeding en kleding en de auto van de zaak
- diensten van woningen die door de eigenaar zelf worden bewoond (het 'woongenot') en waarbij dus geen sprake is van werkelijk betaalde huur. Deze diensten zijn gewaardeerd met behulp van de huurprijzen voor vergelijkbare woningen
- producten die voor eigen gebruik zijn geproduceerd, bijvoorbeeld in de landbouw. De waarde ervan is gelijk aan de marktprijs voor deze of vergelijkbare producten
- duurzame consumptiegoederen, zoals personenauto's, huishoudelijke apparaten, meubilair en kleding. De aankoop door particulieren van woningen wordt echter gerekend tot de investeringen in vaste activa van huishoudens.

De detailgegevens over de consumptieve bestedingen betreffen de binnenlandse particuliere consumptieve bestedingen. Hieronder vallen de consumptieve bestedingen in Nederland, ongeacht het ingezetenschap van de consument. Hieruit kunnen de consumptieve bestedingen door huishoudens worden afgeleid door de consumptie door niet-ingezetenen in Nederland in mindering te brengen en te registreren als uitvoer en de consumptie door ingezetenen in het buitenland erbij te tellen en te registreren als invoer.

Consumptieve bestedingen door izw's t.b.v. huishoudens

De consumptieve bestedingen door instellingen zonder winstoogmerk (izw's) ten behoeve van huishoudens omvatten per conventie de niet-marktproductie van deze sector met uitzondering van de investeringen in eigen beheer.

Consumptieve bestedingen door de overheid

Bij de consumptieve bestedingen door de overheid doet zich een probleem voor dat verband houdt met het karakter van de overheidsproductie. Slechts een deel van de diensten van de overheid wordt daadwerkelijk verkocht. Het grootste deel van de overheidsproductie wordt betaald uit de algemene middelen en gratis algemeen beschikbaar gesteld (niet-marktproductie). De overheid wordt per conventie beschouwd als consument van de door haarzelf geproduceerde diensten. Door het ontbreken van marktprijzen wordt de waarde van de consumptieve bestedingen door de overheid berekend vanuit de kosten:

$$\begin{aligned} & \text{intermediair verbruik} \\ \text{plus:} & \text{beloning van werknemers} \\ \text{plus:} & \text{afschrijvingen} \\ \text{plus:} & \text{niet-productgebonden belastingen op productie (betaald door de overheid zelf)} \\ \text{minus:} & \text{niet-productgebonden subsidies (ontvangen door de overheid)} \\ = & \text{productie (basisprijzen)} \\ & \text{productie (basisprijzen)} \\ \text{minus:} & \text{verkoopen} \\ \text{minus:} & \text{investeringen in eigen beheer} \\ \text{plus:} & \text{sociale uitkeringen in natura} \\ = & \text{consumptieve bestedingen door de overheid} \end{aligned}$$

De consumptieve bestedingen worden onderscheiden in individuele en collectieve.

Individuele consumptieve bestedingen

Uitgaven aan goederen en diensten die worden gebruikt voor de rechtstreekse bevrediging van individuele behoeften of wensen. Individuele consumptieve bestedingen vinden plaats bij huishoudens en izw's t.b.v. huishoudens en de overheid.

Collectieve consumptieve bestedingen

Uitgaven aan goederen en diensten die worden gebruikt voor de rechtstreekse bevrediging van collectieve behoeften of wensen van leden van de gemeenschap. Collectieve consumptieve bestedingen vinden plaats bij de overheid en betreffen met name uitgaven voor diensten op het gebied van:

- openbaar bestuur, beveiliging en defensie
- ordehandhaving, wet- en regelgeving
- milieubescherming
- speur- en ontwikkelingswerk
- infrastructuur en economische ontwikkeling.

Werkelijke individuele consumptie

Consumptieve bestedingen door huishoudens hebben betrekking op de uitgaven aan consumptiegoederen en -diensten. De werkelijke individuele consumptie daarentegen betreft de verwerving van consumptiegoederen en -diensten. Naast de consumptie door huishoudens bevat deze bepaalde goederen en diensten die door de overheid of izw's t.b.v. huishoudens worden gefinancierd, en vervolgens als sociale overdrachten in natura aan de huishoudens worden geleverd. Hieronder valt het merendeel van de uitgaven van de overheid op het gebied van gezondheid, onderwijs en sociale bescherming. Per conventie wordt de consumptie door izw's t.b.v. huishoudens geheel tot de individuele consumptie gerekend.

De werkelijke individuele consumptie door huishoudens wordt als volgt berekend:

$$\begin{aligned} & \text{consumptieve bestedingen door huishoudens} \\ \text{plus:} & \text{consumptieve bestedingen door izw's t.b.v. huishoudens} \\ \text{plus:} & \text{individuele consumptie door de overheid} \end{aligned}$$

= werkelijke individuele consumptie

Netto materiële overheidsconsumptie

De index van de materiële overheidsconsumptie (IMOC) kent een nieuwe berekeningswijze. De IMOC volgens de oude berekeningswijze liet voor sommige jaren opvallend variabele en moeilijk te duiden uitkomsten zien. Het ligt echter niet in de lijn der verwachting dat overheidsuitgaven van het een op het andere jaar sterk variëren in samenstelling en prijs.

In de verbeterde IMOC zijn een aantal conceptuele verbeteringen doorgevoerd: de marktverkoop, het verbruik van verzekeringsdiensten en het saldo van de belastingen en subsidies maken geen onderdeel meer uit van de berekening.

De definitie van de verbeterde IMOC is nu als volgt: de prijsindex van de materiële overheidsconsumptie (IMOC) geeft de prijsontwikkeling weer van het intermediair verbruik (exclusief het verbruik van verzekeringsdiensten door de socialezekerheidsfondsen en het verbruik van de toegerekende bankdiensten) van de bedrijfstakken openbaar bestuur, gesubsidieerd onderwijs en sociale werkvoorziening.

Investeringsgoederen in vaste activa

Uitgaven aan productiemiddelen die langer dan één jaar worden ingezet tijdens een productieproces. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een bedrijfsgebouw, woning, bedrijfswagen of een machine. Dit in tegenstelling tot goederen of diensten die tijdens het productieproces worden opgebruikt, zoals ijzererts, het intermediair verbruik. De aanschaf van auto's, meubelen e.d. door huishoudens behoort niet tot de investeringen. Vaste activa kunnen in de loop der jaren in waarde verminderen door slijtage of omdat bijvoorbeeld de techniek verouderd (economische veroudering). Dit wordt verbruik van vaste activa genoemd (ook wel afschrijvingen). Bij bruto-investeringen zijn deze niet afgehaald van de waarde van de investeringen, bij netto-investeringen is dit wel het geval.

De volgende investeringsgoederen worden onderscheiden: bouwwerken, vervoermiddelen, machines en installaties, telecommunicatieapparatuur, wapensystemen (inbegrepen bij machines), computers, software, onderzoek en ontwikkeling, in cultuur gebrachte activa (bv. vee en bomen), exploratie en evaluatie van minerale reserves, kosten van eigendomsoverdracht voor niet-geproduceerde activa en intellectuele eigendommen. De precieze afbakening van de investeringen is te vinden in het Europees Systeem van Rekeningen (ESR) 2010.

Veranderingen in voorraden

Veranderingen in de grondstoffen, halffabricaten, onderhanden werk (onvoltooide producten zoals schepen of machines) en eindproducten die bij de producenten aanwezig zijn en veranderingen in handelsvoorraden. Onderhanden werk in de bouw wordt niet tot de voorraadvorming gerekend. Positieve veranderingen in de voorraden ontstaan wanneer in het verslagjaar goederen zijn geproduceerd die nog niet zijn verkocht. Ook ontstaan toevoegingen aan voorraden wanneer goederen in het verslagjaar zijn gekocht, maar nog niet in het productieproces verbruikt of, in het geval van de handel, verkocht. Negatieve veranderingen in voorraden ontstaan wanneer goederen aan bestaande voorraden worden onttrokken om verkocht of in het productieproces verbruikt te worden.

De waardering van de veranderingen in voorraden gebeurt zodanig, dat er geen winsten of verliezen op voorraden door prijsveranderingen ontstaan. Beginvoorraad en eindvoorraad van elk goed worden voor dit doel tegen dezelfde prijs gewaardeerd, namelijk grondstoffen tegen de in de periode geldende gemiddelde inkoopprijs, eindproducten tegen de gemiddelde verkoopprijs en het onderhanden werk tegen de gemiddelde kostprijs.

Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden

Dit betreft het saldo van aan- en verkopen van kostbaarheden, zoals edelstenen, goud, antiques, kunstobjecten en sieraden, die primair als beleggingsobject worden aangeschaft. In de nationale rekeningen wordt deze transactie in het algemeen gecombineerd met de veranderingen in voorraden.

Verdelingstransacties

Rente

Rente wordt toegerekend aan het tijdvak waarin de onderliggende vordering of schuld bestaat. Werkelijke rentebetalingen of -ontvangsten worden gecorrigeerd voor indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (toegerekende bankdiensten). Er treedt daarmee een verschuiving op van de werkelijke rentebetalingen en -ontvangsten naar de productie of het verbruik van bankdiensten. Voor producenten van toegerekende bankdiensten leidt dit tot een daling van de ontvangen en een stijging van de betaalde rente ten opzichte van de werkelijke rentestromen. Bij de verbruikers van toegerekende bankdiensten leidt dit tot een stijging van ontvangen rente en een daling van de betaalde rente, in vergelijking met de werkelijke rentestromen.

Werkelijke ontvangen rente

De werkelijk ontvangen rente zijn de inkomsten uit rente toegerekend aan het tijdvak waarin de onderliggende vordering bestaat. Dit wijkt af van het begrip rente in de nationale rekeningen. In het begrip rente van de nationale rekeningen wordt de werkelijk ontvangen rente gecorrigeerd voor indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (toegerekende bankdiensten).

Werkelijke betaalde rente

De werkelijk betaalde rente zijn de uitgaven aan rente toegerekend aan het tijdvak waarin de onderliggende schuld bestaat. Dit wijkt af van het begrip rente in de nationale rekeningen. In het begrip rente van de nationale rekeningen wordt de werkelijk betaalde rente gecorrigeerd voor indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (toegerekende bankdiensten).

Indirect gemeten diensten van financiële intermediairs

Banken houden zich vooral bezig met financiële intermediair, dat wil zeggen het aantrekken, transformeren en distribueren van financiële middelen. De vergoeding voor deze diensten wordt impliciet verrekend met de ontvangen en betaalde rente. De omvang van de indirect gemeten diensten van financiële intermediairs (toegerekende bankdiensten, geproduceerd door banken) wordt bepaald met behulp van de referentierente. De referentierente is het tarief waartegen banken onderling lenen. Het verschil tussen de referentierente en de werkelijk aan geldverstrekkers betaalde rente (op deposito's) of van geldafnemers ontvangen rente (op leningen) is de indirect bepaalde vergoeding voor de financiële dienstverlening. De werkelijk betaalde en ontvangen rente wordt gecorrigeerd voor deze toegerekende bankdiensten.

Dividenden

Dividend is een uitkering van een vennootschap aan diegenen die vermogen beschikbaar hebben gesteld in de vorm van aandelenkapitaal. Tot het dividend behoren de contante dividenden, het stockdividend alsmede het keuzedividend. Bonusuitkeringen vallen niet onder het dividend. Dividend wordt bruto geregistreerd, dat wil zeggen inclusief de door de vennootschappen als voorheffing ingehouden dividendbelasting. Dit geldt ook voor de dividendbetalingen van en naar het buitenland. Dividenden worden geregistreerd op het moment dat zij betaalbaar worden gesteld.

Inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen

Quasi-vennootschappen zijn delen van juridische eenheden die, omdat zij zich gedragen als vennootschappen (nv's, bv's), als afzonderlijke economische eenheden worden opgevat. (Te denken valt aan grote familiebedrijven.) De quasi-vennootschappen worden ingedeeld bij de niet-financiële vennootschappen of de financiële instellingen. Overheidsbedrijven zijn, hoewel ze administratief tot de overheid behoren, als quasi-vennootschappen bij de vennootschappen opgenomen. De winsten van de overheidsbedrijven worden in de vorm van inkomen onttrokken aan quasi-vennootschappen en teruggeboekt naar de overheid. Het spiegelbeeld hiervan, overheidsbijdragen in tekorten van overheidsbedrijven, worden daarentegen als subsidies geboekt.

Ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen

De ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen omvatten het deel van de winst van een buitenlandse dochteronderneming dat niet in de vorm van dividend is afgedragen aan de moederonderneming. Indien het uitgekeerde dividend groter is dan de in een jaar behaalde winst betekent dit dat de ingehouden winsten op directe buitenlandse investeringen negatief zijn. Op de financiële rekening wordt dit rendement op directe buitenlandse investeringen teruggesluisd in de vorm van de aankoop van aandelen.

Overig inkomen uit beleggingen

Het overig inkomen uit beleggingen bestaat uit:

- inkomen uit beleggingen toe te rekenen aan polishouders
- inkomen uit beleggingen te betalen aan pensioendeelnemers
- inkomen uit beleggingen toe te rekenen aan aandeelhouders van collectieve beleggingsfondsen.

Inkomen uit beleggingen toe te rekenen aan polishouders

De directe opbrengsten, verkregen uit belegging t.b.v. schadeverzekeringen en individuele levensverzekeringen, worden beschouwd als primair inkomen van polishouders. In werkelijkheid betalen de verzekeringsinstellingen deze bedragen niet aan de polishouders uit, maar voegen ze toe aan de voorzieningen. Om aan de eisen van het stelsel binnen nationale rekeningen te voldoen, wordt een tweetal toerekeningen gemaakt: eerst worden de bedragen toegerekend aan polishouders, die dit vervolgens terugbetalen als onderdeel van de premies.

Inkomen uit beleggingen toe te rekenen aan pensioendeelnemers

De directe opbrengsten, verkregen uit de belegging van de in de loop der jaren opgebouwde voorzieningen bij levensverzekeraars en pensioenfondsen, worden beschouwd als primair inkomen van pensioendeelnemers. In werkelijkheid betalen de levensverzekeraars en de pensioenfondsen deze bedragen niet aan de deelnemers uit, maar voegen ze toe aan de voorzieningen. Om aan de eisen van het stelsel binnen nationale rekeningen te voldoen, wordt daarom een tweetal toerekeningen gemaakt: eerst worden de bedragen toegerekend aan pensioendeelnemers en polishouders van collectieve levensverzekeringen, die dit vervolgens terugbetalen als onderdeel van de premies.

Inkomen uit beleggingen toe te rekenen aan aandeelhouders van collectieve beleggingsfondsen

Inkomen uit beleggingen toe te rekenen aan aandeelhouders van collectieve beleggingsfondsen bestaat uit de volgende afzonderlijke componenten:

- dividenden toe te rekenen aan aandeelhouders van collectieve beleggingsfondsen
- ingehouden winsten toe te rekenen aan aandeelhouders van collectieve beleggingsfondsen.

Dividend is een uitkering van een beleggingsfonds aan diegenen die vermogen beschikbaar hebben gesteld in de vorm van aandelenkapitaal. Ingehouden winsten omvatten het deel van de winst van een beleggingsfonds dat niet in de vorm van dividend is afgedragen aan de aandeelhouders. Op de financiële rekening wordt dit rendement op beleggingsfondsen teruggesluisd in de vorm van de aankoop van aandelen.

Inkomen uit natuurlijke hulpbronnen

Er zijn twee verschillende soorten van inkomen uit natuurlijke hulpbronnen: inkomen uit grond en inkomen uit minerale hulpbronnen. Inkomen uit andere natuurlijke hulpbronnen zoals radiospectra volgt dat laatste stramien. Voorbeelden zijn pacht voor het gebruik van grond en concessie voor vergunningen om minerale reserves te mogen exploreren of exploiteren.

Belastingen op inkomen en vermogen

Bij vennootschappen omvatten de belastingen op inkomen en vermogen met name de vennootschapsbelasting en de dividendbelasting. Deze belastingen hebben als grondslag de winst van vennootschappen. Bij huishoudens worden als belastingen op inkomen en vermogen alle belastingen beschouwd die periodiek worden geheven op het inkomen of het vermogen, zoals inkomstenbelasting, loonbelasting en vermogensbelasting. Niet-periodieke heffingen, zoals de successierechten, zijn als kapitaaloverdrachten aangemerkt.

Enkele belastingsoorten die bij producenten gerekend worden tot belastingen op productie en invoer worden bij huishoudens, in hun hoedanigheid van consument, beschouwd als belastingen op inkomen en vermogen. Zo is de motorrijtuigenbelasting op auto's die privé worden gebruikt, gerekend tot de belastingen op inkomen en vermogen.

De behandeling van de dividendbelasting vloeit voort uit de brutoregistratie van dividend, dat wil zeggen inclusief dividendbelasting. Dit betekent dat de dividendbelasting geboekt dient te worden bij de sector die het dividend ontvangt. Dit heeft tot gevolg dat er ook dividendbelasting aan het buitenland wordt betaald en uit het buitenland wordt ontvangen.

Sociale premies

Sociale premies omvatten premies wettelijke sociale verzekering, pensioenpremies, overige particuliere sociale premies en toegerekende sociale premies. Deze premies komen ten laste van werkgevers, werknemers, zelfstandigen en niet-werkenden. In de praktijk wordt het werkgeversdeel van deze premies rechtstreeks door de werkgevers aan de sociale verzekeringsfondsen, levensverzekeraars en pensioenfondsen betaald. Omdat de werkgeverspremies ook deel uit maken van de loonkosten zijn zij in eerste aanleg behandeld als beloning van werknemers aan huishoudens. Vanuit de huishoudens vloeien ze daarna, samen met de premies die niet ten laste komen van werkgevers, naar de sociale verzekeringsfondsen, levensverzekeraars en pensioenfondsen.

Pensioenpremies

Premies die huishoudens betalen aan pensioenfondsen en levensverzekeringsmaatschappijen, voor de verzekering van hun pensioen. Pensioenpremies worden betaald op grond van collectieve contracten bij pensioenfondsen en levensverzekeringsmaatschappijen.

Deze netto-pensioenpremies worden als volgt berekend:

	werkelijke pensioenpremies
<i>plus:</i>	toegerekende premies t.l.v. werkgevers
<i>plus:</i>	aanvulling uit beleggingsinkomen
<i>minus:</i>	vergoeding van verzekeringsdiensten (=consumptie)
=	netto pensioenpremies

De aanvulling uit beleggingsinkomen is het direct inkomen uit beleggingen toegerekend aan pensioendeelnemers.

Toegerekende sociale premies

In deze transactie wordt de tegenwaarde geregistreerd van de rechtstreekse sociale uitkeringen door werkgevers aan hun (voormalige) werknemers. Omdat de rechtstreekse uitkeringen door werkgevers deel uitmaken van de loonkosten zijn zij in eerste instantie geregistreerd als beloning van werknemers (onderdeel sociale premies t.l.v. werkgevers). De rechtstreekse uitkeringen worden echter ook gezien als sociale uitkeringen. De dubbeltelling die daardoor ontstaat wordt geneutraliseerd door de fictieve transactie toegerekende sociale premies.

Sociale uitkeringen (in geld)

Deze uitkeringen worden aan huishoudens toegekend om de financiële lasten te verlichten die voor die huishoudens voortvloeien uit een aantal risico's en behoeften (zoals ziekte, invaliditeit, arbeidsongeschiktheid, ouderdom, overlijden partner en werkloosheid). Sociale uitkeringen omvatten uitkeringen wettelijke sociale verzekering, uitkeringen sociale voorziening, pensioenuitkeringen, overige particuliere sociale premies en uitkeringen rechtstreeks door werkgevers.

Uitkeringen sociale voorziening

Sociale uitkeringen van de centrale en de lokale overheid aan huishoudens, waar geen premies voor hoeven te worden betaald. Deze uitkeringen worden onder meer toegekend op grond van de Wet werk en bijstand, de zorgtoeslag en de Wajong.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn particuliere sociale uitkeringen die fungeren als oudedagsvoorziening en die meer specifiek betrekking hebben op ouderdomsverzekering, overlijdensverzekering of invaliditeitsverzekering, door werkgevers ten behoeve van hun werknemers afgesloten bij pensioenfondsen of levensverzekeringsmaatschappijen.

Schadeverzekeringspremies

Premies die betaald worden om schade als gevolg van bijvoorbeeld een ongeval, ziekte, diefstal of aanrijding te verzekeren. De premies worden betaald door polishouders aan verzekeringsinstellingen. De schadepremies worden netto geregistreerd, d.w.z. na aftrek van de uitvoeringskosten.

Schadeverzekeringsuitkeringen

Uitkeringen die betaald worden ter compensatie van schade als gevolg van bijvoorbeeld een ongeval, ziekte, diefstal of aanrijding. De uitkeringen worden betaald door verzekeringsinstellingen aan polishouders.

Overige inkomensoverdrachten n.e.g.

Onder deze transactie worden alle nog niet eerder genoemde transacties geboekt, die niet het karakter hebben van een kapitaaloverdracht. Hiertoe behoren voornamelijk de onderlinge overdrachten tussen de subsectoren van de overheid.

Correctie voor mutaties in pensioenrechten

Deze correctie is bedoeld om de verandering in de pensioenrechten en collectieve levensverzekeringsrechten (de 'pensioenreserves') in de besparingen van de huishoudens tot uitdrukking te brengen. Deze rechten worden in de financiële rekeningen en de balansen beschouwd als vorderingen van huishoudens op pensioenfondsen en levensverzekeraars. De correctie is gelijk aan het verschil tussen netto-pensioenpremies (incl. toegerekende premies) en de pensioenuitkeringen. Zo blijven de besparingen van huishoudens op hetzelfde niveau als wanneer de pensioenpremies en -uitkeringen niet als inkomenstransacties zouden zijn opgenomen.

Kapitaaloverdrachten

Kapitaaloverdrachten zijn betalingen waarvoor geen tegenprestatie verwacht wordt en die drukken op het vermogen van de betaler of dienen om investeringen in vaste activa of andere lange-termijnguitgaven van de ontvanger te financieren. Er worden vier deeltransacties onderscheiden: investeringsbijdragen, vermogensheffingen, overige kapitaaloverdrachten en de toegerekende kapitaaloverdrachten.

Investeringsbijdragen

Investeringsbijdragen zijn kapitaaloverdrachten die bestemd zijn om de investeringen in vaste activa van andere eenheden geheel of gedeeltelijk te financieren.

Vermogensheffingen

Vermogensheffingen zijn verplichte, niet-periodieke betalingen aan de overheid, die gebaseerd zijn op het vermogen van de belastingplichtigen. Zij hebben in de praktijk uitsluitend betrekking op successierechten. Tot de vermogensheffingen behoort niet de vermogensbelasting. Deze wordt periodiek geheven en is daarom begrepen in de belastingen op inkomen en vermogen.

Overige kapitaaloverdrachten

Overige kapitaaloverdrachten bestaan uit de kapitaaloverdrachten die niet het karakter hebben van een investeringsbijdrage of een vermogensheffing.

Saldo aan- en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa

Het saldo aan -en verkopen van niet-geproduceerde niet-financiële activa bestaat voornamelijk uit transacties in grond. Het belangrijkste deel wordt gevormd door de verkopen van bouwrijp gemaakte grond door gemeentelijke grondbedrijven aan investeerders in gebouwen en woningen. De waardering van de aan- en verkopen van grond is exclusief btw en overdrachtskosten; deze vormen een onderdeel van de investeringen in vaste activa. Voor de sector overheid worden de immateriële activa meegerekend, zoals de verkoop van UMTS-frequenties.

Financiële transacties

Algemeen

Financiële transacties zijn veranderingen in diverse typen vorderingen op en schulden aan andere sectoren en het buitenland. In het algemeen worden veranderingen in vorderingen respectievelijk schulden gemeten als het verschil tussen de verstrekte respectievelijk aangetrokken financiële middelen en de aflossingen. De waarde van de transacties in effecten, zoals aandelen en obligaties, wordt evenwel bepaald als aankoopsaldo (aan de vorderingenkant) en verkoopsaldo (aan de schuldenkant). Herwaarderingen, bijvoorbeeld als gevolg van koersveranderingen, zijn niet begrepen in de financiële transacties.

Financiële transacties kunnen twee oorzaken hebben:

- een financiële transactie is het gevolg van een lopende of kapitaaltransactie. Beide transacties worden gelijktijdig geregistreerd tegen dezelfde waarde
- een financiële transactie is het gevolg van een andere financiële transactie. Ook hierbij worden de beide transacties gelijktijdig geregistreerd tegen dezelfde waarde.

Bij de groepering van de financiële transacties is getracht een tweetal invalshoeken zoveel mogelijk te verenigen:

- de aard en vorm van de betrokken transacties. Hiermee ontstaat een beeld van de ontwikkelingen van een aantal deelmarkten van de geld- en kapitaalmarkt
- de looptijd en eventuele overdraagbaarheid van vorderingen en schulden. Dit is van belang bij de beoordeling van de liquiditeit en solvabiliteit per sector.

Monetair goud en bijzondere trekkingsrechten

Monetair goud omvat alle goud dat niet voor industriële doeleinden is bestemd en niet in de vorm van kostbaarheden wordt aangehouden. Monetair goud wordt uitsluitend waargenomen bij De Nederlandsche Bank (DNB). De bijzondere trekkingsrechten (SDR's) omvatten de door het IMF gecreëerde internationale deviezenreserves. Zij zijn als vordering opgenomen bij DNB.

Chartaal geld en deposito's

Chartaal geld bestaat uit bankbiljetten en munten die door monetaire autoriteiten zijn uitgegeven of toegelaten. Deposito's bestaan uit rekening-couranttegoeden (girale deposito's), spaartegoeden en overige deposito's

Chartaal geld

Chartaal geld omvat alle bankbiljetten en munten in omloop.

Girale deposito's

Girale deposito's omvatten alle rekening-couranttegoeden luidend in euro's en vreemde valuta bij ingezeten en niet-ingezeten banken waarover door middel van pinbetaling, opname uit geldautomaat, overschrijving of anderszins onmiddellijk en volledig kan worden beschikt. Daarnaast omvatten girale deposito's rekening-couranttegoeden van lokale overheden die aangehouden worden bij de centrale overheid.

Spaartegoeden

Deze tegoeden omvatten alle tegoeden in euro's en vreemde valuta van zowel ingezeten als niet-ingezeten particulieren bij banken in de vorm van gewone spaarrekeningen, termijnsparrekeningen, premiesparrekeningen en termijndeposito's.

Overige deposito's

Overige deposito's omvatten alle deposito's in euro's en vreemde valuta bij ingezeten en niet-ingezeten banken (uitgezonderd spaartegoeden in euro's) waarover niet onmiddellijk en volledig kan worden beschikt. Daarnaast omvatten overige deposito's tegoeden van de overheid die aangehouden worden bij de centrale overheid.

Schuldbewijzen

Schuldbewijzen zijn verhandelbare financiële instrumenten die als bewijs van schuld dienen.

Kortlopende schuldbewijzen

Kortlopende schuldbewijzen omvatten alle schuldbewijzen met een looptijd tot maximaal een jaar. Voorbeelden van kortlopende schuldbewijzen zijn schatkistpapier (*dutch treasury certificates*), door financiële instellingen in omloop gebrachte schuldbewijzen (spaarbrieven, spaarbewijzen aan toonder, *certificates of deposit*) en door lagere overheid en bedrijven in omloop gebrachte schuldbewijzen (*commercial paper*).

Langlopende schuldbewijzen

Langlopende schuldbewijzen omvatten alle schuldbewijzen met in het algemeen een langere looptijd dan een jaar. Hieronder vallen obligaties, *floating rate notes* (obligaties met een variabele rente), pandbrieven en converteerbare obligaties, zolang deze niet in aandelen zijn omgezet.

Leningen

Leningen omvatten kredieten die niet het karakter dragen van deposito's.

Kortlopende leningen

Kortlopende leningen omvatten alle kredieten die niet het karakter dragen van deposito's en waarvan de vooraf bepaalde contractuele looptijd doorgaans korter is dan een jaar. Hieronder vallen onder meer kortlopende leningen bij financiële instellingen, rekening-courantverhoudingen (uitgezonderd giraal geld), kortlopend consumptief krediet, wissels en promessen.

Langlopende leningen

Langlopende leningen omvatten alle kredieten die niet het karakter dragen van deposito's en waarvan de vooraf bepaalde contractuele looptijd in principe gelijk dan wel langer is dan een jaar. Het gaat voornamelijk om langlopende leningen op schuldbekentenis (vooral aangegaan bij institutionele beleggers), hypothecaire leningen en langlopend consumptief krediet.

Aandelen en overige deelnemingen

Aandelen en overige deelnemingen omvatten alle vorderingen die een gehele of gedeeltelijke aanspraak verlenen op de eventuele winst en het eventuele netto vermogen bij liquidatie. Hiertoe wordt eveneens gerekend de waarde van de investeringen door de overheid in de overheidsbedrijven.

Een splitsing wordt gemaakt in:

- beursgenoteerde aandelen
- niet-beursgenoteerde aandelen
- overige deelnemingen
- aandelen of rechten van deelneming in beleggingsfondsen.

Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen

Verzekerings-, pensioen- en standaardgarantieregelingen zijn in zes subcategorieën onderverdeeld:

- technische voorzieningen schadeverzekering
- levensverzekerings- en lijfrenterechten
- pensioenrechten
- aanspraken van pensioenfondsen op pensioenbeheerders
- rechten op niet-pensioenuitkeringen
- voorzieningen voor claims in het kader van standaardgaranties.

Technische voorzieningen schadeverzekering

Financiële aanspraken van polishouders op schadeverzekeraars met betrekking tot niet-verdiende premies en nog te betalen schades.

Levensverzekerings- en lijfrenterechten

Financiële aanspraken van polishouders en begunstigden van een lijfrente op levensverzekeraars.

Pensioenrechten

Pensioenrechten omvatten financiële aanspraken van huidige en voormalige werknemers op:

- hun werkgevers
- een pensioenfonds
- een levensverzekeraar (collectieve contracten).

Bij deze post gaat het om de zogenaamde tweede pijler van het Nederlandse pensioenstelsel, m.a.w. de door werknemers opgebouwde aanvullende pensioenen en niet om de AOW. Onder deze post worden de pensioenaanspraken geboekt, de contant gemaakte waarde van alle bestaande verplichtingen, en niet de totale waarde van de beleggingen. De pensioenaanspraken kunnen afwijken van de waarde van de beleggingen. Als de

dekkingsgraad bijvoorbeeld 110 procent bedraagt, zijn de beleggingen 10 procent meer waard dan de pensioenaanspraken.

Aanspraken van pensioenfondsen op werkgevers (of vice versa) en rechten op niet-pensioenuitkeringen

De waarde van de aanspraken van pensioenfondsen op werkgevers (of vice versa) is gelijk aan de vermogensbuffer van ondernemingspensioenfondsen met in hun statuten een bijstortverplichting voor de werkgever in het geval van onderdekking. Een dekkingsoverschot wordt als vordering van de werkgever op het fonds geregistreerd en een dekkingstekort (oftewel een negatieve vermogensbuffer) als een vordering van het fonds op de werkgever.

De rechten op niet-pensioenuitkeringen betreffen de aanspraken in het kader van VUT-, prepensioen- en levensloopregelingen.

Voorzieningen voor claims in het kader van standaardgaranties

Financiële aanspraken van houders van standaardgaranties op de institutionele eenheden die deze garanties verlenen. Voorzieningen met betrekking tot claims in het kader van standaardgaranties zijn vooruitbetaalde netto-vergoedingen en voorzieningen voor openstaande claims in het kader van standaardgaranties. Evenals technische voorzieningen schadeverzekering bestaan voorzieningen voor claims in het kader van standaardgaranties uit niet-verdiende vergoedingen (premies) en claims (aanspraken) die nog niet zijn afgewikkeld. Standaardgaranties zijn garanties die in grote aantallen en op vrijwel identieke wijze worden uitgegeven, meestal voor vrij kleine bedragen. In de Nederlandse situatie voldoen alleen premies en uitkeringen bij waarborgfondsen aan de eisen voor standaardgaranties.

Financiële derivaten en aandelenopties

Financiële derivaten zijn financiële stukken gebaseerd op of afgeleid van een andere onderliggende waarde (bijvoorbeeld effecten, rente, valuta of grondstoffen), met het oog op het verkleinen van risico's of juist speculatieve doeleinden. Bij derivaten worden afspraken gemaakt over mogelijke toekomstige koop-/verkooprijzen van de onderliggende waarden of worden cashflows tegen elkaar uitgeruild. Alleen de afgeleide instrumenten die een marktwaarde hebben (omdat zij verhandelbaar zijn of op de markt kunnen worden gecompenseerd), worden in de nationale rekeningen als vorderingen beschouwd. Tot de financiële derivaten behoren opties en termijncontracten (*warrants*, *futures*, *swaps* en *forward rate agreements*). Tot de derivaten behoren niet de onderliggende waarde, de terug te betalen margestorting en de afgeleide instrumenten die niet verhandelbaar zijn.

Balansstanden van termijncontracten worden bruto, zowel aan de activa als passiva zijde, gepresenteerd. De presentatie van de stromen van termijncontracten blijft netto (gesaldeerd aan de activa zijde). Hierdoor ontstaat aan de passiva zijde een bedrag bij de post 'Prijsmutaties en herwaarderingen' om de balansmutatie te registreren. Door deze presentatiewijze wijzigen ook de bovenliggende aggregaten.

Aandelenopties voor werknemers zijn overeenkomsten die op een bepaalde datum zijn aangegaan en op grond waarvan een werknemer het recht heeft een bepaald aantal aandelen van de werkgever te kopen tegen een vastgestelde prijs, hetzij op een bepaald tijdstip, hetzij binnen een periode die direct volgt na de datum vanaf wanneer de opties kunnen worden uitgeoefend.

Overige vorderingen/schulden

Overige vorderingen/schulden zijn financiële activa en passiva die ontstaan als tegenboekingen van transacties indien er sprake is van een tijdsverschil tussen deze transacties en de daarmee samenhangende betalingen. Financiële transacties in overige vorderingen/schulden omvatten:

- handelskredieten en voorschotten
- overige transitorische posten.

Handelskredieten en voorschotten zijn financiële aanspraken die voortvloeien uit de rechtstreekse kredietverlening door aanbieders van goederen en diensten aan hun klanten, en uit vooruitbetalingen door klanten voor nog niet geleverde goederen en diensten.

Overige transitorische posten zijn financiële aanspraken die ontstaan uit tijdsverschillen tussen verdelingstransacties of financiële transacties op de secundaire markt en de daarmee samenhangende betalingen. Overige transitorische posten omvatten financiële aanspraken die ontstaan als gevolg van het tijdsverschil tussen het moment van toerekening van transacties aan een verslagperiode en de daarmee samenhangende betalingen. Het kan bijvoorbeeld gaan om:

- lonen
- belastingen en sociale premies
- dividenden
- huur
- aankoop en verkoop van effecten.

De belangrijkste saldi in de nationale rekeningen

Binnenlands product / toegevoegde waarde

Toegevoegde waarde is productie minus intermediair verbruik. De toegevoegde waarde is daarbij uitgedrukt in basisprijzen. Het bruto binnenlands product (bbp) is de som van de toegevoegde waarde van alle bedrijfsklassen vermeerderd met het saldo van de productgebonden belastingen en subsidies plus het verschil tussen de toegerekende en afgedragen btw. Dit is het bbp tegen marktprijzen.

Inbegrepen is de toegevoegde waarde van alle in Nederland opererende bedrijfs-eenheden, dus ook degenen die in buitenlandse handen zijn. Ook overheidsinstanties en andere niet-commerciële instanties behoren hiertoe.

Nationaal inkomen / primair inkomen

Het totaal van de door ingezeten institutionele eenheden ontvangen primaire inkomens: beloning van werknemers, netto-exploitatietoetschot / netto gemengd inkomen, het saldo van ontvangen en betaald inkomen uit vermogen en de belastingen op productie en invoer minus subsidies. Inkomens uit vermogen die van de ene binnenlandse sector naar de andere gaan, vallen in dit inkomensbegrip tegen elkaar weg. Het bruto nationaal inkomen (tegen marktprijzen) is gelijk aan het bbp minus het primaire inkomen dat ingezeten eenheden aan niet-ingezeten eenheden betalen plus het primaire inkomen dat ingezeten eenheden uit het buitenland ontvangen. De afdrachten van lidstaten aan de Europese Unie is voor een groot deel gebaseerd op het bruto nationaal inkomen.

Het begrip nationaal inkomen is geen productie-, maar een inkomensbegrip; het is daarom relevanter indien het netto wordt uitgedrukt, dat wil zeggen na aftrek van het verbruik van vaste activa.

Netto nationaal beschikbaar inkomen

De som van de netto beschikbare inkomens van de institutionele sectoren. Het netto nationaal beschikbaar inkomen is gelijk aan het netto nationaal inkomen (tegen marktprijzen) minus de inkomensoverdrachten (belastingen op inkomen, vermogen enz., sociale premies, sociale uitkeringen en overige inkomensoverdrachten) die aan niet-ingezeten eenheden worden betaald, plus de inkomensoverdrachten die ingezeten

eenheden uit het buitenland ontvangen. Doorgaans wordt het nettobegrip gebruikt, dat wil zeggen: na aftrek van het verbruik van vaste activa (afschrijvingen).

Besparingen

Het gedeelte van het nationaal beschikbaar inkomen dat niet voor consumptieve bestedingen is gebruikt. De nationale besparingen zijn de som van de besparingen van alle institutionele sectoren. Doorgaans wordt voor de nationale besparingen het nettobegrip gebruikt, dat wil zeggen: na aftrek van het verbruik van vaste activa.

Saldo lopende transacties met het buitenland

Het overschot (indien negatief) of het tekort (indien positief) van de totale economie op zijn lopende transacties (handel in goederen en diensten, primair inkomen, inkomensoverdrachten) met het buitenland. Het saldo van de lopende transacties met het buitenland vormt de sluitpost van de rekening voor inkomenstransacties met het buitenland en is opgebouwd uit drie onderdelen:

- het uitvoeroverschot, dat is het bedrag waarmee de uitvoer de invoer overtreft
- het saldo uit het buitenland ontvangen primaire inkomens. De primaire inkomens omvatten belastingen op productie en invoer, subsidies, beloning van werknemers en inkomen uit vermogen, zoals rente en dividend
- het saldo uit het buitenland ontvangen inkomensoverdrachten. De inkomensoverdrachten omvatten de dividendbelasting, de uitkeringen sociale verzekering en de overige inkomensoverdrachten.

Het saldo van de lopende transacties met het buitenland is ook gelijk aan de nationale besparingen minus de investeringen inclusief de veranderingen in voorraden.

Vorderingensaldo

Het nationaal vorderingensaldo is het saldo van middelen en bestedingen op de lopende rekening en de kapitaalrekening van de gezamenlijke binnenlandse sectoren. In de financiële rekening van Nederland geeft het saldo aan voor welk bedrag nieuwe leningen zijn aangegaan met het buitenland en/of financiële activa zijn verkocht (bij een tekort) of voor welk bedrag schulden zijn afgelost aan het buitenland en/of financiële activa zijn gekocht (bij een overschot). Het vorderingensaldo is dan ook in theorie gelijk aan de mutatie van het saldo van vorderingen en schulden ten opzichte van het buitenland. In praktijk bestaat er echter een statistisch verschil tussen die twee.

Overheidssaldo

Het saldo van uitgaven en inkomsten van de overheid. Dit is gelijk aan het vorderingensaldo van de sector overheid in de nationale rekeningen. Een positief getal betekent een overschot en een negatief getal een tekort. Het overheidssaldo wordt vaak als percentage van het bruto binnenlands product (bbp) gepresenteerd. Het overheidssaldo (ook wel EMU-saldo genoemd) is één van de onderdelen van het Groei- en Stabiliteitspact

Overheidsschuld (EMU)

De geconsolideerde schuld van de overheid, exclusief de transitorische schuld en de schuld op de titel financiële derivaten. Geconsolideerd wil zeggen dat schulden tussen overheden onderling niet meetellen in de schuld van de overheid. De schuldtitels zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De overheidsschuld wordt vaak als percentage van het bbp gepresenteerd.

Door het verschil in waarderingsgrondslag is de som van de schuldtitels van de overheidsschuld (nominaal) niet gelijk aan de som van de schuldtitels in de nationale rekeningen (marktwaarde). De schuld bestaat uit de volgende titels: deposito's, kortlopende schuldbewijzen, langlopende schuldbewijzen, kortlopende leningen en langlopende leningen. De overheidsschuld (ook wel EMU-schuld genoemd) is één van de onderdelen van het Groei- en Stabiliteitspact.

Verandering in financieel vermogen

De verandering in financieel vermogen is de vanuit de financiële transacties vastgestelde verandering in de financiële verhouding van een sector met de andere sectoren en het buitenland. In principe is dit saldo gelijk aan het vorderingensaldo. Onder andere door het gebruik van verschillende bronnen voor de lopende en kapitaaltransacties respectievelijk de financiële transacties ontstaan echter statistische verschillen.

8.3 Aanbod-, gebruik- en input-outputtabellen

Inleiding

In deze publicatie zijn een aanbodtabel (tabel G 1), een gebruiktabel (G 2) en een input-outputtabel (G 3) opgenomen. In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op deze tabellen.

De aanbodtabel

De aanbodtabel (tabel G 1) beschrijft het aanbod van goederen en diensten verbijzonderd naar productgroepen. Het aanbod is wat er in Nederland is geproduceerd plus wat er is ingevoerd. De tabel geeft de binnenlandse productie door bedrijfsklassen (kolom 1-21) en de invoer (23 en 24) van de diverse productgroepen.

Een regel van de aanbodtabel geeft een beschrijving van het aanbod van een bepaalde productgroep. Zo komt cel 1,1 overeen met de productie van landbouwproducten door de bedrijfsklasse landbouw, bosbouw en visserij. Cel 1,23 bevat de invoer van landbouwproducten.

Een kolom van de aanbodtabel beschrijft de totale productie van een bedrijfsklasse. Zo geeft kolom 3 een verdeling van de totale productie van de industrie over de verschillende producten.

De gebruiktabel

De gebruiktabel (tabel G 2) beschrijft het gebruik van goederen en diensten verbijzonderd naar productgroepen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen intermediair verbruik door bedrijfsklassen (kolom 1-21) en finale bestedingen (23-28). De finale bestedingen worden uitgesplitst naar uitvoer van goederen en van diensten, consumptieve bestedingen door huishoudens respectievelijk de overheid, bruto investeringen in vaste activa en veranderingen in voorraden.

Een regel van de gebruiktabel geeft een beschrijving van de bestemmingen van een bepaalde productgroep. Uit cel 1,3 blijkt bijvoorbeeld het gebruik van landbouwproducten door de industrie. De uitvoer van deze producten is te vinden in cel 1,23.

Het totaal van iedere regel van de gebruiktabel (kolom 30) is per definitie gelijk aan het totaal van de corresponderende regel van de aanbodtabel (29). Hiertoe dienen nog wel enkele aanvullende kolommen te worden opgenomen in verband met de verschillende waarderingen van de aanbod- en gebruiktabellen. Deze kolommen worden hieronder nader verklaard onder het kopje 'soorten waardering'.

Een kolom van het intermediaire gedeelte van de gebruiktabel beschrijft welke producten door een bedrijfsklasse zijn gebruikt in het productieproces (regel 1-46) en tevens de in het productieproces gegenereerde toegevoegde waarde (48-52). Cel 47,3 geeft het totale intermediaire verbruik van de industrie. De totale bruto toegevoegde waarde (tegen basisprijzen, zie bij soorten waardering) van deze bedrijfsklasse is te vinden in cel 53,3. Het totaal van iedere kolom van de gebruiktabel (regel 58) is per definitie gelijk aan het totaal van de corresponderende kolom van de aanbodtabel (regel 50).

De input-outputtabel

Ook in de input-outputtabel (tabel G 3) worden aanbod en gebruik beschreven. Hier staat echter centraal hoeveel van welke aanbieder naar welke gebruiker is gegaan. De aanbieder kan hierbij ook invoer zijn en de gebruiker uitvoer. Aanbod en gebruik worden niet gespecificeerd naar productgroep. De input-outputtabel wordt afgeleid uit de aanbod- en gebruiktabellen.

Op een regel van de input-outputtabel staat de productie van een bedrijfsklasse verdeeld naar afzetcategorieën: intermediair verbruik door andere bedrijfsklassen en de finale bestedingen. In de kolommen van het intermediair verbruik wordt beschreven van welke bedrijfsklasse (dan wel invoer) de door de bedrijfsklassen gebruikte producten afkomstig zijn. Zo kan bijvoorbeeld in cel 1,3 het gebruik van producten van de landbouw, bosbouw en visserij door de industrie worden afgelezen. Regels 23 en 24 beschrijven de invoer van goederen en diensten naar bestemming.

De input-outputtabel bevat verder de toegevoegde waarde per bedrijfsklasse (regel 32-36) en de finale afzet (consumptie, investeringen e.d.) naar bedrijfsklasse van herkomst (kolom 23-28). Kolom 29 van de input-outputtabel betreft de productie van handels- en vervoersmarges. Deze kolom is gelijk aan regel 47 van de aanbodtabel. Omdat meestal niet bekend is om welke goederen het gaat en welke bestemming deze hebben is een volledige toerekening van de marges naar bedrijfsklasse van bestemming niet mogelijk. Daarom is een afzonderlijke kolom (29) marges opgenomen en een daarmee corresponderende regel (30).

Soorten waardering

Bij binnenlands geproduceerde producten spelen drie soorten waardering een rol. De aankoopprijs van een product is het bedrag dat de koper betaalt. De producent van een product ontvangt echter niet de aankoopprijs, maar een lager bedrag. Het verschil wordt bepaald door de handels- en vervoersmarges op het product. Het bedrag dat de producent ontvangt is de producentenprijs. Echter, het kan zijn dat de producent nog productgebonden belastingen (bijvoorbeeld accijnzen) moet afdragen of productgebonden subsidies ontvangt. Wat de producent uiteindelijk overhoudt is de basisprijs. Voor ingevoerde producten zijn er twee waarderingen, aankoopprijs en cif-prijs, dat wil zeggen de prijs aan de Nederlandse grens.

Soorten waardering voor binnenlands geproduceerde producten:

aankoopprijs
minus: handels- en vervoersmarges
minus: afgedragen productgebonden belastingen
plus: ontvangen productgebonden subsidies
=
basisprijs

Soorten waardering voor ingevoerde producten:

aankoopprijs
minus: handels- en vervoersmarges in Nederland
minus: belastingen op invoer
plus: subsidies op wederuitvoer
=
cif-prijs

De bedragen in de gebruiktabel zijn in aankooprijzen inclusief de niet-afrekbare btw. De bedragen in de aanbodtabel luiden voor wat betreft de binnenlandse productie in basisrijzen, de invoer is gewaardeerd tegen cif-prijzen. De totalen van de handels- en vervoersmarges en productgebonden belastingen en subsidies per productgroep zijn opgenomen in de kolommen 26-28 van de aanbodtabel. Op deze wijze zijn de totalen per productgroep in de aanbod- en gebruiktabel aan elkaar gelijk.

De bedragen van de binnenlands geproduceerde goederen en diensten in de input-outputtabel zijn uitgedrukt in basisrijzen. De ingevoerde goederen van het intermediair en de finale bestedingen zijn gewaardeerd tegen cif-prijzen. Na de cif/fob-correctie in kolom 31 blijft de invoer van goederen gewaardeerd tegen fob-prijzen over. De handels- en vervoersmarges op de aangekochte producten worden afzonderlijk beschreven op regel 30. Regels 25-26 bevatten de belastingen op ingevoerde producten.

De aansluiting in de gebruiktabel en de input-outputtabel met de macrototalen

In de gebruiktabel en de input-outputtabel is een aantal extra regels en kolommen opgenomen om aansluiting met de macrototalen te verkrijgen. Deze worden hieronder toegelicht.

Verkoop van gebruikte vaste activa

Naast de toename van de kapitaalgoederenvoorraad door nieuw geproduceerde en ingevoerde kapitaalgoederen, neemt de kapitaalgoederenvoorraad af door verkopen van gebruikte vaste activa. Dit wordt in de kolom investeringen in vaste activa geregistreerd. De tegenposten zijn uitvoer, voor zover het verkopen aan het buitenland betreft, en consumptieve bestedingen door huishoudens. De invoer van gebruikte vaste activa wordt overigens geheel tot de investeringen in vaste activa gerekend.

Consumptie door niet-ingezetenen in Nederland

De binnenlandse particuliere consumptieve bestedingen bevatten ook de consumptie door niet-ingezetenen in Nederland, zoals uitgaven tijdens vakantie. De consumptieve bestedingen worden in één keer hiervoor gecorrigeerd. De tegenpost is de uitvoer.

Consumptie door ingezetenen in het buitenland

Tegenover de consumptie door niet-ingezetenen in Nederland staan de consumptieve bestedingen door Nederlandse ingezetenen in het buitenland. De consumptieve bestedingen zijn hiervoor gecorrigeerd. In een aparte kolom 'consumptie door ingezetenen in het buitenland' wordt dit bedrag tegengeboekt bij de invoer.

8.4 Sectoren in het rekeningenstelsel

Inleiding

Het rekeningenstelsel geeft in de vorm van opeenvolgende rekeningen een overzicht van alle economische deelprocessen, zoals productie, inkomensverdeling en financiering. Deze rekeningen worden niet alleen opgesteld voor de totale economie, maar ook voor vijf verschillende binnenlandse sectoren. Op deze wijze beschrijft het rekeningenstelsel:

- per economisch deelproces de rol die elke sector speelt, zoals de overheid bij inkomensherverdeling en financiële instellingen bij financiering
- per sector de omvang en samenhang van de verschillende economische activiteiten en hun relatie met de rest van de economie en het buitenland.

De sectoren zijn volgens internationaal vastgestelde criteria onderscheiden in niet-financiële vennootschappen, financiële instellingen, overheid, huishoudens en instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens.

In de aanbod- en gebruiktabellen en de input-outputtabel zijn de producenten niet ingedeeld naar sectoren, maar naar bedrijfsklassen.

De sectorindeling in het rekeningenstelsel

Het rekeningenstelsel beschrijft de transacties van Nederlandse economische eenheden met andere economische eenheden, zowel Nederlandse als buitenlandse. De Nederlandse economische eenheden betreffen alle in Nederland gevestigde vennootschappen, alle Nederlandse overheidsinstellingen (zowel in Nederland als in het buitenland) en alle in Nederland woonachtige natuurlijke personen.

Vennootschappen zijn ondernemingen met rechtspersoonlijkheid. Ook grote zelfstandig opererende ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid worden tot de vennootschappen gerekend. Voorbeelden van deze zogenoemde quasi-vennootschappen zijn gemeentelijke vervoersbedrijven en grote familiebedrijven. Buitenlandse ondernemingen die zich voor langere tijd in Nederland vestigen worden eveneens gerekend tot de Nederlandse vennootschappen. De vestigingen van Nederlandse ondernemingen in het buitenland worden niet tot de Nederlandse vennootschappen gerekend. (Wel worden de winst en andere financiële stromen in de nationale rekeningen verdisconteerd, net als bij Nederlandse dochterondernemingen van een buitenlandse moeder.) Alle vennootschappen en quasi-vennootschappen behoren uitsluitend tot de sectoren niet-financiële vennootschappen en financiële instellingen.

Niet-financiële vennootschappen

De sector niet-financiële vennootschappen bevat alle vennootschappen met als hoofdfunctie het produceren van goederen en verhandelbare niet-financiële diensten.

Tot de niet-financiële vennootschappen behoren:

- alle vennootschappen (nv's, bv's, cv's, vof's), en coöperatieve verenigingen die niet tot de financiële instellingen worden gerekend. Ook grote zelfstandig opererende (niet-financiële) ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid worden tot de niet-financiële vennootschappen gerekend. Voorbeelden van deze zogenoemde quasi-vennootschappen zijn grote familiebedrijven
- alle instellingen zonder winstoogmerk (stichtingen en verenigingen) die voor de markt produceren en niet tot de financiële instellingen worden gerekend. Voorbeelden zijn bejaardentehuizen, ziekenhuizen en woningcorporaties. Minimaal 50 procent van de

productiekosten dient door de verkoop gedekt te worden anders wordt de betreffende instelling gerekend tot de sector overheid of de sector instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens

- overheidsbedrijven (vennootschappen die geheel of gedeeltelijk eigendom zijn van de overheid) zoals de Nederlandse Spoorwegen.

Financiële instellingen

De sector financiële instellingen bevat alle (quasi-)vennootschappen met als hoofdfunctie financiële intermediatie, dat wil zeggen het aantrekken, transformeren en distribueren van financiële middelen of het verlenen van financiële hulpdiensten. Ook vennootschappen die financiële diensten verstrekken en die het merendeel van hetzij hun activa hetzij hun passiva niet op open markten verhandelen, behoren tot de sector financiële instellingen.

De sector financiële instellingen bestaat uit negen subsectoren die in drie groepen ingedeeld worden: monetaire financiële instellingen, verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen en overige financiële instellingen.

Tot de monetaire financiële instellingen behoren:

- De Nederlandsche Bank (DNB)
- onder toezicht van DNB staande geldscheppende instellingen, zoals algemene banken, spaarbanken, effectenkredietinstellingen en zelfstandige hypotheekbanken
- geldmarktfondsen.

Tot de verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen behoren alle (quasi-) vennootschappen met als hoofdfunctie het omzetten van individuele risico's in collectieve risico's:

- onder toezicht van DNB staande pensioenfondsen, levens- en schadeverzekeringsmaatschappijen en spaar- en jaarkassen
- niet onder toezicht van DNB staande pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen, zoals VUT-fondsen en herverzekeringsmaatschappijen
- particulier georganiseerde sociale verzekeringsinstellingen. Deze voeren sociale verzekeringsregelingen uit die buiten de invloedssfeer van de overheid vallen.

Tot de overige financiële instellingen behoren:

- beleggingsfondsen m.u.v. geldmarktfondsen
- niet onder toezicht staande financiële instellingen zoals zelfstandige financierings- en leasemaatschappijen
- financiële hulpbedrijven voor het bankwezen zoals de Amsterdamse Effectenbeurs, creditcardorganisaties en bedrijven op het gebied van krediet- en hypotheekbemiddeling
- financiële hulpbedrijven voor verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen zoals assurantietussenpersonen, waarborgfondsen, pensioenadviesbureaus en verzekeringsbeurzen
- houdstermaatschappijen van monetaire financiële instellingen en verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen voor zover die zelf niet onder de toezichtwetgeving vallen
- instellingen zonder winstoogmerk met rechtspersoonlijkheid met als hoofdfunctie financiële intermediatie of het verlenen van financiële hulpdiensten alsmede instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van financiële instellingen
- financiële instellingen en kredietverstrekkers binnen concernverband.

Niet in de sector financiële instellingen begrepen zijn:

- juridisch zelfstandige beleggingsmaatschappijen in het bezit van één of enkele eigenaren die zelf niet tot de financiële instellingen behoren. Deze zijn ingedeeld bij de sector waartoe de eigenaar behoort
- niet onder toezicht staande fondsen gericht op de pensioenverzekering van één enkel persoon (pensioen-bv's). Deze zijn ingedeeld bij de sector huishoudens

- financiële hulpbedrijven en dergelijke die geen rechtspersoonlijkheid bezitten. Deze zijn ingedeeld bij de sector huishoudens.

Overheid

De overheid bestaat ten eerste uit eenheden die uitvoerende, wetgevende en rechterlijke bevoegdheden op nationaal of regionaal niveau hebben. Zij hebben daarmee de bevoegdheid belastingen en andere verplichte heffingen op te leggen en wetten vast te stellen die het gedrag van economische eenheden beïnvloeden. Het gaat hierbij in Nederland om de Rijksoverheid, gemeenten, provincies, waterschappen en dergelijke. Daarnaast worden die instellingen tot de overheid gerekend die gecontroleerd worden door de eerder genoemde eenheden, én daarbij niet voor de markt produceren. De sector overheid bestaat uit drie subsectoren: centrale overheid, lokale overheid en socialezekerheidsfondsen.

Centrale overheid

Tot de subsector centrale overheid behoren:

- Rijksoverheid (ministeries, programmaministeries, begrotingsfondsen en agentschappen. Ook horen hierbij rechtspersonen waarover het Rijk zodanige zeggenschap heeft, dat deze rechtspersonen geringe eigen beslissingsbevoegdheid hebben, zoals STER en NLFI.)
- bekostigde universiteiten;
- product- en bedrijfsschappen (per 1 januari 2015 opgeheven);
- een groep van landelijke stichtingen en organisaties;

Voorbeelden van deze landelijke stichtingen en organisaties zijn:

- onderzoeksinstituten (onder andere NWO, KNAW en aan de universiteiten gelieerde instituten);
- verzelfstandigde overheidsdiensten als ProRail en het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Lokale overheid

Tot de subsector lokale overheid behoren:

- gemeenten;
- gemeenschappelijke regelingen;
- provincies;
- waterschappen;
- bekostigde onderwijsinstellingen (exclusief universiteiten);
- overige lokale instellingen zonder winstoogmerk, zoals bibliotheken, musea en jeugdhulpverlening waarover de overheid overheersende zeggenschap heeft.

Socialezekerheidsfondsen

Tot de subsector socialezekerheidsfondsen behoren:

de toezichts- en uitvoeringsorganen van de wettelijke socialeverzekeringsregelingen, zoals het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en Zorginstituut Nederland (ZiN).

De uitvoeringsinstellingen zijn verantwoordelijk voor het beheer van de sociale fondsen zoals AOW-fonds, werkloosheidsfondsen (SFN, AWF), die de wettelijke socialeverzekeringsregelingen zoals AOW en WW bekostigen.

Huishoudens

Tot de sector huishoudens behoren alle natuurlijke personen die langer dan een jaar in Nederland verblijven, ongeacht hun nationaliteit. Omgekeerd worden Nederlanders die langer dan een jaar in het buitenland verblijven niet tot de Nederlandse huishoudens gerekend. Huishoudens omvatten niet alleen op zichzelf of in gezinsverband wonende personen, maar ook personen in verpleeginrichtingen, bejaardentehuizen, gevangenen en internaten. Indien de tot de huishoudens gerekende personen een eigen bedrijf

hebben, wordt dit bedrijf ook tot de huishoudens gerekend. Dit is het geval bij de zelfstandigen (eenmanszaken). Grote, zelfstandig opererende ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid (quasi-vennootschappen) behoren echter tot de (niet-financiële of financiële) vennootschappen.

Instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens

Tot de sector instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens (izw's t.b.v. huishoudens) behoren stichtingen en verenigingen waarvan de middelen voor het merendeel afkomstig zijn uit vrijwillige bijdragen van huishoudens en uit inkomen uit vermogen. Voorbeelden zijn religieuze instellingen, liefdadigheidsinstellingen, politieke partijen, vakbonden en verenigingen op het gebied van cultuur, sport en recreatie.

Buitenland

In de nationale rekeningen is het buitenland als zodanig geen institutionele sector. De transacties van het buitenland met Nederland zijn transacties tussen ingezetenen en niet-ingezetenen.

De relatie tussen sectoren en bedrijfsklassen

Bij de aanbod- en gebruikstabellen worden de bedrijfseenheden ingedeeld naar bedrijfsklassen, oftewel economische activiteit. Omdat de hoofdsystemen op elkaar aansluiten is er een precieze relatie tussen de sectoren en de bedrijfsklassen. Hieronder wordt aangegeven met welke bedrijfsklassen de verschillende sectoren corresponderen.

Niet-financiële vennootschappen

De sector niet-financiële vennootschappen bevat alle bedrijfseenheden die niet bij de andere sectoren zijn ingedeeld.

Financiële instellingen

De sector financiële instellingen bevat eenheden uit de bedrijfsklassen bankwezen, verzekeraars en pensioenfondsen en overige financiële dienstverlening. Een aantal eenheden uit deze bedrijfsklassen behoort tot de sector huishoudens en de sector overheid. Daarnaast zijn er eenheden in een aantal andere bedrijfsklassen die tot de sector financiële instellingen behoren. Voorbeelden hiervan zijn:

- operationele lease door maatschappijen die onderdeel vormen van een financiële instelling (bedrijfsklasse verhuur van roerende goederen)
- houdstermaatschappijen van verzekeringsmaatschappijen en monetaire financiële instellingen die zelf niet onder toezicht staan (bedrijfsklasse holdings en managementadviesbureaus).

Overheid

De sector overheid bestaat voor het grootste deel uit de bedrijfsklassen openbaar bestuur en overheidsdiensten en gesubsidieerd onderwijs. Daarnaast zijn er eenheden in een aantal andere bedrijfsklassen die eveneens tot de sector overheid behoren. Voorbeelden hiervan zijn:

- specifieke activiteiten van gemeenten, zoals reinigingsdiensten (bedrijfsklasse afvalbeheer), sociale werkplaatsen (bedrijfsklasse overige industrie), Gemeentelijke Geneeskundige Diensten (bedrijfsklasse gezondheidszorg) en afzonderlijke gemeenschappelijke regelingen voor deze activiteiten
- bureaus voor arbeidsbemiddeling, banenpools en het Jeugd Werk Garantieplan (bedrijfsklasse uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling)
- aan universiteiten gelieerde instituten (bedrijfsklasse research)
- ProRail (bedrijfsklasse opslag, dienstverlening voor vervoer)
- opvangtehuizen en asielzoekerscentra (bedrijfsklasse verzorging en welzijn)

- ideële organisaties, zoals Oxfam Novib en SNV Netherlands Development Organisation.

Huishoudens

De sector huishoudens bevat alle natuurlijke personen met inbegrip van hun bedrijf. Hieronder vallen de zelfstandigen en de eigenwoningbezitters. Het eigenwoningbezit maakt deel uit van de bedrijfsklasse verhuur en handel van onroerend goed. Zelfstandigen kunnen in principe in elke bedrijfsklasse voorkomen, met uitzondering van de bedrijfsklassen waarin de specifieke activiteiten van de overheid zijn opgenomen.

Instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens

De stichtingen en verenigingen die tot de sector izw's t.b.v. huishoudens behoren, komen met name voor in de bedrijfsklassen gezondheidszorg, verzorging en welzijn, cultuur, sport en recreatie en overige dienstverlening.

8.5 Rekeningen in het rekeningenstelsel

Inleiding

In het rekeningenstelsel wordt de economie beschreven als een reeks samenhangende economische deelprocessen. Deze zijn: productie, inkomensvorming, primaire en secundaire inkomensverdeling, inkomensbesteding, herverdeling door kapitaaloverdrachten, kapitaalvorming en financiering.

Elk deelproces wordt beschreven in een afzonderlijke rekening. Daarbij worden de economische transacties onderscheiden in middelen en bestedingen. De rekeningen zijn in evenwicht gebracht door middel van saldi (het verschil tussen de middelen en de bestedingen). Door het saldo van de ene rekening door te boeken naar de volgende rekening ontstaat er een samenhang tussen de opeenvolgende rekeningen en de daarin beschreven processen.

De deelprocessen worden beschreven in de rekeningen voor de totale economie en voor de afzonderlijke binnenlandse sectoren. De relatie van de totale economie met het buitenland wordt getoond in de rekeningen voor transacties van het buitenland met Nederland. Deze rekeningen zijn opgesteld vanuit buitenlands gezichtspunt en bevatten een lopende rekening, een kapitaalrekening en een financiële rekening. Op de lopende rekening zijn de invoer, de uitvoer en de inkomenstransacties opgenomen. Hieronder worden de onderscheiden rekeningen nader toegelicht.

De rekeningen

Productierekening

De productierekening toont de transacties die betrekking hebben op het productieproces. De productie wordt geregistreerd als baat, het intermediair verbruik als last. Het saldo van de rekening is de bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen voor de betreffende sector.

De productierekening voor de totale economie is de som van de productierekeningen van de sectoren aangevuld met transacties die niet naar sectoren worden verdeeld. Deze laatste betreffen de productgebonden belastingen en subsidies. Het saldo van de productierekening voor de totale economie is het bbp tegen marktprijzen.

Inkomensrekening: inkomensvorming

Deze rekening beschrijft de verdeling van de gevormde toegevoegde waarde tegen basisprijzen over de beloning van werknemers, het saldo van niet-productgebonden belastingen en subsidies en het bruto-exploitatietooverschot. Het bruto-exploitatietooverschot is het resultaat vóór afschrijvingen. Bij de sector huishoudens wordt het saldo van deze rekening gemengd inkomen genoemd omdat het naast het exploitatietooverschot ook de beloning voor geleverde arbeid van zelfstandigen en hun meewerkende gezinsleden bevat. Het exploitatietooverschot / gemengd inkomen is in eerste instantie op brutobasis geregistreerd (vóór aftrek van het verbruik van vaste activa). Omdat bij de inkomenssaldi een nettoregistratie relevanter is, is hierop het verbruik van vaste activa in mindering gebracht.

Inkomensrekening: primaire inkomensverdeling

Op deze rekening wordt bij de middelen het inkomen geregistreerd dat de sectoren ontvangen voor hun directe deelname aan het productieproces evenals het inkomen uit vermogen, dat wil zeggen het inkomen dat zij ontvangen in ruil voor het beschikbaar

stellen van financiële middelen, grond en dergelijke. Bij de bestedingen wordt het betaalde inkomen uit vermogen geregistreerd. Op deze rekening zijn de betaalde en ontvangen rente geregistreerd exclusief de indirect gemeten diensten van financiële intermediairs, oftewel de toegerekende bankdiensten. Toegerekende bankdiensten (een belangrijk deel van de productie door banken) worden indirect gemeten en zijn in de productierekening opgenomen. In de inkomensrekening worden de betaalde en ontvangen rente gecorrigeerd voor deze toegerekende bankdiensten.

De voorzieningen van verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen worden in de nationale rekeningen beschouwd als een vordering van polishouders en pensioen-deelnemers op de verzekeraars en pensioenfondsen. Daarom worden de beleggings-opbrengsten op deze voorzieningen geboekt als een betaling van verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen aan polishouders en deelnemers, door de transacties 'inkomen uit beleggingen' toe te rekenen aan polishouders en pensioendeelnemers.

Het saldo van de inkomensrekening: primaire inkomensverdeling voor de afzonderlijke sectoren is het primair inkomen. Voor de totale economie wordt dit saldo het nationaal inkomen genoemd.

Inkomensrekening: secundaire inkomensverdeling

Deze rekening laat zien hoe het primaire inkomen van de sectoren wordt herverdeeld door belastingen op inkomen en vermogen, sociale premies (waaronder pensioen-premies), sociale uitkeringen (waaronder pensioenuitkeringen) en overige inkomens-overdrachten. Het saldo van deze rekening is het beschikbaar inkomen. Voor de sectoren waar consumptie plaatsvindt (overheid, huishoudens en izw huishoudens) wordt dit saldo doorgeboekt naar de inkomensbestedingsrekening. Voor de overige sectoren is het beschikbaar inkomen gelijk aan de besparingen. Deze worden doorgeboekt naar de kapitaalrekening.

Inkomensrekening: inkomensbesteding

Deze rekening laat zien welk deel van het beschikbaar inkomen wordt besteed aan consumptie en welk deel wordt bespaard. Alleen bij de overheid, de huishoudens en de izw t.b.v. huishoudens is er sprake van consumptie. Bij de middelen van deze rekening is de post 'correctie pensioenvoorziening' opgenomen. Deze correctie neutraliseert (het saldo van) de pensioenpremies en de uitkeringen die als sociale premies c.q. uitkeringen zijn opgenomen op de vorige rekening. Voor de levensverzekeringstransacties, die gezien worden als financiële transacties, behoeft een dergelijke correctie niet te worden opgenomen. De registratiewijze van de verzekeringstransacties leidt ertoe dat de opbouw van de pensioen- en levensverzekeringsvoorzieningen als besparingen van ingezet en niet-ingezet huishoudens wordt gezien.

Kapitaalrekening: kapitaaloverdrachten

Op deze rekening worden de kapitaaloverdrachten geregistreerd, zoals vermogens-heffingen en investeringsbijdragen.

Kapitaalrekening: kapitaalsvorming

Op deze rekening staan bij de middelen de nettobesparingen, de afschrijvingen en de per saldo ontvangen kapitaaloverdrachten. Na investeringen en de per saldo aangekochte niet geproduceerde niet-financiële activa (met name grond) resteert het vorderingensaldo. Dit saldo geeft aan hoeveel een sector kan uitlenen / beleggen dan wel aan financiële middelen moet aantrekken gegeven de lopende en kapitaaltransacties in het rekeningstelsel.

Financiële balansen en transacties

Beginbalans

De beginbalans registreert de waarde van activa en passiva aan het begin van de verslagperiode. De waarderingsgrondslag hangt af van het soort activum/passivum en de gevolgde verslagleggingsregels.

Financiële transacties

Financiële transacties zijn transacties in financiële activa en passiva tussen eenheden. Transacties zijn een gevolg van afspraken tussen twee eenheden.

Overige mutaties

Overige mutaties zijn veranderingen in de waarde van activa en passiva die niet het gevolg zijn van transacties. Hieronder vallen bijvoorbeeld herwaarderingen als gevolg van koerseffecten, afboekingen van oninbare vorderingen en veranderingen als gevolg van wijzigingen in classificaties. Overige mutaties kunnen worden verdeeld in overige volumemutaties en prijsmutaties en herwaarderingen.

Prijsmutaties en herwaarderingen

Prijsmutaties en herwaarderingen zijn balansmutaties als gevolg van prijsontwikkelingen en/of herwaarderingen, bijvoorbeeld als gevolg van koerseffecten.

Overige volumemutaties

Overige volumemutaties zijn balansmutaties die noch aan financiële transacties, noch aan prijsmutaties en herwaarderingen toegeschreven kunnen worden. Bij de volumemutaties in activa en passiva gaat het onder meer om stromen waardoor activa en passiva op een andere wijze dan via transacties in de rekeningen verschijnen of daaruit verdwijnen; dit betreft bijvoorbeeld de ontdekking, de uitputting en het kwaliteitsverlies van natuurlijke hulpbronnen. Tot de volumemutaties in activa en passiva behoren ook mutaties door uitzonderlijke, onverwachte externe gebeurtenissen die niet economisch van aard zijn, en mutaties die uit een herclassificatie of herstructurering van eenheden of van activa en passiva voortvloeien.

Eindbalans

De eindbalans registreert de waarde van activa en passiva aan het eind van de verslagperiode. De waarderingsgrondslag hangt af van het soort activum/passivum en de gevolgde verslagleggingsregels.

Statistische verschillen

Met het rekeningenstelsel kan in principe een volledig consistente beschrijving worden gegeven van de totale economie.

Consistentie houdt daarbij het volgende in:

- een transactie die als last wordt geregistreerd bij een sector wordt tevens geregistreerd als baat bij een andere sector en vice versa. Dientengevolge geldt voor iedere transactie dat het totaal van de bestedingen gelijk is aan het totaal van de middelen; dit wordt de transactie-identiteit genoemd. Een bijzondere identiteit is die tussen aanbod (productie en invoer) en gebruik (intermediair verbruik, consumptieve bestedingen, investeringen en uitvoer)
- alle bij een sector beschikbaar gekomen middelen worden ook aangewend door die sector. Dit wordt de budgetidentiteit genoemd. Deze identiteit houdt in dat bij iedere sector het totaal van middelen en verandering van schulden gelijk is aan het totaal van bestedingen en de verandering van de vorderingen.

In het rekeningstelsel wordt volledig voldaan aan de transactie-identiteit. Het is echter nog niet mogelijk om volledig aan de budgetidentiteit te voldoen. Het handhaven van deze identiteit zou leiden tot aanpassingen van de ramingen die niet kunnen worden onderbouwd vanuit het beschikbare statistische materiaal. Daarom is gekozen voor het opnemen van statistische verschillen in de financiële rekeningen.

8.6 Arbeid

Arbeidsrekeningen

De gegevens over arbeid zijn afkomstig uit de Arbeidsrekeningen van het CBS. Dit is een geïntegreerd stelsel van gegevens over de werkgelegenheid, dat volledig aansluit op de Nationale Rekeningen. Het gaat hierbij om de werkgelegenheid bij bedrijven, instellingen en particuliere huishoudens in Nederland. Alle betaalde arbeid telt hierbij mee, ongeacht de leeftijd of het woonland van de werkende, of het aantal uren dat iemand per week werkt.

De werkgelegenheid wordt op vier manieren gekwantificeerd: het aantal werkzame personen, het aantal banen van werkzame personen, het aantal arbeidsjaren (waarbij deeltijdbanen zijn omgerekend tot het equivalent van voltijdbanen) en het arbeidsvolume op basis van het totaal aantal gewerkte uren. Het verschil tussen werkzame personen en banen van werkzame personen is dat een persoon tegelijkertijd meerdere banen kan hebben (bijbanen). Bij het aantal werkzame personen, het aantal banen en het aantal arbeidsjaren gaat het om jaargemiddelden, dus niet om bijvoorbeeld het totaal aantal personen dat in de loop van het jaar gewerkt heeft. Verder worden binnen Arbeidsrekeningen uitkomsten samengesteld over de lonen, de beloning en de loonkosten van werknemers.

De Arbeidsrekeningen worden opgesteld volgens de richtlijnen van het Europees systeem van Rekeningen (ESR2010). De uitkomsten worden samengesteld in een statistisch integratieproces dat op basis van alle beschikbare bronnen tot zo nauwkeurig mogelijke ramingen leidt. De belangrijkste bronnen bij het samenstellen van de Arbeidsrekeningen zijn de banenbestanden op basis van de polisadministratie van het UWV, het bestand Satelliet Zelfstandige Ondernemers (SZO) en de Inkomensstatistiek. De Nationale Rekeningen en daarbinnen de Arbeidsrekeningen zijn in 2018 gereviseerd voor het verslagjaar 2015.

Werkzame personen

Werkzame personen zijn personen die een baan hebben bij een in Nederland gevestigd bedrijf of instelling, of bij een particulier huishouden in Nederland.

Tot de werkzame personen behoren alle personen die betaalde arbeid verrichten, ook al is het maar voor één of enkele uren per week, ook als zij:

- arbeid verrichten die op zichzelf genomen legaal is, maar waarvan de beloning aan de registratie door de fiscus of sociale zekerheidsautoriteiten wordt onttrokken ('zwarte arbeid');
- tijdelijk geen arbeid verrichten, maar wel doorbetaald krijgen (bijvoorbeeld bij ziekte of vorstverlet);
- tijdelijk onbetaald verlof hebben opgenomen.

Werkzame personen kunnen worden onderscheiden in werknemers en zelfstandigen. Ze kunnen woonachtig zijn in Nederland, maar ook in het buitenland.

Het aantal werkzame personen in een bepaalde bedrijfstak geeft niet het totaal aantal personen weer dat in die bedrijfstak werkt, maar het gemiddeld aantal personen met een hoofdbaan in de desbetreffende bedrijfstak. Het aantal werkzame personen (werkzaam in Nederland) is niet gelijk aan de werkzame beroepsbevolking (woonachtig in Nederland).

Werknemers

Werknemers zijn personen die op grond van een arbeidsovereenkomst betaald werk verrichten voor een bedrijf, instelling of particulier huishouden en waarvan de betaling (in geld en/of in natura) als beloning van werknemers wordt geregistreerd. Bij Arbeidsrekeningen en de SWL behoren hiertoe ook de directeuren-groootaandeelhouders (dga's), terwijl de dga's bij de EBB en de Inkomensstatistiek als zelfstandigen tellen.

Zelfstandigen

Zelfstandigen zijn personen die arbeid verrichten voor eigen rekening of risico in een eigen bedrijf of praktijk, of in het bedrijf of de praktijk van een gezinslid, of in een zelfstandig uitgeoefend beroep. Hiertoe behoren onder meer ook huishoudelijke hulpen, gastouders, babysitters, krantenbezorgers en folderaars. Meewerkende gezinsleden worden tot zelfstandigen gerekend tenzij zij een arbeidsovereenkomst zijn aangegaan. Directeuren-groootaandeelhouders (dga's) worden bij Arbeidsrekeningen tot de werknemers gerekend.

Banen

Een baan is een expliciete of impliciete overeenkomst tussen een persoon en een in Nederland gevestigde economische eenheid (een bedrijf, instelling of particulier huishouden) om gedurende een bepaalde periode of tot nader order tegen beloning werk te verrichten. De niet-bezette arbeidsplaatsen (vacatures) tellen dus niet mee in het aantal banen. Naast banen van werknemers zijn er ook banen van zelfstandigen. De persoon valt dan (al dan niet met anderen) samen met het bedrijf. Een zelfstandige kan ook meerdere banen hebben, bijvoorbeeld als iemand een autorischool heeft en daarnaast ook werkzaam is als vertaler.

Arbeidsvolume

Het arbeidsvolume kan worden uitgedrukt in arbeidsjaren of in uren.

Arbeidsjaar

Het arbeidsvolume in arbeidsjaren is een maatstaf voor het arbeidsvolume, die wordt berekend door alle banen (voltijd en deeltijd) om te rekenen naar voltijdbanen, ook wel voltijdequivalenten (vte) genoemd. Zo leveren twee halve banen (elk 0,5 vte) samen een arbeidsvolume van één arbeidsjaar op.

Overeengekomen uren

Het aantal overeengekomen uren is het aantal uren dat een werknemer volgens contract geacht wordt te werken in een bepaalde tijdsperiode (week, maand, e.d.).

Het aantal overeengekomen uren wordt berekend door het aantal betaalde overwerkuren op het aantal betaalde uren in mindering te brengen.

Betaalde niet-gewerkte uren (zoals verlof) zijn niet op de overeengekomen uren in mindering gebracht.

Betaalde overwerkuren

Betaalde overwerkuren zijn uren die boven de voor de werknemer geldende arbeidsduur wettelijk zijn gewerkt en volledig zijn uitbetaald.

Betaalde uren

Arbeidstijd van werknemers waarover loon wordt betaald, in uren. Hieronder vallen de contracturen (inclusief niet-gewerkte, maar wel uitbetaalde uren zoals in geval van verlof of ziekte) en betaalde overwerkuren. Adv-uren, onbetaald overwerk en onbetaald verlof vallen hier niet onder.

Gewerkte uren

Het totale aantal uren dat werknemers en/of zelfstandigen gedurende de verslagperiode werkelijk hebben gewerkt. Niet-gewerkte uren wegens verlof of ziekte tellen dus niet mee.

De gewerkte uren van werknemers worden berekend door de betaalde uren (de overeengekomen uren plus de betaalde overwerkuren) te vermeerderen met onbetaalde overwerkuren en te verminderen met feitelijk niet gewerkte uren die betaald worden, zoals wegens ziekteverzuim, zwangerschaps- en bevallingsverlof, stakingen, weerverlet, ouderschapsverlof en kort verzuim. De gewerkte uren van zelfstandigen worden rechtstreeks bepaald.

Beloning van werknemers en loonkosten

Beloning van werknemers

De totale vergoeding, in geld of in natura, die door een werkgever aan een werknemer verschuldigd is voor de arbeid die deze tijdens een verslagperiode heeft verricht. De beloning van werknemers is gelijk aan het totaal van lonen en sociale premies ten laste van werkgevers.

De beloning van werknemers bestaat uit de volgende elementen: lonen en salarissen (inclusief de ingehouden loonbelasting en sociale premies ten laste van de werknemer), bijzondere beloningen (zoals vakantietoeslag), loon in natura, onkostenvergoedingen in verband met de dienstbetrekking (zoals kosten woon-werkverkeer) en sociale premies ten laste van de werkgever (betalingen en afdrachten in het kader van de wettelijke en contractuele sociale zekerheid, zoals pensioenbijdrage).

Lonen

De vergoedingen voor de werknemer, die in een bepaalde periode arbeid verricht, en die ten laste komen van de werkgever. Dit is inclusief de door de werkgever ingehouden loonbelasting en de sociale premies die ten laste komen van de werknemer.

Naast het periodieke, direct aan werknemers betaalde loon bevatten de lonen en salarissen ook aanvullingen hierop (zoals gratificaties, overwerkvergoeding, fooien en provisie), het loon in natura (zoals vrij wonen, vrije voeding, 'auto van de zaak', korting op kinderopvang, rentevoordeel en voordelig reizen) en het vakantiegeld. Ook bepaalde vergoedingen voor kosten die door werknemers zijn gemaakt in verband met de dienstbetrekking, zoals vergoeding voor de kosten van het woon-werkverkeer, worden tot de lonen gerekend. De loonbetaling over uren die een werknemer wegens ziekteverzuim niet werkt wordt overgeheveld naar de 'sociale premies ten laste van werkgevers'.

Sociale premies ten laste van werkgevers

De ten laste van werkgevers komende premies voor wettelijke sociale verzekering, particuliere sociale premies (waaronder pensioenpremies) en toegerekende sociale premies (zoals doorbetaling van loon bij ziekte).

Loonkosten

Het totaal van lonen en sociale premies ten laste van werkgevers, plus eindheffingen minus loonkostensubsidies.

Ontwikkeling van de loonkosten per gewerkt uur

De prijsindex arbeid geeft de ontwikkeling weer van de totale loonkosten per gewerkt uur van werknemers, gecorrigeerd voor veranderingen in de werknemersstructuur. Als het aandeel van werknemers met relatief hoge loonkosten (zoals hoger opgeleide werknemers en oudere werknemers) toeneemt, stijgen de gemiddelde loonkosten per gewerkt uur. Na correctie voor deze structuurveranderingen resteert een zuivere

prijsstijging. Met de prijsindex arbeid kan de totale stijging van de loonkosten per gewerkt uur gesplitst worden in een prijscomponent en een structureffect.

Verdere detailleringen

Meer gedetailleerde uitkomsten zijn beschikbaar via StatLine, de elektronische databank van het CBS. Er worden uitsplitsingen gemaakt naar onder meer economische activiteit, werknemer/zelfstandige, geslacht, en voor de werknemers naar dienstverband (voltijd/deeltijd). Behalve de oorspronkelijke jaar- en kwartaalgemiddelden worden voor een aantal gegevens ook sezoengecorrigeerde cijfers samengesteld.

De indeling naar economische activiteit wordt bepaald door de SBI 2008 van het bedrijf waar de persoon in dienst is. Uitzendkrachten die op de loonlijst van uitzendbureaus voorkomen behoren dus bij de uitzendbureaus.

8.7 Prijs- en volumemutaties

Inleiding

De nationale rekeningen leveren samenhangende gegevens die gebruikt kunnen worden voor het beoordelen en analyseren van de economische ontwikkelingen in een land. De nadruk ligt daarbij veelal op de groei van macro-economische variabelen zoals het bruto binnenlands product (bbp), de consumptie door huishoudens, de investeringen en de in- en uitvoer. Kenmerk van dergelijke groeicijfers is dat zij gecorrigeerd zijn voor prijsveranderingen.

In Nederland worden de groeicijfers voor de macrovariabelen vastgesteld binnen het raamwerk van de aanbod- en gebruiktabellen van de nationale rekeningen. Voor alle transacties in deze tabellen worden de veranderingen in de waarde ten opzichte van het voorafgaande jaar gesplitst in een prijs- en een volumemutatie. Een belangrijk voordeel van het bepalen van prijs- en volumemutaties binnen een integratiekader als de aanbod- en gebruiktabellen is dat een controle mogelijk is ten aanzien van de consistentie en de plausibiliteit van zowel niveaugegevens als prijs- en volumemutaties. Een tweede voordeel is dat consistente prijs- en volumemutaties voor belangrijke saldogposten, zoals toegevoegde waarde en het bbp, bepaald kunnen worden.

Prijs en volume in de NR

De keuze van de indexcijferformule

Macrovariabelen zijn veelal aggregaten van diverse onderdelen die onderling forse verschillen vertonen. De totale consumptie is de optelling van de bestedingen van huishoudens aan een grote variëteit van goederen en diensten. Om de prijs- en volume-indices van dergelijke aggregaten te bepalen, wordt gebruik gemaakt van indexcijfer-formules. Het Europees Systeem van Rekeningen (ESR) 2010 schrijft het gebruik van een Paasche prijsindex en een Laspeyres volume-index voor. Hier ligt de praktische reden aan ten grondslag dat deze combinatie van indexformules aan twee belangrijke eisen voldoet:

- de waarde-index is gelijk aan het product van prijsindex en volume-index
- additieve consistentie, d.w.z. een gedefleerd aggregaat kan bepaald worden als som van de gedefleerde onderdelen.

Het gebruik van deze combinatie van indexcijferformules binnen een systeem van aanbod- en gebruiktabellen betekent dat alle consistentieregels die voor de lopende prijzen gelden, ook gelden voor de gedefleerde waarden.

De keuze van het basisjaar

Een indexcijfer van een aggregaat is een gewogen gemiddelde van de indexcijfers van de onderliggende componenten. De gewichten worden bepaald op basis van gegevens uit het zogenoemde basisjaar. Een optie is om dit basisjaar voor een aantal jaren vast te houden. Zekere naarmate het verslagjaar verder verwijderd is van het basisjaar, heeft deze keuze het risico dat de gewichten niet meer representatief zijn. Daarom wordt, conform de richtlijnen van het ESR 2010, in de Nederlandse nationale rekeningen voor elk verslagjaar het voorafgaande jaar als basisjaar in de indexcijferformules gebruikt. Omdat daardoor voor ieder verslagjaar een actueel wegingsschema wordt gehanteerd, resulteren betere ramingen van de groei. Om een tijdreeks van prijs- en volume-indices te bepalen, worden kettingindices gebruikt. Daarbij wordt vanuit een willekeurig referentiejaar (index =100) de indexreeks bepaald door het (door)vermenigvuldigen van de berekende jaarindices waarbij het voorafgaande jaar als basisjaar is gebruikt.

Non-additiviteit

Naast de groeivoeten worden in economische analyses ook wel niveaugegevens gebruikt die gewaardeerd zijn tegen prijzen van een vast referentiejaar (bijvoorbeeld: het bbp van 2017 in prijzen van 2015). Voor het bepalen van deze niveaugegevens wordt gebruik gemaakt van de bovengenoemde kettingindices. Daarbij gaat echter de additiviteit verloren, wat betekent dat het aggregaat in prijzen van het referentiejaar niet gelijk is aan de som van de onderdelen in prijzen van het referentiejaar. Als gevolg hiervan moeten niveaugegevens in prijzen van het referentiejaar voor een variabele altijd berekend worden met de kettingindices van diezelfde variabele.

Prijzen en hoeveelheden

Voor alle transacties in goederen en diensten in de aanbod- en gebruiktabel worden prijs- en volumemutaties bepaald. Meestal gebeurt dit door de waarde in lopende prijzen te defleren met een passende prijsindex. Voor grote delen van de productie zijn producentenprijsindices beschikbaar. Voor de consumptie van huishoudens worden consumentenprijsindices ingezet. De volumemutatie is dan een afgeleide. Voor transacties waarvoor geen prijsindices beschikbaar zijn, worden met behulp van hoeveelhedsgegevens schattingen gemaakt. Hierbij moet gedacht worden aan onderwijs en diensten van banken en verzekeraars. In gevallen waar ook geen hoeveelhedsgegevens beschikbaar zijn, zoals voor de (collectieve) overheidsproductie, worden prijs en volume bepaald via de productiekosten. Dit is analoog aan de wijze waarop deze productie in lopende prijzen wordt vastgesteld.

Productgebonden belastingen en subsidies en handels- en vervoersmarges

Productgebonden belastingen en subsidies beïnvloeden alleen de prijs van een product en niet het volume. Dit betekent dat de volume-index van een goederen- of dienstentransactie inclusief en exclusief belasting dezelfde is. Dientengevolge is de volume-index van de belasting of subsidie op een transactie gelijk aan de volume-index van de transactie inclusief (of exclusief) belasting. Eenzelfde werkwijze wordt gehanteerd voor de bepaling van de volume-ontwikkelingen van de handels- en vervoersmarges. Hoewel hierbij sprake is van dienstverlening wordt deze aanpak, bij gebrek aan voldoende informatie, als goede benadering gezien.

Volumemutaties van de toegevoegde waarde en bbp

De toegevoegde waarde per bedrijfstak wordt in aanbod- en gebruiktabellen bepaald als het verschil tussen productie en intermediair verbruik. Dit geldt zowel voor lopende prijzen als voor de prijzen van het voorafgaand jaar. De gedefleerde productie en intermediair verbruik liggen ten grondslag aan de raming van de groei van de toegevoegde waarde per bedrijfstak en, op macroniveau, aan de groei van het bbp. Ook voor de benadering van het bbp via de bestedingen kan deze werkwijze worden gehanteerd.

Handboek voor prijs- en volumemutaties in de nationale rekeningen

In internationale richtlijnen voor de nationale rekeningen zoals het System of National Accounts 2008 (SNA 2008) en het ESR 2010 wordt relatief weinig aandacht besteed aan prijs- en volumemaatstaven. Daarom heeft het statistische bureau van de Europese Unie (Eurostat) in aanvulling daarop in 2001 het 'Handbook on price and volume measures in national accounts' gepubliceerd. Dit boek geeft een volledig overzicht van de vraagstukken over het meten van prijs- en volumeveranderingen. Naast algemene beginselen worden specifieke voorschriften gegeven voor het vaststellen van prijs- en volumemutaties van individuele goederen en diensten.

